

CEĻŠ

Teologisks
rakstu
krājums

3.4

LATVIJAS EVANĢĒLISKI LUTERISKĀ BAZNĪCA

C E Ļ Š

Teoloģisks rakstu krājums

3 / 4

LU Teoloģijas fakultātes
bibliotēka

Nr. 2
~~Rīga 1989~~

REDAKCIJAS KOLĒĢIJI

Prāvests .

Jānis LIEPIŅŠ (galvenais redaktors)

Mācītājs, mag.theol.

Juris RUBENIS (galvenā redaktora vietnieks)

Dr.theol.

Roberts AKMENTIŅŠ

Prāvests

Arturs KAMINSKIS

Prāvests

Modris PLĀTE

Mācītājs

Jānis VANAGS

Redaktore

Aīda PRĒDELE

Atsauksmes, ierosinājumus un materiālus publikācijām
lūdzām iesniegt:

226010 Rīga 10, Lāčplēša ielā 4 dzīv. 4

LATVIJAS EV.LUT.BAZNĪCAS KONSISTORIJĀ

Jurim RUBENIM

c* LATVIJAS EVANĢĒLISKI
LUTERISKĀS BAZNĪCAS
KONSISTORIJA,
RĪGA 1989

l i c . t h e o l .

N i k o l a j s P L Ā T E

* * *

Dr. Mārtiņa LUTERA "MAZĀ KATEHISMA"

iztirzājums

R e d a k c i j a s p r i e k š v a r d s

Šoreiz mūsu rakstu kraujuma 3/4 laidienā publicējam tikai vienu latviešu teologa N.Plātes konfesionālo darbu - Dr. MĀRTIŅA LUTERA "MAZĀ KATEHISMA" IZTIRZĀJUMU.

To darām divu iemeslu dēļ. Vispirms - nāksmā gada janvārī virsmācītājam, Teoloģijas semināra Sistemātiskās teoloģijas katedras docentam Nikolajam PLĀTEM svinēsim 75. dzimšanas dienu. Otrkārt: mūsu pašreizējā situācijā jutām lielu nepieciešamību pēc darbiem, kuri palīdz iepazīties ar kristietības un luteriskās baznīcas pamatprincipiem.

Ieī par autoru:

Virsmācītājs Nikolajs Plāte dzimis 1915. gada 7. janvārī Varakļanos. 1938. gadā absolvējis Latvijas Universitātes Teoloģijas fakultāti ar teoloģijas licenciāta grādu. Kalpojis Sēlpils un Piltenes prāvesta iecirkņu draudzēs, bet no 1953. gada līdz aiziešanai Mūžībā (1983. gada 9. novembrī) bija Rucavas draudzes mācītājs. Paralēli viņš kalpoja Nīcas Muitnieku un Liepājas M.Lutera draudzēs.

R E D A K C I J A

I E V A D Ī J U M S

Runājos par Dr. Mārtiņa Lutera Katehismu, vienmēr saprotam Mazo Katehismu. Mūsu evaņģeliski luteriskās Baznīcas partikulārajos apliecības rakstos ir arī M.Lutera Lielais Katehisms jeb vienkārši Catechisms, kas bija domāts kā palīglīdzeklis skolotājiem un mācītājiem darbā draudzēs. Bet tā koncentrātu M.Lutera nosauca par Mazo Katehismu un izplatīja draudzēs.

Jasaka, ka Lielais Katehisms nav ieguvis tādu popularitāti kā meistarīgi uzrakstītais Mazais Katehisms. Mazā Katehisma tulkojums ir arī pirmais latviešu valodā iespēstā luteriskā grāmata. Tā Dobelei mācītāja Joh.Rivija tulkojumā iznāca 1586. gadā. Cik man zināms, M.Lutera Lielais Katehisms latviešu valodā izdots tikai 1894. gadā (Confessio Augustana izdota 1893.g.) un nav arī vairāk atkārtots, kā vienīgi mūsu Baznīcas jaunatnes žurnālā "Jaunatnes Ceļš", kad 1936. un 1937. gadā turpinājumos sniegts 1. un 2. daļas jauns tulkojums, tomēr ar īsinajumiem.

Abi Dr.M.Lutera Katehismi ir izdoti 1529. gadā, gadu pēc tam, kad M.Luters bija apmeklējis jaundibinātās Saksijas evaņģeliskās draudzes un kad atklājās, cik maz vēl vienkāršā tauta zina. Ļoti daudzos gadījumos arī pašiem garīdzniekiem, kas līdz ar draudzēm bija pārnākuši no katoļu Baznīcas evaņģeliskajā Baznīcā, bija diezgan vājas zināšanas par ticības pamatpatiesībām.

Paša Katehisma rašanās izpēte ir baznīcas vēstures jautājums un par to negribētu runāt daudz, bet daži fakti jāpiemin. Pirmais - 1529. gada 20. janvāris - ir iespēstas Mazā Katehisma trīs sākuma daļas uz atsevišķām lapām, kuras tad izlika pie sienām baznīcās, skolās un mājās. Tos izstrādājos, kā mācību viela ir tikusi izmantota trīs M.Lutera sacīto katehisma sprediķu sērijas, ko tas bija veicis Vitenbergā 1528. gadā. 1529.g. 16. martā iznāca lapas, kas veltītas abiem sakramentiem un 1529.g. 16. maijā viss Mazais Katehisms ar virsrakstu: "Enchiridion (rokas grāmata). Mazais Katehisms draudzēm, baznīcas kungiem un mācītājiem. Mārtiņa Lutera sarakstīts." Jau tā paša gada 13. jūnijā parādījās jauns izdevums ar 20 ilustrācijām. Togad iznāca arī Lielais Katehisms.

Pirmajā M.Lutera Mazā Katehisma izdevumā katehisma piecām daļām bija vēl daži pielikumi, no kuriem vairāk pazīstamas ir rīta un vakara lūgšanas un galda lūgšanas. Tā sauktās "Dobesu valstības atslēgas", kuras vēlākos izdevumos tika pievienotas, nav sarakstījis M.Luters un tās parādījas atklātībā tikai pēc viņa nāves.

Par Katehisma rašanos, tā uzvaras gājienu un vērtību latviešu valodā ir iznākusi teicama grāmata, ko sarakstījis mācītājs Ēriņis: "Dr.Mārtiņa Lutera mazais katķisms - evaņģeliskās-luteriskās draudzes dārgums", Rīgā, 1929.g.

Par Mazā Katehisma vērtību un nozīmi varat lasīt arī mūsu š.g. (Red.piez. - 1980.gads) Baznīcas Kalendārā prof. R.Feldmaņa rakstu. Mazajā grāmatīņā, kā to atzīst R.Feldmanis, mums atmirz visā M.Lutera genialitāte, un šis Katehisms mums atklāj M.Lutera nozīmi un vērtību ne vien savas laika, bet arī mūsu dienām. Tādēļ jau arī visā pasaulē luteriskajās Baznīcās blakus Bībelei un Dziesmu grāmatai Mazais Katehisms ir vienmēr bijis un joprojām ir trešais nepieciešamais garīgās dzīves veidotājspēks.

Varētu citēt ievērojamu teologu liecības, kuri jo atsinīgi novērtējuši šo M.Lutera darbu. Varētu sākt ar viņa draugu - Dr. Justu Jonasu, kurš Katehismu nosaucis par istu bērnu Bībeli, un turpināt ar daudziem, daudziem citiem, kas dzied slavas dziesmas un atzīst, ka šajā darbā pukst ne tikai reformācijas, bet arī visas kristietības sirds, un tas ir veikums ar ekumēnisku nozīmi. Tā vērtība ir izteikamas veida isumā, un M.Lutera skaidrojumos ir daudz kas no Dieva Gara, kas nav padots iznīcībai.

Ta nevar būt divu domu, ka evaņģēliski luteriskās Baznīcas darbiniekiem ar šo grāmatīņu ir pamatīgi jāiepazīstas, lai draudzes locekļiem - un īpaši konfirmantiem - varētu skaidrot kristīgās ticības galvenos jautājumus.

Nevar teikt, ka latviešu valodā par katehismu nav nekādu rokasgrāmatu. Te pieminēšu dažas, sākot no vecākajām, kurām ir vairāk bibliogrāfiski kultūrvēsturiska nozīme. Saprātīgi lietojot vēl šodien tās nodar. Tas sakāms par Nissena, Ērmaņa, Grīnara-Grīnberga grāmatām.

- 1) J.Nissena "Sarunas par Lutera Mazo Katķismu. Grāmata visiem Dieva vārda mīļotājiem." Skol.T.Zilpauša pārtulkota. Rīgā, 1872.g.
- 2) Kārļa Brandta, Palsmanes māc. "Dzīvības ceļš jeb Mārtiņa Maza Katķisms, izskaidrots ar Dieva vārdiem". Rīgā, 1881.g.
- 3) Skolotāja P.Siliņa "Mārtiņa Lutera Mazais Katķisms". Rīgā, 1892.g.
- 4) Māc. J.Ērmaņa "Kristīgās ticības mācība pēc Dr.Mārtiņa Lutera Katķisma". 2.ind. Rīgā, 1902. g.
- 5) "Vadonis Katķismā". Rokas grāmata skolotājiem. Pēc O.Cukka un citiem paraugiem sastādījis A.Bāliņš. Rīgā, 1907.g.
- 6) "Dr.Mārt.Lutera Mazais Katķisms". Pēc Otto Cukka latviski

izdevis māc.V.Plutte-Olavs.Rīgā, 1913.g.

7) Andreja Broda, Ērgļu draudzes skolotāja "Mūsu bērniem", 1. un 2.daļa.

8) Arnds Šellers "Katķisms līdzības". Tulk. skolotāja A.Šillers. Rīgā, 1912.g.

9) "Jaunā kristīgā mācību grāmata. Vadonis ticības mācībā." Sastādījuši mācītāji H.Grīnors un T.Grīnberga. Rīgā, 1911.g.

Ne mazliet jaunākām vēl jāpiemin:

10) Dr.K.Beldava "Esiet stipri!". To izdevusi Baznīcas Virsvalde, izdošanas gads nav zināms. Cik atceros, jau 1933.g. vasarā tā bija pieejama.

11) Māc.J.Biggeļa "Mūsu ticības pamati". Skaidrojums par it visu katķismu. Rīgā, 1939.g. Tā no visām iepriekš minētajām grāmatām ir vislabākā. Līkās, arī jums visiem ļabi pazīstams. Dažās vietās gan tā ir apredikveidīgi izplūdusi, kas mazāk der mācību grāmatai. Bet nenoliedzami – patreiz labāka mums nav, un tādēļ es ieteicu mūsu priekšmetā to rūpīgi studēt, jo, kā to teicis jau iepriekš minētais Nissens: ko nav vērts lasīt divreiz, to nav vērts lasīt arī vienreiz.

12) "Es un mans nams". Grāmata kristīgās mājas dzīves kopšanai. Baznīcas virsvaldes izdevums. Rīgā, 1940.g.

Te jau nopietnāk iztirzāta ticības apliecība un sakramenti. Dr.V.Maldonis raksta par 1.ticības locekļa jautājumiem: "Dievs, cilvēks, pasaule". L.Rasa (tas noteikti ir pseidonīms, iespējami, ka aiz tā slēpjas Leons Taivāns) raksta par Jēzu Kristu un pestīšanu. Dr.E.Rumba – par Baznīcu un sakramentiem.

Tas ir vispār atzīts, ka katehizma zināšanas disciplinā domāšanu un palīdz ticības jēdaienu sistemātiski sakārtot, un ka tās ir vislabākais līdzeklis pret maldīgu mācību.

Kristīgo pasaules uzskatu patiešām ļabi var apgūt pēc M.Lutera Mazā Katehizma. Tur mūsu ev.lut.Baznīcas ticības mācību var iemācīties visskaidrāk, visīstāk un arī visvieglāk. Katra atsevišķā no piecām mācības daļām ir dziļu Dieva domu pilna, un, tās pakāpeniski apgūstot, kļūst zināms un tuvs pestīšanas ceļš. Varas sacīt: Katehizma ir arī populāra, Isumā apkopota dogmātika, tomēr bez šī priekšmeta teologiski zinātniskā smaguma. M.Luters savu Mazo Katehizmu ir izveidojis tādā pašā kārtībā, kā Dievs mūs vada uz mūžīgo dzīvību. Bauslība rāda, ka ar savu pašā spēku nespējam to saņiegt. Ticības locekļi māca, ka to varas iemantot tikai caur Dieva žēlastību, ticībā uz Jēzu Kristu. Lūgšana un sakramenti palīdz staigāt ticības ceļu un tā nokļūst pie svētīgā mērķa:

mūžīgās dzīvības.

Katehisms teksts, ja uz brīdi noliekam pie malas M.Lutera sniegtos skaidrojumus, mūs vieno ar visām citām kristīgajām konfesijām. Tas mūs stiprina ticībā uz vienu svētu Kristīgo Baznīcu un, kā mūcītājs J.Šermanis teicis, ir iepriecinājuma pilna zīme un liecība, ka tas Kungs savu draudzi izvedis cauri dalīšanai un šķelšanai, līdz būš viens ganāmpulks un viens Gans. Savā katehisma skaidrojumā M.Luters atturas no jebkādas polemikas ar citām konfesijām.

Satura ziņā Mazais Katehisms bez šaubām māca to pašu, kas atrodams Augsburgas konfesijā (Confessio Augustana) un tās apoloģijā, un reformācijas galvenā doma par grēcinieka taisnošanu sola gratis, sola fide (vienīgi žēlastībā un vienīgi ticībā) ir jo skaidri izteikta arī te. Bet šo patiesību pozitīvā izteiksmē, neaizskarot Katoļu Baznīcas atšķirīgos uzskatus, piešķir grāmītiņai ekumēnisku nozīmi.

A. Bauslī jeb dekaloga

Tā ir pirmā mācības daļa Mārtiņa Lutera Mazajā Katehizisā.
Kas ir bauslī?

Latviešu literāras valodas vārdnīca (1973.g. izdevums) to skaidro tā: "religiiski ētisks pamatlikums". Baznīcas valodā tas nozīmē: Dieva doti likumi cilvēkiem; bet šaurākā nozīmē - desmit Dieva vārdi cilvēkiem, kuros izteikti cilvēku pienākumi pret šo Likumu Devēju un pret citiem cilvēkiem. Jaunā Derība runā par Jēzus jauno bauslī - mīlestības bauslī: "Jaunu bauslī Es jums došu, ka jūs cits citu mīlat kā Es jums esmu mīlējis, lai arī jūs tāpat cits citu mīlatu" (Jņ. 13,34).

Ir atšķirība starp vārdiem "bauslība" un "bauslī". Ar vārdu "bauslība" saprot visu izraēlīstiskā kulta un sadzīves institūciju (Lekārtojumu). Tie ir visi kultiskie un sadzīves noteikumi, kādi bija spēkā Vecās Derības tautā pēc derības noslogāšanas ar Jānvi Sinaja. Šis bauslības kodols bija Ex.20, 2-17 ietvertie bauslī, vai pēc Bībiskas izteiksmes - desmit vārdi (Ex.34,28, Deuter. 4,13, Deut. 10,4).

Ar vārdu "bauslība" jeb "tora" rabinistiskajā teoloģijā tika apzīmēts viss pentateuhs (visas 5 Mozus grāmatas), kur bauslība ir ietverta un caurvīta Izraēla vēstures stāstos.

Ta tad īstenībā ir nepareizi Katehizisma 1.mācības daļu saukt par bauslību, kā tas ir darīts dažos agrākajos Katehizisma izdevumos. Tā nav bauslība, bet bauslī. Taču par tiem kā par kopību runājot, ir pierasts arī pie vārda "bauslība", ko lietodami, nedrīkstam aizraut šī vārda plašāko nozīmi.

Balstoties uz Dieva vārdu, varam sacīt, ka Dievs vispirms savus bausļus bija rakstījis cilvēka sirdī. Tādēļ arī pagāni savā ziņā atzīst Dieva prātu un rīkojas pēc tā. Par šo pamatnējo, cilvēka sirdī ierakstīto bauslību liecina cilvēka sirdsapziņa.

Rom. 2,14,15: "Jo, ja pagāni, kam nav bauslības likuma, sēdēdami savai dānai, izpilda tikumības likuma prasības, tad viņi, būdami bez bauslības likuma, paši sev ir likums, jo ar to viņi pierāda, ka likums prasījis ierakstīti viņu sirdīs. To pašu apliecina viņu sirdsapziņa un viņu domu spriedumi, kas cits citu vai nu apsūdz, vai attaisno."

Tātad sirdsapziņu var saukt par Dieva balsi cilvēkos, jeb, pareizāk sakot, - par ausi Dieva balsij. Tā ir palikusī vēl no dievlīdzības, pēc kādas pirmais cilvēks bija radīts, un tai bija

uzdevums liecināt, vai cilvēka darbi saskan ar Dieva prātu, vai nē, un vadīt to Dieva gribas pildīšanā. Nav pareizi sirdsapziņu uzskatīt tikai par cilvēka audzināšanas rezultātu. Tā ir Dieva iedibinājums katrā cilvēkā. Bet šo Dieva veidojumu var attīstīt un var nomākt, šo ausi var uzturēt dzirdīgu un var to aizmidzināt.

Grēka dēļ cilvēka sirdsapziņa ir tapusi nepilnīga un neskaidra. Un tādēļ Dievam, kurš bija izredzējis Israēla tautu par savu tautu visas cilvēces vadīšanā uz pestīšanu, vajadzēja dot jaunu savas gribas atklāsmi. Tā izpaudās baudļu došana pēc tautas iziešanas no Egiptes. To saņēma Mozus Sinaja kalnā, par ko lasām Ex. 19. un 20.nodaļās, kā vēsturnieki domā, tas noticis kaut kad starp 1450. un 1250.g.pr.Kr., tā tad apmēram pirms 3300 gadiem.

Baudļi tiek doti majestātiski svinīgi, bailes iedvesošā veidā. Visā cilvēces vēsturē nav otra tāda notikuma. Gan Sinaja kalna, gan Golgātas notikumi ir vienreizēji, īpaši, un no Sinaja kalna jau stiepjas pavedieni uz Golgātu. Abi kalni sasauca. Šo domu gribu paskaidrot.

Garā skatu Sinaja kalnu, redzu, kā Dieva taisnība ar Mozus starpniecību tapa atklāta Israēlim. Padebesi un dūmos ir tīti Sinaja, tas tērpies pārkona dārdos un zibens baigajos rakstos. Varenas bazones skaņā runā mūžīgā likumdevēja balss. "Mēs izpildīsim viēdu!", svētās šausmās sauc tauta sacīdama uz Mozu: "Runā tu! Tikai lai Dievs ar mums nerunā, ka nemirstam." (Ex.20,19). Un kamēr Mozus sarunā ar Dievu Sinaja kalnā kavējas 40 dienas un 40 naktis, lejā, kalna pakājē, kas vēl nesen bija drebējusi svētā Dieva atklāsmē kā apses lapa, ļaudis jau dejo ap zelta teļu un viens otram uzsauc: "Šis ir tavš Dievs, Israēl, kas tevi izvedis no Egiptes zemes!" (32,4.).

Vai var vēl spīdošāk nodemonstrēt cilvēka nevarību izpildīt mūžīgā Dieva bauslību, kā tas notika Sinaja pakājē?!

Un tā viscaur Israēla vēsturei, visai cilvēces vēsturei!

Kā mūžīgā uguns deg bauslība cilvēcē. Sv.Raksti to glabā, un sirdsapziņa to apstiprina. Katrs to pazīst un katrs to dzird. Bet nekur tā nav kļuvusi cilvēkos par īstenību, nekur nav piepildīta, tā ir pārkāpta, pārkāpta un mūžam - pārkāpta! Tā saslēgusi visus zem parūšanas lāste smaguma, iecurdama sirdsapziņas bailēs un mokās. Vai nu tā ir Vecā Derība vai pasaules reliģiju vēsture - visur vienas un tās pašas žēlības: "Es grimstu grēkos kā dubļos, kur nevar stāvēt. Es esmu nācis dziļos ādepos un vilņi mani apklājuši. Es esmu piekūsis no savas saukšanas, mans kakls ir aizsmacis un manas acis īgst. Kungs, ja Tu gribi noziegumus piedzīnāt, kas pastāvēs?!" (Ps. 69,3-4., Ps. 130,3).

Vai tad šī Bauslība ir laba, vai tā pati nav ļaunums un grēks, ka to apustulis Pāvils jautā (Rom. 7,7), ja tā cilvēkus iegrūž dvēseles mokas? Un tomēr apustuļa atbilde ir: nekādā ziņā nē! Citiem vārdiem sakot: tā ir laba, mūžīgi laba un vajadzīga. Ja cilvēks kopš mazotnes ļaunā sirdsprāta dēļ, ka to pats Dievs apliecinājis (Gen. 8,21.), nespēj Bauslību piepildīt, tad Bauslība maza viņam to atzīt un iet tālāk Dieva radītajā pestīšanas ceļā.

Zinām, ka dekalogam sekoja Israēla tautas upurkulta noteikumi, kas simboliski sludinaja pestīšanu reize ar Jēzus Kristus upurnāvi Golgāta. Tā mūžīgais Dievs Sinaja jau redzēja Golgātu.

Bauslības jeb Bausļu nozīme galvenokārt ir trejāda:

1) Bauslība rāda grēkatziņu. "Bauslība dod grēka atziņu" (Rom. 3,20). To mēdz salīdzināt ar spoguļi, un tas ir pareizi. Bet tas ir īpaši spoguļis: tas rāda mums, kādi mēs esam un kādies mums jābūt, - divus attēlus uzreiz. Un kad abus attēlus salīdzinām, tad rodas grēkatziņu. Tādēļ tas ir ļābs līdzeklis sevīs pārbaudei vakaros, lūgšanas brīdī un gatavojošties dievgalda gājienam. Svētīgi ir pie ikviens no Bausļu apstāties, jo nozīmīgs un svarīgs ir katrs. Nevar vienu pildīt un otru atstāt, tie ir savstarpēji saistīti: "Ja kas visu Bauslību pildītu, bet grēkotu pret vienu Bausli, tas ir noziedzies pret visiem" (Jak. 2,10).

2) Bauslība nodina svētīgas bailes. Savu grēku atzišana izbiedē. "Es nožalojamais cilvēks! Kas mani izraus no šīs naves: bēstās mīesās?" (Rom. 7,24). Top bail no Dieva soda, kas Bausļu pārkāpšanas dēļ nāk pār grēcinieku. Bet tās ir veselīgas bailes, jo daudzreiz tās pasargā no grēkošanas. Tādēļ tās ir salīdzinātas ar bultu vai durvju aizbīdni, kas stājas pretī grēka uzbrukumam. Dievišķais "Tev bus!" vai "Tev nebūs!" līdz ar soda draudu aizver dvēseles durvis grēkam. "Kā tad lai es daru tādu lielu ļaunumu un grēkoju pret Dievu?" (Gen. 32,9) Cik daudz būtu grēku, ja neatturētu bailes, ko rada Bauslība! Ja nebūtu Bauslības, mēs iegātos pazūšanā kā pārplūdušā upē. Kāds katehēzisma ekaidrotajs teicis: "Tā kā plēsīgu zveru pie ķēdes liek, tā Bauslība piesien cilvēku, lai tas nedara grēku. Soda bailes ir šīs ķēdes". Un ja tomēr grēks ir noticis, arī tad Bauslības radītām bailēm ir svētīga nozīme, jo tās sagatavo dvēseli zēlastības satveršanai. Dievs izbiedē nevis dzenot izmisuma, bet mudinot doties glābšanas ceļā.

3) Bauslība noved pie Kristus. "Viņa ir audzinātāja, kas mus tā audzina, lai mēs Kristu atrastu. Viņa ir mūsu vadone pie Kristus" (K.Beldavs). Tā domā arī apustulis Pāvils: "Bauslības gais ir Kristus. Viņa iegūst taisnību ikviens, kas tic" (Rom. 10,4). "Tā tad Bauslība ir līdz Kristus bijūsi mūsu audzinātāja, lai mēs ticība

kļūtu taisnoti" (Gal. 3,24). Originalā te lietots vārds "paidagogos" – bērnu vadonis. Tas nenozīmē to pašu, ko mēs ar šo vārdu tagad saprotam. Pedagoģs tikai pavadīja bagātnieku bērnus pa pilsētas ielām līdz skolai un, mācībām beidzoties, tos sagaidīja. Skolotāji (didaskoloi) bija citi. Tā mēs arī tagad teikt: bauslība ir tikai mūsu vadītājs līdz Kristus skolai, kur mēs mācāmies būt isti kristieši. Citiem vārdiem: kad mēs esam ieskatījušies baušļos kā spoguļi, ieraudzījuši savu grācīgumu un izbijušies, tad tveramies ar visiem spēkiem pie Kristus, kas vienīgais var mums grēkus piedot un mūs taisnot. Tātad baušļi ved cilvēku pie visvarenākā reliģiskā pārdzīvoējuma, kurā atklājas Dieva svētums un cilvēka nespēja pildīt Svētā pavēles. Šis pārdzīvoējums tomēr cilvēku nesatīec, bet ceļ, tāpēc, ka ved pie Kristus. Šādu pārdzīvoējumu rāda kopš viduslaikiem pazīstamā Čēlanas Toma († 1250.g.) dziesma "Dies irae, dies illae":

"Kā lai mans sirds tad šķīstās? Kur man sargā rokās istās,
Kad pat taisnie soda bīstas? –

Mīļais Jēru, mūsu labā kaldināts Tu krusta stabā!
Nāc un bailēs mani glabā!" –

Un Jēzus Kristus piedod! Viņš mazā baltu, Viņš dāvā pestītājas prieku! Pie tāda guvuma noved šis pārdzīvoējums. Aiz baušļiem ir atreats Kristus!

Bet vai kristiešiem baušļi nav jāpilda? Bez šaubām – jāpilda! Jēzus Kristus tos visus ir atzinis par Dieva likumiem, kas pildāmi, lai iegūtu mūžīgo dzīvību. Tā to skaidri redzam Jēzus atbildē bagātajam jauneklim (Luk. 10,25-28). Un kalna sprediķī viņš ir teicis: "Es neesmu nācis bauslību atņemt, bet piepildīt" (Mat. 5,17), un ir devis visiem baušļiem garīgu padziļinājumu, kādu nepazīna Vecās Derības tauta. Bet tos piepildāms mūsu vietā, Viņš ir nostādījis jaunās attiecības ar bauslību: mēs pildām baušļus ne vairs kā ārēju likumu, bet kā iekšēju nepieciešamību aiz pateicības Dievam, kas mūs ir taisnojis Jēzū."

K.Beldavs saka: "Bauslība kļuvusi dievbērnu saulainā saulīte, kur aiz katra baušļa mirdz Dieva mīlestības saule, un Sinaja pārkoņi ir rīnuši." Vecās Derības "Tev būsi!" ir pārvērties par Jaunās Derības "Es gribu!". Es pats negribu apbādināt to, kas mani ir mīlējis. Mana mīlestība uz Viņu to liedz. Es gribu mīlēt To, kas mani visvairs ir mīlējis! (1.Jp. 3,19). "Mīlestība ir bauslības piepildīšana" (Rom. 13,10). "Būbāk ngunī lecu, nekā tīšām grākoju!" – tā sacīja kāds Dieva bērns, ar to ļoti raksturodams grēka nedabīgumu dievbērniņā. Kristus mīlestība spēj droīvot Dieva godam (2.Kor. 5,14), mīlēt citus tā, kā Jēzus mīlēja (Jp. 13,34). Bauslība no

jeuna tiek rakstīta sirdī. Tā tas jau bija rakstīts sirdī Ādamam pirms grēkos krišanas, Jēzus Kristus nopelna dēļ, nu šis ieraksts ir ar daudz lielāku skaidrību.

Tādēļ visa mūsu cieņa pret šiem desmit Dieva vārdiem, kur ir isi apkopots, kā to kāds sacījis, viss Dieva valsts pamatlikums jeb konstitūcija, kas netop atcelts vai grozīts, kamēr vien šī zeme pastāvēs. Tas ir sevi noslēgts veselums, un ar skaitli "desmit" ir simboliski norādīts uz tā iekšējā pilnību. Ar tiem var salīdzināt tikai mūsu Kunga mācīto lūgšanu un viņa 7 vārdus pie krusta.

Dekaloga iedalījums M.Lutera katehizēmā ir mazliet citāds nekā Bībelē, kur sacīts, ka tie bijuši rakstīti uz diviem akmens galdīņiem (Gen.32,15), tā rādot, ka pirmā galdīņa baušļi kārto cilvēka attiecības ar Dievu, otrā galdīņa baušļi - cilvēka attiecības ar citiem cilvēkiem. Tie ir reliģiskie un ētiskie pienākumi, kas savīti kopā kā vienots Dieva grība.

Pēc jūdu Talmuda vārdi: "Es esmu tas Kungs, tavs Dievs!" ir pirmais baušlis. Elku dievu pielūgšanas aizliegums, kas diezgan plaši izteikts Ex.20,3-5a., ir otrais baušlis. Turpretī 9. un 10. baušlis ir apvienoti. Grieķu katoļu, t.i., pareizticīgā Baznīca un reformātu Baznīca, kā arī adventisti uzskata sīku dievu pielūgšanas aizliegumu par atsevišķu baušli, un 9. un 10. baušli apvieno tāpat kā jūdi.

M.Luters baušļu iedalījumā pieknīt Romas katoļu Baznīcai, kas kopā Augustīna laikiem jau bija atmetusi tālu veidošanas un pielūgšanas aizliegumu kā atsevišķu baušli, ietverdamā to visu 1. baušli. 3. baušli M.Luters sniedzis saīsinātā veidā un 9. un 10. baušli iedalījis atsevišķi. Visu baušļu gala vārdus M.Luters pievienojis no 1. baušļa. To viņš darījis pedagogisku apsvērumu dēļ.

Arī baušļu iedalīšana pa diviem galdīņiem ir dažāda. Grieķu katoļi un reformāti skaita mūsu 4. baušli pie 1. galdīņa baušļiem. Tā iznāk uz katra galdīņa pieci. Luteraņi un katoļi skaita uz pirmā galdīņa trīs un uz otrā - septiņus baušļus.

Pirma galīga baušļaDzīve mīlestībā uz mūsu DievuI. Pirmais baušlisEs esmu tas kungs, tavs Dievs, tev nabus citus
dievus tupeš mana priekšā.Kas tas ir?Mums gar Dievu par visām lietām būties, mīļot un uz To
cīnīties.1. Dieva pašliecība.

Bauslis sākas ar Dieva pašliecību (kas, protams, attiecas ne tikai uz pirmo baušli, bet arī uz visiem sekojošiem): "Es esmu tas Kungs, tavs Dievs". Tā Dievs uzrunā katru no mums un saka mums, kas ar mums runā. Dievs saka: "Es esmu!" Tas, kas var sacīt un saka: "Es esmu", un citi dzird to runājam, tas arī ir. Un tam, kas ar mani runā, nepamaz nevajag pierādīt, ka viņš ir.

Tā Svētie Raksti dara. Tie nepamaz nedrīkst pierādīt, ka Dievs ir. Bet tie mūs noliek šīs Dieva balss priekšā, jo Dievs nedrīkst klusu, bet runāt (Ps.50,1-3). Un tas, kas var sacīt: "Es esmu", - tas ir dzīvs, tas dzīvo. Tātad tas, kas šos baušļus devis, ir dzīvs Dievs. Vēl vairāk. Šodien mes varam sacīt: es esmu, pirmā 100 gadiem un vēl pēc 50 gadiem mes to nevaram sacīt. Dievs var vienmēr sacīt: "Es esmu", jo Viņš ir mūžīgs.

Bet šodien mes dzirdam un lasam apgalvojumus: Dieva nepamaz nev! Un kā tu pierādīsi pātejo? Ko atbildēsi tiem, kas jautā: kur ir tavs Dievs? (Ps.42,4). Cik labi tam, kurš dzird, ka Dievs runā, un kurš zina: Viens stāv pie manis un redz, un zina visu, ko domāju, runāju, daru, un Tas saka: "Es esmu". "Es esmu pie tevis ik dienas" (Mat. 23,20).

Mūsu uzdevums: ne pierādīt, bet apliecināt. Un mūsu iespējas: ne nodemonstrēt, bet piedzīvot. Tas, ka ir dzīvs, par šonīs Dievs, tas tapat nev pierādams, ka arī - noliedzams, jo Dievs nepāšder jutekliskas tverēmības pasaulē. Bet nev ve jādzīgs nekāds pierādījums, tādēļ ka Viņš tuvumu piedzīvojam, Viņš valdīšanu redzam, Viņš vārdu un baušļus saņemam un Viņš dzīvojam, rosamies un esam (Ap.17,28). Kam šie Dieva atklājumi ir nepietiekami, tam arī nekādi pierādījumi nepa-

Izraēla, no visas vergošanas atsvinātā, kļuva par Dieva tautu un īpašumu. Unas tas garīgi nozīmē atpestīšanu no grēka verdzības. Te ir norādījums uz Volgātu - Dieva vislielāko mīlestības darbu, nozīmīgu loikas un mūžībai.

2. Aizliegums pielūgt elkus.

Dievs liecā un pavēl: liecā to, kas kalto cilvēkam un mēdina Dieva godu, - pavēl to, kas ceļ cilvēku Lievum tuvāk.

Ja Dievs ir viens vienīgs, tad no tā izriet: "Tev nebūs citus dievus turet Manā priekšā". Kas ir cits dievs jeb elks (vāciski der Götze, der Abgott)? Vispirms sībel - visus pagānu tautu Dievus sauc par elkiem (Ps.96,5; Jer.2,3; Jer.41,1; Jer.10,14), un to godināšana ir nolietota pirmajā bauslī.

Vai šis aizliegums ir attiecināms uz mums? Zelta teļi, Moloha, Dogona, Astartes un dažādo Baalu dievkiļi, kuru godināšanā dievzēl pa laikiem iekrita arī Izraēla, ir aizuduši. Sen, sen jau ir atzīts: "Pagānu elki ir saimrabs un kalts, tie ir cilvēku roku darināti. Tiem ir mute, bet tie nevar runāt, tiem ir acis, bet tie neredz, tiem ir ausis, bet tie nevar dzirdēt, arī dvāns tiem nav mute." (Ps.135,15-17) Ar suksto saprāte roku ir izkazēta saules, mēness un zvaigžņu glorijs un dievišķīgums, ko tiem pierakstīja senās tautas: babiloniāši, fenīcieši, egiptieši. Pušļos gai grieķu un romiešu safantizētā dievu pasaule. Vai tagad vēl vairs ir runāt par elku dievībām un elku godināšanu?

Un tomēr! Ja mājā elku kelpība kristīgas misijas rezultāta un cilvēka saprāte gaismā ir vienā izbeigusies (stakhitot dažas nekristīgas, zemas kultūras tautas), tad tomēr var runāt par elku godināšanas atkāpam arī kristīgo vidū, kas parādās dažādu veidu māpīcībā. Tad cilvēks nepaļaujas uz savu Dievu un viņa valdīšanu, bet jau bīstas no ļaunliem garliem un apseptiem dabus spokiem, ticēdams saipiem, dažādam "ziņmēm", burvjiem un zilnīkiem.

M. Lutere Lielajā Kateniānā saka: "Kam tavu sirds pieķeras, tas ir tavs Dievs! Ja ar sirdi nepieķeris dzīvojam Dievam, bet kaut kam citam, tad tas top par elku dievu." Elks ir tas viss, ko liekam Dieva vietā, ko bīstamies vairāk, ko mīlam vairāk un uz ko ceram vairāk kā uz Dievu.

Grāmata varētu sarakstīt par mūlaiku jeb modernu elku kelpību. Starp elku kelpību un istu ticību pastāv prateji proporcionālos attiecības: cik mazinājusies ticība, tik pieau -

gusi kalpība elkiem. Pareize ir novērojums, ka daba tukšumu necieš, un tukšās vietas aizpildās. Tā arī istei ticībai mazinoties, tās vietu sāk aizstāt dažādi aurogāti, un uz Dievu troša cilvēka dvēsele nosežas dažādi elki.

Pirmajā vietā mināma savas dievināšana ar visiem tās veidiem un pavidomiem, aiz kuriem vāji paslēpts rēgojās lielais Es. "Es pats, koe visu zinu, visu spēju, visu varu, Es - dievs vēl vienīgs un visaugstākais." Jāņem vērā arī cilvēka saprāta pārliecīga dievināšana. "Prāts tver nu to, kas mūžu mīglās bija segta." Pret šo eiku kalpību modriem būt mācē Dieva vārds: Jer.9,23-24; Sal.s.v.3,5 u.c.

Arī citu cilvēku dievināšana nav tālu no tikko minētā vispārējā cilvēku kults. "Tu lielais, vareņais, tu visugudrais!" "Jūs vareņie ļaudis, jūs pārcilvēcīgie ļaudis". Bībele brīdina no tā, ka varam kādu cilvēku likt Dieva vietā un no tā vairāk būties, to vairāk mīlēt un uz to vairāk palauties nekā uz dzīvo Dievu: Ap.d.5,29; Mat.10,23; Mat.10,37; Ps.113,3; Jer.17,5 u.c.

Ir vēl zemākas kategorijas elku dievības, kuru vidū īpaši izceļas miesas kults (miesas kārības un baudas), neņmons (nauda un mantā), godkāre, varāskāre u.t.t. Ir izvērtināts, ka apmieram deviņdesmit procenti no cilvēku garīgās un materiālās enerģijas tiek izlietoti šādiem un Apejo vertību radīšanai, kuru vidū miesas kults iegem jo redzamu vietu. Sakā, ka pasaules vēsture esot arī pasaules tiesa, un šis tiesas spriedums ir zināms. To pateicis jau apustulis Pavils: Gal.6,7-8: uz miesu sejoj, pieus pazušanu. Salīdzinājumam arī 1.Jū.2,15-17; Mat.6,19-20; Luk.12,16-21; Pil.3,19.

Piebilī pie pirmā bausļa aizlieguma godināt elka dievus ax.20,4-5 : "Netaisi sev tālus vai dievekļus nedz pēc tā, kas ir sugšā debesīs, nedz pēc tā, kas ir āieni, zem zemes, nezemojies to priekšā un nekalso tiem", - M.Luters nav atstājis bausļa tekstu, jo tā garīgā jēga ir jau ietverta iepriekšējos vārdos: "Iev nebus citus dievus turēt kānā priekšā".

Ar šo piebilīdi tātes ir aizliegts attēlu kults. Ar svētbilžu kultu saprot neistu dievkalpojumu, kur Dievu tādējādi grib godināt, ka Dieva un svētbilžu svētbildem un simboliskiem attēlojumiem parādu pielūgsmi un godināšanu un sagaida svētību. Atšķirība starp svētbilžu kultu un rāpjo elku kalpību ir tur, ka bilžu kults kalpo zināmajam Dievam, bet rāpjo el-

ku kalpība - nezināmajam.

Kaut arī attēlu kults ir aizliegts, mākslinieciskie Dieva, Viņa īpašību un Viņa darbu attēlojumi nav aizliegti, kā to ļāvu redzēt Vecajā Derībā, kur viņa darbus šķirste ir ķerubim tēli un to zīmējumi ir uz sienāšanos tēle brānām.

Jaunajā Derībā Dievs ir paradīzijas mēšā Jezu Kristū, tādēļ drikstam dievņemos un māšās lietot P-stiftāja gleznes un telus. Kristīgajā būnīcas ir sēstopena arī Dieva Teve simbols (acs ieslēgts trijstūri), Dieva Lēla simbols (pēns jērs) un Sveta Gars simbols (balodis). Tie kalpo kā dievņeme gleznams un nodar svetu jātu pamodīnāšēnai. Bet pielūgšme tiem nedrīkst tikt veļlote. Protams, pašu dievu gleznot ir pādroši, lai gan reliģiskajā mākslā ir sēstopeni arī Latku Vecā (Lān.7,9) attēlojumi. Arī ducavas būnīcas mltāre nīšā ir tāde gleznojums.

3. Pavele - Dieva godināšana.

Pirmais beuslis runā arī par Dievu godināšanu kā cilvēku pienākumu, - tas ir ietverts M.Lutera paskotrojuma.

"Mūs būš!" - saku M.Lutera. Tāted tikumiskās prasības ir kategoriskās, bet vēl vairāk kategorisko ir reliģiskais beuslis. Redzējis ir reliģiskā pārdzīvojumā izvirzītā tikumiskā pavēle, kas prasē nepagprotamu izpildījumu. Svētume priekšā nevar rīkoties citādi, kā vien paklausīt un solīties kalpot. Bet šī paklausība un kalpība tomēr netiek no ārienes uzpiesta, bet izaug pašā cilvēkā, kad viņš sēskares ar sveto, māšīgi īsteno. Tā arī Dievu godināšana nav no ārienes uzlikts pienākums, bet gan dvēselē dzimusi nepieciēsamība. Pienākums tā ir tikai ārīgi raugoties, formāli, bet ne savā dziļākajā būtībā.

Bez šaubām, kas gan ir mūsu godinājums pret to Dievu godu un slavu, ko Viņam izied mēskuitāmī sveīgīgu pulki un debeas sfēras, un viņš Viņš radības daudzveidīgais krāšņums?! Un tomēr! Arī mēs esam aicināti un izroduti Viņu godināt. Mūsu godinājums, kā to M.Lutera mācē, var izpausties trejādā veidā: 1) mūsu Dievu bijāšana, 2) mūsu mīļstībā uz Dievu un 3) mūsu e rība uz Dievu. Bet zināgi un ļoti sveīgīgi ir M.Lutera vārdi: "Dievs pār viņām lietām". Dievs negrib, je kaut ko citu tikpat šaudz bīstamies, mīlām un dāram uz to. Dievs nedēla līdzdalību ne ar vienu citu. Viņš grib būt suverēns. Vienu vienīgu tātā vāram kā visaugstāko un vislabāko paturēt sirdī. Dievs grib būt mūsu sirds un dzi-

vas centrā.

1) Ko nozīmē mūsu Dieva bijāšanos? - Vai tikai tāpēc lai biestamies Dievu, ka sagaidāms sods par mūsu nepsklausību un grekiem? - Nē, tā nav vēl istā Dieva bijāšanos. Isti ticīgais mazāk biestas no greku soda, vairāk - no pašu greku. Mums jābeidz Dievu apbedināt ar saviem grekiem. Piemers šai ziņā ir Vecās Derības Jāzeps, kurš Potifars sievas kārdinājumu speja atvairīt tāpēc, ka viņš bijās savu Dievu (Gen. 39,9).

Tādas bailes, ja biestamies tikai no soda, sauc par kalpe vai verga bailēm, un tās ir nevērtīgas Dieva priekšā. Turpretī tādas, kas mums liedz apbedināt Lebons Kavu ar mūsu grekiem, sauc par bērna bijāšanos. Var tās nosaukt arī citā vārdā: par ticības smelkjtību. Jo ar Dievu ir tāpat kā ar lebu draugu vai dārgu un mīlu dāvanu. Ir jābūt uzmanīgiem, lai to atkal nepazaudētu vai vismaz neattālinātu no mums. Nissens saka: "Diamžēl vel saudzreiz ļaudis jābaida ar beuslības perkonu, ar ellu un pazudināšanu, jo viņi pārāk maz mīl Dievu." Un Augustīns teicis: "Kas Dievu kā kalps biestas, tam ir bailes, ka Dievs nāk, bet kas Dievu bērnīgi cīstas, tam ir bailes, ka Viņš aiziet."

Vel jāmin redijums svētotojība pret visvareno Raciāju. Cilvekam ir jāizjūt distance starp sevi un Dievu. Tas izriet no Dieva majestātes un svetuma un no cilveka niecīguma un nespeku. Ja viņš to neizjūt, tad neizjūt arī Dievu kā Dievu. Visa Dieva pielūgāne pamatojās šinīs tikko minētajās pretstātē attiecībās. (Salīdzinājumam - Ps.99,1-3.)

2) Mūsu mīlestība uz Dievu ir otrais Dieva pagodināšanas veids mūsu dzīvē. Tā peliesībā ir tikai pretmīlestība uz to, kas ir pirmais mīlētājs, cilveka atbilde Dieva lielajai mīlestībai uz cilveku (1.Jņ.4,19). To saprast pilnībā mums mācījis Jezus, un tā kristietībā ir būtiskā. Lai gon arī Talmudā ir sacīts: "Nav viens un tas pats - kaut ko izpildīt aiz mīlestības uz Dievu, vai arī aiz bailēm no Viņa. Tāpēc mīli savu Dievu, lai reizē ar tevi Viņu iemīl arī citi." Bet cilveka lielo laimi, ka viņš, sīks un neverīgs būdams, drīkst mīlēt lielo un mūžīgo Dievu, šo mīlestību, kas dara viņu pārpāriem bagātu, to mes esam mācījušies pazīt vienīgi ar Jēzu un Jēzū. Visskaistāk tā mums atmirdz Jezus dzīvē un sicins tai atdoties un kalpot.

"Vai nemiļiet man 'adu, kas izglābj grīkstošos?
 Vai es to skūdinātu, kas paceļ kritušos? -
 Es sāpju jūru briedu, - Viņš mani gaismā sauc,
 Es Viņš airds arvien plūst arī stības strauts."
 (H. Bērziņš)

Mīļot Dievu! Šajos divos vārdos ir visnopietnākā garīgās dzīves prasība, visu bauslību un pravieši, visaugstākais bauslis (Mat. 22, 37-39), jaunais bauslis (Jņ. 13, 34-35). Tas nozīmē atstāt visu to, kas ir pret Dievu, lai nebūtu tā, ka mīļam tikai ar vārdiem, bet ne patiesībā (1. Jņ. 5, 3).

Tas vienmēr nebūs viegli. Ļoti bieži tas prasīs dziļu iekšēju viņu ar šīs mīlestības neidabiskiem, kamēr cilvēks kļūs svābads no tā, kas viņu saistīja pie grēka un elkicu (Mat. 6, 24). Bet mīlot augstāri speki, nākdami no neizsmejamā avota - Dieva. Šis ir tiešais burvju loks: Dievs prasē, un Dievs arī dod! Un šai burvju lokā ieslēgtais pienākums top par prieku un laimi.

Levs Tolstojas savā autobiogrāfiskajā darbā "Atzinšanās" raksta: "Tavs ceļš ir skaidrs un vienkāršs. Tavs jūgs ir laime, un Tava nasta ir viegla. Bet es slojos, ilgi būdams ārpus Taviem ceļiem, savā jaunības nokrišņosībā lepdomā, es nomatu katra nastu, ierāvos no katra jūga un aizmiršu staigāt Tavas pēdās. Un man sākta grūti Tava nasta, lai gan tu ned zinu, ka tā ir laime, un tā ir viegla. Kungs, piedod man jaunības kļūdu un palīdzi man tikpat priecīgi Tava jūgu nest, cik priecīgi es to uzņemu!"

Šāda mīlestība uz Dievu nav bezdarbīga, jo Dievs svētceļve kolna ikdienas rūpju ceļā mīļo Jēzus, un tādē ir arī mīlestības ceļš. Pati smelot no Dieva svētītiem, tā ka neizsīkstoda strauts parādu sevi Dieva bausļa pilnībā un realizējas tuvākmlēstībā, vienai tā arī ir mērķis, cik isti liels un stiprs ir bijis mūsu Dieva mīlestība (1. Jņ. 4, 20). Dievam, ka mēs Dievu mīļam, tā ir skaidri mūsu mūsu dzīve!

b) Arī cerība uz Dievu ir viņš pagodinājums, kas rezonē mūsu dzīvi.

Viņš laicīgās cerības nepiepildās, un viss notiek sērādā, neka mēs cerojām. Bet tas mūs nodrīket atgriezt piecerības uz Dievu, kam labāk neka mēs pati ceram, kas mūs vajadzīgs un kas mūs par labu. Kāds socijāls, ka mēs mūs cerība ir viņu vislielākā cerība, jo tā pamatojas Dieva visprecīzā, Dieva viņu cerība un Dieva mīlestībā. Stipri palē-

unās un cerība uz Dievu nevienu nav pametusi kauna (Ps. 113,6).

Mūsu ieto un kāroto ceļu vietā Dievs vada savos ceļos, kaut brīnīgi, bet svētīgi (Rom.8,28). Ja mēs dzīves bedās un likstās esam apmaldījušies kā tumā mežā, tad cerība uz Dievu vienmēr mūs atkal izvedīs saules gaismā (Ps.37,5). Tad arī citkārt šausmu pilnie "bezizejas" brīži mūs nevērēs iz-
oist, jo pat visgrūtākajā situācijā un vislielākajās bedās Dievs ir un paliek mūsu cerība (Jes.49,15). "Lietāks nekā briesmas Palīgs debesīs." M.Lutera grītos brīžos bieži mē-
dza sacīt: "Tas Dievs, kas trīs vīrus izglāba no legošā cep-
ļa, vēl ir dzīvs." Varbūt tā radies vāciešu sakāmvārds: "Ve-
cais Dievs vēl dzīvs!"

Kā parādās cerība uz Dievu?

- a) Ja paloujos uz Dieva vārdiem.
- b) Ja uzticos Dievam sava dzīves ceļā.
- c) Ja lūdzu Dievu vienmēr un bedās - īpaši.
- d) Ja cenšos būt kluss un pacietīgs.
- e) Ja ticu, ka arī nelsime beidzot versiesies par labu.

M.Luters: "Mēs daudzus lietas ir bijušas nekā, un vi-
ses tās mēs zudušes, bet tās, ko es no sevām rokām Viņa ro-
kā esmu varējis likt, tās vēl ir un nav zudušes."

II. O t r a i s b a u s l i s

Tev noņēma tā Kunga, tava Dieva, vārdu nelietīgi velti
veikāt, jo tas Kunga to nepametis negodītu, kas Viņa vārdu
nelietīgi valkā.

Kas tas ir?

Mums oīs Dievu gūties un mīļot, ka pie Viņa vārda ne lā-
dam, ne zveram, ne melojam vai vilām, bet to visās bedās pie-
seucam, lūdzam, teicam un gļevejām.

1. Dieva vārda svetums

Pirmais baušlis runāja par Dieva personu, otrs - par
Viņa vārdu, t.i., Dieva paša nosaukumu, resp., Viņa ipakvār-
du. Bezvārda Dievs butu mums nepazīstams Dievs (Jēlīdzināju-
mam Ap.d. 17,23; Exodus 3,13-14). Tikai tādej, ka Dievs sevi
ir mums nosaucis, mēs zinām, kā mums ir jāparādās bijība un
kae ir jāmīl. Bet jo vairāk mēs Viņu bijāsīnīes un mīlesim,
jo godājēnāks bus Viņa vārds (Ap. d. 4,12) un vist vārdi, ko
Viņa saka.

Kā Dr. M.Luters teicis, pirmais baušlis rāda, kā Dievam
jākalpo ar sirdi, otrs mūs pamāca, ka Dievam jākalpo ar mu-

ti, jo pirmais, kas no sirds izraisās, ir vārds. Vārds nav tukša skaņa, bet veids, kā cilvēks atklājas cilvēkam, jo vārds mēs ieliekam savu dvēseli, un mūsu vārds iesterptu tuvākais to saņem. Ja vārds, - valoda cilvēkam ir atņemta, cik grūti tad izteikt un cik grūti saprast dvēseli. Un vai cilvēks, kas nelietīgi izmantojis vārdus (melos, aprunās, nievās, izsmieklā) nav arī noārdījis tiltus starp sevi un citiem? Ja tas tā ir cilvēku vidū, tad, Dieva vārdu aicinot, mēs nekādā gadījumā neltū starp sevi un Dievu. Tādēļ šis beaulis prāse visaugstāko godbijību pret Dieva vārdu.

Jāsaka, ka senajiem ebrejiem bija daudz lielāka cieņība pret atsevišķas personas vārdu, nekā mums tas ir tagad. Ja minēja kāda cilvēka vārdu, tad tas bija tikpat kā piesaukt viņa būtību jeb viņu pašu.

Dieva īpašvārds skan "Jahve" (Ex. 3,13-14; Jes.42,8). Pirmā Rakstu grāmatā sniedz Jā vārds ļoti dziļdomīgo pasakojumu: "Es esmu esjē", t.i., - "Es Esmu, kas es Esmu". Un cieņība pret Dieva vārdu gāja pat tik tālu, ka ebrejs savā Dieva īpašvārdu nemaz neizrunāja, bet visur kur sastapa no vārdu rakstītu, lasīja: "Adonai", t.i., "The Kings". Ar Dievo godbijību pret Dieva vārdu "Jahve" ir izskaidrojams arī tas, ka ebreju tauta lietoja dažādus citus Dieva nosaukumus: Ešohim, El, El-Šadei, Ceboot u.c. Cik bagāts mums parādās Dievs savā būtībā un savā atklāsmē, tik dažādi skan arī Viņa vārdi: Radītājs, Mūžīgais Ievs, Apžēlotājs, Taisnais Jēģis, Israēla Svetais, Pestītājs (Jēzus), Kristus, Svetais Jēģis, Iepilcinātājs u.c. Bet lai arī kādus nosaukumus lietotu, visur Biblia vārdjams, cik grandiozs, varens un svets ir Dieva vārds.

Jebkuras personas vārds var būt ļaunā, raksturojot savu nesaja īpašības un morālistisko tātību. Dieva ir visaugstākā, visvarenākā un vispilnīgākā personība, tādēļ arī Viņa vārds ir tik liels un augsts, svets un varens kā neviena cits. Katrs Viņa vārds necienīga lietošana ir Viņa kaļestātes apvainojums, noziegums pret Viņa sveto personu. Jes. 6,1.

Bībele lespaidīgi tēlo Bābelas ķēniņa Balzācāra gūli, kurš nebija pratis cīnīt Dieva vārdu (Dan. 2. nod.). Balzācārs sarīkoja lielas dzīres saviem virsniekiem un gūlāniekiem. Kad visi viesi jau bija galīgi apdzērušies, ierēģubāls ķēniņš lika atnest tos zelta un sudraba traukus, ko viņš tēvs Neoukadnecārs bija atvedis no Jeruzālemas dievnamā.

No šiem svetajiem tempļa traukiem tapad dzēra vīnu ķeniģe vīruņieki un galma netikles. Pats teudievīgais ķeniģis, ar dzejnieku heines vārdiem runājot, putojošām lūpām sacī ļausmīgs vārdus:

"Jēkove! Prieks manis tu smiekis un nīks, -
Es esmu Bābeles valdinieks!"

Vel nebija vārdu etoāles izskanējusi pili, kad tajā parā mīrkli uz baltās ķeniģe pils zāles sienas parādījās cilvēka rokas pirksti, kas rakstīja noslepumainos vārdus: "Mene, mene, tekel, uphersin". Ķeniģis nobāleja. Viss ticams izgaise. Viņš gurni un lieli drēbeja. Viņš saprata, ko izdarījis. Bet - par velti. "Tu esi svērts un strasts par vieglu!" Jau tajā parā nekli Beizacaru nozāline medieši.

Arī citās Bībeles vietās arvien no jauna tiek atgādināts: "Jodājiņt, laudis, Juhves vardu!" (Pa. 33, 4; Pa. 113, 1-3; Pa. 133, 1-3 u.c.).

Lieva vārda godināšana bija Israēle tautas spēks grātos piemēklojums laikos un vienības uzturētājs, dzīvojot citu tautu vidū.

bet mēdiešanās cilvēki ir zausojāši cieņību pret lieva vārdu. Jēruāšim par tiem, kas no vārdu nestāst un tīri cieņība. Arī tā sūktājiem ticīgajiem bieži nav vajadzīgās cieņības pret savu lieva vārdu. No pieļau bez spēks, jokojot un Dieva svētumu izsekot aizskāpēkos intēicēnos, kā: ak, lieva!; vai, dievīti!; lieva darli; ak, tā (Jēzu) un tamlīdzīgi.

Ko teikta mēs, ja kas bez vajadzības vai ķircinādumies sūkatu māks, tēvs, mātes vai mēsu parā vardu? Ir vārdi, kas ir svēti, un lieva ir pats svētkais vārds. Kam lievs ir acū priekšā un aird, tas nespej tik vieglprātīgi rakstīs ar lieva vārdu. Viņš zinās: tas ir greks, kas nepūliek nesodīts. Viedzidraka svota ideus kļūst nebaudāms, ja to sme, ar netīru trauku. Ka cilvēki, kuri nepazīst cieņību pret lieva vārdu, ir jau sodījusi sevi, jo tie vispār nespej izjust godbijību svētuma priekšā, to dzīve nenoverīami piepilda beaģļa soda piedraudejums. Ar lieva vārda poliek vienmer svets un tirs, bet cilvēks, to nesēnādamā, tikai ir kaltējais sev pašam. Tapat arī mīģle no pērvāja vai citāi indīgi tveiki un dāmi neaptūmšo sauli, bet gan tikai nabaga zemi, kas pati tas radījusi.

Dr. M. Lutens sūkot "Beusju parkā vāju bīģu ir pūsts un solūines. Lievam, tā ir lieis solūstība, ko zemāms vel nes

un uztur. Tā nu saproti, ko nozīmē Dieva vārdu nelietīgi vaicāt! Tas nozīmē savus dzīves svētību un laimi nokaut."

2. Grēcīga Dieva vārda lietošana

Otrajā bauslī ir aizliegta ne vien vieglprātīga, neapdomīga, necienīga Dieva vārda piesaukšana sadzīvē, bet galvenokārt apzināti grēcīga jeb nelietīga Dieva vārda lietošana ļaunā nolūkā. Kā Martiņš Lutere sēdīro, tas var notikt šādi:

1) lādešana ir pretstats svētīšanai. Cilvēks lāstē, ja tas kādam vēl ļaunu. Dieva vārdu lāstiem piesaistīt nozīmi no Dieva vēlot kādam ļaunumu vai izteikt vālešanos, lai Dievs sūtītu kādu nelāmi.

Lādešana zināmā mērā ir atskaņošas no Vecās Derības laikiem Tur izrunāta Dieva vīru rokās bija gan svētība, gan lāsti. Ko Noa, Jekaba un citi Dieva vīri svētīdami vai lādejami teica, tas piepildījās. Svētas dusmas un ticības karstumu atļāva tiem kādreiz lietot arī ļauns vārdus. Israēla ķēniņš Hāvīds Šimeja lāstos sadzīrēja uzdevumu viņa lādēt: "Lai viņš lāst, jo tas kungs viņam ir saucis: lādī Dāvidu!" (2. Sam. 16, 10).

Tāfu arī Vecajā Derībā bija aizliegti lāsti, ja tie nebija īpaši Dieva uzdevums, bet nāca no cilvēka pašē otram ļaunai vāleša sirdsprāta. Tāds piemērs strodams Lev. 24, 10-16, un tur arī lādētājs pats saņēma savu lastu sodu.

Mums Kristus ir mācījis ļaunu bauslī: naidam preti likt mīlestību, lāstiem - svētīšanu un aizlūgšenu par naidnieku (Mat. 5,44; Rom. 12,14). Ļaunuma atmakse ir Dieva, Taisnā Sogā rokā (Rom. 12,19; Ebr. 10,30; Mat. 25,41). Bet Dievs savu soda lastu var pēsludināt arī ar īpaši izvēlētiem cilvēkiem, kuri to dara Dieva uzdevumā. Tā tas bija, kā jau minēju, ar Vecās Derības Dieva vīriem, un tā ir saprotams arī apustuļa Pāvila vārds 1.Kor. 16,22. Bet tā nav nolādešana, kas nāk no cilvēka pašē ļauns, ciete sirdsprāta. Braudzes vadītāju un citu kristīgu cilvēku pienākums ir radīt grēciniekiem uz Dieva taisno tiesu, ja viņi nestigriežas (3.cēķ. 3,18-19; 1.Tim. 4,11; 2.Tim. 2,25; Tit. 1,9-11,13 u.c.).

Iemēl tas vēl nenozīme, ke lāsts kristīgejā pasaulē būtu izzudis. Tā daudzie ir vieglprātīge ierāde, kas cilvēkom liek lietot lastē vārdus, nemež nepedomājot par to saturu.

Tikpat briesmīgi kā no Dieva vēlēt kādam ļaunumu, ir lāstiem piesaistīt velns vārdu, ko dara vēl biežāk (piem.: kaut velns tevi parsutu!). No šāds parādums jātiek vaļā, jo tas ir liels grēks. Mācītājs E. Modersons saka: "Ļaunais gaida uz vismazāko iespēju, lai varētu iespiesties Dieva bērnu dzīvē un stāpt vai traucēt viņiem Dieva svētības. Lāsta vārdi, kaut arī vieglprātīgi teikti, aizdzina no mums kaļķotāju sargengelus un plaši atver durvis uz ļaunuma valstību."

Bet daudzreiz lāsti nāk no ļauna sirdsprāta. Latvēlības un mīlestības vietā, kam būtu jānājo dievbērnu sirdis, tur valda neids un strībe, skeudibe un ignums. No tā tad dzimst briesmīgie vārdi un ļaunie darbi. Ja senajiem Dieva vīriem lāsta bija ierocis viņu ticības cīņā, tad, dzīvei ticībai zūdot, tas ir kļuvis par sātens ieroci, ko cilvēks lieto sevi, savu labumu un savu godu aizstāvēšanai un citiem ļaunu vēlēdams.

Kas lād, tas ir atstājis sevse dievbērības aurtumus un ir nonācis ļaunā varā. Cilvēks, pa lāsta ceļu ejot, var nonākt pat tik tālu, ka tas Dievu nolād.

Vai lāsti piepildās? Dievs daudzreiz atļauj tiem piepildīties, lai cilvēki atzitu to ļaunumu un bēgtu no tiem. Bieži gan šī piepildīšanās notiek citādāk nekā lāsts domāts, bet ļaunums tādēļ nav mazāk jātams. Piemēram, Rūdolfa Eleumapa "Pezudušējā delā" Kopleiniete izmisums un dusmu brīdī nolād savu dēlu Krustiņu, un to vēlāk tāva pats nošauj. Par nepelnītiem lāstiem gan Bibelē ir teikts: "Kā aizlaižes bez kādām pēdām putas un kā pāri aizspurdz bezdelīga, tā izskan nepelnīti lāsti, tie nepiepildās." (Sal.pam. 26,2). Tie pat nāk atpakaļ uz pašu lādētāju (Ps. 109, 17-18).

2) Zvērēšana arī var izvērsties kļūmīgā Dieva vārda velkāšanās, tādēļ ir ļoti nopietni pret tiem jāizturse un ikdienas dzīvē no zvērēšanas jāizvairās. Zvēreste būtibe ir tā, ka ar to Dievu uzlicina par teiktā liecinieku un nepatiesības soti. Bet . . . daudzreiz mēs pašī maz esem skaidribā par to, kas ir patiesibe? Bieži mēs kļūdamies savos atzinumos un vērtējumos. Ir liela necienibe pret Dievu saukt Viņu mūsu stāstījumsam par liecinieku un mācīt Viņu, kad un kā mūs sodīt, jo to nu vislabāk zinās Viņš pats. Ja mūsu dzīve un vārdi nerādīs, ka esam patiesīgi un uzticami, tad Dieva vārda piesaukšana zvērot parāks tikai pretējo: mums nemaz

vairis neticēs.

Vecajā Derībā redzam, ka zvērests ir sevišķi cieņā bijis sirmā senatnē, kad to lietoja kā svinīgu līdzekli kādas patiesības apatiprināšanai vai kādas apņemšanās apatiprināšanai. Vecās Derības Dieva vīri Ābrehāms, Eleāzers, Dāvids un citi ir zvērējuši, bet viņi visi ar Ārkārtīgu nopietnību ir raudzījušies uz zvēresta pildīšanu. Viņiem visiem zvēreste bija daudz vairāk nekā tikai kāds neapdomāts vārds.

Notikumā ar Herodu un Jāni Kristītāju mēs redzam, ka pat tādi vīri kā Herods skatījās nopietni uz zvērestu, un kādas sekas var būt neapdomātam, vieglprātīgam zvērestam (Salīdzinājumam Mat. 14,1-17).

Ipaši pret zvērestu izturējās Jēzus: Mat. 5, 33-37 (izlasīt!). Divējāds zvērests šeit top izšķirts: "Tev nebūs nepatiesi zvērest," - tas ir, apzvērējošie izteikumi, un "Tev būs turēt Dievam zvērestu", - t.i., Dievam dotie solījumi. Apzvērējoši izteikumi mūs garā noved tiesas priekšā. Nekur melu vara neparādās pretīgāk kā tā. Ir noticis kāds noziegums, un tagad sākas cīņa patiesības dēļ. Gan apvainotajam, gan lieciniekam ir jāzvēr teikt tikai patiesību. Šodien mūsu tiesu zvērestos Dieva vārds nemaz netiek minēts. Bet prasība teikt tikai patiesību ticīgajam būtībā ir apelāšanās pie viņa reliģiskām jūtām. Viņš tiek piespiests stāties Dieva vaigā priekšā. Protams, arī zvērests vēl nav nekļūdīgs līdzeklis patiesības izzināšanai. Bet tas ir pēdējais un augstākais, kas ir cilvēku tiesas rīcībā. Un ja kāds tomēr ir spējīgs zvērestam melot, tad viņš viltus liecību soda ne tikai leicīgā tiesā, bet pāri tai stāv Dieva soda bērdzībe. Šis soda sākas jau ar nepatiesā zvēresta brīdi vainīgā sirdsapziņā un reiz aizvedīs Mūžīgā Soga krēsla priekšā.

Otrā zvērestā veids ir Dievam dotie solījumi. Šeit runa nav par patiesības izzināšanu, bet gan par kāde pienākuma pildīšanu, kas par katru cenu, pat savu dzīvību ziedojot, ir jāizpilda. Te jāmin valdnieku zvēresti valdīšanu uzņemoties, augstāko ierādu ņemta uzticības zvēresti, karavīru svinīgie solījumi, apsoliījumi pie kristību, iesvētību un leulību altāra un personīgajā ticības dzīvē Dievam solītais.

Ir tikai viens gadījums, kad kristietis solījumu drīkst netaurēt, proti: ja pats zvērests ir bijis grāks. Tad nedrīkst pirmajam grākam pievienot otru, Dievam nepatīkamo apsoliījumu vēl arī izpildot. Pirmais grāks ir jānožēlo un grēcīgā atpūlīšanās ir jāstāstāj neizpildīta. Domāju, ka arī Heroda dejo-

tajai coteis zverests, kas mēķēja Jāņa Kristītājo galvu, bija greisgs zverests, jo bija dots neapdomība, dzeršana un kaisles skurbume. Bet greks izdomē greku, un apstiprinās greku izdomēdēnu procesā vaira nav viegla.

Lai cilvēks zverēdams neapgrekotos, brīvprātīgo privāto zverestu Jezus ir pilnīgi aizliegjis. Šo liegumu pamatā ir cieņa pret Dieva sveto vārdu. Arī jūdi, sarīdāmie minēt pašu Dieva vārdu, bija izveidojuši īpašus zverēšanas formulās: zverēja pie debesīm, pie zemes, pie Jeruzālemes, pie paša galvas. Jezus rāda, ka tas viss tomēr baidzot ir zverēšana pie Dieva. Un par visām tādām "dievosānam" tas āngs sēķa: "Tas ir par ļaunu", vai - "ir no ļauna" (šos vārdus var tulkot sbejādi). Tādu cilvēks n kulpo patiesībai, bet zeīte tai. Kas domāz dievojam, sevi nodēd, jo jāsak domāt, ka viņa vārds un vispar viņu paša runa ir maz ticēma. Jezus grīd sacīt: jūmā jābūt viscaur skaidriem un patiesīgiem cilvēkiem, lai katrs, kas jūn paziut, tīdā; rīnā, ka tā cilvēkē "jā" ir "jā" un "nē" ir "nē". Kas negrīb tam ticot, lai paliek pie savam domām! Tas nav tā vorta, lai viņa sēķ kēistā grekē.

Vārds iestādu pieprasījuma Jezus pats ir zverojis: Mat. 26,63, un heit aizliegums nepastāv.

3) Turība ir noslepumaina, magiķa darība, kas ir dieve tuvība ar ļaunajiem garīem un velnu, kaut arī turot tiktu pieņemts Dieva vārds. Tādē; Bibele turēnu uzēķē par dievu ļoti nepatīkamu un - par lielu greku.

Dabi vārdi par ticību garīem. Balstoties uz Bibele teikta, nav koliedzama garu eksistence un to darība pasaule, un nav nams iemēlē apasubit Bibeles stāstu rēolos telojumus par demoniān. Pats Jezus tos ir atzinis un vairākkārt runājis par velna ēēnību. Bet Jezus palāvēību Debesu Devam ir tik liela un nesutricināma, ka ļaunie garī var eksistēt līdzās Dievam, jo dieve visvarenību tie nespej mēķināt. Dievs un Jezus ir spēsīgāki par visiem ļaunajiem garīem un par viņu vīrsnēķu Balzebulu jāb sātonu (Mat. 12,24-29). Tas ir klāvis par Dieva īsreci, k s pats pret savu grību kulpo dievīdīgējiem nosēmiam. Bet ir vajadzīgs daudz dēdīgu lūgšanu un ticības nodrības, lai cilvēks pestāvētu cīņā ar ļaunajiem garīem un nenonāktu viņu varā (Mfz. 6,10-13; 1.Pēt. 5,3-9 u.c.). Kā lūgšana un ticība uzver ļauno garu kārdinājumus un paliek neiztraucējamā vienība ar dievu, tam dievs sūto kēļot sevus ēģēļus (Salīdzinājumm Mat. 4, 11; PS 91, 11.12; Jor.1,14).

"Kāpēc tu mani traucē manā mierā, līdzams man naktī gušā?" - Samuels jautā pārmezlams. Un tas, ko viņš pērkā Saulam, ir tas pats, ko viņš kādreiz jau tam teicis tautas priekšā: "Tas Kungs ir jau no tovis atversies un kļūvis tavs ienaidnieks" (1.Sam. 16,14). Vēl promiedams Samuels piezīme: "Jau rīt tu ar saviem delfiem busi pie manis šeolā (mirušo valstī)".

Ši ir visnīgā vieta Bibelā, kur aprekstāte gars parādīšanās. Tas nav zilnieces izsauktais gars, bet tiešām Samuels. Tā ir bijusi Dieva griba likt Saulam pirms viņa nāves vēl pārbaucīgā veidā dzirdēt Dieva spriedumu par sevi. Bet šī vieta arī s.aidri rāde to tumses un ļaunuma nakti, kurā Seule ir iegājis. "Pie citi ēda, bet Sauls celās no nīs vietas un aizgāja naktī ..."

"Nestveriet nekād ats noslepumainās durvis uz gari pasauli! Kas zina, vai tās maz varos aizvert", tā teica, atceros, mūsu pirmais biskaps Dr. K.Irbes tevs, pārrunājot gari izsaukšanu šaurākā studentu pulcīgā.

Bet vecā buršānās māksla, ko visas pagānu tautas piekopuša kopā sendienām, valdzina vēl arī mūsu laikos un izglītotos no mazāk kā neizglītotos. Ja saksim tikai sabiedrībā runāt par šīa lietām, mes būsim pareizīgi, ko tik daudz, neskatoties uz viņu racionalismu un mūsdienīgumu, tomēr vēl mīt burvības tiklos (kārnū likšans, horoskopu cienīšans, gari izsaukšana, geiārgu meklēšana, vērsānās pie pūšlotājiem, amuletu cienīšans, beidīšānās no dažiem eksitījiem, nēleimi nēešājam dienām u.c.).

Kādēļ cilvēki krit buršānā? Tādēļ ko kritam ir kardinājums kaut mazliet pašārt to noslepumaino prievuri, kas aizsegt rakotni un neļauj tam iekotīties. Bet Dievs to nav grībejis, jo tas mums laimi nedod. Ne meģijus mistiskā geiānās, bet gan ticības leclēns tamā (īstenībā Dieva rokās) mums dos isto dzīves noslepumu izpratni. Vien uzticīties Dievam un pie viņa turēties, mes uzveresim visus kardinājumus un garsim pulcēkosu dveseles mieru.

Slimība un nelīmeis garijumsos dažē veršās pie burvījiem, lai sagēmta no viņiem palīdzību. Tā ir putvelīgs iējaukšānās Dievs nodomos. Ar buršānū panāktā izveseļošānās nēmež nav Dievu prāts (veselības atgēšānās deļ daudzī krit šai grēkāl) Verbut Dievs ir grībejis, lai slimis, pacietīgi nēest savu

krustu, kas ir notu diviem!

Protams, ārstiem nav aizliegta. Bet cilvēks tikai izsaka savu veltības kļūst veselā un dzīvot. Palīdzība ir Dieva rokās. Ārsti nav mūsu veltības kungi, bet tikai kalpi. Vienīgi Dievs ir pār visu pavēlnieks.

4) Melodijas jeb vilšana ir viens no visizplatītākajiem cilvēku patikāmajiem, kas kļūst par sevišķi lielu grēku, ja to dara aiz Dieva vārda maskā, ja liekuļo dievbiņību.

Liekuļošas vārdi ir dažādi, bet vienmēr nesvetsais meklējis aiz ārējās svētības. No Vecās Derības mums nāks prātā melnais Jēkabs, kurš nāca pie sava tēva, lai no viņa izvilinātu sev to svētību, ka tēva bija nolēmis dot tā brālim Ezevas. Izāks jautā: "Ka tu tik ātri pārņēci ar mediju?" Jēkabs atbilde: "Tas kungs, tavs dieva, man lika to izdarīt!" Kā gan Izāks varēja pārliecināties, vai tiešām Dieva viņš pārmācītais ir palīdzējis? Viņš tikai dzird, ka jels pieņēma Dieva vārdu un tāpēc tic Jēkabam. Jēkabs saņem savu noziedzīgo mērķi, liekuļīgi izmantojot tēva dievbiņību. Bet tas Jēkabam māca daudz nemierna, rūgtu asaru un cišanu. Bet pie Izāka slimības gultas viņš ir kļūsis liekulis (Gen. 27.nod.).

Absoloms liekuļoja savam, kas solījis iet uz Hebronu Dievam apūret, bet patiesībā gāja neorganizēt apsolītos pret ķeniņu (2.Sem. 15,1-14).

Liekuļojs arī ir izējis, kad sav pievāc štraiču dāmas, bet iedzīvošanas kāri apslēpa ar rūpēm par dieva nama labumu. Liekuļojs tie, kas skaitīja uz lielu staru lūgumus, bet savas sirdis bija tālu no Dieva (Johāna iznācēji Mat. 23, 13-33) Jezus savas runās vispārīgāk ir vērsies pret liekuļotu dievbiņību, un Viņš nav taupījis visbiežāk vārdu tadu ļaudu atšķaidīšanai.

Liekuļi ir tie, kuriem Dieva vārds ir mutes gals, bet viņu gara sirdi, kuri drīz svētību izlieto, lai apsegtu sevi ļaudu dāmas un tūlīt dzīvī.

drīz Kaudzites vienu tadu - Oļiņi - notolojusi Dieva "Mernieku laikos". Svētī vārds tai rak pār lipām, bet kaslo darbu trūkst, "kadāji zināt, bet augļus nera". Bet cik daudz vēl tadu nestmāskotu liekuļi sev baznīcas pirmajos solus! Kad laudis kristīgamajam draudzai ir kļūstojusi visvairāk, lats ticīga cilvēka sirds viņus izjūt ātri, bet ne tik viegli tie ir atšķaidāmi. Tāpēc ir grūti pret viņiem kaut ko pāņkt, ka-

Oik liels nozīme ir ikdienišķajai Dieva lūgšanai, to jau izprata Vecās Derības ticības varoņi, piemēram, Daniels, kas bija gatavs drīzāk mirt, nekā atteikties no celā parādumu ik dienas trīs reizes lūgt Dievu (Dan. 6,10).

Tā pašu apstiprina arī Dieva ļaudis. Viņi zina stāstīt par lūgšanas nozīmi laikā, kad dzīves jūras līmenis ir tik mierīgs kā spogulis, tāpat viņi izprot lūgšanas nozīmi tad, kad dzīves jūru ir satrakojušas vetras. Vienīgi Dievu lūdzot un paliekot sadraudzībā ar Viņu, mēs spējam dzīvot patiesi kristīgu dzīvi, ne ārīgi liekot,otā dievbijībā, bet patiesā sirds atdevībā Dievam. Šāda ticības dzīve mums dod izturību, tā topam apbruģoti ar Dieva spēka bruģām pret kārdinājumiem un greku.

3) Dieva vārdu godinām, Dievu teicot un slavinot.

Dieva lūgšana nav tikai Dieva piesaukšana bedās un palīdzības izlūgšanās kādā veidszīnā. Dieva vārds ir dots arī priekšmācībai un visai, visai dzīvei! Isto dievbermību pazīst pēc Dieva teikšanas un slavināšanas, pēc pateicības par visām tām labībām un garīgajām veltēm, ko Dievs tik bagātīgi piešķir saviem bērniem (Ps.92,2-3; Ps.103,1-4; Gen.32,10; Ap.d.16,25).

Baznīcas tēvs Jānis Hrizostoms tika no Konstantīnopolē izraidīts trimdā uz tālu, vientuļu apgabalu. Gājis, atskatīdamies uz savu grūto dzīvi, liecināja: "Dievam lai ir slava par visu!" Īstā lūgšanā vienmēr izpaudīsies Dieva slavas daudzdzinājums, kas izteiks mūsu dziļo r e l i g i o z o p r i e k u par Dieva mīlestību, Viņa lielajiem darbiem un Viņa tuvumu lūdzēja dveselei (Ps. 106, 1-2 u.c.). Ja vien griešam atpakaļ, tad atcerēsimies, ka ikviens lāce dāvāna nāk no augšienes, no Gaismas Tēva (Jek.1,17).

Dr. M.Luters saka "Lielajā Katehismā": "Mums būv arī citus skubināt un mudināt Dieva vārdu godāt un to turēt gatavu piesaukšanai visās lietās. Tas ir svētīgs un labs parādums un stiprina mūs pret velne varu, kas sruvien ir ap mums un mums uzglūn, meklēdams nest greku un kaunu, bedas un postu, bet kas necieš klausīties un nevar ilgi palikt tur, kur Dieva vārdu piemin no sirds un priecīgi piesauc. Un arī mums viens otrs briesmīgs un bēsmīgs gadījums būtu pārsteidzis, ja Dieva mūs nebūtu uzturējis Viņa vārds piesaukšanas dej."

Talāk M.Lutere raksta, ka ir svētīgi, ja pierodam kādās bēdās, kas var gadīties, sevi ik dienas novelēt Dievam ar dveseli un miesu, ar mīļajiem piederīgajiem un it visu, kas mums ir. Tāpat teicami ir sevi un savus bērnus svētīt ar krustu zīmi vakaros un rītos. Ja kaut ko briesmīgu redz vai dzird, ir ieteicams pārnest krustu zīmi un no sirds teikt: "Kungs Dievs, pasērgā!" Ja notiek kaut kas lebs, kaut arī tas būtu slikts, lai saka: "Pateicība Dievam!".

III. T r e š a i s b a u s l i s

Tev bus sveto dienu svētīt.

Kas tas ir?

Mums bus Dievu bities un mīlet, ka Dieva macību un Viņa vārdus nepulgojam, bet tos svetus turam, labprāt klausāmies un mācāmies.

1. Svētdienas nozīme

Pirmie divi baušļi rādīja, kā lai cilvēks izturas pret Dievu ar sirdi un muti. Trešais baušlis māca, kā Dievam kalpot darbā un atpūtā. Tas top mums skaidrs, ja izlasām pilnu šī baušļa tekstu, kā tas ir Bibliā: Ex.20,8-11. (Izlasīt!)

Pats vārds "sēbat" ebreju valodā nozīmē rimšanos no darba, īpaši - smagā lauku darba. Tā tad viņa nozīme ir atpūte jeb duse, duses laimētā jeb Suses diens, Dievs cilvēkiem ir uzlicis darba pienākumu, bet nav gribējis, lai mēs kļūtu darba vergi. Mūsu Dievs dotajam darbam ir jābūt arī Dieva pagodinājumam. Un tāds tas kļūst vienīgi tad, ja ievēro pašā Dieva no pēseles radīšanas sākot iekārtoto laika ritmu ir darbam, ir atpūtai. Nevar Dievam par godu dzīvot un strādāt nedēļas darbā, ja nemeklē svētdienā dvēselei spēku vienībā ar Dievu.

Vārds "piemini" vispirms aizrāde uz to, ka sēbats ir vecāke nekā Mozes baušļība. Viņu Dievs pats ir iecēlis pēc pabeigta radīšanas darba (Gen.2,2). Sēbats rāde mums ne vien pēseles radīšanas darba beigšanu, bet arī norāde uz mūžīgo dūsu pēc nāves, kas gaidāma Dieva ļaucām (Ēbr.4,9-11), kad viņi Dieva radīta dūses mūžīgajā svētīsimē, un viņi lemtais mērķis būs sasniegts.

Sēbats diena ir svete diena, tā Kunga diena; Dieva pats to ir svētījis un ievēlējies un to darījis par derības zīmi starp sevi un savu tautu. (Ex.31,13; Jek.20,12)

Mums, Jēvās Derības ļaudīm, ir svarīgi Jezus uzskati par sēbātu. Un pēc Jezus uzskatiem sēbats ir dots, lai cil-

vēks atjeunotu fiziskos spēkus atpūta un garīgos spēkus vienībā ar Dievu. Tādēļ sabatā ir atļauti visi nepieciešamības un visi žēlsirdības un kelpošanas darbi. Ne ārisīgā sabata svētības ir vērtīga Dieva sēta, bet tā būtības izpratne (Mat. 12, 10-13). Sevi Jēzus stāstī par sabatu kungu un sēks, ka svētdiens ir Jēta cilvēka daļ, bet ne cilvēka svētdienas daļ (Mark. 2, 27-28). Ar to mes esam atsvēbināti no Vēcojā Derībā parastā sabata bausļa burtiskā tulkojuma un ir pēverti jauni dzīlumi tā garīgajā izpratnē.

Kristīgā pīndraudze, sekodama Jēzum svētdienas svētības izpratnē, atmēta Ārisīgo jūdu sabata bausli un par savu svīnēto dienu izvēlējās pirmo nedēļas dienu, kad Jēzus Kristus bija augšāmcēlies no mirušiem, un to nosauca par tā Kunga dienu jeb saules dienu. Ka Dieva pirmajā dienā radīja gaismu, tā arī reize ar Kristus augšāmcēšanos kristiešiem bija uzlēkusi jauna saule, iznīcinādama greke un nāves tamsu. Šo Kristus augšāmcēšanos kristīgā draudze uzskata par vissvarīgāko notikumu pestības vēsturē, tāpēc lika to savas svētdienas pamatā. Arī svētā Gēra izlēbšana, kas notika nedēļas pirmajā dienā, šo dienu vēl īpēsi svētīja. Tā katra svētdiena sīcīna, lai mūsu dvēsele no grēku sastīguma un nāves miegē celtos augšup - tuvāk Dievam un kļūtu pīcāks ar Dieva Gēru. "Sursum corda!" - Augšup sirdis!" - tas ir svētdienas mūžīgais sauciens. Kāpjiet no ikdienas rupju lejām gaismas kālādā! Tā pats Dieva sīcīna ik vienu šai dienā. Dievs ir devis svētdienu, lai cilvēki vairāk un dedzīgāk meklētu nekā tas ir iespējams darba dienu atēigā un nemierā Viņa vaigu.

Svētdīnami svētdienu, mes nepīminējam Dieva cuseānu kā Vēcās Derības teute, bet Viņa pestības darbu. Tādēļ mes Dievam netuvojamies tikai kā radījumi Rasitājam, bet kā atpestīti un izglābti bērni savam Debēss Tavam un Pestitājam. Mūsu svētdiena ir īsta gaismas, bagātās svētības, patīssā mīara un svēta prieka diena. Tā ir augstāks par jūdu sabatu.

Svētdiena nav tikai Dieva, bet arī cilvēka diena. Tādēļ arī laicīgie likumi paredz atpūtas dienu. Ka fiziskajam cilvēkam ir vajadzīgs atpūts, tā vēl vairāk dvēselei - gēram. Kāds baznīcas tēvs saojījis: "Kas būtu dzīve bez svētdienas? Bezgēlīgi gērē, līdz nāvei nogurdināss tukšāšā ceļš bez vaigmas un atpūtas vietas". Vīcīgi svētdiena ir jaunu spēku avots dvēselei un atpīngs darbā nogurdāšiem locēkļiem. Svētīts, mūžam svētīts ir tas, kas mazgājas šai avota un atpīrdzinās viņu vaigme!

2. Svētdienas svētkāns.

Ko nozīmē svētīt svētdienu? Tas nozīmē-izdalīt no pārējās ikdienas un veltīt Dievam. Svētīt svētdienu, tas nozīmē šīs dienas laiku neizlietot parastem darbam, bet to veltīt Dievam.

Bauslīcās laikmetā sabata bauslīs visā stingrībā prasīja dusu no darba svētdienā. Bēlstošies uz šo prasību, farizeji un rokstu macītāji bija izstrādājuši jo sīkus priekārkastus par sabata svētkānu. Sabatā no mājas drīkstēja iziet tikai 2000 soļus, jo tik tālu attešanās tālts tukšnesi esot bijusi no Israēls bernu nometnes. Sabatā bija aizliegti 39 darbi un to daudādie paveidi, starp tiem: aēt un aēt, labību vākt, mīcīt un cept maizi, mazgāt, pīt, ārcīt un siet mazgātus, aēt un plēst, rakstīt, aizņegt uguni un to noņest u.t.t. Sabatā netriekst kauļu lūzumu iegriezt, izmārgītu kāju aplaucīt ar aukstu ūdeni vai šurp un turp ūdeni kustināt, bet tikai mazgāt kā parasti. Pat dzīvību glābjot, ne vienāer atļāve pārkāpt sabatu.

Kungs Jezus, pats bauslībai klausīlams (Gal.4,4-5), ieva- rojē visus bauslūs ļoti uzmanīgi, lai tos varētu piepildīt un tā atsvebināt mūs no aizpildītās bauslības lāste. Bet attie- rībā uz sabata bausli Viņš atļāns, ka lecu var darīt arī sabā ta diena un ka farizeji pārcpīle sabata bausli. Tādēļ Viņš tiem atklāti pretojās un pret viņu pārmetumiem aizstāvējās.

Tāpat - kristīgo svētdienā svētkāns noriek gluži citā- dā izpratnē un garā, nekā pie jūdīem. Svētdiena ir dota mūsu garīgajai augšanai un kalpošanai mīlestībā.

Bezvēl netriekst arī tādu kristīgo, kas grib svētīt tā Kungē dienu farizeju un bauslības garā. Tie uzskata par greku pat vēstules nodošanu pasta svētdienā.

Lai gan svētdienas svētkāns nepiekrītam fanātismam un bauslības garam, tomēr esmā parliecināti, ka svētdienā vajēg derēt tikai to, kas ir pilnīgi nepieciešams un bez kā tiešām never iztikt. Nav svētkāns svētkāns darbam, kas darīte, vē- stības no materiālām interesēm. To ar sauiziem drīves piemo- rīem radījis mācītājs Arturs Flēnsē savā brošūrā "Tev būs to sveto dienu svētīt!" Ir izragināts, ka kurpnieks, kas sešās dienās pagatavo sešus pārus katpju, septīgās dienās izgatavos septīgus pārus. Un tomēr šāds māķins ar aplams, jo ir aiz- mirsts visavārgākais - Dievs svētkāns. Ko lēc bez Dievs sve-

ties domājam lasākt?! Vai visu mūsu gudrība, izveicība, veselība, darbs prieka un spēki nav Dieva ziņa?!

Mozus laikā ar ekspeģiem noņemtājs tos, kas sevatu nesvētījis (Num.15,32-36). Mūsu laikā nav tāda likuma, kas aizliedz svētdienā strādāt. Un tomēr arī šis greķis nespēliet nesēdēt, jo pašī dabas likumi pret to sacēlas. Fiziolōģi ir izpētījuši, ka strādājot cilvēks patēre vairāk skābekļa, nekā isel- po. Tā vekeros organismā viegmer ir skābekļa trūkums, kas re- de nogurumu. Nektī guļot tiek atgūts daļa skābekļa, bet to- mēr - ne viss. Ar katru nākamo dienu šis iztrūkums pieaug, un nogurums organismā rodas arvien lielāks. Turpretī - svētdienā atpūstoties, iztrūkums tiek segts, un jauno nāeļu cilvēks var sākt ar atjaunotiem spēkiem. Tā tad svētdienas svētīšana stip- rina mūsu veselību.

Bet kur tad paliek dvēsele?! - tā tašu arī grib savu daļu. Un viss, ko tai dodam bez Dieva tuvums, ir bada maize.

Diemžēl ticīgojiem dažkārt ir jāstrādā. Tā Kunga dienā, kaut viņi pēc savas gribas nekād to nedarītu. Bet, darbs vie- tā vai arī erodas, kas kultūras valstī arī svētdienā ir nest- vietojami, viņi ir spiesti strādāt arī svētdienā. Mūsdienu cil- vēces sabiedrībā ikkārtā svētdienā daudziem veirs nav atpū- tas diena, un tādeļ sabeta bausli Vecas Derības nozīme tie veirs nespetu izpildīt. To paredzeja Jezus, atbrīvodams svētd- ienu no bauslības ārīgo noteikumu zņeuge. Viņš nav atcēlis svētdienas bausli, bet Viņš ir Kungs pār to, un Viņš ir pie- šķīris to tā lielā Dieva dāvanu cilvēcei un atklājis tai svētd- ienas garīgo saturu, kas vispirms ir pērnāne no Dieva.

Tas nav mūsu greķe, je mes ne pēc savas gribas esam no- likti svētdienā darbā. Bet cik no mums tas atkarīgs, mes pie- liekam visus spēkus, lai svētdienas sniegtās sv. tiesības papil- nam izmantotu un lai šī diena reiz mūs neapāudzētu!

Svētdienas dvēsele ir Dievs. Un kas svētdienā iztiek bez Dieva un Dieva vārdiem, tam nav svētdienas, jebšu viņš arī šai dienā dusētu no leģīgā darbā. Ja cilvēks šai dienā nemēkle Dieva vaigu vairāk kā citās dienas, tad viņš patē sevi aplau- pa.

Diemžēl daudziem svētdienā top par greķu svotu un viene- svatko dienu. Un tas tāpēc, ka viņien svētdien nav tā Kunga die- na, nav sūdās diena. Svētdienas darbs netiek apvilkts, lai ar tam svīnīgāk un godbījīgāk nostātos Dieva priekšā, un tā iz- teiktu dvēseles ilgas pēc skaidrības un svetuma, - bet lai la-

bāk izpavīktu pasaulē un tumsas kungem, kas svētdienas ievēro sev vislielāko ražu.

Kā dievbijīgajam Daniēlam Bābelē trimdā bija atverti logi pret Jeruzālemi, un viņš trīs reizes dienā zemojās lūgšanā Dieva priekšā (Dan.6.10), tā svētdiena grib būt mūsu atvērtais logs uz mūsu dvēseles ilgu vietu, lai no turienes saņemtu sev jaunu speku nedēļas darbam un dienai krusām.

Kopība pie galds ar Jēzu, kas f. rīzejiem nenesa svētību (Luk.14,1-8), jo viņi tai aizslēdza sevus eirdis, ir domāta mūsu svētīšanai. Tas notiek gan sēdot pie Dieva vārda mācībes galds mājas savrupībā, gan kopīgajā draudzes dievkalpojumā (uz to aicina M.Lutera J.baušļa skaidrojums!). Kas svētdienā neapmekle dievkalpojumu, tas svētdienai nav pilnvertīgi svētījis.

Ar mājas dievkalpojumu baznīcas dievkalpojumu var atvīstot tikai patiesas nepieciešamības gadījumā. Ne sprediķu grāmata, ne radio nevar aizvīstot dzīvo draudzes dievkalpojumu. Pāda prasība liksies pārspīlēta tikai tiem, kas no Dieva un Viņa draudzes ir jau atvešīnājušies. Ticīgā dvēsele izsauces līdz ar Vecās Derības kēraliāko ziesminiāku: "Es priecājos ar tiem, kas uz mani ņaka: iesim tā Kunga namā!" (Ps. 122,1). "Cik milīgas ir Tevas māju vietas, ek, Kungs Cabaot! Mana dvēsele ilgojas un tvīkst pec tā Kunga pagalmiem" (Ps. 84,2-3).

Dievkalpojumi ir jāapmeklē nevis dažēs reizes gadā, svētkos, bet regulāri, ik reizes, kad tie notiek. Caudzi ticīgie ir kļuvuši kātri svētdienas svētību gēmbānā, un viņi būtu redzamāk garīgi auguši, ja vairāk un regulārāk būtu apmeklējuši dievkalpojumus.

Uz dievnamu un dievkalpojumu mūs aicina Dievs Svētais Gars, un Dieva berns nedrīkst tam nepaklausīt. Katram ticīgajam ir vajadzīga sabiedrība, ko vieno kopeji mērķi un kopeje ilgas. Šādā kopībā mūs ievēd baznīca ar saviem dievkalpojumiem, kas vieno ne tikai ar mūsu laika ticīgo seimi visās zemes malās, bet arī ar aizgājušajam audzēm, ar visās pasaulēs kristietību un debess svētlaimīgajiem. Tas stiprina katru atsevišķo kristietu viņa personīgajā ticības ceļā. Kopejā dziesma skan spēcīgāk un aizrauj vairāk. Arī Dr. M.Lutera ievēd, ka mājās viņš neesot tik priecīgs un ticībā mēdra, ka

vienmēr vajadzētu, bet barnīca citu draudzēs locēkļu vidū viņi augstā sirsnībā un mīlestībā uz Dievu un līdzsīlvākiem. Tāpat kā viena mulķes pagale nevar degt, bet saliekot tās kopā rodas ugunsķurka, tā draudzēs locēkļi kopīgā dievkalpojumā barnīcā top par ugunsķuru, kas sasilda un iedzīšina katru dievlīdzējo sirdi un zaru un paš ticību eksistēncē un spēkā.

Pirmā svētdiena svētiāna ir tieši mūsu no Dieva saņemto svētību došana citiem. Pēc apustuļa Jākaba vārdiem: "Ties un nepagānīta kalpošana Dieva Tāva priekšā ir šī: piešķirt bāriņus un atpazītēs viņu bēdās, sevi no pasaules pasargāt nepagānītus" (Jāk.1,27), un pēc Jēzus pašs norādījuma Viņa līdzība par to, kas izvērs cilvēka mūžīgo likteni, proti: kalpojums tuvākajam viņa bēdās (Mat.25,31-46). Tā Kunga diena, saules diena, atpazīdzinājumi mūsu pašu dvēselei, aicina "ciemu ciemos iet" un iepriecināt citus. Tuvākā liktenim, kam darbdienas steigā ne vienmēr spējam ievārot, svētdienā ir jāklusē par sevišķu mūsu nāciju objektu. Mēs nevaram ar Dievu satikties, ja nedomājam par saviem tuvākajiem.

Pirmajā vietā ir salīdzināšanās. Pāri nedēļas pasākējam un kildām, lai svētdiena atkal uzcaļ savus miera tiltus. Dievs nopieņem mūsu lūgšanas, ja līdzēja ir neida ar tuvako. To mēs Jēzus vārdi par upurēšanu uz altāra un salīdzināšanos ar tuvako (Mat.5,23-24). Tad nāk tuvākmlilstības parādīšans ar īrīcīgu atbalstīšānu un alimo apmeklēšānu. Sociālā opgāde nav aizbildinājums, ka tās dēļ varētu zaudēt interesi par līdzsīlvāku dzīves apstākļiem un ļaut izdzist kalpojošās mīlestības jūtām.

Bēdīga iepriecināšāne un alimo apmeklēšāne ir mūsu ticības praktiskie darbi. Svētdienas svētiāne pēc Dieva prāts ir vīncināšānā tajos darbos.

Šai kalpošanas jomā iekļaujas arī dzirdēto sprediķu atstāstīšāne tiem mūsu tuviniekiem un pazīstamiem, kam pašiem nebija iespējams tos apmeklēt. Sveagālije vēsts savu spēku un dzīvību mums visvairāk liek izjust tad, kad esam labprātīgi to snieguši tālāk. Tā arī mēs to vislabāk un visilgāk sev saglabāsim. Kā saka: mācīdami mēs mācāmies.

P ta par sevi saprotams, ka haustis par Dieva dienu svētdienas navien uz nedēļas svētdienu, bet arī uz svētkiem. Tāpat kā Vecās Testāmas draudzei bija savs svētku dienas, kad

pieminējs svarīgos Dieva darbus Israēla tautā, tā arī kristīgā Beznīca svin svētkus, kuru pamatā ir galvenokārt Jēzus Kristus dzīves notikumi un Dievs mīlestības un žēlastības darbi. Tie ir mūsu svētie laiki, un to sakārtojums secībā veido Beznīcas gedu, par ko māca liturģika.

3. Argumenti pret sabbatistu uzbrukumiem

Leļi derītu spējīgus mūsu draudžu locekļus aizstāvēties pret sabbatistu jeb adventistu uzbrukumiem mūsu svētdienai, mums ir vajadzīga skaidra izpratne par to, kādēļ kristīgie svēti tā Kunga dienu jeb nedēļas pirmo dienu un ne jūdū sabbatu jeb nedēļas septīto dienu.

1) Dievs pēc pasaules radīšanas gan ievērtīja septīto dienu par svinamu dienu kā svarīgu cilvēku dzīves principu visiem laikiem. Taču tur (Gen.2,2-3) nav runa par jūdū sabbatu, ne par kristīgo svētdienu, bet gan par septīto laika posmu kā dusas periodu, kas kā garīgi, tā miesīgi nepieciešams cilvēkiem. Tas, pārkaļpojot šo Dieva iecelto dzīves principu, kāitē pate sev, jo nevar taču strādāt septiņas dienas bez atpūtes. Kā Dievs dots uzdevums cilvēkam ir darbe (Gen.2,15; 2.Tes.3,10), tāpat Dievs rīkojums ir arī dusas diena. Kristīgie to papildinām atzīst.

2) Arī Sinaja kalnā, dodot baušļus (Ex.20,8-11), nav minēts, ka septītajai jeb dusas dienai ir jābūt sestdienai, kā to grib uztiept sabbatisti, bet gan, ka sešas dienas būc trārdāt un septīto dienu ievārot par dusas dienu. Nev pierādāms, ka ik pa septiņām dienām skaitot atpakaļ mēs nonāktu pie dienas, kurā Dieva dusēja. Sabbata svētišana ar bijusi periodisks. Ir bijuši lieli laikposmi Vecajā Derībā, kad šī diena tikusi sīzmirsta, un no tās nekāda ziņa never izrēķināt pasaulē radīšanu.

3) Vienā un tajā šā laikā (tasjās pašās 24 stundās) vienlaicīgi visā pasaulē never tikt svētīts neiz sabbats, nedz arī svētdiena. Tie, kuri oik necik mācījušies ģeogrāfiju, to sēprātis. Ja mēs pestīšana būtu atkerīga no jūdū sabbats, t.i., svētdienas svētišanas, tad vismaz pusi no visām sabbatistiem gaidītu pazušana, jo, kad vienā zemes lodēs pusē svēti sabbatu, tad zemes lodēs otrā pusē sabbatisti strādā vaigs svētdienos, jo ir jau cits diens. Būtu jājēst: kurā puslodē tad sabbatisti pārkaļpj Dieva baušli? Pieņemsim, divi sabbatisti ceļo ap zemi: viens no vakariem uz rītiem, otrs - no rītiem uz va-

karlem. Kad viņi savā ceļojumā sastapsies, tad viņu leika rāķins uzrādīs divu dienu starpību. Kurš no abiem ceļotājiem būs sebtu svētijs pareizi un kurš ies pazušana?

Vai jāievēro arī tas, ka ir vietas uz zemes, kur ir gandrīz pusgadu gara diena un pusgadu gara nakts, un tādos apstākļos ir grūti ievērot pareizu dienu rāķinu.

4) Sebata kā bauslis savā ārējā, kultiskajā formā ir dots vienīgi Israēla bērniem un ne kristīgajiem. Protams, šajā iekšējā saturā tas paliek neatceļams, bet tas ir jau pārrunātais septītās dienas svētīšanas princips.

Sebata tiks dots Israēla bērniem kā sevišķs zīme starp Dievu un Viņa tautu - tāpat kā apgraizīšana (milcha). Kristus nestā bauslības piepildījuma dēļ Vecās Derības ceremoniālā bauslība un reizē ar to arī sebata bauslis savā kultiskajā formā nevairs vairs saistošs.

5) Kristīgie nesvēti jūdu sebtu tāpēc, ka ne Kristus, ne Viņa apustuļi nav pavēlējuši to svētīt. Jaunajā Derībā ir atkārtoti visi citi dekaloga baušļi: pirmais bauslis atkārtots 50 reizes, otrais - 16 reizes, ceturtais - 6 reizes, piektais - 6 reizes, sestais - 12 reizes, septītais - 6 reizes, astotais - 4 reizes un deviņtais, desmitais - 9 reizes. Vai tas nav zīmīgi, ka trešais jeb sebata bauslis nav atkārtots ne reizi?! Apustulis Pāvils apgalvo, ka ir pēsludinājis pagānu kristīgajiem it v i s u Dieva padomu, un tomēr savās 13 vēstulēs ne vārda nav minājis par septītās dienas jeb sabata svētīšanu. Mēsni otrādi - Kol.2,16-17 viņš raksta: "Tāpēc lai neviens jūs neietasa ēdīenu un dzērienu dēļ vai sekara ar svētkiem, jeuno mēnesi vai sebtu; šis lietas ir nākamā lieta ēna, bet mīess pieder Kristum" (pateizāk būtu: "pats ķermenis ir Kristus" jeb kā vecajā tulkojumā: "TA istā būšana ir Kristus"). Šie vārdi, kā Sperdžens teicis, ir iests pērkona cirvis uz sebatistu galvas, un ar šiem vārdiem tiek apgizti un pīāļos satriekti visi viņu ēdīenu un svētdienu likumi.

6) Kristīgie svēti nedēļes pirmo dienu tadāļ, ka šini die-nā Jāzus Kristus augšām cālies un šini dienā vairākkārt parrādījās saviem mācekļiem, un beidzot - šini dienā tape izliets Svētais Gars pār mācekļiem un nodibināts Kristīgā Bez-nice. Pēc Kristus augšāmcēlēšanās mācekļi vienmēr apulcējās šini dienā (nevis sebatā), noturēja savus dievkalpojumus un baudīje tā Kunge mielastu. Ši diena kļuva par ietu seules un

priekš dienu. Ja arī apustuļi gāja sabetā uz jūdu sinagogu, tad to derījs, lai izmantotu izdevību sludināt par Kristu sinagogā, bet ne tāpēc, lai šai dienā noturētu paši savus dievkalpojumus.

7) Un visbeidzot - kristīgie svēti nedēļas pirmo dienu tādēļ ka Dievs svētība brīnīšķā veidā ir dusejusi pār šo dienu visos 20 Baznīcas gadsimtos. Tas Kungs pats ir bijis pie Saviem ļaudīm šinī dienā, un Svētais Gars to ir veicinojis ar neizskeitāmām svētībām un grēcīnisku atgriešanos.

Otrā galdiņa baušļi

Dzīve mīlestībā uz tuvāko

IV. C e t u r t a i s b a u š ļ i s.

Tev būs savu tēvu un māti godāt, lai tev labi klājas un tu ilgi dzīvo virs zemes.

Kas tas ir?

Mums būs Dievu būties un mīlēt, ka savus vecākus un kungus nenīcinām, nedz apkeitinām, bet tos godā turam, tiem kalpojam un paklausām, tos mīlējam un cienījam.

Ar ceturto baušļu iesākas otrā galdiņa baušļi, kuri runā par mūsu pienākumiem pret tuvāko. Vecāki ir gan savā ziņā Dieva vietnieki, kuri nevien mums jāmīl, bet arī jāgodā, - tādēļ arī ceturtais baušlis ir pirmāis otrajā galdiņā. Tomēr vecāki ir tikai cilvēki, tāpēc pienākumi pret viņiem nav saistīti ar pienākumiem pret Dievu. Arī Jēzus, runādams par baušļiem, runā tikai par mīlestību uz Dievu un par mīlestību uz tuvāko (Mat.22,37-40).

Šai baušļu galdiņā rakstītais, lai gan reliģiski pamatots, ietveras ētikas jomā. Visi šie jautājumi tiek aplūkoti arī ētikā, tādēļ savā Kātehimā iztirzājumā par tiem runāsim īsāk nekā par pirmo trīs baušļu spēri.

Pats vārds "tuvākais" M.Lutera skaidrojumā gan ienāk tikai ar piekto baušli, bet, sākdami otrā baušļu galdiņa spēri, mēs pie tā esam jājamies.

Ir parasts vārdu "tuvākais" saprast šaurākā un plašākā nozīmē. Šaurākā nozīmē mūsu tuvākais ir cilvēks, kam veidzīga mūsu palīdzība un kas mums palīdz. Pret viņu mums jāizpilda Jēzus vārdi: "Tev būs savu tuvāko mīlēt kā sevi pašu" (Mat. 22,39) un "Tad nu visu, ko jūs gribat, lai cilvēki jums da-

ra, tāpat deriet arī jūs viņiem" (Mat.7,12). Šo vārdu nozīmi Jēzus ir paskaidrojis ar līdzību par žēlsirdīgo samsrieti (Luk.10,29-37). Tātad tuvākajam esam parādā mīlestību, kas redzama darbos, īpaši tad, ja viņam vajadzīga mūsu palīdzība.

Vārda plašākajā nozīmē par tuvāko varam saukt katru cilvēku: "Vai mums visiem nav viens Tēvs? Vai mūs visus nav viens Dievs radījis? Kāpēc tad mēs cits citu neieredzam?" (Mātech. 2,10). Tātad tuvākajā mums jābūt Dievs līdzība. Tuvāko mīlēsim, mēs mīlam Dievu. Mūsu Dieva mīlestība izpaužas tuvāk mīlestībā (1.Jņ.4,20).

Vecāki mūsu tuvāko rindā stāv vispirmejā vietā. M.Luters auka "Lielajā Katehismā": "Tēva-mātes kārtai Dievs pāri visām kārtām, kas Viņam padotas, devis īpašu godu, pavēlādams vecākus ne tikai mīlēt, bet arī godāt. Par brāļiem, māsām un vispār tuvākajiem Viņš nepavēl nekā augstāka, kā mīlēt. Un ar to Dievs tādēd tēvu un māti iecēlis un stāķīris no visiem citiem virs zemes un devis tiem vietu sev blakus."

Īstrējādi pienākumi mums ir pret vecākiem:

a) Vecāki mums jā g o d ā kā Dieva vietnieki, jo bez vecākiem bērns nemaz nebūtu nācis pasaulē. Vecāki ir dzīvības devēji bērnam, kādēļ uzskatāmi par dalībniekiem Dieva dzīvības radīšanas noslēpumā un brīnumā. Bez vecāku gādības un rūpības kulsēis bērns nekad nevarētu uzaugt liels un notāstis patstāvīgi uz sevām kājām. Vecāki ir arī bērna pirmie skolotāji, kas to leveda pasaules paziēnā un dievattiskemē (religijā). Viss tā dāļ bērnu pirmais pienākums ir godāt tēvu un māti. M.Luters auka: "Jums būs zināt, ka jebšu tie arī būtu neievērojāmi, nemācīti, nēbēgi, slimī un īpatnī, ka viņi tomēr ir tavs tēvs un tava māte, ko Dievs tev devis. Viņu dzīvoēnes un pat kļūdu dāļ tiem nav godāēns atpēnts. Tev nav jāuzlūko cilvēks, kāds tas ir, bet Dieva grībs, kas visu noteic un kārtō."

b) Otrkārt, M.Luters māca, ka ir jā k ā s l p o tēvam un mātei. Tā ir dabīga parādība, jo nev izskaitāmi derbi un sprekstāmas pāles, ar ko vecāki ir kalpojuši bērnam. Nekas nebija tiem par grūtu bērnu lēbā. Tā kā vecāki, īpaši māte, bērnu ir mīlējuši, neviens cits nespēj mīlēt. Bet diemžēl ir tādi bērni, kas šo svēto mīlestību saņem kā kaut ko parastu un viņiem pienākošos un pat paldies negrīb pasēcīt par to. "Te

nu etkel velns vaida pār pasauli, ka bērni piemirst vecākus, kā mēs visi piemirstam Dievu." (M.Luters). Bērnu nepateicība kristīgajā draudzā ir nosodāma un spkarojama. Tas ir mūsu pienākums arī pasaulē priekšā, ka pateicamies par mīlestību un kalpošanu, ko no saviem vecākiem esam saņēmuši, kalpodami viņiem cik epēdami, lai kaut mežliet dzestu nekad neatmaksājamo mīlestības parādu pret tiem. Tas nekad nedrīkstētu notikt, ka mums ir žāl tā, ko vajadzētu dot tēvam un mātei. Tas, ka vecumdienu uzture saviem vecākiem ketrem bērnam ir jānodrošina, nav jāmeklē tiesu likumos, to saka priekšā bērns pateicība un kristīgā pienākuma apziņe. Nav pasaulē sāpīgāku un neglītāku lietu par tiesas prāvām, kad jātiasājas bērniem ar vecākiem.

c) Tēvam un mātei ir j a p e k l a s a. Šī baušļa daļe it sevišķu nozīmī iegūst mūsu bērniā. Vecāku māje ir tā vieta, kur ne vien mācāmieš staigāt, bet arī spgūstem tikušus, uz kuriem belstās visa sabiedrība. Tāde sabiedrību kopā asturētāje elements ir peklausība, jo bez disciplīnas never pestāvēt neviens sabiedrisks veidojums. Pirmos vingrinājumus peklausībā un disciplinā mācāmieš vecāku mājās. Sokrāts teicis: "Tēvs pārmācības ir visderīgākās zāles, kas gan ir rūgtas, bet veselīgas." Nav kādreiz viegli bērnam lauzt savas sirds ietiepību un gribu iet patstāvīgu ceļus, bet par to runa nevar būt līdz pilngadības saaniegšensai. Bērns ir bērns, un tikai mācoties peklausību viņš ver uzsugt liels un stiprs. Par Pestītāju lasām: "Un Viņš nogāje tiem līdz uz Nācareti un bija tiem peklausīgs" (Lūk.2,51). Apustulis Pāvils atgādāins: "Bērni, klausiet saviem vecākiem (iekš tā Kungā), jo tā pienākas" (Efez.6,1).

d) Un visubeidzot - tēvs un māte ir j a m i l un j a c i e n i. Kāde latīņu sakāmvarde skan: "Deo, parentibus et magistris non potest esse gratias rependi, - Dievam, vecākiem un skolotājiem nekad never pietiekami pateikties un atderīt". Liekas, labus un mīlus vecākus nav grūti mīlēt un cienīt. Bet kā izturēties pret vecākiem, je tie ir krituši grēkā un iet ļaunus ceļus, deudzreiz arī Dievu aizliegdami? Tādus jautājumus ne reizi vien esam saņēmuši. Kādreiz tiešām ir ļoti grūti aizstāvēt grēkā kritušu vecāku autoritāti bērnu acīs, je tie labi zins savu vecāku kļūdes. Te ver atbildēt tikai ar jau piemēnētajiem apustuļa vārdiem: "Bērni, klausiet saviem vecākiem iekš tā Kungā". (Par nožēlošanu jeuna-

jā tulkojumā Ef.6,1 šie vārdiņi "en Kyrio" ir izlaisti, bet tie ir būtiski svarīgi.) Ja tā pavēle, ko vecāki dod, vairs nav "iekš tā Kunga", tad Dievam ir vairāk jāklause nekā vecākiem (Selidzinājumam Apd. 4,19; 5,29).

Par paklausīšanu tādā ir skaids. Bet kā ir ar šādu vecāku mīlēšanu un cienīšanu? Lai arī redzam viņu kļūdes, mums tomēr nav jāreizīst, ka viņi ir un paliek mūsu vecāki. Tāpat kā vecāki nebeidz mīlēt arī nerātus bērnus, bērniem ir jāmīl vecāki, kaut arī viņi kāja ir slidējuši. Mācītājs Dr. K.Beldavs sacījis, ka šis bauslis vairāk nekā citi dzen bērnus dievlūgšanā, lai viņi spētu šo bausli ievērot.

Pienākums apliecināt vecākiem cieņu neizbeidzas arī tad, ja vecāku dzīvesveids nedod pamatu cieņai. "Mīlestība aplāj grēku daudzumu" (1.Pēt.4,8b) un palīdz atstāt gaišu liesmiņu pat tumšākajā naktī. Te ir vietā pieminēt klasisko piemēru par ciltstēvu Nou un viņa dēla Hama grēku (Gen.9,20-27). Nos bija dievbijīgs vīrs un tomēr reiz bija godīgjis, ka tas bija piedzēries un atsedzies gulēja savā teltī. Jaunākais dēls Hams viņu nicināja un par to vēlāk izpelnījās tēva lāstu. Te mācāmies, ka arī grēkā krituši vecāki nav jānicina. M.Luters saka: "To visu es runāju, lai jaunatne to labi iegaumētu, jo bieži netic, cik ļoti šis bauslis ir vajadzīgs. Tur ir vienkārši un viegli vārdi, un ketre domā: viņš tos jau labi pazīst. Tāpēc tiem vārdiem pāriet viegli pāri un moka citas lietas, ar ko Dievam patīkt, un neredz un netic, ka Dievu tik ļoti sadusmo, ja šo atstāj neievērotu."

Kādā jaunākā grāmatā - 1956. gadā izdotajā Rūdolfe Spikera "Lesung für des Jahr der Kirche" šai sakarībā lasām: "Vecāki sēpm pilnvaras un cieņu vienīgi Dievs atstāties dēļ, kas pār viņiem apslēpta. Kad vecāki top veci, nevērtīgi un divaini, šī Majestāte pār viņiem top īpaši redzama, un tās dēļ tiem jātop mīlētiem un godātiem."

Pie ceturta beuāja pieder ne vien vecāku godināšana, bet, kā M.Luters saka, šeit ir runa par t r e j ā d i e m t ā v i e m: pēc esinim, valsti un Beznicā. Ar šo vārdu "k u n g a" ir izteikti pienākumi pret vecākiem arī pārnēstā nozīmē: pret valdību laicīgās lietās un mūsu garīgajiem vadītājiem Beznicā. M.Luters saka: "Arī valdība iederos tēva kārtā un sniedzis viaplašāk un tālāk. Jo te nav atsevišķais tēva vien, bet tikkārt vairāk tēvs, cik valsti pilsoņu un pavalstnieku. Tā dote ar Dieva ziņu, un ar valdību Dievs dod mums uzturu un

passerā. Kas ir paklausīgs, labprātīgs un pakalpijs, tas lai arī zina, ka viņš Dievam dara pa prātam un gūst sev kā elgu sirdsdrošību, prieku un mieru."

Pēc M.Lutera skaidrojuma ceturrtā beuše parkāpājos ierindojami arī tie, kuri nepārāda cieņu Baznīcas vadītājiem un Dievs vārde sludinātājiem, kas taču ir garīgi tievi visiem, kas grib saukties svētīgi. Jau iepriekš pieminētais Rūds. Spīkers rakste: "Vecāki un kungi, priekšnieki un pavēlnieki pār mums ir likti, lai vēlreiz atgādinātu, ka pār mums visiem Dievs ir mūsu Kungs. Paklausībā viņiem mēs godinām pašu Dievu. Pieminot Viņu - tātātāvu un vislielāko Kungu, laicīgi tievi un priekšnieki mācās saprast savu atbildību."

Ceturtais bauslis prasa no mums vispār c i e n i ņ u p r e t v e c ā k i e m l e u d i m, kas gadu ziņā var būt mūsu vecāki (3.Moz.19,32; IJab.12,12; Sal.s.v.16.31; 1.Tim,5,1). Sirmgalvjus ciena gandrīz visās tautās. Tā pamatojas uz to, ka cilvēki, kuri saņieguši lielu vecumu, ir tiešām cienījami savu piedzīvojumu un dzīves gudrības dēļ. Vecums stāv it kā augstā kalnā, no kure daudzkas labāk redzama. Tumšās mīklās, kas jaunībā šķita nemitināmas, tagad pašas no sevis atrisinās. Vecums kalnā stāvot, jūt tuvāk Dievu, aiz visiem dzīves notīumiem saredz Viņa roku. Vecumā cilvēks ir kļuvis dvāselā dziļāks, garīgāks nekā tajos gados, kad mīese domināja, dzīves skaļās balais sicināja. "Prat visu kuris, tu sirdī vien vairs klausī" (A.Vitols).

Veci mēs kļūstam vīri. Bet ir māksla ar godu kļūt vecam. Salamans ir teicis: "Tas iegūstams, ejot pa taisno ceļu", - tikai pā dievišķās patiesības ceļu. Ir arī veci geķi, kuri nav Dieva patiesību apguvuši. Nav nekā pretīgāka par vecu cilvēku, kurš paturējis sirdī jaunības kašelības. Sperdžens izseucas: "Nekas nav nožālojamāks kā sirms galve vīrs melnās, neatdzimušās sirdī!"

Ceturtais bauslis ietverts arī mūsu pienākums būt p a t e i c i g i e m u n a t z i t s e v u s l e b d a r u s (Sal.s.v.17-18; 1.Tes.5,18). Pateicība ir mīlestības atspoguļojums. Tā var parādīties vārdos un darbos, tomēr istā pateicība atspoguļosies ne tik vien atdarīšanās un atdošanās, bet vispirms siltā, mīlestības pilnā sirdī.

Kas tā Dieva prātu un bausli paturēs, tam pieder e p s o l i j u m s l a b o d e r b u b e g ā t i g i a t l i d z i n ā t. Lielu nozīmi Dieva piešķir šim bauslim, tam pievienodams vēl īpašu solījumu: "Lai tev ļoti kļājas un tu ilgi dzīvo vīrs zemes"

(Bībele: "Tāi zemā, ko Dievs tās Kungs tev dod."). Te pārpratumu novērsēšanai jāseks, ka tās secīta ne atsevišķajām israēlietīm, bet gan vissai Israēla tautai.

Ir teutes ar garu un īsu mūžu. Jūdu teuta dzīvo ilgi. Bet tā arī cieni ceturto bausli. Bergākie sodi draudēja tiem, kas nicināja vecākus. Kas pacēla roku pret vecākiem, to nomētāja akmeņiem. Ķīnieši ir viens no vecākajām tautām, un arī tur vecāki ir liela cieņa. Mēs, latvieši, arī kā teuta dzīvosim, ja cienīsim vecākus. Bet cienīt vecākus nozīmē cienīt viņu ticību, viņu tikumu, viņu teutību un viņu dzīves pieredzi, cienīt dzimto zemi, zemi, kur ir tēvu kapi (Nehem.2,5). Ja šīs vērtības cieni, teutes mūžs ir nodrošināts. Citādi - nē!

V. P i e k t a i s b a u s l i s

Teve nebūs nokauts.

Kas tas ir?

Mums būs Dievu bities un mīlēt, ka sevam tuvākam pie viņa mīests nekādā kaiti vai vainu nedarām, bet tam palīdzam un kalpojam visās mīests bēdās.

Piektais bauslis spērgā mūsu tuvākā dzīvību. Tā ir pirmā mēte, ko bērns iegūst no saviem vecākiem. It visu iznīcīgo pasaulē mentu vidū tā ieņem pirmo vietu, tāpēc ka bez tās nevar iegūt citu mentu. Augstāk pār dzīvību ir vienīgi tikumiskās un reliģiskās vērtības. Tās uzturot un aizstāvēt, ir daudzreiz dzīvībe jāupurē.

Mūsu dzīvībe ir nākusi no Lielā Dzīvības svote - Dieva. Tā nepieder mums, bet gan Dievam. Mēs varam gan dzīvību dot tālāk, taču tās redītājs ir Dievs. Nav un nebūs cilvēks, kas varētu dzīvību redīt mākelīgi. Nekādi zinātnieku eksperimenti nav varējuši izsaukt dzīvību neorganiskajā vielā. Arvien vēl spēkā slavenā zinātnieka, bakteriologa Luije Pastēra (1895) tēze: "Vivum e vivo - dzīvais no dzīva". Tādēļ dzīvībe ir brīnums, svētums, arī liels noslēpums, kura priekšā mums jāizjūt bijība.

Dzīvībe kā organisks process ir šīs zemes daļa. Nāve to izdzēš. Bet mūsu organiskā dzīvībe, ar kuru mēs esam līdzīgi pārējai dzīvajai redībai, ir tikai tās veids, tā forma, kādā var izteikties mūsu cilvēkbutnes garīgā daļa: dvēsele-gars. Nāve, to salauzums, ieplūdina mūsu dvēseles un gars upi citos, mūžīgos krastos. Taču arī šī organiskā jeb mīestīgā dzīvībe ir bezgala svarīga un saudzējama Dieva dāvana, kas jāprot izmantot un cienīt (Sal.māc.9,9). Par to ir nomo-

dā pietālo kauulis.

Viņiem tas vārds pret patvarīgu un brutālu Dieva dotā dzīvības stiprāku mēnu turāķiem. Jo sauca par s l a p k n v l b u. Tas ir viens no vismarāķajiem grākiem, jo to vairs nekādos apstākļos nevar labot. Izšķaidītā dzīvība ir un paliek izšķaidīta, kaut arī vēlāk šis grāks tiktu ļoti nožēlots. Slepkavība ir kaut kas tik bezgale rupjā un zvēriska, ka, to piedūrot vien, jānodreb. Tomēr dzīve rāda, ka cilvēciskuma epizā, padodoties kaislībām un ieslīgšot grākos, tik ļoti var tikt aptumšota un vājināta, ka cilvēks kļūst slepkava. Tas, protams, notiek pamazām. Naviens vēl kā slepkava nav piedzimis. Pat rupjākais noziedznieks reiz bijis maigs bērns. Līdz slepkavībai jānostaigā sevs, kādreiz pat ļoti garš ļojupalīdus ceļš.

Slepkavības grākam var būt vairāki cēloņi, bet tie visi saskāpjas neseveldītās kaislībās: mantkānā, greizsirdībā, strīdībā, Atrāsirdīgās dusmās, alkoholkārā. Cilvēka uzdevums tādej ir katru šādu nopietnā cīņā stāties pretī sevām sliktejām īpašībām un kaislībām, lai nepadotos to verdzībai.

Piektā beuļa slepkavīgos pārķepāpājusode jau arī velsts vere ar nāvi vai ar ilgu cietumsodu. Tādas tiesības pēc Svētajiem Rakstiem (Rom.13,4) nepārprotami ir dotes velsts verei pret noziedzniekiem, kas apdraud sabiedrību. Nedrīkst pieļaut brīvu vaļu cilvēkiem ar plēšīgu zvēru instinktiem. Katram ir tiesība un pienākums aizstāvēt citus un aizstāvēties pašem pret slepkavīgu uzbrukumiem. Viņš nekļūst beuļle pārķepāpājs, ja aizstāvēties gūšas arī atgēmt uzbrucējam dzīvību (Ex.22,2). Un cilvēks, iedams k a r ā pēc valdības pavēles cīņai par tēvzemi un nepārķepāpāms disciplīnu, nav personīgi atbildīgs par esīn izlīdānu, kas notiek šādā cīņā, jo viņš arī savu dzīvību pakļauj brīdānām un ir gatavs to upurēt.

Tāju jāseks, ... rā ir pasaulē briesmīgākais ļaunums un arī smagākā nosūtīto krietīgājam tēstām, apliecinot, cik tālu tās vēl ir no tēvā īdāliem, kāšiem pēc Kristus prāte vajadzētu realizāties nevien atsevišķu cilvēku, bet arī tautu dzīvē. Tādej katram krietītim ir jāpaveic un jāatbalsta visas pasaulē cilvēno garu, velstu un Roznīcas vadītāju cīņa par mieru un kare novēršanu.

Šis beuļlis aizlīd uz arī pašāvēību, kas ir liels grāks un uz ko var pavadīt izmīuma (Jāns Iekāriots, Mat.21,15),

liela nelaime (Sauls, 1.Sam.31,4), sirdsēsti, nabadzība, kauns. Mūsu dzīves leika ir sagatavošanās mūžībai, un katra nākamā dzīves stunda, ko Dievs dāvina, var būt mums bezgalīgi nozīmīga un izšķirīga (Salīdzinājums Luk.13,8-9), neauglīgais koks, kurā vēl top saudzēts, ir saistīts ar augļu nēsāšanas pienākumu, kamēr patvarīga dzīves leika pašsaināšana var atņemt mūžīgu ļaunumu. Pašnāvnieki, sevis dzīves iespējas iznīcinādami, vienmēr noziedzes pret Dievu, kurā vienīgais drīkst pārtraukt mūsu dzīvību. Pašnāvnieki grāko arī pret saviem piederīgajiem, sagādādami tiem smagas ciešanas. Pašnāvība nekad nav vērtējama kā drošsirdība vai varonība, bet kā glāvums un izmisuma zīme. Daudz vieglāk ir sav padarīt galu, nekā ciest grūtības un nest savu krustu. "Tu esi Dieva bērns. Bērns nedrīkst darīt pret Tāvu grību. Tu esi Dieva kareivis. Kareivis nedrīkst bēgt projām no cīņas lauka, taismī tad nā, kad cīņa ir viskarstākā. Tu esi Svētā Gara skolnieks. Vai skolnieks drīkst projām skriet, kad sākas grūtākās stundas? Kāpēc tu negribi ļaut izbēgt tava dzīvības svecei, kamēr tava Dievs to izdzēs, lai citā pasaulē to aizdedzinātu daudz gaišāku?" (Dr.Fr.Ālfelds, †1994). Gara aptumeuma šāds slepkavība nev uzskatāma par pašnāvāšanos, bet gan par bēdīgu, nožēlojamu nelaimes gadījumu. Nezinādami, kātā dvēseles stāvoklī atradīs šāds aizgājājs, mēs nedrīkstam viņu notiesāt uz pezudināšenu. Bet mūsu pienākums vienmēr ir jautāt, vai vaine nav dzīvajos, kas šādu klūmu soli pieļāva.

Grēks pret piekto baušli ir arī nedzimušo slepkavība. Runa ir par abortiem. Smagi noziedzas tās jaunās mātes, kas daļu no savas dzīvības sevī nomsitā, un nereti arī pašas priekšleikā novīst, vai pat aiziet kapā. Šī grāke oļonīs nav grūti dzīves apstākļi, bet vienīgi kāre un izvirtība, ko Dievs it īpaši nevar ciest. Dieva paredzētās dzīvības tālāknošānas funkcijas cilvēks, bēgdams no pienākuma un atbildības nestas, ir pārvērtis par baudkāri.

Grāks pret šo baušli ir arī tas, ko darām pāri veselībai. Noziedzes visi tie, kas sevis dzīvības spēkus mazina vai nu ar alkoholu vai nikotīnu, vai arī lietodami citas postošas indes.

Jāzina ir mācījis cilvēkus vēl dziļāk izprast šo baušli. Ne tikai tie ir slepkaves, kas ar ieroci noķauj savu tuvāko, bet arī tie, kas to dara ar ļaunām vārdiem, kas ienīst sa-

vu tuvāko un liek tam ciest. Tā ir garīgā slepkavība. Cik bieži bērni nodara vecākiem bezgalīgi daudz pārestību, ciešanu un sāpju, liek to matiem noslīmot un tuvina tos ķepam (Gen.44,29)! Cik bieži laulātie draugi viens otru sarūgtina, apvaino, rada nesaprašanās un tā izposte gimenas laimi! Visi, kas citiem nodara pārestības un ar vieglprātīgu dzīvi esleuž miera un labklājības balstus, ir noziedznieki pret tuvāka dzīvību. Ja arī leļģīgā tiešā par to nesodītu, tomēr Dievs piemeklēs ikvienu eseru, ko citiem izpiedusi mūsu ne-taisnība.

"Sargāsini dzīvību!" - tāds, runājot mūsu gedsimta lielā kultūrfilozofa, teologa un Āfrikas mūža mežu Arsta Dr. Alberta Šveicera (†1965) vārdiem, ir šī baušļa pozitīvais saturs. Šis dzīvības likums skubina palīdzēt un kalpot citiem viņu miesas ciešanās un atgādina pienākumus, kas var presēt pat dzīvības upurī (Salīdzinājums Jes.58,7; Sal.s.v.24,11; Mat.25,34-40; Rom.12,20; Jēk.2,15).

Kristus aicinājums "Ej un dari tāpat!" viņa noizmiršanasajā līdzībā (Lēk.10,25-39) aicina mūs visus žēlsirdīgā demariēās gaitās. Nav šim darbam vajadzīgs cits kapitāls kā vienīgi mīlestība. Tai acis ir gaitās, tā atrodīs ceļus un līdzekļus, kā palīdzēt.

Un beidzot - cilvēkiem ir pienākumi arī pret dabu. Lai arī stādus un dzīvniekus drīkstam lietot uzturam un apģērbam, tomēr nevaļag neko iznīcināt bez vajadzības. Arī stādam ir dzīvība, un arī dzīvnieks sajūt sāpes. Salomons saka: "Taisnais žēlo pat savus lopus, bet bezdievīgā sirds ir nežāļīga" (Sal.s.v.12,10). Dabās aizsardzība, par ko šodien tik daudz runā, ir Dieva likums kopā paredzēs dārzo laikiem (Gen.2,15).

VI. S e s t a i s b a u š l i s

Tev nebūs leul... Ārkapt.

Kas tas ir?

Mums būs Dieva bīlēs un mīlēt, ka āķīsti un kaunīgi dzīvojam vārdes un darbos un ikviens savu leulāto draugu mīlēm un cienām.

Kad Mozus tuvojās dagošajam, bet nesadagošajam Ārkāku krāmam pie Dieva kalns Horeba, viņš dzirdēja balsti: "Novelc savas kurpes no savām kājām, jo tā vieta, kur tu stāvi, ir

sveta zeme." (Ēx.3,5). Tāda sveta zeme ir arī laulības no-
vads, jo tas liek pamatus tam, ko saucam par ģimeni, un tā-
dēļ tur jātuvojas ar šķīstu sirdi un dievbijīgu domām. Ģi-
mene - viens no vissvētākajiem vārdiem. Īsta ģimenes māje
ir viens no svētākām vietām virs zemes. Tā ir svētīca, pat-
varēme un skola reizē. Šo mājokli sargāt no ļaunuma un gre-
kā vētrām grib sestais baušlis. Šis baušlis runā visiem:
tiem, kas precējušies, un arī tiem, kas vēl nav precējušies.
Baušlis sniedz svarīgas mācības jauniem un veciem, vīrie-
šiem un sievietēm.

1) Laulības būtība un uzdevums. "Nav laici cilvēkam būt
vienam; Es tam darīšu palīgu, kas būs ar viņu." (Gen.2,18).
Ar šiem vārdiem Dievs radīja laulību paradīzes dārzā. Tāpat
laulība ir visvecākais Dieva izveidojums pasaulē, un, bū-
dama Dieva veidots, tā ir svēta. Tā ir divu cilvēku mūža de-
riba. Tā nav tikai draudzības derība, kas var pastāvēt zi-
nāmu laiku, bet pēc tam nesaskegu dēļ izirt. Tā nav kaut
kāds kopīgs dzīves un darba līgums, ko var arī pārtraukt,
kad partneri - viens vai abi - to vēlas. Tā ir Dievam solīta
savstarpējas uzticības solījums jebkuriem dzīves apstākļiem.
Stingri ņemot, laulība ir nešķirama kopība, kuras saites ti-
kai Dievs pats var atraisīt ar vienu partnera nāvi. Te ir
starpība starp Baznīcas laulību un dzimtsarakstu nodeļās no-
alēģto. Te laulība ir Dieva priekšā dots kopejā mūža ceļa
zvērests. Dieva veidojums, tur - cilvēku līgums. Svētajos
Rakstos ir teikts: "Tie kļās par vienu miesu." (Gen.2,24)
Ne vīrietis, ne sieviete katrs pats par sevi nav vēl vis-
augstākais radījums pasaulē, vienīgi abi kopā viņi kļūst
par tādu. No tā izriet secinājums, ka katrām miesīgi un gē-
rīgi veselam cilvēkam jāstājas laulībā.

Laulība ir aizsargvalnis pret grāku seksuālajā sfērā.
Dr. M.Luters šī baušļa izskaidrojuma raksts: "Laulība ir vi-
siem nepieciešama. Jo, kur daud pastāv tā, kā Dievs to ir
nolīcis, tur nav iespējams ārpus laulības polikt šķīstami
miesu un asinis paliek mīcā un usinā, un dabiska tieksme
un kairinājums plūst neatvaijami un nesevaldami, kā to katrs
redz un jūt. Tāpēc, lai vieglāk būtu nešķīstību kaut cik
pārvarēt, Dievs radījis laulības kartu, ka ikvienam būtu
īpaše daļa, ar ko tam lai pietiktu."

Seksuālitate laulībā ir Dieva šķīstības atveidots, un

tā nav grēks, turpretī visas dzimumattiecības ārpus leulības ir nešķīstības grēks. M.Luters nenoraida arī bezleulības dzīvi - celibātu - cilvēkiem, kas uz to saņēmuši īpašu aicinājumu un tāpēc nonāc grūtībās, kādās nonak vairums cilvēku bez šāda aicinājuma. M.Luters skubina jaunos ļaudis tā auzzināt, ka viņi atrod prieku leulībā un tā sevi pasargā no jaunības grēkiem un nelagām dzīvē.

Vairojot cilvēci virs zemes, - tas ir viens no leulības galvenajiem uzdevumiem. "Augļojieties un vairojieties! Piepildiet zemi un pakļaujiet to sev!" (Gen.1,28). Leulība nav redīta tikai mīlestības baudai un miesas priekam. Izvairīšanās no bērniem nav pēc Dieva prāta. "Lūk, bērni ir tā Kunga dāvana, un bērnu svētība mums ir Viņa atīdīzība." (Pa.127,3) Bez fiziskā leulības dzīves uzdevuma tikpat svarīga ir tās otra uzdevums: būt leulātajom par pelīgu arī garīgā ziņā un auzzināt sevi ar dzīves drauge palīzību. Parreizi seka filozofs A.Šopenhauers (†1860): "Frocīties nozīme savas tiesības samazināt uz pusi, bet savus pienākumus - dubultot." Kopīgos priekos un bēdās, dzīves sāpēs un gaviļēs, darbā un cīņās balstīt, cult un nest vienam otru, - tas ir skaistais leulības dzīvē, kas patieci abus dare ne-selauzamus un stiprus un, ja viņi ievēro Dieva likumus, arī laimīgu. Tālākais uzdevums leulātajiem ir - būt gaišam parreugam saviem bērniem. Tā gīmenes līgzīde top par siltāko vietīgu virs zemes.

Izšķīrējs faktors leulībā stājoties nedrīkst būt mēnta vai skaistums, pat ne pirmā mīlestības sajūma. Ir tāds taiciens: "Mīlestības sirds ir mīlestība uz sirdi." Un tas ir taicība. Viss dzīvē var zust, bet nekad nezūd mīlestība uz sirdi un raksturu. Māc. Dr. K.Beldevs atzīst, ka, stājoties leulībā, arī prātam ir jārunā līdzī: "Vai never tevi tvert mīlestības sajūma uz cilvēku, kam tavs svētums nav svēts un tavs dzīves virziens ir pretīgs, un tevi augstākie centieni nievājēmi? Kāda te būs leulība, ja tu sekosi pirmajai mīlestības sajūmai? Vai tu ceri šai cīņā, kas nu norisināsies, uzvarēt? Bet ja nu tevi uzvar pretejā strāva? Un vai leulībai vispār vajag būt cīņai? Saakenīgai tai jābūt. Neaizmīrsīsim, ka nekad sirdis tā nesavīeno kā kopējās mūzības vertības: kopīgais dzīves mērķis, kopīgā ticība, cerība un mīlestība, kopīgais Cīānes ceļš." ("Esiet stipri!", 177.lpp.).

To apdomājot, top saprotams, kāpēc sirmais Ābrahāms savās vecuma dienās ar tādu rūpību gādāja par to, lai viņa dēls Izāks dabūtu dievbijīgu, uzticamu un krietnu sievu, kādu viņš saprātīgais kalps Eleazers atrada Rebekas personā. Bet kalps šo uzdevumu veica, Dievu par palīgu piesaucis (Gen. 24. nod.).

Laulība ir ticības darbs, un neprecētajiem tā jāuzlūko ar lūgšanu, lai Dievs palīdz atrast šo dzīves draugu. Tapat arī pašā laulības dzīve nevar iztikt bez lūgšanas, jo grūtību būs diezgan vienmēr, arī pašā labākajā gadījumā. Divi cilvēki ir tikai divi cilvēki un nevis eņģeļi. Divi cilvēki ir divas nepilnīgas, grēcīgas būtnes. Katram ir savs galva, savs prāts, savas kļūdes, un vislielākā kļūde ir tā, ka patu tas nepamēst neatstājot par kļūdām. Katram no abiem laulātajiem ir savs dabu, savs audzināšanos, jau no vecāku gimenis līdzī nācis gimenis gars un sevi aizspriedumi. Kā tas lai sader kopā? Kā lai visās mazās un lielās lietās viņi rod saskaņu un ir vienprātīgi? Bez pastāvīgas abu zemšanās Dieva priekšā tas nav iespējams. Vienmēr uz katru dienu no jaunā tas splicēšas, ka laulība ir ticības darbs.

Laulātie draugi ļoti mēdās domādumi, ka laulībā var iztikt paši, bez Dieva. Jo drīz tad nāks sāpīgi piedzīvājumi. Izerkat visi laicīgie mīlestības avoti, ja tiem nav saskaru ar Māxīgo Mīlestības Avotu. Dievs ir Mīlestība. Vienīgi Viņš ir Mīlestība. Mums, cilvēkiem, arī var rasties mīlestība, bet līdzās tai ir arī daudz tā, kas mīlestību nāva. Un mūsu mīlestība patiesi top iznīcināta, ja tā vienmēr neatjaunojas Dieva mīlestības mūžam verdošajā avotā. Pastāstītais J. H. Spērdžens (1892) ir sacījis: "Laimīgas gimenis dzīves noslēpums ir Kristus. Laulāto lauku leģa, kas grib steigāt bez Kristus, atrodas vienmēr bezdibena malā."

Bez savstarpējas mīlestības un šīs dievbijības leimīgi laulībai var vajadzēt trešā lieta, kas nosaukta par Elezera zīmi (Gen. 24,14). Tā ir priekš un gatavību kalpot, uzpurvoties. Jo arī Jezus ir rādījis saviem mācekļiem ar savas dzīves piemēru, mācīdams kalpošanu (Mat. 20,28; Jņ. 13, 15 u.c.). To it sevišķi vajag ievērot laulības dzīvē: bez spejas un gatavības savstarpēji sevi aizlielt un kalpot, ro-

des neizsekāmi daudz laulības nelaiņu. Nekad nedrīkst pagurt šajās īpašības vingrināties un izlūgties tam Dieva palīdzību.

Sestais baušlis prasa, lai katrs savu laulāto draugu mil un cienī. Šai mīlestībai priekšzīme ir Krietus mīlestība uz draudzi, kas parādās pilnīgā sevī atdevē (Efez. 5,24-25; Kol.3,18-19 u.c.). Laulāto draugu cienām, ja 1) atzīstam viņa labās īpašības (Sal.s.v. 31,10-12), 2) ja pieņem viņa nepilnības ar pacietību, zinot, ka nepilnības ir arī pašiem (Efez. 4,2; 5,15) un 3) pieņemot viņu kā Dieva izredzētu un dotu ceļa biedru uz mūžīgo sveitlaimi (Met.19, 6; Ps. 128, 1-4).

2) Laulības pārkāpšana. Ja laulība ir svēta Dieva iestādījums, tad laulības pārkāpšana ir smags noziegums pret Dievu - laulības nodibinātāju. Laulību pārkāpjot, lauž ne vien savu altāra priekšā doto uzticības solījumu dzīves draugam, bet aizķer arī Dievu - laulības svētuma sargātāju. Svētie Raksti māca mūs, ka laulības pārkāpējiem nav vietas Dieva valstībā, un tas paliek ārpus tās (Lev. 20, 10; Mal. 3,5; 1. Kor. 6,9; Gal. 5, 19-21; Ebr. 13,4; Jā. atkl. 21,3).

Laulības pārkāpšanas grekem pamatā ir nesavaldība (Met. 5,28; Jā.2,16). Izdevības grekot ar acīm ir bezgale daudz. Dzīve un pasaule aicina uz grēku, un cilvēku sirdsprāts dažā brīdī ir gatavs atsaukties kārdinājumam. Bet iekāro Dieva spēkā ir jāapspiež, lai tās nekļūtu par peķēgu kaislību, kas pilnīgi aptumšo cilvēka prātu.

2. Sam. 11. un 12. nodaļas stāsta par ķēniņa Dāvida laulības pārkāpšanas noziegumu. Lai varētu sev dabūt Batsebu, sava karavadoņa Urijes sievu, viņš kļūst par tā slepkavu un piespiež arī citus būt par šīs slepkavības līdzdalībniekiem. Un tas ir tas pats Dāvids, kas agrāk sevam vajātājam Saulam, kad tas bija viņa rokās, nespēja ne metu aiztikt! Tas ir tas pats Dāvids, kas bija Jonatāna draugs un kura dziesmas mēs vēl tagad apbrīnojam! Tajā brīdī viņš pat nenojauš, kāds bezdibēgs malā viņš stāv, un nedomā, ka reizē noziedzas pret visiem Dieva baušļiem. Viņš no sava nozieguma murgiņiem atmoostas tikai tad, kad pravietis Natans viņam saka: "Tu esi tas vīrs, kas visus šos noziegumus izdarī-

jis!" Atmošanās ir briesmīga. Nedod miera drausmīgie sirdsapziņas pārmetumi. Vigā savus grēkus nožēloja tā, ka reti kāds cilvēks to ir darījis (Salīdzinājumam Ps. 51). Bet padarīto, vairo nevar labot.

Šis piemērs grib brīdināt katru: "Tādēļ, kas domā stāvam, lai pieluko, ka nekrīt!" (1.Kor. 10,12) Grēks prot atrast mūsu vājās vietas, lai mums piekļūtu. Tāpēc mums ir jābūt allaž modriem (Mat. 26,41; 1.Kor. 16,13; Ef. 6,18; 1. Pēt. 5,8). Neaizmirsīsim arī Dieva vārdus, kas teikti Kainam: "Grēks ir tavu durvju priekšā un tīko pēc tevis. Bet tev bus valdīt pār vīgu!" (Gen. 4,7)

Laulību pārkāpj ne tikai tas, kas top neuzticīgs savam laulātajam draugam, bet arī tas, kas uz to pamudina jeb sekms kāda laulāta cilvēka neuzticību. Lai nu kur, bet te ir vajadzīga asa un stingra valoda un noteikta izturēšanās. Šāda grēcīga mīlestība ar noteiktību jāatraida. "Laulības gulta lai ir neaptraipīta." (Ebr. 13,4) Vīra un sievas attiecības ir tik svētas, ka Dievs pats nekaunas ar tām salīdzināt savas un draudzes attiecības (Jes. 54,5; Hoz. 2,16; Ef. 5,32). Šo attiecību svētums nekad nav jāaizmirst.

3) Šķīstā un kaunīgā dzīve. Sestais bauslis prasa no vīriem - precētiem un neprecētiem - šķīstu un kaunīgu dzīvi vārdos un darbos. Šķīsts ir viss, kas atbilst kauna jūtām, ko Dievs mūsos ir iedēstījis. Nešķīsts un netīrs ir viss, kas šīs kauna jūtas mūsos un citos aizskar, vienalga, vai tas būtu domās, vārdos vai darbos. Vāciešiem ir sakāmvārds: "Wirst du rot, warnt dich Gott." ("Ja tu nosarksti, tad Dievs tevi brīnina.") Ir jādzek prom visas grēcīgās, netīrās domas un jētiecas pēc laba un tīrā (Mat. 5,8; Ps. 51,12; Fil. 4,8). Nav jādraudzējas ar ļauniem, tikumiski netīriem cilvēkiem (1.Kor. 15,33) un jālūdz Dievs dot spēku uzvarēt kārdinājumus un vienmēr palikt gaismas un patiesības ceļā (Ps. 119,9; Gal. 5,16). Netiklības grēku uzvar, bēgot no tā (Gen. 39,12).

Bez Kristus nebūs šķīstas jaunatnes. Tikai Vīga spēks var pasargāt jauniešus kārdinājuma brīžos. Cīga te nav viegla jo seksuāla izlaidība šodien ir modē. Bet spēcīga pret to ir Dieva vārda brīdinājums: 1. Kor. 6,19-20.

Dieva svātīta seksualitāte iespējama tikai laulībā. Viss cits ir patvaļīga aizlēšana no Dieva bausļa, sevi pakļauot Dieva dusmam.

VII. Septītais dauslis

Tev nebūs zagļi.

Kas tas ir?

Mums būs Dievu bīcīes un mīlēt, ka sava tuvākā naudu vai mantu nepemēs, nedz ar viltotu precī vai netaisanu mēru un svaru pie sevis velkam, bet vīgu mantu un maizi tam palīdzam vairot un pasargāt.

Mūsu Dievs savā apsardzība gem ne vien dzīvību un laulības svētumu, bet arī mūsu saimnieciskās vērtības – naudu un mantu. Manta nav augstākā vērtība, tomēr laicīgajā dzīvē nepieciešama. Mantu nevajag pārvērtēt, bet to nevajag arī vērtēt zemāk nekā reālā dzīvē to prasa. Un, tā kā dzīvība patiesībā ir dzīvā Dieva Ipašums un laulība ir Dieva Iekārtojums, tātad arī mūsu manta nav mūsu pašu, bet ir Dieva Ipašums. Pēc Bībeles mācības visas mantas virsīpašnieks ir Dievs. "Jo Man pieder sudrabs, un Man pieder zelts," saka tas kungs Cebaots." (Hag. 2,8)

Mēs esam nanturi tikai pār mums uzticēto, tikai uz laiku iecelti pārvaldnieki Dieva Ipašumā. It sevišķi skaidri tas pateikts Jēzus līdzībā par nama pārvaldnieku, kurā pielāvis dažādas netaisnības. Norēģinu diēnā tam tiek bargi prasīts: "Ko es dzīrdū par tevi? Dod norēģinu par savu nanturību, jo tu nevari ilgāk būt par pārvaldnieku!" (Lūk. 16,2) Arī piemērs par bagato un mantkarīgo zemkopi atgadina nealzmīrst, ka esam tikai nanturi mums uzticētajā Ipašumā. Kāda skarba, neželīga ironija, ja tā drīket sacīt, skan vārdos: "Tu, bezprātīgais, šīnī naktī no tevis atprasīs tavu dvēseli! Kam tad piederēs tas, ko tu esi sakrājis?" (Lūk. 12,20) Katru diēnu var pienākt brīdis, kad mums no mūsu mantas ir jāšķīras. Mācības cēla, karp dvēselei jādo-das, nekā nevar līdzī bagēt no laicīgajiem labumiem. Arī līdzībā par uzticētiem podiem (Mat. 25,14-30; Lūk. 19, 11-27) teikts, ka viss, kas mums pieder laicīgajā dzīvē, ir mums uzticēts Ipašums, ar kuru jārikojas pēc Dieva likumiem. Jiemžāl cilvēki to ļoti bieži alzmīrst un ar savu aplamo rīcību sagādā sev tikai ļaunu.

Dievs mantu cilvēkiem izdalījis nevīenadi, ta radīdams

bagātību un nabadzību (Sal. s.v. 22,2; apokrifā Siraka gr. 11,14). Ja cilvēks aizmirst mantas Virsīpašnieku, grēkot var gan bagātība, gan nabadzība: bagātība cilvēks var kļūt cietsirdīgs, baudkārs un bezdievīgs; nabadzība var vedināt netaisnības ceļos (Sal. s.v. 30, 8-9; Jāk. 5,4; 1. Tim. 6,17).

Nevienādība un nevienlīdzība ir tāpēc, lai uzturētu cilvēkos centību un lai modinātu izpalīdzības jūtas. Dāvāams bagātību, Dievs grib ar to teikt: kalpo mīlestībā citiem! Atstādams kādu nabadzībā, Viņš saka: strādā un esi čakls, lai vari sev kaut ko iegūt! Tas attiecas uz visiem cilvēkiem, jo darbs ir pienākums visiem, kas ir darba spējīgi. Tas ir līdzeklis, lai dzīvē kaut ko sasniegtu (Sal. s.v. 10,4; Ef. 4,28). Darba ir dzīves nepieciešamība un tas satur (Jē. 9,4; 2. Tes. 3,10).

Domā par pilnīgu vienlīdzību ir nereālu, jo daba vienlīdzību nepazīst, un arī cilvēku garīgās spējas ir dažādas. Ja šodien visu partīcija butu vienāda, tad jau rit tā atkal butu dažāda. Es te neiebilstu pret sociālās taisnības centieniem. Tie ir jāpatur vērā. Bībele māca katrā cilvēkā iaskatīt brālī vai māsu un nevis darba rīku vai vergu (2x. 23,9; Sal. s.v. 19,17; Hab. 3,6; Ebr. 13, 16; 1. Tes. 4,6; 1. Jē. 3,17; Vēst. Filemonam).

Bet kristiešiem par kaunu ir jāsaka, ka viņi nav spējusi nodrošināt sociālo taisnību virs zemes. "Pārāk ilgi nabaga lācārs ir gulējis pie bagātnieka durvīm, kurā kristīguma bija tikai vārdi un kārtīga dzīve uz cita rēķina. Viņš tagad ir cēlies, lai pieprasītu savu daļu. Sociālais jautājums nav izkratīts no tukšās piedurknes." (E. Diterle. "Vai Jēzus bija socialists?")

Jēzus arī vērsās pret bagātniekiem, kuri ir kļuvuši savas mantas vergi un aizmirsuši savu pienākumu (jau piemērotās līdzības). Jēzus šiem cilvēkiem ir teicis pat tik bargus vārdus, kā līdzība par kamieli un adatas aci (Jūk. 18,24-25). Šie vārdi izklausās pārspīti, bet tie rāda lielo kardinašanos un samaitāšanas spēku, kāds Dievā nenostiprinātās dvēselēs piemīt bagātībai un vispār pasaulīgām mantām. "Neviens nevar kalpot diviem kungiem. Jus nevarat kalpot Dievam un mamoni." (Mat. 6,24) Bet, Dievam kalpodams, cilvēks ar savu mantu kalpo līdzcivīkiem. "Jodi tieš, kas tevi lūdz, un neatsakies, ja kas no tevis grib aizņemties." (Mat. 5,42) Esu, apotams, nevaru iznīcināt pasaulē visu nabadzību, postu un sēpes, kaut arī izdalītu visu savu mantu, bet

mēs tomēr varam daudz laba darīt ar to, ko Dievs devis mūsu rokās, un kas nav mūsu, bet Viņa īpašums. Mēs esam aicināti kalpot ar mantu. "Priecīgu devāju Dievs mīl." (2. Kor. 9,7) Tiešām, Dieva svētība pavada laudis, kas plašu sirde un devīga roka. Kas vairāk dod, tam vairāk ir. Apustulis Pāvils atgādina Efezas draudzes vecajiem Jēzus vārdus: "Svētīgāk ir dot, nekā ņemt." (Ap. d. 20,35) tieši tadus Jēzus vārdus gan neatrodam evaņģēlijos, nes tie ir līdzīgi Mat. 5,42, kā arī līdzība par kalpošanu mīlestībā vismazākajiem brāļiem - Mat. 25, 31-46.

Arī M.Lutera esot bijis ļoti devīgs. Viņš sacījis, ka tas ir ļoti liels prieks, ja viņš citiem var kaut ko dāvināt.

Ja katras mantas virsīpašnieks ir Dievs, tad pret Dievu grēko ikviens, kas aizskar tuvākajam tā mantu. Slinkums, izšķērdība, mantas kāre noved pie zagšanas, t.i., tuvākā mantas slepenas pagomēšanas. Ja to dara ar varu, tad tā ir lau-pišana. Bet zagšana notiek arī smalkākā veidā: viltojot preces vai dokumentus, lietojot nepareizus mērus vai svarus, vai citādi krapjot un pieviljot. Citi to izdara zem taiesības segas, aizdodot naudu uz augstiem procentiem. Tie ir augļotāji. Daži paši nezog, bet zagtas mantas pērk un pietur - tie ir zagta slēpēji. Ir ļaudis, kas atzīst devīzi: "Zemā atraste nav zagta." tie ir negodīgi atradēji.

Visi tie grēko pret septīto baušli.

Lutera šī baušļa pārkāpējos ieskaita arī parlieku augstas cenas prasītājus, tāpat - amatniekus un algādāus, kuru slikti padarītais darbs neatbilst augstai algai. Šī baušļa pārkāpēji ir arī tie, kaslēpni un cietsirdīgi atraida nabaga lūdzēju. M.Lutera saka: "Zaģļu biedrība ir tā lielākā vīre zemes un tai pieder arī ļaudis, kas sēž godā un tiek saukti par cienīgiem kungiem, bet kas ir citu aplaupītāji, jo dzīvo no netaisni iegūtas mantas."

Godīgums mantlīstajās attiecībās ir mērukuļa mēru godīgumam vispār. Ja netu... varau, ja izveiramies pildīt savus pienākumus naudu lietās, tas ruda, ka zeme ir mūsu morālais līmenis vispār. Uztirošu un krietnāku vislabāk varam pārbau-dīt, kārtojot naudas saistības un pienākumus pret mantu. Kas te pierāda uzticību sīkumos, tas apliecina, ka uz vīgu var palauties arī lielās lietās, un negodīgums šai ziņā iznīcina uzticību vispār (Salīdzinājumam Luk. 16,10-11).

Vecākiem bērnu audzināšanā ļoti rūpīgi jāmeko, lai viņi jau agrā bērnībā pat ne vismazāko nieku no otra nepiešavinātos. M.Luters saka, ka pat našķššanās, kas notiek slepus, ir pirmais solis uz karātavām. Žēna, kas kalmiņa dārzā bija slepus papūsmis pāris ābolu, M.Luters teica: "Nodrebi, jaunais zaglī! Tu esi velna valstībā kāju iespēris. Dažs labs tieši tā ir iesācis un vēlāk nokļuvis uz karātavām!"

Kaut cilvēki saprastu, cik maz tie ar šādu negodīgu rīcību iemanto, bez zaudē bezgala daudz. "Niecīgas stikla bumbuņas gan ir iegūtas, bet dārgā pārle - tirā sirdsapziņa - ir pamaudsta." (A.Šellers. "Katehisms līdzības", 32. lpp.)

Katrai zaglī mantai nāk līdzī lāsts (Ps. 37,26; Sal. s.v. 15,6; 10,17). Bibēlā ir neaizmirstami piemēri, kā zaglī tiek sodīti (par pravieša Elisas kalpu Gehazi - 2. Ķēn. 5.nod., par Ahanu Karmija dēlu - Joz. 7. nod.).

Sava tuvākā mantu vairosim un pasargāsim. Tam palīdzēsim ar padomu un darbiem. Ja būs vajadzība - aizdosim vai dāvināsim un neļausim aizskart viņa mantu un viņa īpašuma tiesības (Deuter. 22,4; Jes. 58,7; 1. Kor. 10,24).

VIII. Astotais bauslis

Tev nebūs nepatiesu liecību dot pret savu tuvāko. Kas tas ir?

Mums būs Dievu bities un mīlēt, ka savu tuvāko nepatiesi neapmelojam, nepievilam, neaprunājam, nedz tam ļaunu slavu ceļam, bet mums būs to aizbildināt, visu labu par viņu runāt un visu par labu griezt.

Astotais bauslis aizsargā mūsu un mūsu tuvākā labo slavu jeb godu, ko var izpostīt nepatiesa valoda, tas ir, meli.

Valoda ir liela Dieva dāvana, bet to nedrīkst izmantot nelietderīgi un ļaunā nolūkā. Vārds nav tikai tukša skaņa, kas noskan un izzūd. Vārdā ir arī garīgs spēks, un cilvēka mēle var daudz darīt - vai nu labu vai ļaunu. Ir jāielāgo, ko apustulis Jēkabs saka par cilvēka mēli: Jēk. 3,5-6. Mēles radītos grēkos mēs bieži kritam. Sperdzens teicis: "Ja it visus cilvēkus grēkus varētu sabērt divas mucās, tad viena no tām būtu pilna ar mēles radītiem grēkiem vien."

Apcerēdami otro bausli, mēs runājam, kā runājot jāizturas pret Dievu. Astotais bauslis māca, kā jāizturas vārdos pret mūsu tuvāko.

Virpirms jaatceras laba vārda svētība: "Laipnīgas runas ir kā medus kāres, tas nomierina dvēseli un atspirdzina kaulus kā zāles." (Sal. s.v. 16,24) Šādi vārdi bija Jēzum Kristum (Lūk. 4, 24). Tādēļ Viņa vārdiem bija sevišķs spēks un svētība. Kristus vārdi pāuda patiesību, un tie bija teikti mīlestībā. Patiesā, mīlestībā teikts vārds spēj darīt daudz.

Par savu mēli mums vienmēr jābūt nomodā. Nav jābūt pārāk runīgiem. Gudrais saka: "Kur daudz vārdu, tur neiztieks bez grēka, bet kas savu muti savaldā, ir gudrs." (Sal.s.v. 10,19.) Lai neaizmirstam, ka par katru mēles grēku bus jādod norāķins Dievam: Mat. 12,36,37. Astotais bauselis skubina ar mēli kalpot patiesībai un sargāt tuvākā labo slavu jeb godu.

Kas ir laba slava jeb gods? Tas ir cilvēka tikumisko spēku, viņa dvēseles dziļuma ārējais mirdzums. Šis jēdziens nav sajaucams ar godkāri un slavenību. Ne godkāriģiem un pēc slavas alkotošiem mums jābūt, bet gan godīgiem un tikumiska zīgā nevainojamiem. Senie latvieši teica:

"Labāk redzu zelta naudu ugunī sadegam,

Nekā savu augumīgu negodā paliekam."

Tikumība nav samaksājama ar zeltu vai citām pasaules bagātībām. Gods nav pārdodams un to nevar nopirkt. "Laba slava der vairāk, nekā liela bagātība, un labvēlīga nostaļa no ļaunū puses ir labāka par sudrabu un zeltu." (Sal.s.v. 22,1.) Kas to apzinās, tas arī pratis savu un tuvākā godu vienmēr cienīt. Dzīvē mēs daudz ko varam zaudēt un zaudēto atkal divkārtīgi atgūt, jo dzīvē ir iespējamību pilna. Bet zaudētu godu ir grūti atgūt, daudzreiz pat neiespējami. Jē-labvēlīga spriedumu par kādu cilvēku ļaudis tik viegli ne-maina.

Vecāku godājums vārds var bērniem dzīvē daudz palīdzēt, bet ar savu vecāku negodu bērniem nebūs viegli tikt galā. Gods un negods iet vienmēr tālāk par mūsu pašu dzīvi un kā mantojums tas jāsaņem bērniem. Ja vēl negods - tas nav patīkams mantojums. Taisnība apustulim Pāvīlam, ka kristiešiem dzīvē daudzkārt ir jāiet caur godu un negodu, slavu un neslavu it kā viltņiekiem un tomēr patiesīgiem (2. Kor. 6,8-9). Svarīgākais nav tas, ko cilvēki saka par mums, bet gan tas, ko saka mūsu pašu sirdsapziņa un mūsu Dievs. Pasaule var dot dažādus goda vainagus, bet mūžīgas dzīvības vainagu var dot vienīgi Dievs (Jg. atkl. 2,10). Pasaule raugas vienīgi uz ārieni un arī goda un taisnības izjūta tai ir sekla.

"Sirdī viņa vajaga - likums! Bet ļaudim tikai pēc likuma, bez sirds..." saka A.Saulietis ("Iz laiku snām"). Kādreiz arī likumu izmanto savtīgos nolūkos, negodīgiem mērķiem. Turpretī, kam likums ir rakstīts sirdī, tā rīcība būs godīga ailaž.

Kas sagroza patiesību, tas melo. Tā kā Dievs ir mūžīgā patiesība, tad patiesība un Dievs vienmēr sader kopā. Meli no Dieva attālina. Jēzus saka: melu tāvs ir velns (Jg. 8,44), tadēļ meli un velns sader kopā. Ļaudis, kuri nav vienībā ar Dievu, nonāk melu varā. Kas nav ar Dievu, t.i., Patiesību, tam jāiet kopā ar velnu, t.i., meliem, jo starp Dievu un velnu nav neitrālas jomas (Mat. 12,30).

Pēc M.Lutera vārdiem astotā baušļa izskaidrojumā mīsu nepatiesā liecība pret tuvāko var izpausties četrējādi:

1) Apmelošanā. Tas notiek, ja priekšniecībai vai tiesai tuvāko nepatiesi apsūdz un dod melīgu liecību. Piemēri Bibēlē: Izebele apsūdz Nabotu (1. ģēn. 21,9), jūdi Jēzu nepatiesi apmelo Pilātam (Lūk. 23,2; Jg. 18, 29-30), jūdi apsūdz apustuļi Pāvilu (Ap.d.21-28; 25,7; 26,6), tāpat jūdi rīkojies ar diakonu Stefenu (Ap.d. 6,8-15).

Bausli pārkāpj arī apsūdzēto nepatiesi aizstāvojot un netaisni tiesu spriežot. "Kas bezdievi attaisno un taisno nosoda, ir abi negodnieki tā Kunga priekšā" (Salv.s.v. 17,15; salīdzinājumam Mih.7,3).

Ikdienas dzīvē apmelojam, ja ļaunā nolūkā stāstām nepatiesību, t.i., melojam sevam tuvākajam. Tāds piemērs Bibēlē ir Jēkaba dēli, kas tēvam, rādīdami Jāzēpu svārkus, stāsta nepatiesību par Jāzēpu (Gen.37,31-34). Uz tādu apmelošanu var pāvestināt bailes no soda, pašas kāras vai arī ļaunas sirds prieks par tuvākā nelsimi.

2). Pievilāgnā. To var saukt arī par nodevību un tā ir vēl ļaunāks per meliem, jo nelietīgi tiek izmantota uzticība un draudzība, lai uzpaustu noslēpumus un tā pieviltu draugu sirdi. Tādu nodevēja vārdus uz laiku laikiem izpelnījies sev Jūda Iskeriots. Dažādi var būt pievilāgnas gadījumi un nodevības akti (var pievilt un nodot mīlestību un draudzību, biedrus, valdību un dzimteni, ticību un Baznīcu). Bet nicināšanu un riebumu modina ikkatru pievilāgnas gadījums, par to mūsu sešūtais katrs godīgs cilvēks sirdī.

3) Aprunāšanā. Tad par otru ļauni runā viņam klāt nesot (eiz muguras). Bībele māca skaidri un nepārprotami: "Neaprunājiet, brāļi, cits citu!" (Jēk. 4,11). Baznīcēvs

Augustīns

mēdza teikt: "Ja tev par otru stāsta kaut ko ļaunu, tad uzskati, ka vismaz puse ir meli." Viņa viņa ēdamistabas galda esot bijis uzraksts: "Tāds, kas par savu tuvāko runā ļaunu, lai pie šī galda nenāk." Viņam bija drosmē katru reizi, kad viņš dzirdēja ļaunu runājem par otru, jautāt aprunātājiem: "Bet vai tu esi viņam pašam to jau teicis?" Mums būtu daudz no viņa jā mācās, jo viegli plūst sprunes pār mūsu lūpām.

4) Jaunes slaves celšana. Tad tuvākā vājības, kļūdas un trūkumi kļūst dažādi iemīļote serunes tamats, un ja reiz vainu nevar atrast, tad tā dzimst aprunātāja nenovaidīgajās smadzenēs. Apokrifajā Siraka 5,14 ir sacīts: "Neesi mēlnesis, un lai tava mēle nevienu nespēlo. Jo liels kauns ir būt zēglim, bet vēl lielāks sods - mēlnesim." Nav arī godīgi nostāties tikumības soga lomā un savu tuvāko bez zēlnesības notiesāt. Jēzus ir mācījis lēnprātību. Dažu aizpuvušu ābolu dēļ neviens visu koku neiznīcinās. Katram cilvēkam ir savas vājības, un daļu vājību tie cilvēku vēl nevar tiesāt. Lai esam saudzīgi savos spriedumos par citiem! Kas citus grib tiesāt, pirms tam lai sevi pārbauda (Jā.8, 7).

"Runā vienmēr patiesību!" Šajos trīs vārdos varām apkopot visu esotā baus, a saturu. Un tomēr - patiesību var runāt dažādi. Kadreiz arī tie, kas pievil sprunā un ceļ ļaunu slavu, runā patiesību, bet runā ar naidu sirdī un nenovaidību. Lai esam tādi, kas patiesību runā ar mīlestību! Kas to izpratis, tas runās saudzīgi par līdzcīvēkiem piemītošiem trūkumiem un vājībām. Tas šo vājību dēļ nesizmirsis labās īpašības. Gaīša es vienmēr sēkatīts gaīšo. Tas nenozīmē, ka netikumī pilnīgi jāignorē un jāizstāv sliktie darbi. Arī tā tad būtu nepatiesa liecība. M. Lutera saka: "Mums būd savu tuvāko aizbildināt visu labu per viņu runāt un visu per labu griezt." Mūsu pienākums ir vienmēr tā darīt, bet it sevišķi, ja jūtam, ka mūsu tuvākais tiek apmelots. Ar savu patiesīgo vārdu mes varam palīdzēt šim cilvēkam un aizkvest ļaunumu. Cietsirdīgi, bezmīlestības spriedumi ir viens no visizpletītākajiem mēles grēkiem. Bet ja patiesībai būd kiāt mīlestība, tad tā zaudēs rāgtumu. Mīlestība skubinās nevis kaitēt, bet labu darīt un labot to, ko ļauni ļaudis ar meliem un nesleves celšanu sēpostījuši.

Ļaunu piemēnot, nekād nedrīkstam aizmirst tādēļ minēt arī labo, Tas ir svarīgi tāpēc, ka cilvēki, nepazīdami pašī to, pār ko runājam, mūsu vienpusīgu spriedumu dēļ nepareizdomātu par šo cilvēku. Delīģūtīgam cilvēkam nekād nav grūti runāt par savu tuvāko labu. Tas ir patīkams pienākums. Tā ir sliktā zīme, ja kāds savā tuvākajā redz tikai ļaunu vien un it neko labu. Ja arī pirmajā brīdī šķiet, ka labais ir paslēpies, tad ir jāmeklē.

Lai vienmēr esam modri, ka neiekrītam mēles grekai! Kad mūsu miesas un gara epēki ir noguruši, Ipsāi vajeg mācītāis cieet kļūau, kamēr mūsu nervi ir atkal atpūtušies. Katram cilvēkam uzņāk tādi brīži, kad viņš nespēj pareizi spriest par savu tuvāko.

Patiesības mīlestība aizliedz glaimus. Īste patiesības draugs labprāt cildinās otre cilvēka kristnumu un labos darbus, bet viņš to nekād neslavās bez mēra un epdoma, nekād neglaimos. Viņš aizrādīs allež arī uz trūkumiem, kļūdām un nepareizībām, bet to dēļ neaizmirsīs labo.

Bet vai tad ir iespējams vienmēr sacīt patiesību? Vai negadās tādi brīži dzīvā, kad tas ir sevišķi grūti? Un tā ir radušies t.s. vajadzības meli, kurus daudzi nemaz neuzskats per ļauniem. Bet vai tas tā patiesām ir? Viagli varam nokļūt šādu melu gūstā, ja pezaudējam savu sasaisti ar Dievu.

Ir mēģināts šos vajadzības melus dalīt šādi:

1) Baļu jeb gļēvums meli, kad cilvēks melo, lai pēkšņi uzākušām bailēm izstītos patiesībā. Pirmās nepatiesais vārds ir kā nejauši izsprāks pār lūpu un tad, šķiet, nav vairs ceļā atpakaļ. Te jāpamān gadījums ar apustuļi Peteri Zaļās Ceturtdienas nakši (Latv. 26,69-75). Bet, ak, ko viņš pēc tam būtu devis, lai šo melu nebūtu! Viņš, stiprais vīrs, kas stingri raudādams klīda pa tumšajām Je uzblānes ielām. Kaut viņš būtu palicis patiesībā!

2) Pašsāpīguma meli, kad cilvēks melo, lai savas dvēseles dzīvi murgatū no cita acīm. Tas būtu tāds, kas gribēs ļaut ieskaitīties savas dvēseles visdziļākajās dziļēs svešai acij, jo katra cilvēka mājā kaut kas tāds, ko viņš gribētu paturēt vienīgi sev. Tāds tadē melot gat nevajag. Distanci jāprot ieturēt citādi.

3) Izejotais meli jeb t.s. aprīļa joki. Nezināšanai, vai nopietnai ticīgiei cilvēkiem. Tādi meli piestaveru! Tā jokojoš var viegli noteikt īsto brīdi, kad jāstoklāj patiesību. Vār gādāties, ka ievērojams otra cilvēka āvēseli.

4) Fantāzijas meli. Tie patīk bērniem. Uztāstājās biezraujās, to, ko redzējis, tālo lielāku, grandiozāku nežu patiesība ir. Ja bērns fantāzija nelierobežs, tad no siera sakām nepasīnīgajiem meliem ar laiku ievērojās apzinīgi fantāzijas meli. Ar tiem meli cilvēki sīgst visu māžu.

5) Aizsprieduma meli. Jēgra' šādi izglazoti latvieši un daži pat skola nebeidzīnāšis saka kautēties no savas ļautības. Tā reds vesels ļaužu nošņīrs, karus saucis par karāli un tādiem. Bet aizsprieduma meli nev izpūdašis arī mūsu dienas. Rolins cilvēks sāk kautēties no savas profesijas vai īpašības. Tas viss liecinā par nebrīvu dēvēšis. Kristietis tas nepūdašis.

6) Izkārtības meli, kad cilvēks saka, ka pietārtība un sakārtība nelāgā jēkt otram cilvēkam. patiesība, kas tam varēt. Bet nepūdašis. Tas liek saukt, ka pietārtības cārt mājās, ka viņš nepūdašis pietēpa:

spieklētājam vai arī runāt ar kādu pa telefonu. Dievs vārdā esinātā sirdsaprīga sacis, ka tu raksties nav pareizi. Te bieži nogrēkojamies. Jāmēģina tā, ar kuru ti katrām pasūcīt par savu virspatību un nevēlēšanos raksties nebū - lats, jo ir teču un is dzīvā svarīgāki uzdevumi nekā klau - sties būsā tarkāji. Pie pieklisjības meliem piener arī jau minētie glaima vārdi. Bet tā ir nevīs pasmošāns, un to nedrīkst atļauties Jēsus mācītāis.

Ir reizēs, kad melot liek pienākumu sadursmē, ja, pat pašizliednīga silesības vai bērnā, kas vīns, ka viņš tovs ir vainīgs un varētu viņu glābt ar meliūt nepatīcām lie - cību, lai viņu nodotu? Ir dažās vemes, kur likumdošāns nekad nāpīst bērnā liesināt pret vecākiem. Tie ir t.o. otrs padzorgāšanas meli, par kurien valda dažādas domas. Tāds ievērojāms personības, kā, piemēram, Brazīlijs Ljelaiss, augustīns, Kalvīns, Kents, Fichte u.c. Tādus ka - tegoriski noliedz. M.Luters gan tos neizstāv, bet ja ir sevišķi apstākļi, -attaisno. Cilvēka sev par labu nekādā gadījumā nedrīkst melot, tas ir pats par sevi seprotamā. Bet ja ar patiesības slēpšanu vai nepatiesības runāšanu var glābt tuvākā dzīvību un godu, jo, tuvākā dzīvību glāb - jot, rāda slepkavām nepareizu ceļu, ja slimam cilvēkam slēpj kādu briesmīgu gadījumu vai nāvi, lai to saudzētu, tad dažī melus attaisno. Ārstem pat esot ātrējam jādod cerības uz izveseļošanos. Jau pieminētais Fichte turpretī saka: "Visam jāpadodas patiesības un taisnības varai. Iatiesība ir augstākais likums, kuru nedrīkst atstāt ne aiz siles - tības, ne aiz naida. Par to, kas no cariem vārdiem iznāks - vai laba vai ļauns - par to man nemaz nav jāprāto. To iz - dibināt cilvēkam arī nemaz nav iespējams. Mums jārunā un jādara, ko pienākums prasa, un visa oits, kas tālāk ar to notiek, jāliek Dievs rokās." Ir bijušās personības, kas nav atzinušās nekādus melus. Bitulā ir minēti vājedzības meli, kuros iekritušī arī Bībeles vāroji. Bet nekur ne - redzam labu vērtējumu, vai arī, ka tie butu attaisnoti. Ir gan tikai atstāstītā pate notikums (2Sam.13,11-20; 20,3-15; Joz.2.nod.; 1.Sam.19.nod.; 1.Sam.26,6.; Ex.1,18-19).

Daudzos tādus gadījumos ļoti pareiza izrādīsies regula: visam, ko es saņmu, jābūt patiesam, bet ne viss, kas ir patiesas, man jāseka.

Vēl kāds grūts gadījums: jaunpiedzimīš bērniņš ir tikko nomiris. Māte guļ smagi slima. Vīgs jautā pēc bērna. Ar izvairīgām atbildēm vīgs negrib apmierināties. Bet ārsts ir paškaitrojis, ka mazākais uztraukums var nest nāvi. Vai vīgs vīrs lai saka patiesību? Un ja arī vīgs neuzticās sev, ka spēš to pietiekami iejūtīgi pasācīt un zin, ka sievai nebūs spēka šo sītienu padevīgi segēt no Dieva rokās? Filozofs Fichte atbild: "Ja sieva mirst no patiesības, tad lai vīgs arī mirst! Bet patiesībai jātop sacītam!" Šajos vārdos ir nežēlīgs aukstums.

Ja vīrs saka: "Labāk es gribu būt pārkāpis šo bausli un sacīt nepatiesību, nekā savu sievu nonāvēti!" Vai tu vīgu tādēļ nosodīsi? Tas ir labi, ka mēs neesam aicināti tiesāt, bet drīkstam Dievam atstāt spriedumu, kurš tiesā taisni un žēlīgi. Bet vai mēs nejūtam, ka pat šī nepatiesība, uz ko nekā otrs nav vedinājis, kā tikai uzticīga mīlestība, slēpjas kaut kas nepilnīgs un grēcīgs, kam vajadzīga piedošana un žēlastība?!

Grūts jautājums slimniekū . apmeklējot - vai drīkst sacīt patiesību par vīga smago stāvokli? Daudzreiz pats slimnieks vēršas pēc dvēseles kopēja ar jautājumu: "Sakiet man patiesību, vai man jāmirst?" Kurš cilvēks uz šo jautājumu var noteikti atbildēt? Dzīve neskaitāmas reizes ir pierādījusi, ka pat slaveni ārsti ir kļūdījušies. Kādēļ lai mācītājs nevajadzīgi uztrauktu slimnieku, iepriekš pasludinādams to, ko arī ārsti slimajam pašam neseke?

Taču briža nopietnība arī nav noliedzama. Dvēseles kopējs ar saudzību un uzmanību un gēdēms vērs slimnieka garīgo stāvokli, lai atbild, ka, neskatoties uz visām cerībām, ir pieļaujama arī citas varbūtība, Cilvēkam uz to gatavam jābūt vienmēr.

Te pieminētie melu gadījumi jāatstāp reti, tad jāizlūdz īpaše Dieva Gara palīdzība. Parasti viss ir pavisam skaidrs, un nemaldīgas gēstiesnesis ir mūsu pašu sirdsapziņa.

Līels un svēts, un nesizmirstams ir patiesības bauslis. Arī īpašos gadījumos taisnais ceļš ir vislabākais ceļš. Un kas gatavs iet šo ceļu, tam Dievs arī palīdz. Bet kur ir

pilnīgais vīrs, kas ne vārdā neklūp (Jāk.3,2.)? Tikai ar Jēzu - Patiesības Ķēniņu vienotiem ejot, mēs spēsim palikt patiesībā.

II. un X. Devītais un desmitais bauslis

Tev nebūs iekārot sava tuvāka namu.

Kas tas ir?

Mums būs Dievu būties un mīlēt, kas sevam tuvākojam ar viltu pēc viņa mantas vai namānestiepi roku, nedz ar teišības iemesliem mantu pie sevis velkam, bet tuvākojam labprāt palīdzam, ka tas savu mantu var paturēt.

Tev nebūs iekārot sava tuvāka sievu, kalpu, kalponi, lopu, nedz ko citu, kas tam pieder.

Kas tas ir?

Mums būs Dievu būties un mīlēt, ka sevam tuvākam ne sievu, ne saimi, ne lopus neatviļam, nedz no saimnieks vēršam, bet tos pamāsam, lai paliek un dara, kas tiem pienākas.

M. Lutera un pirms viņa jau Augustīns te izšķīr divus baušļus. Bet jūdi, lielākā daļa no vecajiem baznīcas tēviem un reformāti abus apvieno. Baušļu kārtas numurs ir cilvēku izdomāts un tas nemaina baušļu saturu. Sinaja kalnā dotajā baušļu tekstā nebija kārtas skaitļu. Tātad izšķirošais ir pierādums jeb tradīcija. Un strīdēties par baušļu kārtas numerāciju, kā to dara adventisti, nozīmā noziēgties pret to, ko raksta apustulis: "Burts nokauj, bet gars dara dzīvu" (2.Kor.3,6.)

Abi baušļi līdzīgi tai ziņā, ka viņi vēršas pret visu grēku ošloni - ļauno iekāri. Dr.K.Beldavā teicis: "Ja visu ļaunumu salīdzinām ar koku, tad šie baušļi liek cirvi kokam pie pašam saknēm." Ļaunā iekāre ir katrs grēks sakne un tādēļ apkarojama pašā sākumā, lai tā nekļūtu par nepārvaramu kaislību. Ļaunā iekāre cilvēkā ir iedzīmusi, tādēļ to sauc arī par iedzīlato grēku. (Gen.8,21., Jāk.1,14.15; Mat.12,35 u.o. . Jaunajā Derībā - Rom.7,7 un 13,9.) Tur ir rakstīts: "Tev nebūs iekāroti!", - abi šie baušļi ir apvienoti kopīgās prasības dēļ un ļaunuma kopīgās saknes dēļ.

Kā atšķirība starp devīto un desmito bausli: ~~minamā~~ tā, ka devītais bauslis liedz iekārot nedzīvus priekāmetus,

desmitais - dzīvus. Tad grēks var iet ne tikai no iekārotāja, bet arī no iekārojamās personas puses. Tā var ar savu izturēšanos un pretim nākšanu sekmēt un veicināt iekāres augšanu otra sirdī. Jaunas domas un jūtas līdzinās uguns dzirkstelei, kura tūdaļ jāapslāpē, lai tā netop par lielu liesmu, kas nav vairs pārvarama. Menoslāpēta iekāre vairojas ar katru acumirkli un kļūst par kaislibu, nomākdama domas un prātu.

Spilgtu piemēru tam, kā izpaūzes grēks pret deWto bausli, atrodam 1.Ķān, 21, 1-16. (Izlasīti) Ahaba, Israēla ķāniņā, iekāro Nabota vīna dārzu un grib to par visu varu sev iegūt, lai gan Nabots atsakās to pārdot. Ar viltus lieciniekiem Nabots top apsūdzēts un notiesāts uz nāvi. Tā Nabota vīna dārzs nonāk ķāniņa rokās. Bet Dievs bargi soda ķāniņu Ahabu un viņa jauno sievu Izebēli (1.Ķān. 21, 17-25).

Tikpat vienķāām un tomēr apbrīnojami asām kundrām Bībele zīmē Dāvida krišanu (2. Sam. 11. nod.). Slinkodams un goridamies uz savas pils jumta, viņš ierauga Batsebu mazģājamies. Viņš iekāro šo sievu. Bet ceļā stāv viņas vīrs Ūrija. No tā viegli Dāvida tiek vaļā. Divķartīgs grēks nu ir noticis. Bet tad nāk atmoda. (Salīdzinājums Ps. 51). Lai teute less un dzied šc dziesmu, lai visi zina, kāds grēcinieks ir Dāvids! "Kungs, tikai nšraidi mani prom no "ava vaģa!"

Iekāre ir nežēlīga. Tā iet pāri citu cilvēku likumiem. Tā izmanto visu, lai tikai sasniegtu savu mērķi. Tāpēc sargies no tās! Vērsies neseudzīgi pret pašiem grēka sākumiem, t. i., līdzko sirdī pamostas jaunās domas. Cīņpret grēku jāsāk pirms tas sāk realizēties darbos. Kas sirdi nespēj savaldīt, tas kļūst par iekāres vergu un Dieva bauģu pārkāpģju. Arī par domu pasauli mums jābūt nomodā, lai tā neietu grēka virzienā. Jau seno romiešu filozofs Epikteta teicis: "Kas nev darāms, to nedari arī domās." Laicīgā tiese un cilvēku spriedumi skar tikai darbus, bet ticģģais pazīst nuģtāku instanci, kas tiesā arī domas un iekāres. Ticģģais pazīst Dievu, kas pārbauda sirdis un iestis (Ps. 17, 3; 26, 2, u. c.).

Bez šaubām, dažādiem vilināģjumiem un ķārdināģmies mēs nevienš nevarģsim izbģgt. Mūsas pašas mīt ķārdināģjums (Mat. 15, 25). Garam vienmēr jācīnās pret to (Rom. 7, 18-25). Kā pa galau skreģoģu putnu bars, tā iekāres vienmēr lido ap un pār mūsu galvu. Mēs šiem lidotāģjiem to nespģjam aizliģgt, nespģjam viņus aizķavģt, bet vienu mēs spģjam, Mārtģģa Lu-

tere vārdiem runājot, "neļaut tiem taisīt līgšdas mūsu matos."

Tā kā ikviens grēcīgs darbība izaug no grēcīgas fantāzijas, idejas, domas, tad vislielākā vērtība ir vērtējama mūsu domu pasaulei, to disciplinējot un turpt grošos. Kas ar grēku tikai domās sāk rotējāties, to grēks it drīzi vien sagūsta.

Nav arī noliedzams, ka šāds cīņīgā ir grūts, bet vienīgi tā dzimst rakstari, personības. Dievs pats jau arī palīdz šai cīņīgā. Cilvēkam ir viens drošs līdzeklis pret it visām iekārēm: tā ir nemitīgā lūgšanas dzīve. Jo kārdināšana lielāka, jo dedzīgāka lai kļūst lūgšana. Vienīgi ar lūgšanu mēs spējam atraisīt sātana uzmācīgās bultas (Efēz.6,16-18). Kaut arī grēks gulētu pie mūsu durvīm (Gen.4,7.), mums ir dota iespēja pār to valdīt. Jēzus Kristus ir sacījis: "Esiet modrīgi un lūdziet Dievu, ka jūs neiekrītat kārdināšanā; gars ir gan labprātīgs, bet miesa ir vāja." (Mat.26,41) Un apustulis Pēteris rakata: "Esiet skaidri prātā, esiet modri - gi! Jūsu pretinieks - velns staigā apkārt kā lauva rūkdams un meklē, ko tas varētu aprīt." (1.Pēt.5,8). Tas jāpatur vērā mūsu ticības cīņā; mums ir palīdzība!

B a u š ļ u g a l a v ā r d i

Ko Dievs saka par visiem šiem baušļiem?

Viņš saka tā: Es, tas Kungs, tavs Dievs, esmu stiprs UN DUSMĪGS Dievs, Tiem, kas Mani ienīst, tēvu grēki piemeklē pie bērniem līdz trešam un ceturtam augumam, bet tiem, kas Mani mīl un Manus baušļus tur, tiem Es daru labu līdz tūkstošiem AUGUMAM.

Kas tas ir?

Dievs biedina sodīt visus, kas šos baušļus pārkāpj; tāpēc mums būs bities no viņa dusmības un nebūs pret šiem baušļiem grēkot. Turpretī, Viņš apsola žēlastību un visu tiem, kas šos baušļus tur. Tāpēc mums arī būs Viņu mīlēt UN UZ VIŅU PAĻAUTIES, un labprāt darīt pēc Viņa baušļiem.

Šie baušļu gala vārdi Bībelē atrodas tūdaļ aiz pirmā baušļa. Jaurunājam, ka pirmajā bausī ir ietverti visi citi baušļi. Reizē ar pirmā baušļa pārkāpšanu vai ievērošanu visi citi baušļi tiek pārkāpti vai ievēroti. Tāpēc arī var, kā M.Luters to ir darījis, sode draudu un svētības apsolījumu

likt baušļu nobeigumā. Tā gan biedinājums, gan apsolījums top jo sēprotamāki.

Baušļi ir Dieva gribes izpauzums, un Dievs - šo likumu devējs - prasa arī to izpildīšanu. Viņš sevi apzīmē par svētu un taisnu Tiesnesi, kas ne vien ir stiprs un dusmīgs Dievs (Jaunajā Bībeles tulkojumā: taisnīgs Dievs, burtiski vēl pareizāk būtu: dedzīgs Dievs, eifriger Gott, - salīdzinājumam vēl Deu ter. 4,24; Nach.1,2-7), kas piemeklē ar sodu baušļu parkāpēju grēkus, bet ir arī zēlīgs Tēvs, kas svēti baušļu izpildītājus un dara tiem labu (Ijāb.34,11; Ps.11,8; Rom. 2,9-10). Tāsd baušļu gala vārdi ietver Dieva sodības un draudu baušļu parkāpējiem un Dieva svētības apsolījumu baušļu ievērotājiem.

Par to Mozus deudzreiz runājis. "Redzi, es šodien tē . priekšā esmu nolīcis dzīvību un labumu, navi un jaunumu. Tieši es esmu tas, kas tev šodien pavēlu to Kungu, savu Dievu, mīlēt un steigāt Viņa ceļus, pildīt Viņa baušļus, Viņa likumus un Viņa tiesas" (Deuter.30,15-16).

Baušļi ir Dieva likumi cilvēkiem un viņu svētgai dzīvei. Bet mēs esam nostādīti divu ceļu priekšā: dzīvības un nāves, šaurā un platā ceļā priekšā. Kādu ceļu izvēlēsimies, tāda būs mūsu nākotne. Dieva baušļi ir svēti, un Viņa likumi negrozāmi. Kas tos pārkāpj, tas traucē un aizskar pasaulē tikumisko kārtību un palnā sodu, jo ir parādījis pretestību un ienaidību Dievam. Stiprais un dusmīgais Dievs ir taisnais un Svētais Dievs, kas ver, kā izturas pret Viņa baušļiem. Dievs nedusmojas kā cilvēki aiz kaislības, bet Viņa dusmas ir Viņa svētums, kas ir pret greku un līdzinās tīrai uguns liesmai. "Dieva dusmošanās", saka M.Luters, "ir viņa seksitīnātā mīlestība. Šīs dusmas neperādās tikai Vecajā Derībā vien, kā daži domā, bet arī Jaunajā Derībā. Jēzus Kristus ar savu Golgātas upuri ir šīs Dieva dusmas remdējis un mums sagādājis zēlīgu Tēvu."

Tā, protams, ir līdzību valoda mūsu prātam nespēveramajai Dieva taisnībai un Dieva mīlestībai. Joprojām mēs esam šo dusmu un šīs mīlestības lokā. "Kas Dieva Dēlu ar kājām min, un Zēlastības Garu nievā" (Ebr.10,29), pār to nak Dieva sods. Dieva mīlestībai nav nekā kopēja ar cilvēku mīkstāulību, nevarīgo iecietību un nespēīgo samierināšanos ar visu. Dieva mīlestība never būt bez dusmības, un Viņa

žēlastība ir savienota ar bardoību. Un tikai tas grēcinieks sajūties, ka Dievs ir mīlestība un ka Viņa žēlastība paliek mūžīgi, kas savu grēku bēdās un sirds izbeilēs būs atzinis, ka tas Kungs ir stiprs un dusmīgs Dievs.

Dievs piemin mūsu grēkus vispirms ar to, ka pēc katra grēka cilvēkam rodas ne vien netīra sirdsapziņa, bet daudzreiz arī ārīgs sods (Rom.1,18; Gal.6,7-8; Jēk.48,22). Bet grēka sekas iet tālu pāri personīgās dzīves robežām uz citiem cilvēkiem un uz nākamajām paaudzēm. "Ja sajaucam upītē ūdeni, tad paliek duļķains ne tikai tā vieta vien, kur mēs stāvam, bet duļķes aizplūst tālu jo tālu." (A.Šellera) Dievs draud piemeklēt tūvu grēkus viņu bērniem līdz trešajam un ceturtajam augumam.

Vai šāds Dieva sods ir savienojams ar taisnības izpratni? Ka tas tiešām tā notiek, to esam bieži novērojuši. Vecāku netiklas dzīves dēļ cieš viņu bērni. Dzeršanas grēka sekas izjūt visa ģimene. Ja Dievs tā liek tam notikt, tad Viņš grib, lai mēs saprotam, cik grēks ir briesmīgs un ļauns, un, to sapratuši, lai mēs vairītos no grēka. Te pareizi ir vācu dzejnieka Šillera vārdi: "Tas ir ļaunā darba lāsts, kas turpina dzemdēt ļaunu." Šis biedinājums jāpatur prāta grēciniekiem! "Bet, ja izliekas, it kā bērni nevainīgi būdami cīnītu vecāku grēku dēļ, tad lai spodomajam, ka ir arī kopīgi un iedziņti grēki, kuru dēļ visiem jācieš, un ka Dievs arī taisnos daudzreiz piemeklē, gribēdams viņus parbaudīt, un viņu ticību stiprināt. (J.Ērmanis)

Nedrīkstam aizmirst arī to, ka Dieva svētības apjoms ir nesalīdzināmi lielāks nekā Viņa sods: "Tiem, kas Mani mīl un Manus baušļus tur, tiem Es daru labu līdz tūkstošajam augumam." "Viņš liek savai Sulei uzlēkt pār ļauniem un labiem un liek lietum līt pār taisniem un netaisniem." (Mat. 5,45) Sodoma un Gomora nebūtu tikušas izpostītas, ja tur būtu atrasti tikai desmit taisnie (Gen.18,32). Patiesi, Dieva pacietīgā lēnība, svētība un žēlastība ir neizmērojamas!

Baušļu gala vārdus paskaidrojot, mācītājs Dr.K.Beldavs ("Esiet atipriļ" 245.lpp.) runā par t.s. labā un ļaunā vietniecības likumu, kurā valda pasaulē: "Visur, kur es kāju speru, es atrodu šo likumu. Es rakstu šis rindīgas pie loga. Ārā iietus šaltis atsitas pret loga rūtīm. Bet man aiz loga ir labi, kaut auka gurotu un viesuļi brāztos, jo citi cilvēki stiklu fabrikās ir gatavojuši stiklu. Lai

stikls mani sargātu, tie deldeja savu veselību. Lai man būtu jumts virs galvas, citi mocījās šo namu ceļot un grūti savu maizīti pelnot. Viens cieta, otram tas nāca par labu."

Vīgam teianība: pasaule valda šāda likums. Tas nav tikai jaunā vietniecības, bet arī labā vietniecības likums. Un ar to var izskaidrot Dieva stakšu, kas parādās sodā un svētībā. Šis likums vispilnīgākos augstumus sasniedz Golgātā, kur "par brāļu sirdīm pezaudētām pie kruste lāza Vīpa sirds."

Savā laikā docents L. Auseja daudz rakstīja par dzīves dzelza likumu un skubināja to ievērot. Tas ir tas pats apustuļa Pāvila apgaismotais sējes-pleujas likums (Gal. 6,7). It viss, ko darām, ir sēkles grauds, no kā izaug un nobriest mūsu pleuja. Dzejniece Tirmeliete runā par it visu (priekš sājū, labā un jaunā) liktenīgo atbalojumu un beidzot atzīst: "Nav cita likteņa, jo mūsu liktenis ir Dievs, kas ir mūsu sājū priekš, visus likteņus geišus darīdams un Sevi tverdams." (Stāstā "Atmaks")

Dievs negrib grēcinieku nāvi. Dievs mīl grēcinieku un grib to glābt, ja vien grēcinieks pats to vēlas. Dievam ir daudz patīkamāk svētīt nekā sodīt. Bet Vīpa svētības ir saistītas ar notikumu ievērošanu. Dievs var svētīt tos, kas Vīpu mīl, uz Vīpu pleujas un rīkojes pēc Vīpa baušļiem. Tādus Vīpā svēti ne vien pašus, bet arī vīpu pēcnācējus līdz tūkstošam augumam. Mēs dzīvojam daudzkārtīgi vairāk Dieva svētībā nekā sodā, lai gan svētību neesam pelnījuši (Gen. 32,11). Ja mēs, Dievu mīlējot un Vīpa likumus respektējot, tomēr kritam grēkā, tad Dievs mūs neatstumj, bet žēlastību parāda Jēzus Kristus nopelna dāļ. Cilvēks ar savu spēku bieži vien nespēj pildīt Dieva likumus. Bet Dieva žēlastība Jēzu Kristu tad rāda grēciniekam ceļu uz glābšanu un svētlemi. Sinaja kalns ved mūs pie atbalošanas kalna. Baušļu lāsti skubina meklēt mīlestības glāstus. Bet lāste ievēro evaģēlijā!

"Mūs mums ir devis svētu un labu bausību, mēs āķitāties no vīpa ar pateicīgu sirdi. Bet savas rokas mēs izstiepjam pēc Istenā Jozuas - visas pasaules Kunga un Pestītāja, pēc Kristus - Dieva Dēls; Vīpā mūs vedis pie miera Dieva un nesis mūs debesu Kanaānā. Pēc bausības beigām nonākuši, stāvam kā Mozus uz Nebo kalna un skatāties no šejienes pāri uz ticības zemi. Šo ticību, kas mūs dara svētus, numā katehisms māca otrajā mācības daļā." (A.Šnitke)

"Kristīgais Cilvēks, kad tavi grēki tevi biedina, tad atdari acis, un skaties prom no bauslības tukšneša uz ticības apsolīto zemi. Tur ir tā zeme, kur piens un medus tek, kur pienu un vīnu par velti pārķ. Trīsvienīgais Dievs tur . Žēlastībā no mūžības sagādājis palīdzību biedinātai sirdij. Otrās mācības daļa trīs ticības locekļi ir trīs svētā kalna virsotnes uz viena paša kalna. Saule spīd uz tiem un atpirdzinātāji strautīgi iztek iz tiem. Aiz viņiem ir Dievišķās Žēlastības jūra." (Fr.Älfelds)

Ticības apliecība

Baēļi mums rādījs Dievs likumu. Tie prasīja no mums, lai mēs dzīvojam bez grēkiem. "Tāpēc svētijieties un kļūstiet svēti, jo Es esmu tas Kungs, jūsu Dievs. Un ievērojiet manus nolikumus un tos pildiet . Es esmu tas Kungs, kas liek būt jums svētiem!" (Lev.20.7-8)

Cilvēks ar savu spēku vien nespēj Dieva likumsu izpildīt. Lai kā viņš censtos pēc tikumiskas pilnības, viņš tomēr kritīs grēkā, no kura pats atbrīvoties nespēj. Ja atcerēdami baušļus, mēs redzējam, kur meklējams nepieciešamais spēks tā izpildīšanai, ko Dievs prasa, redzējam, ka Dievs prasa, arī dod. Viņa žēlastība vada mūs no Sinaja kalna, pie Golgātas kalna un dod mums par Ceļvedi un Pestītāju savu Dēlu Jēzu Kristu. Tā baušļi iaved mūs evaņģēlijā, kur bēdīgajiem un nespējīgajiem atskan prieka vāsts: "Jo tik ļoti Dievs pasauli mīlējis, ka Viņš devis savu vienpiedzimušo Dēlu, lai neviena, kas viņam tic, nepazustu, bet dabūtu mūžīgo dzīvību." (Jp.3,16) Mēs līdz ar mūsu ticības tēvu Mārtiņu Luteru tad varam gēvilēt: "No ticības taistais dzīvos!" (Rom.1,17) Tādēļ par evaņģēliju arī ir npsaukte katehisms otrā mācības daļa, kur apvienota visa Jaunā Derība. "Šeit mācāmieš, kas kristīgam cilvēkam jātie un jāaplēcina, lai viņš taptu svēts," - saka par otro mācības daļu mācītājs V.Plutte-Olavs savā katehisma skaidrojumā.

Par ticību runā otrā mācības daļa. Kas ir ticība?

Ir grūti to definēt vienā teikumā. Šis jēdziens savā saturā ir tik bagāts, ka ir vajadzīgs plašāks apraksts. Arī Bībele patiesībā sniedz tikai ticības aprakstus no dažādiem viedokļiem, ietverot šai jēdzienā gan prātu, gan zem-
apziņu. Vecajā Derībā ticība vairāk uzsverta kā nešaubīga

paļaušanās Jēhves solījumiem (Gen.15,6; Jer.5,3 u.c.).
 Sinoptiskajos evaņģēlijos ticība ir reizē vienota ar līdzšinējās dzīves nožēlu un atgriešanos no grēkiem (Mat.8,8-11; Mark.1,14-15). Jāpa evaņģēlija ticība vairāk tēlota kā liksma personīga draudzīga satiksme ar Dievu, kur nav beiju un kas ir pati dzīvība (Jņ.11,25-26;14,1-3). Pāvila rakstos tā ir vara, kas sagrābj vilvēku, īpašs Dieva spēks (Rom.1,16). Ebreju vēstules klasiskais formulējums "Jo ticība ir stipra paļaušanās uz to, kas cerams, pārliecība par neredzamām lietām" (Rbr.11,1). Šis formulējums izskaidro, ka cilvēks redz ne tikai tagadnes, bet arī nākotnes notikumus, un ne tikai šo laicīgo pieredzes pasauli, bet arī Dieva pārtaicīgo mūžīgo pasauli.

Arī teologi nav varējuši dot vispār atzītu ticības definīciju, bet visi ir vienprātīgi tai pārliecībā, ka ticība ir visievērojamākais faktors cilvēka gara dzīvē. Mārtīgam Luteram ticībā galvenais bija personīgais pārdzīvojums. Viņš saka: "Es jums atkārtoju, ka ticība nāk no sirds, nevis no smadzenēm."

Vecluteriešu dogmatiski ticības jēdzienā saskatīja trīs atsevišķus momentus. 1.notitia - zināšana, 2.asensuss - piekrišana, un 3.fiducia - paļaušanās. Bet tie nav tā izdalāmi atsevišķi, tie saplūst vienībā. Tie arī neizmēģ pilnīgi visu ticības jēdzienu. Pietiati vēl uzsvēra svētbijības un svētošanās momentu. Slavenais teologs Fr. Šleiermachers ticībā uzsvēra jūtu pusi, un redzēja tur cilvēka atkarību no Dieva un pārdzīvojumu, kas iet pāri saprāta robežām.

Mēs varam teikt, ka ticība nav tikai zināšana par Dievu un piekrišana tam, un tā apliecināšana, ko par Dievu māca, bet gan personīga nesadalāma dvēseles uzticēšanās un nodošanās Viņam - dzīvībai Dievā un ar Dievu. Tā ietver sevi stipru iekšēju pārliecību, kuras pamats ir Dievs pārdzīvojumā dvēselē un ar to saistīta nesatricināma paļaušanās Dieva vadībai nākotnē. Tā, saistīdama cilvēku ar Visaugstāko un Visevētāko, dod daļu un tiesības būt pie Viņa varas un svētuma, pilda cilvēkus ar spēku, drosmi, mieru un aniedz dvēselei svētlaimes izjūtu.

"Es tavu sparnu eņā seldi Un netraucēti atdosos.

Šai pamatā stāv vārdi kalti: Tu mani mūžam mīlēji!"

Tā dzied ticīgais. Ticība - tā ir cilvēka vislielākā ročība. Pat visa pasaulīga bojā ejs nespēj to atricināt.

Skaidri šo pašu domu pasacījis Rob. Bērziņš:

"Ceļa spieķis dārgs un svēts
Manai rokai novēlēts:
Debes vīgu dāvina, Debesis tai parāda.
Ticību sauc spieķi dārgo, Spēcīgu tā dara vārgo,
Un kaut zeme, debess zūd, Sirds man vīgā mieru
jūti!"

Ticība Dievam nav salīdzinājama ar kaut kādu citu lai-
cīgās dzīves piemēru. Tādēļ to tik grūti definēt. Tā nav
kaut kādas lietas jeb personas satvere ar kopīgiem dvēseles
spēkiem, kā daži to mēģina skaidrot (piemēram: Ār. J. Anders
"Kristīgās ticības reforma" 11. lpp.), vārds t i c i b a
patiesība var tikt attiecināts uz cilvēka attiecībām ar
Dievu. Tā ir īpatnēja Dieva dota cilvēka dvēseles spēja,
kas raisās tikai cilvēka attiecībās ar Dievu. Tādā mūdinā
uztvert Dieva ietekmi uz cilvēku, un tā, darbodamās cil-
vākā, ved vīgu pie Dieva.

Vārdos izteikti ticības pārdzīvojums un pārliecība
rada t i c i b a s a p l i e c i b u . Kristīga ir aplie-
cinātā ticība, ja cilvēks atzīst un apliecina Jēzu Kristu
par savu Kungu un Dievu. No vārdiem "mans Kungs un mans Dievs!"
un "Tu esi Kristus - dzīvā Dieva Dēls!", no Jēzus pašlie-
cinājuma šo zemi atstājot: "Man ir dota visa vara debesīs
un virs zemes, tāpēc eita un darīt par mācekļiem visus
laudus, tos kristīdami Tēva, Dēla un Svētā Gara vārdā" un
citiem tamlīdzīgiem izteicieniem ir radusies t. s. a p u s-
t u ļ u t i c i b a s a p l i e c i b a , ko atrodam
Lutara katehizē un ko ik svētdienas apliecinām beznicā.

Tā ir tik veca, ka tagad grūti nosakāms tās izcelšanās
laiks. Tas, ka šī apliecība sākumā sastāvēja no 12 atse-
višķiem teikumiem, pamudina domāt, ka tā ir pašu apustuļu
izveidota. Savā tagadējā formā tā ir radusies vēlāk,
kā daudzi pētnieki domā, ap 150. gadu. Taču tās saturu ir
sludinājuši un mācījuši jau apustuļi, un tas dibināts Dieva
atklāsmē osur Jēzu Kristu.

Vai nav novecojusies šī apliecība un vai nevajadzētu
sacerēt tācu apliecību, kas vairāk atbilstu mūsdienu izgli-
totā cilvēka garam? Tā jautāt var un var arī mēģināt to
darīt. Bet ticības apliecības vērtību nosaka tieši tās
vecums un ciešā saistība ar jaunās Dieva atklāsmes nesēju

Mācītājs J. Birgelis savā grāmatā "Mūsu ticības pamati" pareizi saka: "Jo vecāka ir kādas ticības apliecība, jo lielāka ir tās vērtība, tāpēc, ka tā stāv tuvāk laikmetam, kad dzīvoja lielie ticības veomeistari. Ticības apliecību varam pielīdzināt karapulku karogam. Vai tāds pulka karogs ir mazvērtīgs, kas no ilgas lietošanas ir saburzīts, vai ja leiķa zoba izēdis tā krāsas? Katra karavīja sirds lepnumā ietrisies, ieraugot veco un tomēr dārgo karogu. Tāpat apustuļu ticības apliecība kā vecs milš karoga stāsts par to, ka tā paspārnē miljoni gājuši ticības cīņās un uzvarās. Šim karogam plandoties, tūkstoši ir gājuši bojā mocēkļu nāvē. Skaitot vecās apliecības tekstu, ikvienam nāk prātā Baznīcas slavenā pagātne un rodas cerība slavenai nākotnei."

Tiešām, šī apliecība ir pārāk oļienījama un dārga, lai to pārveidotu kaut kādām modernāma domām par labu. Bez tam tā saskan ar Kristus nesto Dieva atklāsmi, un tās pašas rašanās un līdzšinējā pastāvēšana katrā ziņā ir Dieva darbs. Jau neskaitāmus tā ir vadījusi pie ticības gala mērķa mūžībā, tā arī mūs, ieslēgdama Kristus Baznīcas kopībā, tā nemaldīgi aizvedīs Viņa godībā, ja vien paliksīm uzticīgi šai svētai ticībai."

Apustuļu ticības apliecība mūs vieno ne tikai ar agrāk dzīvojošām ticīgo pasaulēm, ar Kristus Baznīcas pagātni, bet arī skubina uz saprašanās ar visiem mūsdienu kristietības nozarojumiem un apsola ticīgo vienību nākotnē, kad būs viens Gans, viens gabāmais. Tā līdz ar lūgšanu "Mūsu Tēvs debesīs" ir lieciniece cilvēciģo domu dažādības dēļ izpostītajai ticīģo vienībai. Tā liek spzināties par vienu seimi visus kristīģos, kas dzīvo izkaisīti plešējā pasaulē un katrs pie sava altāra un savās dziesmās godina Dievu, - un liek aezizmirst Jēzu vēlējumu: "Lai visi ir viens, itā kā Tu, Tēvs, Manī un Es Tavī, lai arī viņi ir viens mūsos!" (Jņ.17,21).

Mārtiģā Lutera apustuļu ticības apliecību Dieva trinitātes dēļ ir sadalīģis trīs daļās jeb triģos ticības locekļos (locekļis ir daģe no kaut kā vesela), un tiem pievienoģis klāt savus peaskaidroģumus. Pirmais ticības locekļis ar virsrakstu "Par radīģšanu" runā par Dievu Tēvu, visa Radītāģu un Uzturētāģu; otrais - "Par pestīģšanu", par Dieva Dēlu Jēzu Kristu, Mūsu Pestītāģu; un treģšais - "Par svētīģšanu",

par Dieva Svēto Garu, kas mūs uztur istā ticībā un vieno Kristīgā Baznīcā. Trešais ticības loceklis runā arī par pastarām lietām un mūžību.

I. Pirmais ticības loceklis

Par radīšanu

Es ticu uz Dievu Tēvu, Visuvaldītāju, debess un zemes Radītāju.

Kes tas ir?

Es ticu, ka Dievs mani radījis ar visām radītām lietām, gan miesu un dvēseli, acis, ausis un visus locekļus, saprašanu, un visus prātus devis un vēl uztur, turklāt drēbes un kurpes, ēdienu un dzērienu, ēkas un mājas, laukus un lopus un visādu mantu; ar visu, ko man vajaga pie miesas un dzīvības, no visām briesmām pasargā, no visa ļauda glābj un glabā; un visu to Viņš dara no tīras tēvišķības, dievišķas lēnības un žēlastības, lai gan pavisam necienīgs esmu tādas dāvanas saņemt. Par visu to man būs Viņam pateikties un Viņu slavēt, Viņam kalpot un paklausīgam būt. Tas ir tiešām tiesa.

Jautājums par Dēvu. Tas ir jautājumu jautājums. Neskaitāmās variācijās un no dažādiem viedokļiem pcerēts, tomēr neizprasts, līdz galu galā atzīts, ka tā pilnīgā aptveršana stāv pāri cilvēka prāta spējām, viņa domāšanas kategorijām. Kā patiesas seeniegums šai pārtīšajā jāmin tieši šī atziņa, bet nav arī noliedzams - īstais instruments cilvēkam Dieva satveršanai ir ticība.

Kristīgie tic uz visaugstāko un vispilnīgāko Būtni, visas pasaules Radītāju un Likteņu Lēmēju - D i e v u - pēc kura nekristīgās tautas ilgojušās un velti meklējās, bet nevispilnīgāk pozit mums ir mācījis mūsu ticības iesācēja-Dieva Dēls Jēzus Kristus. Dievs tomēr ir un paliek, neskatoties pat uz to, ko Jēzus Kristus mums atklājis, cilvēka prātam neizdibinājams un neaptverams. Pat ticīgais un Dievam palāvigais cilvēks to mirklī izjūt, ka arī mums atklāteajā Dievā tomēr paliek neizdibinājami noslēpumi (Jer. 45,15). Un tā tam ir jābūt, jo Dievs nebūtu vairs Dievs, ja mēs, cilvēki, Viņu pilnīgi izprastu (Rom.11,33-34).

Dievs ir, un viss ir radies caur Viņu, un viss ir arī

Vīpa atspīdums: debesis, daba, brīnišķā pasaule un cilvēks pati! Dieva eksistence ticīgajam nav problēma, tā ir vīpa drošība. Dieva esamība ir pāri katram "pierādījumam", nekas nav drošāks par to. Vīgš ir visas esamības pamats un iemesls, pirmcēlonis un radošā griba, pats bez sākuma un gala. "Jo katru namu kāds cēlājs uzceļ, bet kas visu ir uzcēlis, ir Dievs. (Ebr.3,4). Mēs varam tikai apbrīnot un slavēt Vīpa visvaru un gudrību un slavēt Vīpa mīlestību.

Pasaules radīšana. Vispirms jāpiemin kāds rakstnieka vārds: "Par Dievu es jautāju zemei. Vīpa sacīja: "Es tas neesmu." Un viss, kas vīrs tās, apliecināja to pašu. Es jautāju jūrai un dziļumiem un visam, kas tur lien un dzīvo, un atbilde skanēja: "Mēs neesam Tavs Dievs, meklē sugstāk!" Es jautāju vējiem, kas pūš, un viss gaisa atbildēja ar savā dzīvajām dvāšām: "Es neesmu tavs Dievs!" Es jautāju debesīm, saulei un zvaigznēm, un vīgi sacīja: "Ari mēs neesam Dievs, kuru tu meklē." Un es runāju uz visiem, kas bija ap mani: "Jūs esam sacījuši atiecības uz manu Dievu, ka jūs tas neesat, - tad stāstīt man par Vīgu."

Un visi sauca ar skaņu balsi: "Vīgš mūs ir radījis!" (J. Ervaga "Gaismas stari" l.81.p.)

Pasaules un dzīvības tūkstošveidīgais krāšņums ir vislabākā liecība par Radītāju. Bez Viņa mēs nevaram izskaidrot pasaules un dzīvības sākumus. No Dieva mūžīga, dzīvā gara speka, Viņam grībot, izplūda enerģija, kas radīja mehāniskas kustības, atomus, materiālus veidus un ķermeņus. No Mūžīgi Dzīvā radās dzīvība virs zemes un no Viņa Gara - mūsu gars. Radiāšana tā tad ir tāda Dieva darbība, kurā viss esošā materiālā pasaule, vise dzīvība un mums neredzamais vienīgi ar Dieva grību no nekā ir saukts esamībā. "Jo ticība mēs noprotam, ka pasaule ir radīta Dieva vārda spēkā, ka no neredzamā celies redzamais" (Ebr.11,3).

Radiācijas stāsts Gen.1.nod., kas ar savā laika domasenes līdzekļiem un priekšstatu pasauli savā laika ļaudīm cenšas izskaidrot visa sākumus, ir tomēr brīnišķīgi dziļš un neparaspējams. Tā nav dabas zinātnes, tā nav arī vestures atbilde jautājumam: kā radās pasaule? Tā ir ticības atbilde. Un tieši tādēļ, ka tā ir ticības atbilde, tā ir arī vienīgi pareizā. Neviens nav redzējis, kā pasaule radas, un neviens to arī nevarēja redzēt. Visas zinātnes mācības par to ir tikai hipotēzes ar lielāku vai mazāku ticamību, kas mainās līdz ar laiku un cilvēkiem. Bet ticības atziņa, ka Dievs ir pasaules un dzīvības sākumu dēvējs un ka Viņš īpaši izcēlis cilvēku, dodams tam Savu Garu, - pastāv un pastāvēs.

Cilvēks nav evolūcijas produkts, bet īpašs Dieva radijums. Cilvekam Dievs ir devis kaut ko vairāk nekā dzīvniekam. Un šis "kaut kas vairāk" neļauj to ierindot pārējās dzīvās radības rindā. Ne velti cilvēks top saukts par radības vainagu.

"Iesākumā Dievs radīja debesis un zemi, ka stipra klīns stāv šie vārdi vienkārši un lieli Bībeles un visas cilvēces iesākumā. Dzīvība nāk no Dzīvā Dieva - tās nav neprātīgas domas, un tām ir savs dziļš saturs. Tā vien saprotams, kāpēc visa radība karsti ilgojas pēc neiznīcības, kāpēc katrs radijums tiecas un dzenas uz augstumiem un dziļumiem. Patiesi, kas garīga ziņā nāk akls, tas mana jau no savas sirds ilgošanās pēc gaismas un dzīvības pilnības, pēc spēka un atziņas skaidrības, ka viņš nav radies un celies no nedzīvas vielas." (Dr.F.Beteksa.)

Bez cilvēka ir vēl augstāki un pilnīgāki radijumi mums neredzamajā pasaulē - eņģeļi. Tie ir radīti agrāk nekā cilvē-

ki. Tie bija klāt pie pasaules radīšanas (Ijāb.38,7). Eņģeļi ir garīgi, nemirstīgi, ar laiku un vietu neierobežoti radījumi (Kol.1,16; Ebr.1,14; Lūk.20,36), kuri virs zemes parādās cilvēkiem arī redzama veidā (Gen.16,7; Mat.28,3; Lūk.1,11; Ap.d.12,7). Tie ir debesīgie pulki un ir radīti neizskaitāma vairumā (Deuter.33,2; Ps.68,18; Den.7,10; Jņ.atkl.5,11). Eņģeļi ir Dieva kalpotāji, kas izpilda Dieva pavēles. Ka pasaulē varētu būt augstāki radījumi nekā cilvēki, par to nebūtu jāšaubās. Ka tiešām tā ir, to pavisam noteikti apliecina Svētie Raksti. "Daudz lietu ir starp debesīm un zemi, par ko cilvēka prāts ne sapņot nesapņo", saka Šekspīrs savā "Hamletā".

Bez labajiem gariem - eņģeļiem - ir vēl ļaunie garī - dēmoni, kas ir Dievu atstājuši eņģeļi. Viņu valdnieks - velns jeb sātans, Dieva un cilvēku ienaidnieks, kas vilina cilvēkus uz ļaunu un grēku (Cak.3,1; Mat.13,25; Jņ.8,44; 12,31; 16,11; 1.Pēt.5,8; 2.Pēt.2,4; Jūd.1,6; Jņ.atkl.12,7; 12,9 u.c.). Dieva visspēcība un visgudrība arī sātanu ir darījusi no sevis atkarīgu, un viņa vara ir tikai Dieva pieļautajā robežās. Gulgātā viņam ir dots nāves cirtiens, un tas jau ir Kristus uzvarēts, to gaida paaugstinātais pēdējā soda spriedums laika galā (Jņ.atkl.20,10).

Pasaules uzturēšana un pārvaldīšana. Savā ticības apliecībā blakus radīšanas faktam mēs apliecinām, ka Dievs arī uztur visu šo pasauli, dodams dabai un pasaulei likumus, to vada un valda, tā, ka viss rit Dieva noliktā gaitā un ceļā: "Nesdams visas lietas ar savu spēcīgo vārdu" (Ebr.1,3).

Tas ir radīšanas darba turpinājums, kas parādās kā uzturēšana, kā līdzdarbība, kā vadīšana un Dieva visurklātesamība. Daba pati jau ir dievišķā padoma lieciniece (Ps.145,15-16). Tāpat cilvēces vēsture un pasaules gaitas un notikumi parādās ticīgajai acij kā Dieva līdzdarbība. Dievs savā gudrajā padomā pieļauj, aizkavē, vada un uztur zināmās robežās savus radījumus. Tāpat pēc savas gudrības, taianības un mīlestības Viņš rīkojas ar labiem un ļauniem likteņiem savu vārda godības un cilvēku glābšanas labad. Tas viss ir tik divai - ai un brīnīgīgi, ka vienīgi ticība to spēj aptvert un izmanīt.

"Cik reizes es neesmu pārdomājusi, ka cilvēku likteņi tiek kā pavedieni, kuru gali visi Dieva rokās. Dažreiz domā šā, ka pavedienu ir sarežģījis, aizmetušies tādi mežgli, ka

ne mūžam vairs nevērēs atraisīt, bet palaujies tikai uz Dievu, nogaidi un paskaties, cik labi viss atšķetinās. Tik jau ne arvien pēc mūsu prāta. Tā jau nu nē. Kas tad iznāktu no smalkajiem liktoņa pavadieniem, ja mēs pie tiem piedurtos mūsu rupjajiem pirkstiem! Cik drīz mēs viņus ar savu nepacietību savilkta čenurā; kur izmetušies mezgļi, tur tik taizēni rautu pušu, lai tad notiek, kas notikdams. Cik tad mūsu skats tālu sniedz! Mēs tik pārskatām, ja daudz, sprīdi garo cilvēka mūžu un sīnāties visu ko panākt no acumirkļa. Bet Dievs nesteidzas. Dievam laika diezgan. Viņš mierīgi risina mūsu daļves pavadienus tālāk - mūžībā." (Anna Brigadere "Kriatinas stāsta".)

Ir taisnība domātājiem, kas saka: Dievs savā laicīgajā un morīgajā valdībā rīkojas un valda ar diviem principiem - ar boteiktību un brīvību. Visa daba un daļve iet viņpodama. Zeme top saules pievilktā, bet arī pati kustas, lai gan nekur nevar aizklāt. Mēs topam zemes pievilkti, bet reizē mums ir arī sava paškustība. Visa dzīva radība; stādos, dzīvniekos un arī cilvēkos ir noteikti tipi un brīvas variācijas. Tapat arī cilvēku daļves; Dievs vada mūsu likteņus, bet arī reizē dod mums pašiem brīvību rīkoties. Visa Dieva valdīšana notiek svētā gudrībā un nebeidzamā mīlestībā. Ja cilvēka savā ticībā to spēj saredzēt un saistīt, tad arī viņš ir santonis augstāko dzīves gudrību un pilnīgo dveseles mieru. Un Bībeles liecība, ka visas lietas top nestas ar Dievu spēcīgo vārdu (Ebr.1,3), rada atbalsi ticīgajā dvēselē: "Jā, arī mani Viņš nes ar savas nebeidzamās mīlestības spārnēm!"

Pati Dieva daba mums kļūst Viņa nebeidzamās mīlestības lieciniece. Kad mēs savas acis paceļam uz zvaigžņpoto debesi, mūs dažreiz pārņem it kā bailu sajūta, un mēs tad paši sev šķīstam tik niecīgi un bezspēcīgi bezgalīgās debesu telpas priekšā. Kā tas, pēc kura gribas ik dienas pār mums atspīd miljoni miljoniem zvaigznes, mūs var atminēties un par mums domāt? Šo izjūtu pazīst arī dziesminieks Dāvids, kad viņš saka: "Kad es redzu Tavas debesis, Tavu roku darbu, mēnesi un zvaigznes, ko Tu esi radījis: kas gan ir cilvēka, ka Tu viņu piemini, un cilvēka bērns, ka Tu viņu uzlūko?" (Ps. 8,4-5) Bet kad otrā rītā saulīte uzlec un ar savu spožumu un siltumu atver tūkstošus un atkal tūkstošus ziedu, tad no jauna Dieva dabā redzam, cik liela ir Viņa mīlestība, ka tā arī vismazākajam nepaļiet garām. Tad zūd mūsos bailu sajūta.

domājot par bezgalīgo pasaules teip, tad ticība jātam: Dievs redz un pazīst lielo tāpat kā mazo un tūlo, Viņš skaita savu bērnu esības tāpat kā zvaigžņu pulkus, un Viņa acīm nekas nepaliek apslēpts!

Tāda geiša prieka pilns par Dieva mīlestībā radītā - un it sevišķi cilvēka - uzturēšanu ir bijis arī M.Lutera, kad viņš rakstījis savu pirmā ticības locekļa izskaidrojumu, uzskaitidams visas tās lietas, kurās viņš redz savu Dieva visspēcības un mīlestības roku. Tiešām, kāda neizsakāma bagātība ir tā, ar ko Dievs mūs jau ir apdāvinājis un ko katru jauna diena vēl dod klāt! Novajag katru M.Lutera uzskaitīto jēdzienu un vārdu tuvāk skaidrot un iztirzāt. Tas arī butu neauglīgs darbs. Tikai patiesā un dziļā bērns dievviņība un pateicība to visu spēj pareizi novērtēt. Sekla, nepateicīga raksturs to nekad nesapratīs.

Jēzus saka savējiem: "Nezūdieties!" (Mat.6,25.) Dievs ar mūs bagāti un pārbagāti apdāvinājis. Viņš ir devis vairāk nekā mēs esam pelnījuši un vairāk nekā mēs varam sev vēlāties un nebeidz vēl arvien mums no jauna dot! Viņš nes mūs uz savas nebeidzamās mīlestības spārnem! (Deuter.32,11) Un apziņa: Viņš mani nes cauri visu manu dzīvi, caur priekiem un bēdām, caur baltam un nebaltām dienām, - mīt varens spēks (Ps.68,20). Mīltais, mūžīgais Dievs, Svētais Dievs, ir arī mans Dievs, kuram es drīkstu tuvoties un kurš mani neatstumj! Šāda ticība nepazīst bezizeju. Tā pilnīgi un it visos apstākļos uzticās Dievam: Viņš mani neatstās! Šāda ticība stiprē bēdām, Āfrikas pētnieks un misionārs Dāvids Livingstons no savas dzīves pieredzes varēja liecināt: "Tat nem lauvas nagiem guļot vēl ar izeju!" Kāds varens optimisms, kas var dzimt tikai dziļi mīlošā dvēselē, kura zina: Dievs ir spējīgs mani izglābt itin visos apstākļos!

Ar ticību Dieva pasaules uzturēšanai un valdīšanai saistīts arī jautājums par brīnumiem.

Dievs spēj visu, un Viņa varā ir visi dabas spēki. Mums tikai ir pilnīgi jāuzticās Dievam un jālūdz, lai notiek Viņa prāts un lai mēs spējam šim prātam, kas dos mums to vislabāko, vienmēr padoties. Dievs zina, ko mēs spējam paest un kas mums ir jānes, lai mēs mantotu sev svētību. Un Viņš zina un grib, lai arī mēs zinām, ka arī sāpēm un ciešanās mūsu mūža ir save neizstājama vieta un savs augsts uzdevums. Tās

beidzot panāk to, ka mēs, paši pārdzīvojuši un atzinuši, varam liecināt:

"Mīlestība ir Dieva, ne barga,
Sāpes - no Viņa sveiciens dārgs,
Vestīdams airžu visdziļākā dzīlē:
Viss tiem par labu, kas Dievu mīl!"

(L.Bērziņš)

Cilvēks - Dieva radījums un grēcinieks. Cilvēks ir pasaulē pēc Dieva gribas kā Viņa radījumu augstākais radījums, kā radības virsotne. Bet cilvēks ir ne tikai Dieva radījums, viņš ir arī Dievam rads (Ap.d.17,28), Dieva bērns (1.Jņ.3,2), kas izjūt un apzinās savu saistību ar Dievu. Cilvēkam no Dieva ir dots uzdevums zemes virsū - būt par Dieva līdzstrādnieku un veicināt Dieva valstības tapšanu (Ps.8,7; 1.Kor.3,9). Tāpat ar divām pasaulēm cilvēks ir saistīts: ar dabisko šīs zemes pasauli, kurai viņš pieder pēc savas miesas un organiskās dzīvības, un ar pārlaicīgo, mūžības pasauli un Dievu, kurp augšup to ceļ Dieva dotais gars.

Radīts pēc Dieva līdzības kā pilnīga, nemirstīga būtne, ar brīvu un nesaistītu gribu, cilvēks nav palicis savā pilnības, nemirstības un brīvības stāvoklī. Grēks viņu no tā ir izvedis ārā, padarīdams viņu par grēcinieku (Rom.3,23). Ar brīnišķīgu ķermeni, garu un dvēseli apveltītais cilvēks tā vietā, lai veiktu Dieva nospraustos uzdevumus, nav tos veicis, bet gan ir kļuvis nevarīgs, vājš un nožēlojams. Grēks to ir novīlcois zemē no viņa augstumiem.

Kas ir grēks? Filozofi un dogmatiķi par to ir dažādi sprieduši, dalījuši to iedzimtā un vēlāk izdarītā grēkā, atsevišķu gadījumu grēkā un būtiskā grēkā, piedodamā un nepiedodamā grēkā. Ir bijuši arī domātāji, kas ir teikuši, ka nav nemaz grēka, - ir tikai pārkāpumi, normu neievērošana, kļūdas, maldīšanās, nezināšana. Citi ir apgalvojuši, ka pasaulē pastāv tomēr kāda neizprotama vara - grēks, kas kā pretpēks cīnās pret cilvēka mērķiem un uzdevumiem un neļauj tam tuvoties dievlīdzībai, attālina no turienes, kurp sauc cilvēku viņa patiesā būtība, istākais "es".

Bībele runā par grēku kā neapšaubāmu realitāti, kas parādās gan kā iedzimts ļaunums un nespēks, gan arī kā atsevišķi Dieva baušļu pārkāpumi un nepareiza cilvēka izšķiršanās

viņam dotajā situācijā. Grēks, kā aprakstīts Bibēlē, ir nepaklausība un neuzticēšanās Dievom un pašmīlestība. Tāds tas bija pirmo cilvēku laikā un tāds tas ir palicis vēl šodien. Pirmo cilvēku grēka dēļ ir vājināta cilvēka gribas brīvība, un lai gan cilvēks var izšķirties, viņam šī izšķiršanās tagad ir daudz grūtāka, jo dabā iedzimtības oļā ir mantots kavēklis reliģiskajai un tikumiskajai dzīvei, kāda nosliecēšanās uz ļaunuma pusi. Pat labu gribot, tagad cilvēks padara ļaunu, un gara un miesas attiecības ir oļas. (Rom.7,18-24)

Kā pirmocilvēku grēka saknes šai pasaulē ir ienākusi nāve, kas šķir cilvēku no Dieva - mūžīgās dzīvības avota. Nāve var būt trejāda. Dabiskā nāve iestājas tad, kad dvēsele šķiras no miesas. Tas notiek cilvēkam mirstot. Garīgā nāve ir tā, kad dvēsele un gara tiek atšķirta no Dieva. Mūžīgā nāve nāk kā Dieva sods par garīgi mirušo pastard tīesā.

Katra jauna apgrēkošanās veicina cilvēka dvēseles attālināšanos no Dieva un ved pretī garīgajai nāvei. Grēks pamazām notrulina un apcietina cilvēka sirdi, samaitā viņa prātu, nezina saprašānu un dara cilvēku nespējīgu paklausīt Dieva aicinājumiem un pavēlēm. Bezgala viltīgs ir grēks: sakumā tas izliekas nevainīgs un interesants, tikai vēlāk, kad dabūjis cilvēku savā varā, kļūst nežēlīgs un briesmīgs. Tādēļ arī Bibele tik nopietni brīdina par jokošanos un rotojāšanos ar grēku.

Kamēr vēl nav notikusi cilvēka pilnīgā nošķiršanās no Dieva garīgā nāvē, tik ilgi grēks rada cilvēkā vainas apziņu, kas mudina uz salīdzināšanos ar Dievu. Vienā un tajā pašā laikā, izjutot savu grēcīgumu un Dieva svētumu, ūzimst karsta ilgošanās, kaut dvēsele atkal taptu šķīstīta un cilvēks pats taptu vests mūžīgā sadraudzībā ar Dievu. Taisnais Dievs, kas ir arī mīlestība, Jēzus Kristus personā sniedz kritušājam grēciniekam savu roku un ved tō uz pestīšanas prieku un mieru.

Pie pirmā ticības locekļa mums jāpiemin arī Dieva trīs-
vienība, kas saistās ar pašā Dieva būtību un Viņa attiecībām pret cilvēku. Tie ir Dieva dziļumi. Cilvēka prātam tie nav izdibināmi. Bet pestīšanas vēsturē Dievs tāds mums ir atklājies. Mēs priecājamies par šo atklāsmi un sakām līdz ar dziesminieku: "Caur Jēzu un caur Svēto Garu Man tagad droši atvērta Tēva nams."

II. O t r e i s t i c i b a s l o c e k l i s P a r p e s t i š a n u

Es tiec uz Jēzu Krīstu, Dievs vienpiedzimušo Dēlu,
mūsu Kungu, kas ienemts no Svātā Gara, piedzimis no jaunevas
Marijas, cietis zem Ponceļa Pilāta, krustā nists, nomiris,
aprksts, nokāpis ellā, trešā diens augšāncēlies no mironiem,
uzkāpis deļeafu, sēdīcs pie Dieva, Visuvaldītājē Tēva labās
rokas, no kurienes Viņš atnāks tiesāt dzīvus un mirušus.

Kas tas ir?

Es tiec, ka Jozus Kristus, patiesš Dievs no Tēva mēšā
piedzimis un era patiesš cilvēks no jaunavas Marijas piedzi-
nis, ir mōns Kungs, kas mani pazudušu un pazudinātu cilvēku,
atpestījis un atpircis no visiem grēkiem, no naves un velna
varas, no ar saltu, no ar sūdētu, bet ar Savām avāšām,
dārgām asinīm un ar Tāvu nopelnīto ciešanu un miršonu, lai
es Viņam piederētu, Viņš valstībā Viņam kalpoju mēšīgā taisni-
bā, nenoziednībā un svātībā, t'kā Viņš pats augšāncēlies no
mironiem, dzīvo un valda mēšigi. Tas tiešām ir tieša.

Pestītājā nepieciešamība. Franču gleznotājam A. Dorā ir kāda dziļi izteiksmīga reliģiskā glezna "Asaru leja", kas, manuprāt, labi paskaidro Pestītāja nepieciešamību. Ko redzam šai gleznā? Pelēkas, stāvas klintis paceļas augstu un ieslēdz šauru ieleju. Tur redzami saapledušies cilvēki - bēdīgo un grūtvairdīgo pulks. Kurp arī negrieztos viņu skati, tie nekur neredz sauli, gaismu un brīvību. Visur pretī rēgojas tikai nedzīvas, aukstas klintis. Tur uz troņa sēž arī cemes valdnieks, purpura mētelī un ar valdnieka scepterī galvā. Bet arī viņš ir tikai nespēcīgs cilvēks; kronis spiež galvu, un viņa nopietnajā sejā lasāms briesmīgs izsakums pēc spēka. Blakus valdniekam stāv no cilvēku sabiedrības izstumtais noziedznieks. Dzēze važas slōdz viņa rokas un kājas. Bet viņa sejā apoguļojas dvēseles izmisums, kas liecina, ka arī zem cietuma mēteļa vēl pukot sirds un krūtis plosās nelaimīgā sirdsapziņā. Tur redzama arī kāda dāma, zīdā un samtā tērpusies, mirdzošiem dārgakmeņiem greznojusies. Tā ir viens no tiem retajiem cilvēkiem, kas viennēr atradušies dzīves saules pusē. Bet ko līdz viņai augstais stāvoklis, lielā labklājība un viai dārgumi! Miljonus tā atdotu par vienu vienīgu bērna smaīdu, kas tagad nedzīvs guļ viņas klēpī. Un līdzās šai lepņajai dāmā

uz kailas zemes guļ jauna, vienkārša sieviete. Pēdējiem spēkiem tā sniedz uz augšu savu jaundzimušo bērniņu. Viņa zin: man ir jāmirst, bet paliek pasaulē vēl mazā dzīvība. Tāpēc mirstot viņas pēdējā nopūta ir sauciens pēc siltas gaismas, pēc mīlestības.

Tā mākslinieks viņus visus glezno. Iulku izsalikušu, nelaimīgu cilvēku, kas, daļādi pēc kārtas un stāvokļa, mantas un spējam, rakstura un teutības, bet kas visi vienādi savā dvāseles bēdās. Un nekur atbildes, nekur palīdzības! Un tomēr! Priekšā klīnī ir šaura sprauģe, caur kuru laužas vesela gaismas staru plūsma. Un visu izsalikušo, izmānušo un nelaimīgo cilvēku aols no būdu dziļumiem kā mognēta pievilktas vērās augšup. Tur augšā - pie šīs eseru ielejas izejas redzams kāds gaišs stāvs. Tas ir Jēzus Kristus, gan ar smagu krustu uz pleciem, bet Viņa apskaidrotā seja un augšup paceltā roka liekas aicinām: "Kāciet šurp pie Manis visi bēdīgie un grūtsirdīgie, Es jās gribu atvieglināt!"

Cik labi tas parādīts! Cilvēka izmisums un nespēks, ciešana dziļumā un ilgas pēc saulainām tām, izmocītā sirdsapziņa un neizpildītās Dieva prasības, grēks un dvāseles kaislību važas, dzīves cēriņu sabrukums un nāves bēdas, - tas viss prasē un nemītīgi sauc pēc Dievišķā Valīga un Glābēja, pēc Pestītāja! - Kur mēs dzīve un pasaule sit krustā, kur mēs meklējam un saucam pēc Pestītāja. Tā saprotami arī .Saulieša vārdi: "...sirds meklē tālās Bētlemes", bet "bez Golgātas nav Bētlemes". Vislielākais dvāseles un dzīves posto ved pie Pestītāja.

Tā tad ir cilvēkiem vajadzība pēc Pestītāja! Un šī vajadzība izriet no cilvēku grēcīguma un apziņas, ka nevar pildīt Dieva prasības, pašu garīgajā nespēkā un tikumiskajā vājumā. Cilvēki ir sapinušies kā važas! Mūsu nīcība un nespēks nevar aizniegt māžību. Negaidrais un tumšais mūsu tēmes dabā velk kā akmens uz leju. Kas palīdzēs? Nevar cilvēks cilvēkam palīdzēt. Vienīgi Dieva mīlestība var izglābt no pazūšanas un ietvert nemirstībā. Par šo mīlestību liecina apustulis Jānis: "Jo tik ļoti Dievs pasauli mīlēja, ka Viņš devis Savu vienpiedzimušo Dēlu, lai nevienš, kas Viņam tic, nepazustu, bet dabūtu māžīgo dzīvību." (Jņ.3,16)

Dievs nav grībējis mūsu bojā eju, bet lai mēs topam pestīti un dzīvojam. Tāpēc Viņa Dēlam vajadzēja kļūt cilvēkam, lai mēs caur Viņu kļūtu par Dieva bērniem un debess valstības mēģiniekiem. Lai arī oik dziļi postā grēka dēļ cilvēks ir kritis, viņu tomēr ir iespējams glābt un pestīt. Šī glābšanas iespēja pamatojas cilvēka gara dievlīdzība, kas gan grēka dēļ aptumšota un vājināta, bet nav tomēr vēl pilnīgi iznīcināta un pazaudēta. Viņa Dēls to nācis skaidrot un stiprināt, un celt cilvēku dievbērības augstajā stāvoklī.

Savā laikā katoļu un vecluteriešu dogmatiķi ir rakstījuši biežas grāmatas par to, kāpēc Dievam vajadzēja tapt cilvēkam, un radījuši visādas teorijas Jēzus pestīšanas darba tulkojumam. Daudz tikusi daudzīnāta gandarījuma teorija, pēc kuras apvainotam jādabū gandarījums no apvainotāja. Taisno Dievu apvainoja cilvēks ar grēka darbiem. Šo grēku iemesls un pavinātājs - sātans. Gandarījumu Dievam var dot tikai dievišķa vara, ne cilvēks pats. Tādēļ Dievs Dēls top cilvēks un uzņemas cilvēku vietā dot Tēvam gandarījumu.

Pēc upurēšanas teorijas, kas balstās Vecās Derības kultā Jēzus pata sevi upurējis, lai salīdzinātu grēcīgo cilvēci ar taisno Dievu.

Te pieslejas arī vietnieciskās ciešanas teorija, pēc kuras Jēzus aiz mīlestības uz cilvēku oietis tā vietā.

Atpirkšanas teorija balstās Jēzus vārdos: "Cilvēka Dēls ir nācis, ka Viņš kalpotu un atdotu savu dzīvību kā atpirkšanas maksu par daudziem" (Mat.20,28) Visas pieminētās un tāpat vēl citas teorijas ir tomēr nepilnīgi mēģinājumi trūcīgās domu formās ietvert prātam neizdibināmo Jēzus cilvēktapšanas un Viņa ciešanu noslēpumu. Šis jautājums nav cilvēka prātam atrisināms. Tad jau mūsu ievads, iziedams no Dorē gleznas apraketa, to nav pateicis sliktāk. Cilvēkam vajag Dievišķu Glābēju, Paļīgu un Pestītāju, un Dievs Savā lielajā mīlestībā mums to ir dāvinājis. Mēs stāvam kā pateicīgi piedzēji Bētlema Bērna priekšā un Golgātas krusta ir mūsu augstākā slavas dziesma un pestīšanas avots. Zem tā, vientiesīgā bērna ticībā stāvēdami, piedzīvojam, ka Jēzus Kristus, Dieva Dēls, asinis šķīstē arī mūs no grēkiem un dod jaunus dievišķus spēkus (Efez.1,7).

Kas ir Jēzus Kristus? M.Luters atbild savā izskaidrojumā: patiesais Dievs un patiesais cilvēks. Viņa dzīve ir divplāksnaina. Šāds apvienojums prātam šķiet paradokss, bet tomēr ticībā tas ir saņemams. "Pestītājam vajadzēja būt patiesam Dievam, lai Viņa ciešana un miršana varētu uzvarēt visu cilvēku grēku parādu, nāvi un velnu un tā mums sagādāt pestīšanu". (J.Ermanis) Pestīšanu nevarēja sniegt cilvēks (Ps. 9,8-10). To, ka Jēzū mājāja visa Dievības pilnība, to apliecināja Jānis Kristītājs (Jņ.1,27-30), Viņa pašs vārdi (Mat. 28,18; Jņ.8,46-58; 10,30 u.o.), Viņa brīnuma darbi (Jņ.5,21; 14,11) un apustuļu liecības (Jņ.1,14; 2.Kor.5,19; Kol.2,9; Jņ.5,20 u.o.).

Jēzus - arī patiesais cilvēks. Tāds būdams, Viņš saprata mūsu bēdas un vajības un varēja mūsu labā cieņt un mirt, un kā otrais Ādams (Rom.5,14; 1.Kor.5,21.) būt jaunās, atpestītās un ar Dievu salīdzinātās cilvēces galva, "skaistākais tarp cilvēku bērniem" (Ps.45,3), "pirmdzimušais daudz brāņu storpā" (Rom.8,29). Jēzus pats labprāt saucās par Cilvēka dēlu (kādas 80 reizes), ar to apzīmējams, ka Viņš ir mūsu rālis un mums līdzīgs, bet arī sacīdams, ka Viņš ir cilvēku augstākā atvase, no Dieva dzimušais, svētās cilvēces jaunais sākums.

Abas dabas Kristus personā ir savienotas tā, ka viena no otras nav atšķiramas vai atdalāmas, bet abas arī nesajaucas un negrozītas. Tā to atzinusi Baznīcas dogmātika. "Dievs bija cilvēkā Jēzū Kristū", saka M.Luters, "un tas vien patiesībā Jēzu Kristu atzinis, kura sirdī Kristus ir mājās cieta."

Vēstures liecības par Jēzu. Mūsu laikmeta skeptiskais, visu apšaubīt radušais gars nav varējis paiet garām arī Jēzus Kristus tēlam. Viņa vēsturiskums katrā objektīva pētnieka acīs ir ārpus jebkurām šaubām. To apstiprinājuši gan profānās vēstures avoti, gan arī tas, ka never tikt noliegta evaņģēliju un apustuļu vēstuļu vēsturiskais kodols. Tās ir pilnīgi nedibinātas aizdomas, ko dievlieki izsaka pret evaņģēlijiem un apustuļu vēstulēm. Jau slavenais vācu rakstnieks V.Gēte sarunā ar Ekermani izteicies, ka viņam par evaņģēliju īstenību gan nav šaubu, jo tie zīmēti pēc dzīva oriģināla, tie ir dibināti uz realitāti. Vai cilvēki bez zglītības, kādi savā vairumā bija evaņģelisti, būtu spē-

juši uzzīmēt raksturu, kas visās īpašībās ir citāds, nekā viņu tautā bija parasts? Kā tie būtu varējuši aprakstīt cilvēku, ideālu, tādu, kurš dzīvo pretēji parāšām, neiekļaujas audzināšanas, rīzēnes mīlestības, reliģijas un citās īpašībās, kādus jūdi uzlūkoja par skaistām un svētām? Tas nav citādi iespējams; tie ir šo tēlu redzējuši un tad to aprakstījuši. Nerēdzēt evaņģēliju vēsturisko kodolu nozīmē būt aklam.

Mūsu Kunga piedzimšana un redzamā dzīve cilvēku vidū. Tā pieder pie pirmās pakāpes Jēzus pazemošanās stāvokli, kas ietverts ticības apliecības vārdos "ieņemts no Svētā Gara, piedzimis... un apraksts". Jau daudzus gadu simteņus pirms Kristus piedzimšanas pravietis Jesaja Svētā Gara atklājumā par Viņu sacīja: "Viņa vārds tapa saukts brīnums" (Jes.9,5). Un tas ir raksturīgi. Tas piepildās katrā Viņa dzīves posmā.

To dievišķo darbību, ar ko Dievs pieņēma cilvēka dabu Jaunavas Marijas klēpī, dogmātiķi nosaukuši par inkarnāciju (iemiešošanās) un teic, ka cilvēku pestīšanas dēļ tā ir nepieciešama. Nākdams ceturciņā, Dieva Dēls pieņēmis kalpa veidu un atstājis Dieva veidu, brīvprātīgi ierobežojis sevi cilvēcīgas dzīves noteikumos un apstākļos, lai varētu būt pilnīgs palīgs un Pestītājs vajai, grēku varai padotai cilvēku oltij. Šo stāvokli sauc par Jēzus Kristus pazemošanās stāvokli. Viņa dievišķīgās īpašības bija apslēptas. Viņš gan piedzimst kā cilvēks, bet Viņa piedzimšanā nem dalību pats Dievs ar Savu Sveto Garu. Ja par Jēzu teikta "ieņemts no Svētā Gara", tad tas nozīmē, ka Viņu neskar iedzimtais grēks, jo Viņš nav dzemdināts no grēcīga tēva, bet Viņa dzīves pirmākumi ir svēti un dievišķīgi. "Caur to Viņš tapa par jaunu putes zaru pie cilvēces koka, Viņš ir tas otrois Ādams, kas bez grēka". (J. Brūnāns) Mēs zinām, ka Jēzus atšķīrās no mirstīgajiem ar to, ka Viņš nepazīna grēka. Ja Jēzus dzīve ir bezgrēcīga, tad nebrīnīsimies, ka arī Viņa piedzimšanu ticības apliecība atzīst par īpašu, viereizīgu parādību cilvēces vēsturē. "To pieņemt ir ticības nepieciešamība. Ja šiem vārdiem "ieņemts no Svētā Gara" netic, tad Jēzus nav Dieva Dēls, bet miesa no mūsu miesas". (J. Birģolis) Nav arī jādomā to izskaidrot, kas nav izskaidrojams. Visi skaidrojumi ir tikai vāji simboli tai nāšīģeījai patiesībai, ka Dievs bija cilvēkā Jēzū.

Jēzus Kristus zemes dzīves laikā vairāk izceļas Viņa cilvēcīgā daba. Viņš ir bijis vienāds ar mums visās lietās, tikai bez greka. Šajā ziņā, kā jau minēts, Viņš nav grieķi-gās cilvēces turpinātājs, bet sākums jaunai cilvēcei. Pats fakts, ka Viņš ir bijis cilvēks, tiešīgi var pildīt ar varenu, neapraķstāmu prieku. Tas ir viens no visspožākajiem gaismas stariem, kas no evaņģēlija mirdz pretī: Pats Mužīgais Dievs dalās ar cilvēkiem Viņu trūkumā un vājuma, viņu priekos un bēdās. Nav skaistāka tēla virs zemes kā Jēzus Kristus savas dzīves laikā. "Viņš - zemes zieds, Viņš - debess rota", taka dzejnieks. Vīrišķība un drosmē Viņā apvienotas ar laipnību un maigumu. Bezgala darbīgs un dedzīgs, bet bez nervozitātes un satraukuma, visur lēna miera pilns, - tads Viņš bija dienu pēc dienas savā īsajā dzīves laikā. Stingras prasības Viņam bija pret sevi un tiem, kas grib Viņam sekot, bet arī neprotēša līdzjūtība cilvēku nespēkam. Mīlestībā mesalīdzināms, ticībā neizsniēdams, - kā dižs kalns Viņš acoēlas cilvēcības ielejā. Viņa tīrā cilvēcīgā dzīve ir kļuvusi par epōka un iepiecinājums avotā visiem, kas sūpīgi sajūt savas nepilnības un savu nespēku.

Lai gan apslēpta, tomēr arī Jēzus dievišķīgā daba lika sevi manīt Viņa zemes dzīves laikā. Jau Viņa vārdi un mācība radīja Viņa klausītājos tādu iespaidu, ka Viņš runā ne kā rakstu mācītājs, bet kā pats Verensais. Patslēpto mirdsdomu uzminēšana un spēja salatīt cilvēkus savā varā vēl vairāk pastiprināja šo iespaidu. Debas epōku sevaldīšana, izsaikušo saedīnāšana, brīnīškā miesas un dvēseles ārstēšana, ļauno garu izdzīšana un mirušo uzmodināšana Viņā skaidri parādījis, ka Viņam pieder arī dievišķs vars. Bet šo varu Viņš nekad neizlietoja, lai iespaidotu cilvēku ticību, lai tie sāktu Viņam ticēt brīnumu dēļ. Tikai tad, kad ticība jau kā priekšnoteikums bija, Viņš parādīja arī savu dievišķo varu. Ne vienu reizi vien tas tiek evaņģēlijos uzsvērts, ka cilvēku neticības dēļ Jēzus nav darījis nevienu brīnumu.

Jēzus vārdi mācekļiem Viņa nāves priekāvakara, atliecoties uz kalpojošās mīlestības pienākumu, bija: "Es jums priekēziņi esmu devis" (Jp.13,15). Tas netieši raksturo arī visu Viņa dzīvi. Tiešām, visē Viņa dzīve ir piemērs, kas nav beidzis un nebeigs ietekmēt cilvēku domas un jūtas un modināt viņu gribu. "Kunga Kristus piemērs ir sakraments,

tas ir spēcīga mūsos, un tas ne tikai pamāca, kā to dara svēto tēvu piemēri, bet arī darbojas tā, kā Viņš māca un dod mums dzīvības spēku, augšāmcelšanos un atpestīšanu no nāves". (Dr.M.Luters)

Jēzus personība, kāda tā parādās visā Viņa dzīvē, ir tik bagāta un valdzinoša, ka Viņa tēlam nevar vienaldzīgi paļaut garām. Viņš ir akmens, pār kuru cilvēks krīt un atkal ceļas (Lūk.2,34). Viņa personības neizdibināmais noslēpums sakņojas Viņa dievišķībā. Bet vispilnīgāk tas atklājas Jēzus mīlestībā, kas nepazīst robežu, aptverdama visus, pat ienaidniekus, palīdzēdama visiem cietējiem un sāpju bērniem, un tiem, kuri ilgojas kļūt labāki. Šī mīlestība kalpo, rāda pestīšanu, dāvā taishību, mieru un prieku, piešķir brīvību un dievbērības laimi. Pati upurēdamās brāļu laba grūtās ciešanās un briesmīgā nāvē, tā sniedz dzīvību un uzvaru pār nāvi. Šajā mīlestībā uzņemtais grēcinieks kļūst skaidrots Dieva bērns un deķess valstības pilsonis.

Ģeniju un lielu cilvēku, kas virzījuši uz priekšu cilvēci un nesuši tai svētību, ir daudz. Tikai viens ir Jēzus Kristus, un Viņš ir vairāk nekā tikai liels cilvēks un ģenijs. Viņa dzīvē un personībā parādās spēki, kas sniedz pāri laikam un telpai un mirstīgo cilvēku Dievam pilnīgi atdevīgā ticībā oļ mūžīgajā esamībā. Tādēļ arī Jēzus dzīves piemērs neatvairāmi vēl šodien aicina pie sevis visas patiesi bu mīlošās dvēsoles, jo nekur citur Dievs cilvēkam nav tik pilnīgi atklājies kā vēsturiskajā Nācāretes Jēzū. Arī to cilvēku domas, kas Viņam netic, tas ietekmē un zināmā mērā notic vīņu dzīves gaitu. Neticēdami tie ir apzinīgi no Viņa novērsušies un paši aizbēruši savas dvēseles dzīvības avotu.

Jēzus dzīve un personība - mīlestības pilnīgais iemiesojums. Un šī mīlestība ir arī visas cilvēces laimes un svētības absolūtais iepriekšnoteikums. Kas apzinīgi to aizliedz, tas notiesā pats sevi šai dzīvei un mūžībai. Pilāta jautājums: "Ko tad lai es daru ar Jēzu, sauktu Kristu?" (Mat. 27,22) ir arī šodien vēl vispersonīgākais un neatvairāmākais jautājums, kuram nevar vienaldzīgi garām paļaut neviens. Pats Dievs Viņā runā uz mums, jo Jēzus Kristus jau ir Dieva Mūžīgais Vārds - Logoss (Jņ.1,1), iemiesots cilvēkā un sūtīts pasaulē.

Jēzus ciešanas un nāve. Ar lielu soli apustuļu ticības apliecība mūs ved no vārdiem "piedzimis no Jaunavas Marijas" uz vārdu "cietis". Tas šķiet savādi, jo pēc dzimšanas mēs gaidām dzīves stāstu. Liekas, ka apliecība būtu aizmirsusi pašu galveno Jēzus dzīves un darbības apakatu, ko Esunā raksturojām iepriekš. Mums jāatceras, ka apustuļu ticības apliecība sniedz tikai Jēzus dzīves skeletu, t.i. pašu svarīgāko un nepieciešamāko, un arī to piemin lapidāri, t.i. ļoti īsos vārdos. Viens vārdiņš aptver veselu posmu Jēzus dzīvē. Bet ar to ir arī pateikts, ka visa Jēzus dzīve ir nepārtrauktu ciešanu savirkņojums un nav izprotama, ja tai neliek virsrakstu - "cietis".

Ir kāda glezna, kurā rādīts Jēzus Nācaretē, galdnieka darbnīcā. Ir vākars un sēdele tuvu rietam. Jēzus dienas darbus ir pabeidzis. Darbarīki kārtīgi nolikti. Patē jaunais meistars, atpūcinādams nogurušās rokas, stāv darbnīcas durvis atspīdies pret durvju stenderēm. Acis raugās tālumā, kur paceļas Hiermona kalna sniegotā galotne. No Jēzus stāva un izstieptajām rokām pēdējo saules staru gaismā krit garā šnā pār visu darbnīcu un pie loga sēdošo māti Mariju. Ēna veido krusta zīmi. Ar to mākslinieks pateicis, kas ir tas īpašais Jēzus dzīvē, proti: jau no klusās Nācaretes sākot, pār visu Viņa dzīvi stiepjas krusta ēna. Pat vēl agrāk: pasaules jaunais gars no pašām pirmajām Jēzus dzīves dienām ir pret Viņu, vērsdams Heroda slepkavīgo roku pēc Jēzus Bērna dzīvības. Jēzus ceļš ar krustu jau bija iezīmēts, pirms tas bija sācies. Cik savādi, ka šim cēlajam cilvēkam starp cilvēku bērniem nebija ļauta dzīvot, ka Viņa ceļš veda nāvē!

Tiešām, visa Jēzus dzīve no Bētleomes līdz Golgātai ir nepārtrauktu ciešanu savirkņojums. Visur redzam stiepjamies šalnā krusta ēnu, kas beidzot sabiezēja krusta atabā Golgātā. Jādu arīšķīgas dievbijības aizsūtījumu, paštaiso farizeju meidā iemesls bija tas, ka Jēzus vārdi bija visasākā kritika pret viņiem, un to viņi nepiedeva. Liekuļu reprezentotajā dzīves kārtībā Jēzum nebija vietas, un tie lēma Viņam nāvi (Jņ.11,47-53). Bet šo ļaunū sagādātās ciešanas Jēzum bija tikai Viņa ciešanu ārējā norise. Kas notika aiz šīs ārējās čaulas, kā Jēzus šķīstā, svētā dvēsele cīnījās ar naidīgajiem pretspēkiem, ar grēka, nāves un velna varu, kurai uz īsu

brīdi Dievs savu Dēlu bija nodevis, - to mēs, grēcinieki, nemaz nespējam pilnībā izprast. Jēzus ciešanu kalngali ir Ģetzemanē. Golgāta - tā jau ir Viņa uzvara. Te mums jānoņem cepure un jānovelk kurpes, jo šīs vietas ir vissvētākas.

Notikumu zem Ģetzemanes dārza kokiem gandrīz visi evaņģēlisti apraksta kā cīņu. Tur jau bija krusta pārdzīvojumus. Golgāta sākās Ģetzemanē. Par to var stāstīt, bet to nevar saprast. Visi mūsu skaidrojumi par to ir patiesībā ja ne minējumi, tad tikai gleznas, līdzības. Tikai vienu mēs tiebā skaidri zinām: šīs cīņas rezultātā ir izkarote katra grēcinieka tuvība ar Dievu. Visi atsevišķie pestīšanas darba posmi: Jēzus atpērk, cieš mūsu vietā, uzvar ļauno, izlej asinis, ziedo dzīvību, salīdzina u.o. - ir tikai simboli tai lielajai Istenībai, ka Dieva mīlestība ir dzēsusi cilvēku grēku daudzumu. Reiz vēstures gaitā ir noticis pārvēsturiska cilvēka salīdzināšanās ar Dievu caur Jēzus Kristus nāves darbu. "Dievs tagad uzskata grēcinieku par tādu, kas drīkst tuvoties Viņam. Dieva bērna tiesības apliecina mīlestības ticība. Es mīlēdams ticu, ka Jēzus mīlēdams mīra manis labā. Izpirktais tagad kļuvis mīlestības vergs. Šī verdzība ne tikai panesama, bet dera laimīgu. Viņa krusta svētī, un krustā mēs svētojamies." (Dr.V.Maldonis)

Tiešām, varans fascinējošs spēks ir apslēpts Jēzus Kristus ciešanās un Viņa krusta nāvē. Kas kaut reizi ir ar nopietnību pie Viņa ciešanu un nāves stāsta apstājies, tas nevarēs vairs to pilnīgi aizmirst un izdzēst no savas apziņas.

Kādēļ tā? Pirmkārt, tāpēc, ka krusta ēna kopš paradīzes zaudēšanas ir kļuvusi daļa no cilvēcīgās dzīves. Šai dzīvē mēs esam atdoti neskaitāmām ciešanām, kas izaug gan no mūsu pašu maldiem un nepareizās rīcības, gan nāk no ārienes - no apstākļiem un citiem cilvēkiem. Mūsu ciešanu pulkā ir arī tūdas ciešanas, kurām mēs nezinām cēloņus un par kurām domājam, ka tās ir nepelnītas. Paši pagurdami izmisīgi cīnīdamies ar tām, mēs esam atvērti sludinājumam; te ir viens, kas savās ciešanās vienmēr palika pacietīgs un Dievam padevīgs un tādēļ uzvarēja ciešanās! Kad sabrūk mūsu pašu spēki, mēs mācāmies satvert dievišķos spēkus, kas plūst no krusta, un sākam piedzīvot Krustā Sīstā varenību. Mūžam patiesi ir profesora V.Maldoga vārdi: "Kamēr cilvēce cietīs, tikmēr

krusta vara mūs dziedinās, un Krustā Sīstais būs cilvēces Pestītājs!"

Otrkārt, Golgāte, būdama kulminācija Jēzus ziedotajā mīlestībā, ir vispēcīgākais vārds, ko Dievs cilvēcei runājis. Iespaidīgi un vareni bija Jēzus vārdi Viņa zemes dzīves laikā, lieliski un neatkarīgi Viņa darbi, bet Viņa ciešanas un krusta nāve ir pāri visam. Dievs nevar skaidrāk vairs sevi atklāt, kā Viņš atklājies Jēzus nāves ziedā. Te redzam paradītu Pilnīgo Mīlestību, kas ziņo visu un pati ziedodamās iet nāvē, lai tikai cilvēku glābtu no nāves. Šī brīnuma priekšā ir jāsalūst cilvēka paštānībai un grēcīgam un jādzimst jaunam cilvēkam - Dieva bērnam. Kad tas notiek, cilvēks piedzīvo pestīšanu un top salīdzināts ar savu Dievu. Grēkus, kas šķīra cilvēku no Dieva, Golgātes mīlestība ir pilnīgi izdeldējusi. Te never spriest juridiski, se nav arī nekā magiska, te ir vajadzīga vienīgi ticība, kas visas cilvēku oltu labā padarīto spēj attiecināt arī uz sevi.

Lai gan cilvēka atpestīšana ir ar pārvēsturisku nozīmi, tā pamatojas vēsturiskā īstenībā. Jēzus Kristus ciešanas un nāve nav iedomas vai fantāzijas auglis, bet reāli, patiesi notikumi. To ticības apliecībā atgādina Poncijs Pilāts vārds, un šo vārdu kopā ar Jēzus vārdu saista arī laicīgās vēstures liecības. Dieva vienreizējais darbs ir svarīgākais vēstures notikums. Ar Dieva Dēla asinīm, kas lījušas reiz uz šīs grēcīgās, nāvēi padotās zemes, ir iesvetīts jauns ceļš, pa kuru ticība ved uz mūžīgu dzīvību. Jēzus Kristus nāve tādēļ ieņem centrālo vietu visos evaņģēlijos un apustuļu vēstulēs. Arī ticības apliecībā. Pats svarīgākais Jēzus darbs ir Viņa nāve, un visi pārējie Viņa dzīves notikumi tikai ievada un sagatavo to.

Ar uprākšānu beidzas Dieva Dēla pazemošanās. Arī šai ziņā Viņš kļuvis līdzīgs cilvēku oltij, savu miesu un asinis atdodams kapa tiesai un pats kāpdamis mirušo valstī. Bet Jēzus kapa, tukšs kļūdamis augšāmoelšanās rītā, paver arī mūsu skatam pastaros notikumus, kad nāves brīdī no miesas šķīrtā dvēsele - gars apvilks jaunās, apskaidrotās miesas tērpu.

Jēzus mirušo valstī. Mūsu ticības apliecībā sastopamais vārds "elle" ir nepareizs tulkojums no grieķu vārda "hades", kas savukārt nāk no ebreju vārda "šeol" un nozīmē - mirušo valsts. "Nokāpis ellē" nozīmē "nogājis mirušo valstī", kas ir no miesām atraisīto dvēseļu pēnāves vieta. Tur mirušo dvēseles dzīvo savu pēnāves dzīvi, gaidīdamas uz miesas augšāmoelšanos un pastaro tiesu. Maz par to stāsta Svētie Raksti, un tas pats mezums ir palicis daudzām nezināmām. Par pēnāves dzīvi ir račušies daudz maldīgu uzskatu, kas nav saskaņojami ar Bībeles liecībām.

Cilvēku pasaulē nāve ienākusi pēc grēka, un pēc savas dziļākās būtības tā ir pretdabiska šķiršanās no Dieva dotās dzīvības. Dieva radīto brīnišķīgo būtni - cilvēku, sastāvošu no gara, dvēseles un miesas, nāve izārda. Nāve atšķir dvēseli no miesas, bet dvēseles un gara savienojums paliek, un tieši ar pēdējo cilvēka dvēsele atšķiras no dzīvnieka. Tādējādi patiesībā ar cilvēka dvēseli mēs saprotam apgaroto dvēseli, kuras nav dzīvniekam, bet kas ir raksturīga tikai cilvēkam kā Dieva radības vainagam.

Ir grūti iedomāties no mūsu miesām atraisīto cilvēka dvēseli-garu. Tā saglabā visas cilvēka personas īpatnības. Dažs dogmatīķis to iedomājas kā enai līdzīgu, smalku astrālu veidojumu un saka, ka cilvēks pēc nāves ir gara, kam nospraustas zināmas robežas, un cilvēka mirušās miesās jeb liķī bez iznikstošās matērijas paliek jaunās, apskaidrotās miesas dīgļis, kas nesatrūd. Mirušo dvēseļu-garu aiziešanu hadesā Bībele, īpaši Vecā Derība, tālo kā nokāpšanu pazemē. Bet patiesībā tas nav tāliski jāiedomājas, jo mirušo dvēseles nav matērija, bet gari, kaut arī ierobežoti. Nokāpšana pazemē ir simbols ielešanai mums neredzamajā mirušo dvēseļu-garu pasaulē.

Vienīgi tas mums Svētajos Rakstos ir skaidri atklāts, ka mirušo valstij ir divas daļas, kuras dvēsele nanto atkarībā no savas virszemes dzīves: paredīze jeb svētlaimīgi mirušo mācoklis (saukts arī par Ābrahāma klēpi) un moku vieta jeb t.s. priekšelle neatpestītajiem grēciniekiem. Istās elles vēl nav, tāpat kā pilnīgajā debesu svētlaimē cilvēks ieies tikai ar jauno, apskaidroto miesu pastarajā laikā. Pēc nāves mūs gaida starpatāvoklis hadesā.

Ar vārdu "paradīze" mēs saprotam arī Kristus atvērtais debesis visās pakāpēs līdz pat augstākajai godībai, bet debesu zemākā pakāpe ir svētīgi mirušo strāšanās vieta starpstāvoklī, un arī tur tam jau ir sava tuvības pakāpe ar Jēzu. Moku vieta jeb, kā parasts to saukt, elle, ir nesvēti mirušo sapulcēšanās vieta. Tā ir jāsaprot kā ciešanu stāvoklis, un ciešanas iesākas tūlīt pēc nāves. Tās nav saprotamas miesīgā nozīmē, bet kā kremošanās dvēseles mokas vai kā grēcīgu kaislību liesmas, kuras grauž dvēseli un nevar tikt klusinātas, kā apziņas mokas, ka pats sevi esi izalēdzis no svētlaimības. Ļaunuma un sātana iespaids ellē mītošos iekarsē vēl lielākā naidā pret Dievu.

Jēzus noiešanu mirušo valstī dogmatiski mēdz uzskatīt jau par pirmo Viņa paaugstināšanos pakāpi, kas iet pāri cilvēcīgās dzīves robežām, kurās Jēzus bija saistīts ar savu dzimšanu cilvēka miesā. Noiešana mirušo valstī dod pilnīgo vainagojumu Viņa pestīšanas darbam, kas aptver dzīvās un mirušās cilvēku ciltis. Kāda žēlastības vispilnība; arī mirušo valstī mītošajiem Jēzus atnesis pestīšanas vēsti! Un kā noziedznieks pie krusta, visas pirms Jēzus dzīvojušās paaudzes tagad var saņemt Viņa nāves svētību. Tie, kas savā dzīves laikā ilgojušies un meklējuši patiesību, kāri alkdami pēc lielās pestīšanas stundas vēl hadesa cietumā, to dzirdēja un piedzīvoja tagad no paša Jēzus lūpām (Rom.10,7; Efez.4,9; 1.Pēt.3,19-20; 1.Pēt.4,6).

Balstoties uz Svētajiem Rakstiem, mums ir pamats domāt, ka pēnonāves stāvoklis cilvēka dvēselei nav sastingušas dusas stāvoklis, bet garīga dzīvība. Dzīvība nevar stāvēt uz vietas, tai vienmēr jāveidojas tālāk. Tāpat tas ir arī garīgajā dzīvē. Svētļaimīgie savā tikumiskajā pilnībā un garīgās atziņas skaidrībā, kā paradīzē-mirušo valstī, tā vēlāk mūžībā - istajās debesīs, vēl augs, jo tur viņu attīstības iespējas būs nesalīdzināmi lielākas nekā zemes virsū. Sekmes būs atkarīgas no viņu ticības mēra. Tā bērniņi, miruši agrā bērnībā, savā garīgajā attīstībā varbūt būs tāl' priekšā saviem vecākiem, kad reiz ar tiem sastapsies. Daudzi pus-kristīgie un tie, kas citu vainas dēļ nav dzirdējuši isto patiesību vai arī no tās novirzīti, var tikt vēl ne tikai glābti, bet arī augt mirušo valstī. Sprīežot pēc Jp.atkl. 20,13-14, mirušo valstī bez paradīzes un moku vietas ir vēl

kāda starpposma vai vismaz moku vietas labākā daļa - jūra. Tur nokļūst tie, kas ticības dzīvē palikuši pusceļā, bet kuros ir tomēr kaut kas, kā dēļ tie vēl ir glābjami.

Katoļu Baznīcai ir pat mācība par dvēsoles šķīstīšanos vietu t.s. purgatoriju, kur nonāk tie, kas nav pelnījuši ne paradīzu, ne eļli. Šādai mācībai tomēr trūkst vajadzīgā pamata Svētajos Rakstos, lai gan, kā jau minēju, ir savi pieturas punkti par itkā vēl iespējamu dvēseļu glābšanu mirušo valstī.

Protams, tas nav teikts par mierinājumu kārtiem kristiešiem. Kam šeit viirs zemes pilna patiesība ir piedāvāta un kas savas vainas dēļ to nav pieņēmis, tam žēlastības laiks ar nāvi ir izbeidzies un par vēl moku vietā meklēt glābību. Lai gan evaņģēlijs top sludināts arī mirušajiem, Svētajos Rakstos neatrodam nevienu vietu, kas ļautu aizlūgt par mirušajiem. Nav arī solīts šādus aizlūgumus paklausīt. Droši mēs varam lūgt tikai pēc Dieva vārda, kas mums pavēl un dod apsoliņumus. Dievs ir pavēlējis lūgt par mūsu piederīgajiem, kamēr tie dzīvo. Mūsu pienākumi pret viņiem tāpat sniedzās tikai šai dzīvē un, ja šaipus kapa tie ir nokavēti, tad otrā pusē nav atgūstami. Ja Dievs kādu tur vēl glābj, tad tā ir Dieva lieta. Mums nav tiesību pieprasīt, lai nomirušajiem viņu pelnītais, taisnīgais sods tiktu atcelts. Varam būt droši: kas būs glābjams, tas nepazudīs. Bet pezušanai nobriedušais nemez nejutisies tik labi arī paradīzē.

Tik daudz, neizsakāmi daudz ir devusi Jēzus Kristus prieka vests un Viņa pestīšanas darbs! Arī mirušo valstī Viņa krusta stari ir metuši spožu gaismu, un Vecderības laika mirušie ir dzirdējuši pilnīgo Jaunās Derības I. eva atklāsmi: Dievs ir mīlestība. Ticīgajam nāve un elle vairs nevar kaitēt, jo sātans ir pārvarēts, nāves un elles vara lauza, un šo tumšo vietu atslēgas ir Jēzus rokās.

Paaugstinātais Kristus. Par Jēzus Kristus paaugstinājumu saucam tādu Viņa dzīves stāvokli, kad Viņš savā dievišķajā spēkā ir pacēlies pāri šīs pasaules miesīgajai ierobežotībai, kas Viņam bija kā cilvēkam. Viens no lielākajiem šīs miesīgās dzīves ierobežojumiem un traucētājiem ir nāve, kas ir ne tikai cilvēku, bet arī Dieva ienaidniece (1.Kor. 15,26). Dievam tā ir naidīga vara tāpēc, ka tās dzelonis ir grēks (1.Kor.15,56), un grēkodoms cilvēks nošķiras no Dieva un līdz ar to - no dzīvības. Jēzus, kas ar savu krusta nāvi ir lauzis grēka varu, atkal solidzinādams cilvēku ar Dievu, ir atpēmis arī nāves varu pār cilvēku, jo nāves vara balstās nepiedotā grēkā.

Cilvēku laicīgā dzīve beidzas ar vārdiem: "miris un aprakts". Vienīgi ar Jēzus dzīvi bija citādi. Jēzus ir izpēms no šīs kārtības. Mēs nevaram teikt: vienīgais, jo Vecā Derība stāsta par visnenākās cilvēku pasauzdes dievtijīgo ģnochu, ko Dievs pagodinājis, bez nāves pagemdams debesīs (Gen.5,24). Otrais, kas Vecās Derības laikmetā priekšsludināja Jēzus debesbraukšanu un bija ticības stiprinājums nāves ēnas ielejā nonākušajiem, bija pravietis Elija ar savu brīnišķīgo uzbraukšanu debesīs (2.Ķēn.2,11).

Visu citu cilvēkbērnu ceļš veda tumšajā ielejā. Arī Jēzum pienāca brīdis, kad Viņa zemes dzīves stāsts noslēdzas kapā, un arī par Viņu teica skanīgos vārdus: "miris un aprakts". Taču Viņa dzīves stāsts neaprvās kapā. Viņa tuvākais draugu pulciņš dabūja redzēt Viņa dzīves turpinājumu vīppus kapā. Viņš - mūsu pestīšanas Vedonis (Ebr. 2,9,10) - ar savu dzīvi un personu ir iepludinājis dzīvības gaismas starus tumšajā pasaulē.

Jēzus nevarēja palikt arī tajā mirušo ēnu dzīvē, kādā mīt ar nāvi no mies - šķirtā dvēsele-garu, jebšu arī tā nav iznīoibe; jo nav nāvei varas iznīcināt Dieva doto dvēsele-garu, viņš var tikai izārdīt šīs dvēseles-gara vienību ar miesu. Dievs mūžībā cilvēkam ir nolēmis oitādu, pilnīgāku dzīvi pestītās dvēseles-gara un jaunās, bezgrēcīgās.

apēkaidrotās miesas kopībā. Lai to pierādītu mirušc valstī mītošajām dvēselēm-gariem, gan arī zemes vīrsū dzīvojošajām peaudzēm, ka pilnīgi un mūžīgi nāves vare ir lauza un cilvēku oiltij mūžībā ir paredzēta pilnīga un nebeidzama dzīvība, - bija vajadzīga Jēzus miesīgā augšāmcelšanās. Bez tās Jēzus nāve pie krusta Viņa pretinieku, arī mācekļu un draugu acīs būtu gaužam bēdīgs vieu cerību sabrukums un patiesi tragiska ideālas dzīves katastrofa. Emmaus mācekļi to pirmie jau itin skaidri ir pesacījuši (Lūk.24,21).

Lai pārliecinātu cilvēci par mūžīgu dzīvību pēc nāves, nepietiek ar filozofiskiem prātojumiem par dvēseles-gara neiznīcību un cilvēka "es" pārlaioīgu esamības turpinājumu mūžībā. Tas viss ir tikai sapņi, cerības un ilgās, ko var apšaubīt un noliegt, ja tam netiek dots reāls pierādījums. No sapņiem, cerībām un ilgām, arī ne no halucinācijām, vizi-jām un iedomu tēliem ne mūžam nebūtu uzcelta grandiozā kristietības celtnē. Kristietība būtu nomirusi pirms tā dzīma, nomirusi līdz ar Jēzu pašu pie krusta, ja nebūtu augšāmcelšanās notikums. Jēzus Kristus augšāmoelšanās no miropiem bija tātd nepieciešama, lai nostiprinātu cilvēce ticību uzvarai pur nāvi un mūžīgai dzīvībai. Apustulis gaviļē, 1.Pēt.1-3. Bet nāves varu salauzt spēja tikai tas, kurš pirms tam bija salauzis grēka varu. Tas, kas nesa un atpēma pasaulei grēkus, vienīgi tas spēja atpemt nāvei varu pār cilvēku, jo nāves vara balstās nepiedotā grēkā. Tāda, lūk, ir sakarība starp Jēzus krustu un augšāmcelšanos, ko apustulis uzsver.

Jēzus Kristus augšāmcelšanos bija nepieciešama arī kā pierādījums tam, ka Viņš ir Dieva Dēls un viss, ko Viņš runājis, ir patiesība. Tā to saapratis arī apustulis Pāvils, teikdams, ka tikai reizē ar augšāmcelšanos Jēzus ir parādījies kā Dieva Dēls (Rom. 1,4). Tas, kurš to pārdomās, beidzot atzīs,

ka tā ir tiešām loģiska prasība : Jēzus Kristus - Dieva tēls - esamības pierādījumam vajadzīga Viņa augšāmcelšanās ! Viņš bija apliecinājis sevi par Dieva Dēlu (Mārk.12,6) , teicis, ka Viņš un Tēvs ir viens (Jņ. 10,30), prasījis, lai Viņu godā tāpat kā Tēvu (Jņ.1,23) un apgalvojis, ka Viņu redzēt, tas esot Tēvu redzēt (Jņ.14,9). Tie ir neiedomājami apgalvojumi, kurus tiešām varētu saukt par briesmīgāko Dieva zeimozānu, ja tie nebūtu patiesi. Jēzus Kristus dievbijības noliedzēji tieši tādi; jau Viņu pienāgloja pie krusta, ka Viņš sevi apliecināja par Dieva Dēlu (Mat.26,63-65). Dievam vajadzēja apliecināt Jēzu Kristu par savu Dēlu, un Dievs to arī ir darījis, Viņu uzmodinādams no miroņiem!

Par pašu Jēzus augšāmcelšanās notikumu norisi laicīgā vēsture neko nezina liecināt. Un tas arī nemaz citādi nevar būt, jo tas ir pārdabīgs notikums, kas cilvēka prātam nav izpētāms. Un Dievs ir gribējis, lai šis notikums atrastos ticības pasaulē, kā cilvēka pārbaudes akmens, jo "svētīgi tie, kas neredz un tomēr tic!" (Jņ.21,29). Šeit augšāmcelšanās notikuma sekas ir nepārprotami ierakstītas vēsturē, un tās savukārt liecina par to cēloni. Ir skaidrāks par skidru, ka no Lietās Piektdienas sabrukuma nevarēja izaugt tā kustība, kas ir satricinājusi visu pasauli pamatu pamatos un ienesusi tanī pilnīgu visu vērtību pārvērtējumu. Tik varenai, spēcīgai un plašai strauvei, kāda vēstures gaitā kļuvusi Kristietība, ir jābūt varenam sākuma svotam. Slimīgas mācekļu iedomas nevar būt šīs varenas kustības impulsa devēja! Pareizi apriež mācītājs J. Birgelis: "Sākumā jābūt notikušam kaut kam ļoti svarīgam, jābūt kādam tik ievērojamam un nozīmīgam notikumam, kura spēkā un apcerotībā būtu visi sekojošie notikumi, tiem dodot saturu un jēgu, un tos saistot savā starpā iekšējā vienībā. To atminēt nav grūti, jo Jēzus mācekļi to paskaidroja vārdos un to apliecināja lielos vēsturiskos darbos. Mācekļi teica, ka Viņu ticības spēks un drosme, sekmes un panākumi izskaidrojami ar to, ka Jēzus nav kapā pe-

ticis, bet trešajā dienā augšāmcēlies. Kristiānisms spēka avoti iztek no dzīvā Kristus. Ja Kristus būtu kapā palicis, tad arī gulētu kapā mācekļu gars." ("Mūsā ticības pamati", 129.lap.)

Nākamā Jēzus paaugstinājums pakāpe - Viņa debesbraukšana ir pilnīga Jēzus Kristus dievišķās majestātes atgriešana un atgriešanās Viņa mūžīgajā, pārpesaulīgajā eksistences formā, kādā arī Viņa cilvēcīgā daba ir līdzī paaugstināta. Jau runājām, ka Dievs ir tiklab viņpesaulīgs, jo stāv pāri radībai kā visa mūžīgais pirmcēlonis, gan arī šāipesaulīgs, jo kā visa uzturētājs pastāvīgi ir klāt un caurstrāvo šo pasauli. No šī viedokļa raugoties, Jēzus Kristus debesbraukšana ir tiklab Viņa promaiziešana no šīs pasaules un pacelšanās pāri visai radībai, kā arī pastāvīga Viņa garīgās klātbūtnes viaupiepi'ditāja un caurstrāvotāja, pēc Viņa paša vārdiem: "Redzi, Es esmu pie jums līdz pat pasaules galam" (Mat.28,20) un "Kur divi vai trīs ir sapulcināti Manā vārdā, tur Es esmu viņu vidū.". (Mat.18,20)

Ticības apliecībā minētie vārdi par uzkāpšanu debesīs, tāpat - par nokāpšanu hadesā nav jāsaprot burtiskā un telpiskā nozīmē. Tās nav astronomiskās, bet ticības debesis - simbols mūsu neredzamās pasaules pilnības mājoklim, kurā mīt Dieva godība un kur reiz būs mūsu mūžīgā dzīve un svettāime. Jēzus debesbraukšana īstenībā nav nekas cits kā Augšāmcēlušā pēdējā redzamā parādīšanās saviem mācekļiem, tiem apliecinot, ka viņu Pestīšanas Vadoņa uzdevums ir izpildīts, cilvēkdzīves ceļš izbeigts, un Viņš tagad aizgājis atpakaļ godībā. Un ja debesbraukšanas stāstā sacīts: "Viens mākonis Viņu uzņēma", tad šis mākonis bija simbols tam plīvarim, kas vēl ņķir redzamo pasauli no mūsu acīm neredzamās pasaules, lai arī, cik tuvu viņas viena otrai atrastos.

Sēdēšana pie Tāva labās rokas pieder pie Jēzus pestīšanas darba turpinājuma un tā nav saprotama kā telpiska, ierobežota darbība, bet kā simboliska tā atāvokļa apzīmējums, kurā Jēzus Kristus kā Dievcilvēks

to iegājis ar savu debesbrokāšanu. Tās ir Jēzus Kristus visaugstākās godības stāvoklis, ar ko Viņš pēc savas cilvēcīgās dabas pacelts Dievīgās Majestātes tronī. Viņš, vienr klātbūtnē, valda Savam vārdam par godu un Viņa ticīgajiem par miera un glābiņu.

Kristus atkalatnākšana. Kristīgā Baznīca tic Jēzus Kristus atkalatnākšanai kā vienreizējam vēsturiskam notikumam nākotnē. Cik svarīga Svētajos Rakstos ir Kristus atkalatnākšana, par to liecina tas, ka vairāk nekā 300 vietās Jaunajā Derībā par to ir runāts. Jāņa evaņģēlijā ik 27. pants par to runā un apustuļa vēstule tesalonīkiešiem ik 7. pants. Tai veltīta visa 16. līgā sībeles grāmata - Jāņa atklāsmes grāmata. Un līgāšana: "Tiešām, nāci, Kungs Jēzu!" ir kā beidzīgais akords, kurā izkasa pēdējie Jaunās Derības vārdi. Tāpat, līgāšana Jēzus mācītās lūgšanas vārdus: "Lai nāk Tava valdība!", kristīgā Baznīca ir ietīkusi tajā visas savas ilgas pēc sāpju un ciešanu uzvaras, pēc taicības un miera un pēc Dieva tuvuma. Viņa tic, ka šo lūgšanu piepildījumu dos Jēzus Kristus atkalatnākšana, un ticēdama dzied:

"Ak, svētīgā diena, ko cerībā gaidām,
Kad pasaule beidzot kļūs debesu valsts,
Kad ļaudis vairs nedzirdēs naudam nedz vaidam,
Un Kristus būs bēdīgo stiprums un balsts,
Kad grēkam un nāvei būs ļaujta vara
Un uzvara iegūta divsēdes korā!

Tā nāk, jā, tā nāk, lielā diena, ko gaidām,
Visgaišākā diena pār pasauli nāk;
Nu jāzūd ir grēka un sāpans spaidam,
Kad Dievs, tas Visvarēnais, valdību nāk.
Un valdība, brīva no grēkiem un soda,
No mūsdiabas mūsdiā teic to un godā!" -

(Sacerdāja N. Jaskova, tulkojais Edg. Rumba).

Apustuļu ticības un ticībā visi ar Kristus atkal-

atnākšanu saistītie jautājumi sadalīti starp otro un trešo ticības locekli. Otrajā ticības locekli kā paugutinātā Kristus pēdējā pakāpe minēta Kristus atnākšana uz pastaro tiesu. Trešais ticības loceklis vēl atsevišķi min ar Kristus atkalatnākšanu saistīto mirušo augšāmcelšanos un mūžīgo dzīvošanu. Kristus atkalatnākšanu otrais ticības loceklis tuvāk nespraksta, bet min tikai kopā ar pastaro tiesu, jo atnākšanas mērķis ir sniegt lielo izlīdzinājumu šīs zemes dzīvei un pasaules vēsturi nobeigt mūžībā. Neuzsverot detaļas, skaidrās, monumentālās līnijās te zīmēta kristīgo nākotnes cerība: gandarījums ticībai un Dieva taisnības un Viņa visvares triumfs pasaulē.

Bībele māca, ka mums nav un nebūs zināms Kristus atkalatnākšanas laiks, jo tas vienīgi Dieva ziņā (Mat. 24,36). Bet Bībelē, it īpaši Jaunajā Derībā, ir sniegta vispārējs raksturojums tam laikmetam, kas ievadīs Kristus atkalatnākšanu. (Mat. 24,3; 2. Tes. 2,3; 1. Pēt. 2,1 u.d.c.) Ar Kristus atkalatnākšanas jautājumu un laika sīmju pētīšanu daudz nodarbojas sekta. Bet lielajās kristīgajās Baznīcās šīs ar Kristus parādīju saistītās lietas ir atstātas katra ticīgā individuālai izšķiršanai saskaņā ar viņa garīgās attīstības pakāpi un ticības nobriedumu.

Mums jāseka, ka pēdējās lietas nav ar prātu izpētāmas un loģiski izkārtojamas secībā, bet pārdzīvojamā ticībā kā it viss reliģijā. Pareizi spriež mācītājs J. Birģelis: "Galvenais nav, kā Kristus nāks, bet ka Viņš nāks!". Mums pietiek zināt, ka Kristus atnākšana tiesāt dzīvos un mirušos sniedz pēdējo lielo izlīdzinājumu un paveik svītru šim laikmetam, lai sāktos jauns laikmets jeb aions nebeidzamajā mūžībā. Pastarā tiesa, kas noslēdz šo aīonu, būs tikai plaņa tas, kas savā laikā ir sēta. Atšķirībā no nepilnīgās, apslēptās tiesas (3Br. 9,27), kas tūda, pēc cilvēka nāves jau ierāda atsevišķai dvēselai - garam viņa pēcnāves atvokli un

dzīvu un visur klātesošu. Kristus nepieder pagātnēi un vēsturei. Viņš ir šodienā, vēl vairāk: Viņš ir tieši manis un tevis dēļ. Jēzus Kristus - mans Pestītājs - šī liocība ietver sevi atziņu, ka Viņš Dievs ir man vistuvāk pienācis un mani pilnīgi atvēris, glābdams mani no grēka, nāves un velna varas, un devis man ticībā drošību, ka, pie Pestītāja paliekot, esmu iecelts Dieva mūžīgās dzīvības posaulē.

III. T r e š o t i c i b a s l e c e k l i s P a r s v ē t i š a n u

Es ticu uz Svēto Garu, visu svētu kristīgo draudzi, svēto biedrību, grēku piedošanu, miesas augšcelšanos un mūžīgu dzīvošanu. Amen.

Kas tas ir?

Es ticu, ka es ar savu pašu spēku un saprošanu uz Jēšu Kristus, savu Kungu, nevaru ticēt, nedz pie Viņa nākt, bet Svētais Gars caur evaņģēliju mani glābīs, ar Svētām dāvanām apgaismojis, istā ticībā svētījis un uzturējis, tāpat ka Viņš visu kristīgo draudzi visā zemes glābs, apgaismo, svētī un pie Jēzus Kristus uztur visai istenā ticībā, Kristīgajā draudā. Viņš man un visiem ticīgajiem ik dienas visus mirušos uzvedinās, un man kopā ar visiem ticīgajiem Kristus dos mūžīgu dzīvi. Tas ir tiešām tiesa.

Svētā Gara izpratne. Kas ir Sv.Gars - šī mūsu ticētās Dieva trinitātes trešā persona? Jau pašā sākumā mums jāatzīstās, ka to pilnīgi izprast ir ārpus mūsu prāta iespēju sfēras. Tā istā būtība ir daudz tikpat neapvērsta kā pats Dievs. Dievu varat aplūkot tikai kā esulības stopilbum enerģā, nevarēdami Viņā pašā tieši skatīties, un mums ir jāatcerinās ar to, cik Viņš pats mums atklājis un jāgaida līdz tam, kad reiz mēs Viņu pilnīgi atzīsim, kā tagad esam Viņā atziti (1.Kor. 13,12).

Ko liecina pati Bībele par Svēto Garu? Jau Vecā Derība runā par Dieva Garu, kas ir neizdibināms un dziļš, bet pilns dzīvības (salīdzinājumam Jes. 55,9; 61,1; Eceķ. 37,1-5 u.c.). Pravieši sludina šī Gara izliešanu pār cilvēkiem nākamajos laikos (Jes. 44,3; Joēl. 2,28-29 u.c.). Spriežot pēc dažām vietām Jessajas grāmatā un Psalmos, šo Dieva garu jau Vecā Derība iedomājas kā īpašu dievišķas būtnes veidu vai kā daļu no Dieva (Jes. 64,10; Ps. 11,13 u.c.).

Jaunajā Derībā dominē atziņas, pirmkārt, ka Dievs pats savā būtībā ir Gars un, otrkārt, ka ar kādu savas būtības daļu viņš nāk vēl īpašā saiknē ar cilvēku un tas tad ir Svētais Gars.

Jaunajā Derībā Svētajam Garam ir minēti dažādi apzīmējumi: visbiežāk Viņu sauc par Svēto Garu, tad vēl par Iepriecinātāju, Aizstāvi, Patiesības Garu, Spēku no augšienes un par Kristus Garu. Lasot Jāņa evaņģēliju (īpaši 16.nod.), var domāt, ka Svētais Gars ir gandrīz vai pats bezmiesīgs Kristus pēc Viņa debesbraukšanas - katram ticīgajam katrā laikā un katrā vietā. Ka tas nav galīgi aplam spriests, liecina tas, ka Svēto Garu Jaunās Derības nozīmē varēja saņemt tikai pēc tam, kad Jēzus Kristus bija iegājis godībā. Kad Jēzus bija atbrīvojies no zemes dzīves ierobežotības, Viņš varēja Garā nākt pie savējiem, jo Viņu vairs nesaistīja telpa un laiks.

Jaunajā Derībā aprakstīti dažādi Svētā Gara parādīšanās veidi: 1) Jēzus kristīšanas brīdī Viņš nolaižas kā balodis uz Jēzus galvas (Lūk. 3,22), 2) dažreiz kā uguns liesmas (Ap.d. 2,2) arī kā vēja pūsma (Ap.d. 2,2), visbiežāk kā iekšējs spēks sirdī un 3) kā Dievišķa Vars cilvēka dzīves gaitās un attiecībās pret citiem (Ap.d. 1,9; Rom. 8,14 u.c.). Tas viss, protams, ir tikai simboli un līdzība vārdos neizsakāmajai īstenībai.

Ja jau Bībele pati no visām trim Dievišķām Personām visvairāk gleznu, simbolu un līdzību veltī Svētajam Garam, tad arī mēs par Viņu varam runāt tikai līdzībās. Viņš ir mūsu prātam visnepieejamākā daļa Dieva Trīs vienībā. Ir bijušas savā laikā lielas uzskatu cīņas par Svētā Gara būtības teorētisko formulējumu, līdz veidzot ar pazemīgi atzīts, ka prāts nav īstais instruments tā

satveršanai. Arī Nikaņas ticības apliecība, kuru vienprātīgi atzīst visas kristīgās ticības konfesijas, negrib izskaidrot, kas ir Svētais Gars, bet tuvinā to pašā Dieva būtības neizpētāmajiem dziļumiem, kuru priekšā mirstīgajam atliek tikai godbijības pilnā pielūgšanā noliekties. Par Svēto Garu Nikaņas ticības apliecībā liecinām tā: "Es ticu uz Svēto Garu, Kungu un dzīvu darītāju, kas iziet no Tēva un Dēla, un kas līdz ar Tēvu un Dēlu pielūdzams un godināms".

Mācītājs Alfrēds Ģimis savā atmiņu krājumā "Gaišie ceļi" spriež par Svēto Garu: "Kas īsti ir Svētais Gars? Ja Apustuļu darbos lasām par vēju un uguns mēlēm, tad tie ir tikai Svētā Gara simboli. Mēs varam gan runāt un redzēt Svētā Gara sekas, bet Viņa īstā būtība ir mums neapverama tāpat kā Dievs. Vistuvāk patiesībai būsim, ja teiksim: "Svētais Gars ir daļa no Dieva, - tā daļa, ko Viņš no sevis iegremdē mūsos. Tas ir Gars, kas visā pilnībā izpaudās Jēzū. Un ja mēs uzskatīsim Jēzu, vērosim Viņu, uzklauvēsim un sekosim Viņam, - tad, tikai tad Svētā Gara būtība un svētība mums kļūs arvien skaidrāka un saprotamāka." Te ir pateikts, ka vienīgi ticības pārdzīvojumā saņemtā Jēzus Kristus atklāsmē mums rodas nojausma par Svēto Garu. Tad redzam, ka tas ir lielāks nekā mēa spējam aptvert un izteikt, bet, ka neskatoties uz visu to, tas tomēr saskaras ar mīko, vājo ticīgā garu, kā varens Dievs spēks no augšienes un neizsīkstoša garīgo dzīvības elpa ietverdams visas tā gaitas, palīdzēdams pārspēt grēki un vedams svētā dzīvā. Izpildīdams Jēzus Kristus vietu virs zemes, Svētais Gars iepriecina, pārliedina, drošina, skaidro un vada Viņa ticīgos un ir - kā mācītājs Dr. K. Be'davs sacījis - ticīgo vislabākais, uzticamākais un varenākais

draugs.

Svētā Gara darbība atsevišķā cilvēkā. Veoluteriešu dogmatiski to ir nosaukuši par pestīšanas ceļu un sadalījuši pat 10 atsevišķos posmos jeb pakāpēs. Mēs atzīstam, ka tāds pestīšanas ceļš dalījums sīkos posmos ir vairāk mākslīga darinājums, teorētiska konstrukcija, nevis izskaidrojums tam būtībā neizskaidrojamajam brīnumam, kas Svētā Gara darbības iespaidā notiek cilvēka dvēselē. M. Luters savā trešā ticības locekļa izskaidrojumā piemin tikai piecus svarīgākos Svētā Gara darbības momentus gan katrā ticīgā dzīvē, gan arī draudzes kopībā.

a) Aicināšana. Tā var dažādi notikt. Visbiežāk tā notiek ar Dieva vārdu palīdzību, ar evaņģēlija starpniecību. Šo aicināšanas veidu īpaši uzsvē M. Luters. Te Svētais Gars lieto dažus cilvēkus par saviem darbu rīkiem. Vecāki, skolotāji, mācītāji var būt aicinātāji. Daudzreiz arī rektors vai vārds, vai nu tā būtu kāda reliģiska spēce, vai vispār laba un vērtīga grāmata, tā var sirdi ieskenēt kā Svētā Gara aicinājums: "Nāc pie Dieva!" Un to dzirdot, cilvēks veirs nespēj pretoties, viņš kaut kas ir pamodis, kas aicina uz jaunu dzīvi. Tā ir vispārējā jeb pavirtnā aicināšana, kad Dievs izveletī arī viņi epeki modina cilvēka dvēselē snaudošo reliģisko iedīgļi.

Visi iespēdi zūd, ja tie daudzreiz atkārtojas, un ja cilvēks nocenšas pēc aicinājuma rīkoties. Kā apromdem ar trokšņainām dzirnavām, krāsošu straumi vai jūru, kas mūs sākumā tik ļoti traucēja, vēlāk tās veirs neesista mūsu uzmanību. Tā ir ar it vienu dzīvē. Kas dažas reizes neievēro un palaiž garām Dieva aicinājumu, tas var drīz vien to paviesam nedzirdēt. Tas ir bīstams brīdis dvēselei, un lai dvēseli glābtu, Dievs kādreiz lieto arī ārkārtējo jeb neperasto aicināšanu. Ciešanās un bēdas, ar bergu valodu dažādos pārbaudījumos, kerā un sērgās, un dažādos likteņos sitienos tad var darboties Svētais Gars un modināt cilvēka dvēseli. Modināšana var turpināties gadiem un pat gadu desmitiem ilgi, līdz cilvēks nonāk galīgā dzīves bankrotā un tikai tad atceras, kur

ir vēl glābiņš (Līdzība par pezudušo dēlu).

Arī ilgās un meklējumos pēc deīļa un cēlā Svētais Gars var sīcināt pie Dieva. Rakstnieks Jānis Jaunsudrabiņš saka: "Reiz likās: tās ir ilgās, Kas sirdī kvēlo tā, -
Nu zinu isto vārdus: TĀ - baltā mūžība!"

Svētais Gars var sīcināt arī ar dažādām zīmēm un simboliem: zvana skaņām, krusta tēlu, izteiksmīgu gleznu, garīgu mūziku u. t. t. Kādreiz tas viss var arī būt kopā. TĀ ir netiešā jeb apslēptā sīcināšana.

Pravieši un lielle Dieva vīri tikuši sīcināti sevišķi, ar neperastu parādību vai pēkšņi saņemtu Dieva atklāsmi. TĀ ir speciālā sīcināšana jeb sīcināšana īpašam uzdevumam Dieva darbā. Mozum Dieva sīcinājums atskanēja, ganot evi, kad ērkšķu krūms iekvēlojās gaišās liesmās. Samuēlam, Jesajam, Ezechišlam - dievnāmā esot. Mārtiņam Lutēram šāds brīdis pienāca tumšā: negaisa naktī, kad zibens viņa draugu aizrāva nāvē. Dvēseles sāpēs un ciešanu pārdzīvojumos, dabas katastrofās un dažādās parādībās, lielos vēstures notikumos un tīri mierīgā personīgās dzīves ritumā var pienākt brīdis, kad atskan Dieva sīcinājums īpašam uzdevumam Viņa darbā. Un kas to dzird, tas nevar nepaklausīt. "Tad ir tā it kā manā sirdī degtu gaisē uguns, kas apņem arī visus manus kaulus. Un kad es pūlos to pārēpēt, tad man trūkst tam spēka" (Jer. 20, 9)

Jā, dažādi var pienākt brīdis, kad Svētais Gars sīcins, kad runā Dievs. Katram tas var pienākt savādāk. Dievam netrūkst ceļu, lai mūs glābtu. Prāvests J. Luksis kādā sprediķī par šo Svētā Gara sīcinājumu saka: "Apetākļi sagādās, ka šāds brīdis, kad Dievs runā, pienāk ģimenes vidū, verbūt svētkos, kad visi kopā ... Kad svecītes iemirdzes, kad plaukuši zari smaržo istabā ... Vai klaidonim, pezudušajam dēlam, nejauši gerām ejot seves dzimtenes kapu kalniņam, kur dus tētiņš un māmiņa ... Viņš krīt pie zemes un esars slaka dzimto zemi ... Viņš piecelsies, ne vairs klaidonis, pezudušais dēls, bet brīvs, - un sekos tam Kristus geismes staram, kas nupat skāre viņa pišļos sabrukušo stāvu. Jā, dažādi šāds brīdis var pienākt: citam

nāvīgas čūskas, Dievs pavēlēja Mozum uzoelt par zīmi vara čūsku, un, kas to uzlūkoja, tas palika dzīvs. Kas uzlūko ticībā Jezu pie krusta, tas tiek glābts. Lai mēs redzētu sevus grēkus un to dēļ radušos postu, lai mums tas viss dziļi sāpētu, lai pēc tam mēs ticībā uzlūkotu savu Pestītāju, kas ir tik bagāta mīlestībā un žēlastībā, - tāds ir Svētā Gara darbības mērķis.

c) Grēku piedošana. Tā vēl īpaši ir minēta trešajā ticības locēklī, uzeverot šo sverīgo Svētā Gara dāvanu, kurai ir tik liela nozīme cilvēka ticības dzīvē. Cilvēka grēks un Dieva žēlastība, tie ir divi poli, starp kuriem risinās lielākā daļa cilvēka reliģiskās dzīves notikumi. Cilvēks epēj grēkot, bet nespēj sevi glābt no grēka lāstē. Grēku piedošana ir Dieva dāvana, un to neviens cilvēks nevar pats sev nopelnīt. Grēku nožēla ir īsta, ja tā ietver: 1) grēka atzišanu un tā apliecināšanu, 2) dziļas sāpes un dvēseles satricinājumu par pašiem grēkiem un nevistikai par grēka sekām, 3) karstas ilgas pēc Dieva žēlastības un grēku piedošanas. Šīs ilgas ir reāls arī tilts no atgriešanās (tā ir divkāršs process) vienas puses - grēku nožēlas, uz otru pusi - ticību Dieva žēlastībai. Šī ticība, iepriecinādomās ar Pestītāja nāves nopelni, tam uzticas un to attiecina uz sevi. Ar Svētā Gara klātbūtni izjūtot grēka piedošanu, ir notikusi dvēseles atdzimšana un taisnošana.

Grēku piedošana un taisnošana nav jāsaprot kā juridisks akts. Tas ir cilvēka ticības pārdzīvojums: viņš pēc grēku nožēlas arī saņem piedošanu. Lūk, ko taisnošana ticīgajam cilvēkam nozīmē Svētā Gara klātbūtnē dvēselē ir nojausams grēku piedošanas pasludinājums. Nekāds viņš pašs nopelni lielums nevar līdzēt, lai panāktu taisnošanu. Arī pati ticība nav nopelns, kura dēļ taisnošanu iegūst. Tāču to saņem un izjūt tikai ticībā. Tad nāk aplaيموjošākais un brīnišķīgākais brīdis visā šai Svētā Gara darbībā, kad grēcinieks jūt Dieva man ir piederis! Dvēsele plīst pilns gēviļu un prieka, un viņš solās:

"Tad es kā svābadnieks Tik Tev, mans Apžēlnieks,

Tik Tev vien dzīvošu un kalpošu" (K. Beldavs)

Daudz vārdu un jēdzienu (grēku piedošana, atgriešanās, atdzimšana, teisošana) ir radījis cilvēka visu izskaidrot a katoļais prāts tam brīnišķīgajam procesam, kas notiek dvēselē Svētā Gara darbībā, kad tiek novelta grēku nasta un dāvāta Dievs žēlastība. Bet šis žēlastības iegūšanai nekā cita nevajag, kā vien prasmi to saņemt. Šī prasme ir ticība, kas arī pati aug tikai Svētā Gara skārienā.

Grēku piedošana dzēš tikai grēka vainu, - grēka sekne paliek. Dievs dažreiz to liek cilvēkam sajūst visu mūžu. Grēcīgā dzīvē veselība ne katrreiz ir atgūstama. Arī sāpīgā atmiņa par nelietīgi pavadītu laiku paliek. Taču ir pilnīgi zudis cilvēka grēku parāds; nepiedošā, smacējošā vainas spziņa.

Varbūt kādreiz mums šķiet, ka Dieva nepiedod cilvēkiem viņu grēkus. Kādēļ Kains bez miera maldījās apkārt? Kādēļ Jūds Iskariots pedarīja sev galu? Taču atbildi mēs zinām: viņiem trūka ticības, ka Dieva lielā mīlestība piedod visus grēkus. Dievs katrām piedod grēkus, kas vien pēc tā ilgojas. Dāvidam, kas bija pārkāpis laulību un izdarījis slepkavību, Pēterim, kas Jēzu sirdsliedze, laundarim pie krusta, tūkstošiem, kas bija brēkuši: "Sit Viņu krustā", Pāvīlam - Kristus draudzēs vajātajam, visiem tāie piedots. Katra leppuse Bībelē mums stāsta: kas savus grēkus nožēlo, tas arī saņem piedošanu.

Vai tu baidies, ka esi izdarījis jau to lielo, nepiedodamo grēku - grēku pret Svēto Garu (Mat. 12, 31, 32)? Šis rūpes ir skaidra liecība, ka tu to neesi izdarījis. Tas, kas tādu grēku ir darījis, par to izbīdies nebūs. Šie Jēzus vārdi par grēku pret Svēto Garu vairāk uzlūkojami kā stāvokļa konstatējums tādiem, kas spzinīgi ir atraidījuši glābšanu, nevis brīdinājums vēl glābjamajiem. Dievam savu solījumu un zvērestu dēļ vajag piedot katrām grēciniekam, kas pestīšanas labad nāk pie Viņa, jo mums par šīlu Bībelē vēl ir Jēzus vārdi: "Kas nāk pie Manis, to Es tiešām neatstatu." (Jņ. 6, 37) Svētais Gars gan izbiedē mūsu sirdsapziņu, taču ne tāpēc lei grūstu izmisumā, bet lei

palīdzētu atrākt nokļūt pie Glābēja.

d) Svētīšana. Par svētīšanu sauksim turpmākās Svētā Gara darbības pakāpes cilvēka dvēselē, kas sirds šķīstīšanos mentojušo cilvēku tuvina Dieva svētumam. Saņemot grāku piedošānu, cilvēka dvēselē rodas dziļa viegluma: sajūta, ko pveda prieks, miers un drosmē, kas ir nākamās Svētā Gara dāvanas. Cilvēka savā ticības pārdzīvojumā jūtas tuvu Dievam, kļūst it kā dievišķās dabas dalībnieks (tā ir veculateriešu tā devētā mistiskā vienība) un Dieva Gara mājoklis, iet kopšoli ar Jēzu Kristu. Protams, šāda izjūta nebūs katru brīdī vienādi spēcīga. Ir un būs cīņš starp mieru un geru. Cīņš par Dieva tuvumu cilvēkā notiek vienmēr, kamēr viņš dzīvo uz zemes. Un ik brīdī, kad to aizmarst, pārtrūkst lūgšonā radusies saikne ar Dievu, cilvēka no Dieva jau attālinās. Lai nenonāktu atkal tālu no Dieva, ir vajadzīga Svētā Gara plūsmas atjaunošana un liela modrība, lai cilvēka dvēseles sokeru ar Dievu neiztraucētu kādas Dievam nepatīkamas lietas: domā, vārdos un darbos. Tādēļ jau ir epustuļe brīdinājums: "Neapbēdiniet Dieva Svēto Garu!" (Efez. 4, 30) Jo vairāk cilvēks cīnās par šīs saiknes uzturēšanu, jo stiprāks viņš pats kļūst.

"Spēks tad plūst kā rēsa, Miera sirds tad rimst:

Viss, ko mana dvēsele presa, Viņa strauņe aug un dzimst
Rēmdēdams tur garu, Visu citu aizmirst varu."

(Rob. Berziņš)

e) Saglabāšana jeb uzturēšana īstenā ticībā.

Kāda teike stāsta par svēto Veroniku, kas pavadījusi Pestītāju ceļā uz Golgātu. Kad Jēzus, savu krustu nesot, no smagās nestes ealimē, tad viņa piesteigusies un nosleucījusi no Viņa pieres sviedrus. Viņas sviedrautā pelicis Pestītāja vaiga attēls. Kas ticībā un mīlestībā uzlūkos savu Pestītāju un iedziļināsies Viņa cietēja skatā, tā dvēselē Svētais Gars arī radīs Pestītāja attēlu, un Viņa dievišķās dabas līdzdalība ikdienā kļūs arvien pilnīgāka. Tad arī piepildīsies epustuļe Pāvila vārdi: "Bet nu nedzīvoju es, bet mani dzīvo Kristus" (Gal. 2, 20). Ar savu pastāvīgo klātbūtni un vadīšanu tuvu blakus ar Jēzu Kristu Svē-

tais Gars mūs sargā un uztur, un mums palīdz, lai mēs nenonāktu maldū celos. Tas ir tas stāvoklis mūsu reliģiskajā dzīvē, kad mēs bez Viņa vairs negribam spert ne soli. Tas ir pestāvigais, neiztraucējamsie dvēseles lūgšanas sukars ar Dievu, kad mēs visu savā dzīvē darām atkerīgu no Dieva lēmuma, kad Viņš gribu izpildīt ir mūsu sugstākais likums un prieks. Šāda ticība vairs nepazīst šaubu un nespēka brīžus. Svētais Gars ticīgos tad jau vieno ar Dievu un mūžību. No vājiem ļaudīm tad mēs esam tapuši par spēcīgām reliģiskām personībām. Un tie, kas ir uz visaugstākās ticības pakāpes, piedzīvo arī pagodināšanu mūžībā, kur "Tad tēlenie spīdēs kā saule sava Tēva valstībā" (Mat. 13, 43).

Kristīgā Baznīca, Svētais Gars savā darbībā neaprobežojas tikai ar atsevišķu cilvēku vien, bet ticīgos saista draudzē un visus kopā dievišķā kopībā - Kristīgajā Baznīcā. Baznīca ir īstais Svētā Gars darbības lauks un Jēzus Kristus redzamās eksistences turpinājums pasaulē - Viņa ārīgā parādīšanās.

Jaunās Derības izpratnē Baznīca ir Kristus miesa (Efez. 1, 22-23), tas ir - organiska sakārtota visu to vienība, kas Kristības darbībā ir palikuši Jēzu Kristū. Kristīgā Baznīca ne tikai līdzinās Kristus miesai, bet viņa arī ir Kristus miesa.

Miesa ir cilvēka redzamā daļa, tā arī Kristīgā Baznīca ir Kristus ārīgā izpausme pasaulē. Tāpat kā gars miesu neredzami apdzīvo un valda, tā arī Kristus apdzīvo un valda savu Baznīcu. Viņš ir šīs vienības galve un Viņa ticīgie - atsevišķi locekļi šai dzīvajā, kopīgajā organismā (1.Kor. 12, 12-27). Šo dievišķo kopību ir apvienojās Svētais Gars, balstoties uz Jēzus Kristus izgādātā pestīšanas pamatu, un to arvien un joprojām Svētais Gars ar Dieva vārdu un sakramentiem uz ārpusi paplašina un iekšīgi tālāk izbūvē un nostiprina.

Profesors Dr. Edg. Rumba savā rakstā "Baznīca" (rakstu krājumā "Es un mans nams", 82. lpp.) saka tā: "Baznīca ir dzīvā, neredzamā Dieva skaistākais redzamsais darbs, Dieva brīnums pasaulē, Dieva skaistākā mīlestības dome. Apslēp-

tais, ticībā tveramais Dievs Beznīcā kļūst redzams, dzirdams un tikpat pieejams tagadnes un visu laikmetu cilvēkiem visās pasaules malās, kā Jēzus Kristus bija pieejams save laika biedriem Jūdējā un Galilejā. Un viirs zemes nev citas vietas, kur Dievs vārdus varētu tik skaidri sadzirdāt, Dieva spēku tik varenī izmanīt, kā Viņa Beznīcā un tās svētajos iestādījumos, kas nes dzīvo Dievu un kur turpinās Viņa atklāsmes Jēzu Kristu." Tiešām, Beznīca nev cilvēku, bet Dievs darbe pasaulē, per ko vislabāko liiecību dod tās izveidošanās un pestāvēšanas brīnums.

Kā zināms, Kristīgās Beznīces ārējie sākumi ir jāmeklē reizē ar Svētā Gara izliešanu pirmajos Vesperassvētkos (Ap.d. 2. nod.), kad epustulā Pētera Svētā Gara spēkā sludinātā vārda skartas, volējās kristīties ap 3000 dvēseles. No meziem, neievērojamie, sinopju gaudiņiem līdzīgiem sākumiem gadu simteņu gaitā, Svētajam Garam nemīgi darbojoties, tagad ir izeudzis varensis kristietības koks, kas aptver visu pasauli. Visos zemes stūros, "no sukatiem ziemeļkristiem līdz karstiem dienvidiem", visur, kur vien dzīvo cilvēki, ir atrodams Kristīgā Beznīca. Vai staltās katedrālēs, vai mazā lauku beznīcā, vai kluasā seiešanas namā, vai arī savas istabīgas siltumā, kur nedeudzes dievbijīgas sirdis kavējas pie Svētajiem Rakstiem un zemojas lūgšanā, - visur karaliski atpīd Kristus Beznīces godība.

Vēstures gaitā kristietība gan ir sadalījusies ateevišķās konfesijās. Pirmajā acumirkli, būtībā neiedziļinoties, šķiet, ka per v i e n u Beznīcu pat ir grūti runāt. Savos pamatos un sverīgākajā esturā Beznīce tomēr ir viena un vienots. Ir trīs lieli Beznīcas grupējumi: Romas katolu beznīca, austrumu Pareizticīgā Beznīce un Svagēliskā jeb Protestantu Beznīca. Ir sevi novirzieni un sekts arī divās pirmējās Beznīcās, bet protestantiem ir vislielākais ateevišķu Beznīcu un sektu mudžeklis. Protestantus varam sagrupēt šādi: luterieši, reformētie, anglikāņi, kristītāji, atmodas kustība, pesterā gala gaidītāji un pārējie. No Anglikāņu Beznīcas ir atšķēlušās divas grupes: prezbitērieši un kongregacionālisti. Anglikāņu Beznīca ir lielākā vieno-

tākā protestentu Baznīcā. Kristītāju grupā lielākā ir baptie-
ti, kas gan ir sašķēlušies vairākās grupās. Tad nāk meno-
nieši. Atmodas sludinātāju grupā galvenie virzieni ir: me-
todisti, kvēkeri, brāļu draudze un glābšanas armija. Pēste-
rās dienas gaidītāju grupā ietilpst adventisti, jaunpus-
tuļu baznīca, mormoņi, nopietnie Bībeles pētnieki jeb ru-
tefordieši. Tad vēl ir tādas grupas kā derbitisti, unitā-
rieši, Kristus mācekļi, brīvā evaņģēliskā draudze, jaunā
baznīca (svēdenborgieši) un dažādas citas sīkākas vairāk
vai mazāk norobežotas grupas un pulciņi.

Kur te ir vienība? Un tomēr! Profesors Dr. Edg. Rumba atbild: "Baznīcas vienība ir vienība dažādībā, kā tam
dobiski arī jābūt. Tik sena un plaša sadraudze, kāda ir
Baznīca, kuras locekļu vidū ir cilvēki no visām tautām,
ciltīm un valodām, nedrīkst un nespēj veidot visus pēc
viens persausa. Dažādībai nav jābūt ienaidībai. Nav jāatse-
višķo daļu reibā dažādība, bet to savstarpējās ķildes un
mīlestības trūkums ir traucējums Baznīcas vienībai. Kristus
Istā Baznīca ir nedalīta."

To apzinās arī visi isti ticīgie. Arī M. Luters nekad
neatzina savu izslēgšanu no Baznīcas un allaž centās uz-
svērt Baznīcas vienību. Viņš bija pārliecināts, ka vienī-
gais noteicējs Baznīcā ir Dievs ar saviem vārdiem, bet ne
tā laika neticīgieis pāvests un citas Romas Baznīcas amat-
personas. Edg. Rumba atzīst, ka ļoti liela nozīme ir tam,
ka atsevišķās baznīcas locekļi bez aizspriedumiem iepazīs-
tos ar citu Baznīcas novirzienu mācībām, tradīcijām un īpat-
nībām. Tas veidzīgs tādēļ, ka daudzkārt ķildu un savstar-
pējās apkarotības pamatā ir maldīgi uzskati un trūcīgas zi-
nāšanas. Iepazīnušies tuvāk ar svarīgākajiem Baznīcas noze-
rojumiem, tie pārliecināsies, ka Baznīcas vienība nav tik
kaļ mērķis, kas jāsasniedz, bet zināmā mērā jau sasniegta
Istenība. Visur pamatā puliek viens un tas pats: ticība
Trīsvienīgajam Dievam un mūsu Pestītājam Jēzum Kristum,
kristība Trīsvienīgā Dieva vārdā, viena "Mūsu Tēvs" lūgša-
ne, ļoti radniecīgas ticības apliecības, deudzes kopīgas
dzīšanas, diezgan sašķēpots Baznīcas gada ritums un kopīga

viedoklis avsrīgākojos tikumības jautājumos. Tāpat visās konfesijās un ticības šķirās ir arī patiesi kristīgi cilvēki, kuri cits citu neienīst, bet uzskata cits citu par vienu kopīgu Dievu bērniem un Jēzus līdzmentiniekiem. Dievs un Jēzu Kristu visi jau ir vienoti. Saekaldišenās pamatā bez šaubām ir cilvēcīgais prāts un domu dažādība. Dievs Gars vieno, un mēs ticam un darbojamies tai virzienā, lai uzskatu nesaksņas un plaisas izzustu un rastos vienotība mīlestībā.

Vairāk nekā jebkad agrāk tagad tiek cīlātes šīs Baznīcas vienības problēmas. Bet mēs nedrīkstam arī prasīt, lai visi domā un dara tāpat kā mēs. Kāda dažādība ir Dieva debās! Kā mēs varam prasīt pilnīgu vienādību cilvēku uzskatos?! Vai liepās skaistums nav tās zaru un zariņu bezgalīgajā dažādībā? Pati dievišķā rādības kārtība pieļau raibu reižo dažādību. Tā arī cilvēku gerīgā un ticības dzīve nav uniformējama. Pareizi profesors Rumba saka: "Dieva pilnība ir tik liela un bagāta, ka neviens atsevišķa grupa to nespēj sevi uzņemt, ne pienācīgi atpoguļot. Kristus pilnība nojaušama tikai tad, ja Baznīca uzlūko visas deudzveidība." Tā kristietības dažādība ir savā ziņā visas krāsūms.

Kristīgā Baznīca ir svētā Baznīca, bet visas svētums nev atkarīgs no tās locekļu religiskās un tikumiskās pilnības. Svētā viģa ir tāpēc, ka Svētais Gars tajā darbojās un grib svētīt katru ticīgo. Tā ir Baznīcas dievišķā dabe, jo, kas vien viģā svēts, tas nāk no Dieva. Bet tās cilvēcīgā dabe ir vāģa un trūcīģa, tur ir arī deudz pasaulīga un nesvēte, ģen tās iekārtā, ģen tās locekļos. Arī vislabākais kviešu lauks nev bez nezālēm un uz vislabākā koke atredisim iepuvušus eugļus. Tāpat arī kristīgajā Baznīcā nev visi isti un patiesi ticīgi cilvēki. Migla un mākoņi dažreiz seuli aptumšo tā, ka to vairs nevar ne saredzēt. Tāpat arī pasaulē aptumšo svēto Kristīģo Baznīcu. Bet svētumu pasaulē nevar iznīcināt. Kā saules staru plūms tas arī vien izleuzisies cauri mākoģu ēnām! Tā pats Dievs Svētais Gars palīdz vienmēr vāģajiem, naciēnīģajiem cilvēkiem ar

ticības ieročiem cīnīties Dievam par godu un vedit Viņa Ēzņices kugi cauri pesaulēs ldepiem. Tas ir Viņa kugis, un tadē, mēs dziedam: "Dievs neļaus sevai laivai grimt!"

Vēl mēdz Bazņicu dalīt redzamojā un noredzamojā Bazņicā. Pie redzamās Bazņices pieskaite visus kristīgos cilvēkus un ārīgo Bazņices organizāciju. Noredzamojā Bazņicā ietilpst tikai patiesi ticīgie, kas gan dzīvo šīnī ārīgi redzamojā pulkā, bet kurus kādreiz pat grūti saska-tīt un kurus pilnībā atklās tikai mūžība. Tie ir noredze-mā zemes sāls, redzamās Bazņices dzīvats, svētais kodols. Profesors Rumba domā, ka šāds šķīrošana tomēr var radīt pārpratumus un novirzīt no īstenības. Noredzomās Bazņices locekļi esot tēpat redzami un īsti kā visi pārējie kristī-gie cilvēki. Bez tam ikviens, kas dzīvojot patiesi atpes-tīta dievbūrns dzīvi, pats apzīnāties, cik daudz vēl viņā kļūdu un trākumu, lai viņi varētu uzskatīt per svētā Baz-nices kodola dalībnieku. Tadē, je vispār šāds atšķirība starp redzamo un noredzamo Bazņicu pastāv, tad to nodibī-ne robeža, kas šķīr īvīku no mūžības. Šējā vietā viņš la-bāk īsteic Bazņicu dalīt cīnītājā Bazņicā, kas redzami at-rodēs pesaulēs cīņu un darbu vidū, un noredzamojā gavīļu Bazņicā mūžībā, kuras atpestīto pulkā īsiet tie, kas ti-cībā pastāvējuši līdz galam, - bet arī īsīzmirst, ka šī robeža nav pārējams un Bazņices ticībā cīnītājs un uzve-rētājs draudze ir vīnotes.

Bazņicā īzveidojas ar svēto sadraudze (biedrība), kas ir īsti ticīgo cilvēku kopība priekos un bēdās, viņu līdzsēlības kopīgos dievkalpojamos un lūgšanās un sēistība pie svetajām Dieva mantām: Dieva vārdiem un sakramentiem. Ticīgieis kā bērniņš šīnī sadraudzē jēu top uzņemts ar krievības sakramentu, ar vācaku un kāmū lūgšanās un visēs Baz-nices sīzlūgumu. Ar Dieva vārdiem Bībele, ar gerīgiem rak-etiēm, dziesmām, draudzām tradicijās un ticīgo ļaužu valodās, je tā nev bijusi tikai ārīšķīgs dievbijība, bet Svētā Gērs apdvēsts runa, - visur tur cilvēks gerīgi oug un, personīgi viņgrīnoties lūgšanās, nāk tuvāk Dievam un kļūst apzīnīgs svēto sadraudzes loceklis. Kopā ar citiem Kristus

miesss locekļiem viņš labprāt pulcējas tur, kur ir istā svāto esdraudzes vieta šeit, zemes vīrsū, - savas draudzes dievnmā kopīgā dievkalpojumā. Ar priecīgām dziesmām un līdzdalību viņš ir to pulkā, kas svētkus svin (Ps.42 5). Bet pilnību šī svāto esdraudze iegūst svāteajā vekerādienā, kur visi bauda no vienas maizes un dzer no viena bķērs, līdz ar to sevi ticībā uzņēmdemi Jēzu Kristu. Protams, ka šādei svāto esdraudzei ir jāperādās arī citādi - ārpus dievkalpojums un ikdienā, kur visi jūtss kā brāļi un māsas Kristu un ievēro apustuļa vārdus: "Nesiet cits cits nastas!" (Gal. 6, 2).

Kristīgā Baznīca tiek raksturota arī kā vispārīga Baznīca, tāpēc, ka tā ir Dieva nolēmta visiem cilvēkiem un visām tautām. Baznīcas darbs leuks ir visa epdzīvotā pasaule visu teutu, valodu un uzskatu dažādību. Šis Dieva lēmums, lai Baznīca sevi epvienotu visus cilvēkus un viess tautas, ekubina mūs uz evaņģelizācijas un misijas darbu. "Kad Svātais Gars būs nācis pār jums, jūs busit mani liecinieki kā Jeruzālemē, tā visā Jūdejā un Samarijā un līdz pašam pasaules galam", sacīja mūsu Pestītājs. Šķīroties no šīs zemes (Ap.d. 1, 8).

Lokālā draudze. Tā ir visu pasauli un visus cilvēkus aptverošās Kristu Baznīcas mazākā vienība, kas eskeres ar atsevišķo ticīgo, jeb tā vieta, kur ticīgais pats ir dzimis, kristīts, audzināts, iesvētīts, baudījis svāto mīlestu, visvairāk piedalījis dievkalpojumos un kopā ar savu ģimeni strādā sev istās garīgās mājas. Iste ticīgais nekad nav vienpatis savā ticības dzīvē. Dieva Gars, kas te darbojas, viņu vieno un seista ar citiem ticīgajiem. Un kas Svātais Gars svātibas grib pilnā mērā piedzīvot un seģemt, tam ir jāpieder pie draudzes. Protams, piederība vien vēl negerantē dvāseles izglābšanu un mūžīgo dzīvi, bet gandrīz vai kā likumu var teikt, ka strāšanās ārpus draudzes, kas ir lielās Kristus Baznīcas mazā vienība, draud ar pezušanos brīesmām. Lokālā draudze ir tā svāta vieta vīrs zemes, kur mēs sistemātiski un regulāri ļaujam Svātajam Garam ar Dieva vārdū sevi strādāt, kur topam Dieva sremais tīrums un Vīps

ceļamā aka, kur arī mēs paši kļūstam Dieva līdzstrādnieki oitu dvēseļu kopšanā un Kristus liecinieki pasaulei (1. Kor. 3. 9).

Mūsu draudzes locekļu pienākumu garīgajā ceļā ietilpst, pirmkārt, nostiprināšanās ticībā un kristīgās dzīves kopšēne, apmeklējot sevas draudzes dievkalpojumus, pieņemot svētos sakramentus un izturoties kristīgam cilvēkam stabiltoši savā ģimenē, mājās un sabiedrībā. Tam līdzās, otrkārt, nevizmirstams lielais Kristus liecinieka darbs, kur katrs žēlastību piedzīvojušais kļūst par šīs vēsts tālāk sniedzēju tiem, kas vēl staigā maldos un grēkā. Treškārt, savrupais aizlūgšanu darbs, kalpošana aiz slēgtām durvīm, aizlūdzot Dieva priekšā par draudzi, par Dieva vārda sludinātāju, par līdzcilvēkiem. Laicīgie pienākumi izaug no šiem minētajiem un bez tiem paši par sevi ir mazsvarīgi. Tie ir atbalstīt draudzi materiāli un ievērot draudzes kārtību un parašes.

Miesas augšāncelšanās un mūžīgā dzīvošana. Nekas nezūd, tikai mainās, - tā māca zinātne. Kā tad varētu zust mūžīgais gars? Kā varētu zust mīlošās sirdis? Vai tāpat, kā plašā jūre sevi uzņem neskaitāmus strautus un strautiņus, mūžīgā Tēva rokās nesatecās visas dvēseļu upes un visi dzīvības pavedieni un neviens īsts dārgums nezudis?

To jau Dieva dotais cilvēka gars nojauš, nesdams sevi ilgas pēc nemirstības. Profesors Dr. philos. P. Dāle per šo nemirstības jautājumu spriež tā: "Nav pierādīts, ka smadzenes ir dvēseles īstenības un psihiskās dzīves radošs cēlonis. Tas ir materiālistu patvaļīgs un aplams pieņēmums. Ja dvēsele beidz iedarboties uz miesu un izpausties ceur miesu, tad tas vēl nenozīmē, ka tā beidz eksistēt. Smadzenes ir it kā prizma, ceuru kuru izstaro dvēseles enerģija un kas sakopo ārējos kairinājumus un liek tiem iedarboties uz dvēseli. Ja prizma tiek bojāta vai satriekta, tad tā veids arī nevar laist ceur sevi gaismas enerģiju, kā viņa to dara, kad bija vesela. Bet ja nu prizma beidz eksistēt, vai tas nozīmē, ka arī gaismas enerģija, kuru šī prizma laida ceurā, beidz eksistēt? Nebūt nē. Ja cilvēks mirst, tad mums ir tiesības konstatēt tikai šādu faktu: individuālās

dvēseles enerģija beidz darboties un izpausties mums pieejamā, t.i., laikā un telpā iekārtotā īstenībā. Nāves brīdī dvēseles enerģija apklust, tā rīkst darboties mums pieejamā veidā, caur fizikāliem izpausmes orgāniem. Bet laiciski-telpiskā, empīriskā īstenība ir tikai daļa no visas iespējamās īstenības." ("Gara problēmas")

Leu lasījām par dvēseles pēcnāves dzīvi, kad dvēsele līdz augšāmcelšanās dienai uzturas mirušo valstī - nāvēsā jeb soolā, un viņas vieta un stāvoklis mirušo valstī ir atkarīgs no pagājušās virszemes dzīves. Ar to gan ir apliecināta dvēseles nemirstība, bet ir arī teikts, ka tā nav vieni vienāds. Vēl vairāk šī atšķirība aizkapa dzīvā iezīmēties pēc miesas augšāmcelšanās, kur tā parādīsies ticīgajiem kā ielešana mūžīgā dzīvošanā, bet bezdievīgajiem - mūžīgā dievtālumā jeb pazudinātībā.

Miesas augšāmcelšanos neatvairāmi prese Dieva pirmatnējais radīšanas plāns. Būtnē bez miesas nav tas cilvēks, ko Dievs mūžībā vēlējās redzēt. Miesas šķiršana no gara nebija Dieva pirmatnējais radības nodoms. Grēks sabojāja Dieva nodomu: lai cilvēks bez nāves pārceļtos mūžīgā apskaidrībā. Taču Dievs šo nodomu nav atstājis. Mūsu dvēseli-garu gaida mūžīgā dzīve apskaidrotā miesā.

Šo Bībeles mācību par pēdējām lietām sauc par eshatologiju, un pie tās pieder otrajā ticības locekli apskatītā Kristus atkalatnākšana un pastarā tiesa, kā arī tagad aplūkojamās miesas augšāmcelšanās un mūžīgā dzīvošana, kas ir pēdējais pestīšanas piepildījums. Uz to atsevišķo ticīgo Kristus Baznīcā cauru laikam mūžībā vada Dievs Svētais Gars, jo šis pēdējais piepildījums, kad nāves vainas nebūs, kā viss pestīšanā, nav cilvēka pašs spēkiem iegūstams, bet ir Dieva žēlastības dāvana.

Mūžīgā nāve jeb miesas šķiršanās no dvēseles ir grēka nopelns. Miesas augšāmcelšanās jeb dvēseles atkalavienošana ar apskaidroto miesu un ielešana mūžīgā dzīvošanā ir atpestīšanas augļi. Jāmirst visiem, visi arī tiks augšāmcelti, tikai vieni uz dzīvošanu svētīlaimē, otri - uz pazudinātību. Un kā ticīgajiem apskaidrotā miesā, Kristus mie-

sai līdzīgajā, ir ļauts pilnīgi izbaudīt svētlaimi, tā bezdievīgo augšāmceltā miesa, kam nekas kopīgs ar Kristus nav bijis, atbildis viņu iekāšajam stāvoklim un kļūs par orgānu viņu moku un sodības izjušanai mūžībā. Cilvēks pats būs izšķīris savu mūžīgo likteni. Kas no Dieva būs bādzis, kaut Dievs viņu nesitīgi pie sevis sicināja, tas pats būs izvēlēties mūžīgo pazušenu un būs šķirts no Dieva.

Kāda būs tā jaunā, apskaidrotā miesa, ko mentos ticīgā dvēsele augšāmcelšanās dienā, to, protams, tegod mes nespējam izprast. Vai tā būs tā dāvatā astrālā miesa, vai pārādiesies kādā citā, mums vēl nepazīstamā veidā, to nevaram pateikt. Mēs varam tikai nojaust, ka tā būs ļoti īpatnēja, nemateriāla, bet ne bezveidīga, ar skaidri izteiktām zemes miesas pazīšenas zīmēm un no smalkām staru enerģijām veidota. Jēzus miesa pēc Viņa augšāmcelšanās nen bija tā pati visiem pazīstamā Jēzus miesa, tomēr arī citāda, straisīta no redzamās dabas likumībām. Tā arī mūsu miesas mentos citu epozūmu un citas iespējas.

Mūžīgā dzīvošene ir mūžīgajā un pilnīgajā sabiedrība ar Dievu Kristū caur Svēto Garu. Šīs dzīvošenas godība nav cilvēku valodē sprekstāma, neda cilvēka fantāzija iztēlojama. Tā notiek mūžībā jaunajā dabesīs un jaunajā zemē, kad it viss pasaulē ir sēsniedzis sevu piepildījuma sugetāko pakāpi. Svētlaimīgie ir iegājuši Dieva mūžīgajā mierā. Bet šis miers nav bezdarbība, vienmuļība un garlaicība; tas tieši ir tam pretstats. Tā ir rosīgs dvēseles tālāke attīstība preti pilnībai.

C. S v ē t ā l ū g š a n a

Visi teologi un reliģijas pētnieki ir vienprātīgi tai atziņā, ka lūgšene ir viseverīgākā reliģiskajā dzīvē. Tā ir pati reliģijas dvēsele, jo būt reliģiskam nozīmē - būt lūdzejam. Ja darbojas lūgšana, dzīve ir arī reliģija, bet, kur nevarīgs kļuvusi lūgšene, tur nevarīgs ir arī reliģija. Lūgšene tādejādi ir dvēselē lemītošās reliģiekās dzīvības mērsukle. Cilvēkam, kurš pārtraucis lūgšanas satikeni ar Dievu, vēl var palikt teorētiska dievība, bet viņam nav vaire

dzīvā Dieva, kas viņu glābj no grēka un izmisuma un dod spēku un drosmi dzīves cīņā. Ar dzīvo Dievu esista lūgšene, un kas to aizmirsis, tas kā bērns ir tapis mēms pret Dievu kā Tēvu.

Kas tad ir lūgšene? Tā ir ticīgās dvēseles elpošana, viņas dzīvības nesēja sērums ar Dievu. Sevosa vārdos Dieva runā uz mums: atklāj mums savu gribu, pasludina lēmumu par mūsu pestīšanu un aicina mūs to izmantot. Cilvēka personība un brīvība prasa, lai tas piedāvāto pestīšanu patstāvīgi sēvertu, ar visām vēlēšanām un ilgām tiecāmies pretī Dieva žēlastībai un savu gribu vienodams ar Dieva gribu. Lūgšana tad nu ir Dievam pretī tiecošā un atsaucīgā cilvēka runa, cilvēka gara pieskaršanās Dieva Garam. Tā lūgšana, reize ir pestīšanas iegūšanas līdzeklis un arī noteikums vienīgais tilts, kas vieno cilvēku ar Dievu.

Fr. Heilera savā ievērojamajā darbā "Das Gebet" izceļ lūgšanas universālo raksturu. Tā esot atrodamas visur: visos laikos un visās tautās. Tā esot vispārcilvēcīga parādība un dabīga dvēseles funkcija. Pret tiekami lūgt sebrūkot visi šķērņļi. Līdzīgi spriež arī H. E. Fosdiks savā grāmatā "Das Gebet ist Macht": "Lūgšanas vēsture ir reliģijas vēsture. Cilvēce nekad neizaug ārā no lūgšanas. Lūgšanas vispārcilvēcīgumu un dabīgumu pierāda arī tas, ka tā kaut apseleptā veidā dzīvo katrā cilvēkā. Cilvēku neticība mīt tikai viņu domās, bet ne dziļākojos dvēseles slāņos. Briesmu pilnas situācijas un nāves draude atmodina lūgšanas balsi arī tādos cilvēkos, kas parastējā, mierīgejā dzīves ritumā bija atteikušies no lūgšanas. Briesmu pilnas situācijas vienmēr pamodina un pastiprina lūgšanas tieksmi."

Bet lūgšanai jābūt vairāk nekā tikai impulsīvam dvēseles kliedzienam pēc palīdzības briesmu brīdī. Dievs grib, lai tā tiktu epzinīgi un sistematiski izkopta. "Lūdziet Dievu bez mītēšanās!" (1. Tes. 5, 17) Ja lūdzam tikai atsevišķos ārkārtējos gadījumos, tad būtībā esam aizgājuši atpakaļ pagānismā, kas savu elku etceres tikai spiedošā vajadzībā. Ista lūgšana ved mūs pie Dieva, kas grib būt katrām patstāvīgs, kāt - esoše Draugs, kura tuvums cilvēku ik dienas skaidro, paceļ un stiprina. Tādēļ lūgšanai nav gadījuma

reksturs, bet tā līdzīgi elpošanai ir nemītīga cilvēka garīgās dzīvības pazīme. Tāpatība Indijas apustulim Sadhu Sunderam Singam, kas saka: "Cilvēki, kuriem trūkst lūgšanas satiksmes ar Dievu, nav cienīgi, ka tos sauc par cilvēkiem, turpretī lūdzējs iemento tiesību tapt Dievs bērns un veidoties pēc Dieva līdzības." ("Dieva ietenība")

Uz Jēzus mācekļu lūgumu, kad viņi bija ieverojuši savu Kunga lūgšanas dzīvi, "Kungs, māci mums Dievu lūgt!" (Luk. 11, 1), Jēzus tiem smiedza savu Svēto lūgšanu. Tas nenozīmē, ka tikai tādiem vārdiem vien būtu jālūdz Dievs, bet šī lūgšana ir dota kā paraugs, pēc kuras lai mēs veidotu savas lūgšanas.

1. U z r u n a s v ā r d i

Mūsu Tēvs debesīs,

Kas tas ir?

Dievs ar to grib mūs labināt, lai ticam, ka Viņš ir mūsu istais Tēvs un mēs Viņa istie bērni, lai priecīgi, droši un ar stipru cerību Viņu lūdzam, it kā mīļi bērni lūdz savu mīlo tēvu.

Tāpat kā kādu mūzikas instrumentu var spēlēt pēc notīm un var arī skandināt brīvā improvizācijā, arī mūsu lūgšanas var būt noteiktas saturā un formā un arī tādas, kas brīvi veidotes pēc lūdzēja attiecīgā brīža dveseles noskaņojuma un individuālajām vajadzībām. Svētā lūgšana tomēr paliek kā epogulis, pie kura varam pārbaudīt savas brīvās lūgšanas, lai tās būtu saturīgas un pēc Dieva nodoma. Katrs teikums šai lūgšanā ir kā dārgakmens, kas katreiz atmirdz jaunā krāsu bagātībā, ja ar nopietnību un iedziļināšanos to lūdzam. Ja mēs esam parādūši savas brīvās lūgšanas noslegt ar Svēto lūgšanu, tad nekādā ziņā nedrīkstam to noskaitīt mehāniski un saturā neiedziļinoties. Mums jācenšas tur iegrimt ar visu dveseli. Tad vien mūsu lūgšana būs īsta lūgšana Jēzus vārdā un Jēzus garā. Ja mēs viņa ielgumdošanās pieminēsim, ka katru tās vārdu arī Jēzus lūpa ir izrunājušies, tad katrs vārds arī mūs ciešāk saistīs ar Jēzu, kas šizvien vēl lūdz līdzī katram istam lūdzējam.

Misionārs J.Knote jautāja kādsi nesen kristītiņi Afri-

kāgu sievei, kā viņa septēt lūgšanu Jēzus vārdā. Viņa atbildēja: "Ja man ir kāds vajadzība pie kāda ķēniņa, tad es kā sveša sieva nedrīkstu viņam tuvojies. Tad meklēju kādu vīru, kurš mani aizrunātu pie ķēniņa. Vislabāk turētos pie ķēniņa bērna, kuru viņš pazīst un mīl. Tad man nav jābeidzas, bet varu būt droša. Vai ķēniņš neklausītu dēla lūgšanu? Lūdzejš nav vecā nabaga sieva, bet dēls, ko ķēniņš mīl. TA arī es satveru to Dēlu, un esmu ar Viņu viens, Dievs tad mani never nicināt un manas lūgšanas atstāt neievērotas." Tas ir vienkāršs, nemācīta cilvēka skaidrojums, bet dzīls un pareize uztvere: Jēzus lūdz mums līdzī! Ar Viņu mācītu lūgšanu, Viņa vārdā un garā lūgdami, mēs varam droši nākt Dieva priekšā, tai pārliecībā, ka Dievs mūsu lūgšanu uzklausīs.

"Svētā lūgšana "Mūsu Tēvs debesīs" ir vēl atliekas no visu ticības šķiru izpostītās vienības", saka mācītājs S. Modersons, "ar vārdiņu "mūsu" tu ņem arī citu draugu pieredzi un liec viņus Debess Tēvam pie sirds." Patiesi, šī lūgšana vieno visus kristiešus vienā lielā seimā. Lai pie kādiem altāriem, lai kādā valodā un lai kādā veidā un rituālā arī tiktu Dievs lūgta, visur kopējs ir Jēzus mācītā bērna spziņa MŪŽIGĀ Tēva priekšā un tuvošanās Viņam TĀ vārdā, kas ir veicis: "Es esmu ceļš, patiesība un dzīvība, neviena netiek pie Tēva, kā vien caur Mani" (Jņ. 14, 6). Lai mēs, cilvēki, daudz maz seprastu Dieva attieksmi pret mums, tad Jēzus mums liek salīdzināt Dievu ar mūsu miesīgo tēvu: Mat. 7, 9-11.

Jau tā spziņa vien, ka Dievs ir mūsu Tēvs, mūs pilda ar varenu prieku, drosmi un laimi un liek sajūst mīlestību pret Viņu. To sķeistāko, kas mums ir virs zemes, - bērna jūtes pret saviem vecākiem, - to Dievs izlieto kā līdzību, lai rakaturātu istās cilvēku attiecības ar Viņu. Bet te ir vēl kaut kas vairāki tas, kādēļ mēs šo Tēvu rakstām ar lielo burtu un sākām: "Mūsu Tēvs debesīs". Mēs neveram visu mūžu sildīties vecāku mīlestības saulītē, jo vecāki šķiras no mums. Mūsu Tēvs debesīs bijis, ir un būs mūžam pie saviem bērniem. Viņam nav bārenišu un pēbērmu. Viņa nebeidzamā mīlestība ap-

tver visus un vienmēr, ja vien mēs paši ļaunprātīgi nestrēidām Viņā. Un kaut mēs būtu Viņu aizmirsuši, Viņš mūs neaizmirst un nebeidz mīlēt.

Bet šis mūsu Tēvs ir arī vienas zemes un debese Tēvs, pats bez sākuma un gala, tas pats vakars, šodien un mūžīgi, viss sākuma devējs un visa gaismā saucējs. Viņa rokas tur visu cilvēku un visas pasaules likteņus. Un mēs drīkstam nest Viņa bērne vārdu (Gal. 3, 26; Efez. 3, 14.15).

2. Pirmā lūgšanaSvētīts lai top Tava vārds.Kas tas ir?Dieva vārds gan pats no eevis svēts, bet mēs lūdzam
Šini lūgšanā, lai tas arī pie mums top svētīts.Kā tas notiek?Kad Dieva vārdus šķietī un skaidri māca, un mēs, arīdzan
kā Dieva bērni, svēti pēc tiem dzīvojam, to palidzi mums,
mīlais Debess Tāvs! Bet kas citādi māca un dzīvo nekā Dieva
vārds māca, tas Dieva vārdu nevēsti mūsu vidū. No tā pasargā
mūs, mīlais Debess Tāvs.

Kad uzrunāts tas, kura mīlestība un visspēcība to ir darijusi par mūsu un visa Tāvu, lūdzēja dvēsele, tuvodamās Vipam, apliecina godbijību Vipa Vārdam, kas iet pāri visiem vārdiem. Šeit tāpat kā otrajā bauslī Dieva vārds nozīmē vispirms pašu Dieva apzīmējumu. Dievs, Kungs, Debess Tāvs, Ra-
dītājs, Māžības Valdnieks un kā vien mēs arī nenosauktu Vi-
pu, kuru nevar papildināt aptvert neviens cilvēku valodas vārds, Vipš paceļas pāri visam cilvēcīgajam un laicīgajam ar to, ka Vipam vien ir svētums un māžīgums. Tas liek cilvēka dvēseleiniecīguma apzīpā krist ceļos un atzīt, ka vipš ir tikai radījums, bet Svētā Vara ir viss, un no vipas ir atkarīga cilvēka esība un dzīvība.

Pārli var mest netirumos, tomēr tā savu vērtību nezaudē. Tāpat arī Dieva vārds ir pāri mūsu vērtējumam. Vipu var pielāgt, bet Vipu var arī zaimot un nicināt, - Vipš tomēr ir un paliek svēts. Šī lūgšana grib izlūgt, lai arī pie mums, mūsu domās un dzīvē top svētīts Dieva vārds un parādīta tam pienācīgā godbijība un cieņa. Kas notiks ar karaspēku, ja vīrepavālnieka vārdam nebūs nekādas nozīmes? Kas notiks ar tautu, ja vīpās valdnieka vārdam nebūs cieņas? Kas notiks ar draudzi, ja tai Dieva vārds nebūs svēts? Mūsu pašu dēļ Vipa vārdam jātop svētitam! Citādīmēs, pišļu bērni, aizmirsisim, ka viapār ir svētums, un mēs arī paši nekād nepacelsīmes pāri pišļiem. Svētais ir augšup saucējs, svētais ir dzīvība, svētais ir sargātājs no nāves! Ja noliedz un nicina svētumu, tad sabruk mūris, kas aizsargā pret ļaunumu un grēku.

Otrkārt, ar Dieva vārdu te ir domāta Dieva mācība - Svētī Raksti un arī viņu izskaidrojumi, ja tie rakstīti un runāti ne cilvēkgudrībā, bet Svētā Gara svaidījumā. Tā arī M. Luters to ir sapratis. Cik dziļa kļūst tādējādi šī lūgšana! Mēs lūdzam, lai Dievs svētī savu vārdu mūsu dvēselēs, lai mēs aiz nedzīvajām Svēto Rakstu burtu rindām ieraugām bezgalīgā mīlestībā uz cilvēku cilti starojošo dzīvā Dieva vaiņu. Bet vēl vairāk mēs lūdzam: lai tas viss, ko mēs mācām, izskaidrojam, sludinām un rakstām par Dieva vārdiem, taptu svētīts! Ja domājam par mūsu laiku, tad izbrīnāmies, cik tālu sniedzies Jēzus gaišredzīgais skats. Cik daudz var nest launa bez ticības un bez Svētā Gara svaidījuma rakstīti raksti par reliģiskiem jautājumiem!

Ar mūsu pašu spēku nav iespējams ne Dieva vārdu šķīstī un skaidri mācīt, ne arī svētī dzīvot. Tādēļ jau mēs lūdzam Viņa palīdzību. Tas pats ticības "burvju riņķis" arī šeit redzams: Dievs no mums prasa, bet Viņš arī dod spēku izpildīt. Lai mūsu sēta sēkla tīrumos un dārzos augtu, Dievs sūta sauli un lietu. Tāpat mēs lūdzam, lai Dievs savu svētību dod arī tur, kur tiek sēta garīga sēkla un kur garīgiem augļiem ir jāaiznākas. Viss dievvārdu sludināšanas un mācīšanas darbs šīnī lūgšana ir ietverts un uzticēts Dieva roku svētībai. Tas arī nav mūsu darbs, bet Dieva paša darbs. Mēs esam tikai Viņa dotās sēklas sējēji. Ja mēs ticot un lūdzot to esam darījuši, tad augļi neizpaliks. Dieva dotai sēklai ir liela dīgšanas spēja, tā ir dzīva sēkla.

3. Otrā lūgšana

Lai nāk Tava valstība.

Kas tas ir?

Dieva valstība sanāk bez mūsu lūgšanas pati no sevis: bet mēs lūdzam šīnī lūgšanā, lai tā nāk arī pie mums.

Kā tas notiek?

... Debess Tāvs mums dod savu Svēto Garu, ka Viņa vārdiem esur Viņa ēlāstību ticam un dievišķi dzīvojam šē laicīgi, tur māģīgi.

Tā Jēzus mums mācījis lūgt un mēs it kā pacēlis Dieva līdzstrādnieku kārtā. Šī lūgšana ir dabīgs secinājums mūsu mīlestībai uz Debess Tāvu. Ja mūsu mīlestība būs patiesa

un daļu, tad mēsos arī modāsies vēlēšanās stāties Viņa darbā, lai vainotu dobes valstību. Tad Pestītāja pavēle - būt Viņa līciniekiem - atradīs mēsos paklausīgus un ūaklus izpildītājus. Tad no sirds skaņās šī lielā lūgšana, un mēs nebūsim tikai lūdzīgi, bet arī līcinieki, darbīgi līcinieki, kas savus vājos spēkus atdod šīs valstības celšanai.

Kas tad ir Dieva valstība, kuru celt arī mēs esam aicināti? Tā ir dzīve Dieva mīlestība un svētumā, kur visi tūkumī un nepilnības ir sadušī. Šī valstība jau ir īstenība debesis - mūžības pasaulē, bet viņa zemes tā nav vēl realizējusies, tā arvien vēl tikai top.

Jēzus pats šo valstību ir salīdzinājis ar dargu pērli, kuras dāļ visu var pārdot, un viņa ir jāpārdot, lai to iegūtu, - ar tīrumā aplēptu mantu, par kuru noko netia tai tālu stāvoši ļaudis, bet ko īsti prot novērtēt tikai nepietns meklētājs.

Ne tikai no cilvēkiem vien debesu valstība prasa upurus un visa pārdošanu, arī pati tā nežēlo neko, lai ņemātotu cilvēka dvēseli. Atpērsimies līdzības par pazudušo avi un pazudušo grasi (Luk. 15.nod.), pieminēsim Jēzus paša upuri! Šīs valstības sākumi ir noslēpumā tīti un šģietoni nicīgi un nazi. Tā ir līdzīga raugam, kura neliels daudzums sarauzēs visu mīklu. Tā ir kā sinepju graudiņš, kurš nepamanīts īsāk dīgt un izaug par jō lielu krūmu. Maza un liela roisē - tāda parādās šī valstība. Cik maza tā izskatās, ja raugāties uz šīs valstības pamatu licēja Jēzus Zemes dzīvi! No uz stalta kara zirga Viņš lejāja Jeruzālemē, bet uz aicināva lopiņa. Jēzus pats par sevi sacīja, ka lapsām ir alas, putniem ir ligzdas, bet Viņam nav kur nolīkt galvu. Tāpat tie, kas šo valstību īnosa plašajā pasaulē, nobija nekādi mācīti viri vai filozofi, bet vienkārši, nomaoti zvejnieki. Kad reiz Romas ķeizars Domiciāns (ap 80.g.) bija dzirdējis, ka viņa valsti esot radusies sekta, kura sludinot kādu Kri. u par ķēniņu, tad ķeizaram modās aindomas, vai tik nebriest kāda naidīgs politisks virziens. Viņš esot licis atsaukt kādus Jēzus radniekus uz Romu un izklaušinājis tos. Bet teraudzīdams viņu tulānainās un sastrādātās rokas, ķeizars smiedamies tos atlaidis. Šie mazie cilvēki taču nevarēja apdraudēt viņa - varonā ķeizara tronī! Un tomēr - nobija Romai līdzekļu cīņā pret Dieva valstību, tāpat kā novienam viers zemes nav līdzekļu cīņai pret to! Katram, kas pret to cīnas, neizbāgami būs

jāliecina kā Juliānam Atkritējam: "Tandem vicisti, Galilasa!-
Tomēr Tu uzvarēji, Galilietī!"

Arī tagad vēl, ārēji raugoties, šī valstība ir maza un
niecīga. Katrs var to apsmiet un izzobot pēc patikas, un šī
valstība to pazemīgi panes, jo tai nav lemts valdīt, bet kal-
pot. Kad tā valda, tad tā vairs nav Dieva valstība, bet valdo-
šā Baznīca un zaudē savu dievdoto dabu.

Nav Dieva valstība ietilpināta kādā ārējā sadzīves formā:
laicīgā valsts iekārtā vai zināmā Baznīcā. Tā stāv pāri pār
visu laicīgo. "Tā nav no šīs pasaules" (Jņ. 18,36). Un tomēr -
tā kā brīnišķīgs miers var nogalties cilvēku dvēselē un kār-
tot cilvēku savstarpējās attiecības, un vadīt visu dzīvi Die-
va mīlestības garā un ticības spēkā. Kad tā valstība kļūst is-
tenība, tad būs šī laikmeta gals, tad mēs no lūdzēju un lie-
cinieku draudzes kļūsim par slavētājiem.

Jo grūtāk kristiešiem virs zemes ir gājis, jo karstāk un
kvēlāk ir atskanējusi viņu lūgšana pēc Dieva valstības. Liekas,
visas cilvēces ilgas pēc uzvaras pār sāpēm un ciešanām, ilgas
pēc mīlestības, taisnības un miera, pēc pilnīgas atpestīšanas
un neiztraucējamā Dieva tuvuma satek šai lūgšanā. Un tieši vie-
grūtākajos pārbaudījuma brīžos visskaidrāk ir saskatāma virs
zemes Dieva valstības realizēšanās. Jo vairāk sadeg viss zomiš-
ķais un pašaulīgais cilvēkos, jo spožāk atnirdz Dieva valsti-
bas gaismā.

Vai mūsu dzīvē jau tas ir skaidri redzams, ka esam šīs
valstības apzinīgi pavalstnieki? Vai mūsu lūgšanas ir pārvēr-
tušās darbos? Dieva valstībā nedrīkst būt bezdarbnieku.

4. Trešā lūgšana

Tavs prāts lai notiek kā debesīs, tā arī virs zemes.

Kas tas ir?

Dieva labais un šķīstītais prāts gan notiek bez mūsu lūg-
šanas, bet mēs lūdzam šīni lūgšanā, lai tas notiek arī pie mums.

Kā tas notiek?

Kad Dievs visu launu padomu un prātu lauž un vaļas nedod
tiem, kas mums neļauj Dieva vārdu svētīt, nedz Viņa valstībai
nākt, proti: velnam, pasaulei un mūsu miesas prātam; bet kad
Dievs mūs atstiprina un pastāvīgus uztur pie Saviem vārdiem

un ticībā līdz pat mūsu galam. Tas ir Viņa ēsīgais un labais prāts.

Trešā lūgšana istenībā papildina otro, jo kur notiek mūsu prāts, tur nav vairs Dieva valstības. Pasaules ļaužu vairums dzīvo pēc sava prāta. Un ļoti bieži nespēj dzīvot, ka, visur rikodamies pēc sava prāta un sekodami savām tiecēm, ir kļuvuši kalpi kādam ļaunam prātam - sātana prātam. Tādējādi apstulbotiem tiem ir jāļauj aizīt savas dzīves maldus un piedzīvot bankrotu, lai mācītos padoties Dieva prātam.

Tāpat kā laicīgā valsts prasa no saviem pavalstniekiem pildīt tās likumus, arī Dieva valstība prasa, lai tiktu pildīti Dieva prāts. Starpība starp Dieva valstību un cilvēku veidotu valsti ir tā, ka pēdējā savus pavalstniekus piespiež ar varu pildīt likumus; Dievs turpretī gaida, lai cilvēki brīvi pieņem Viņa gribu, nepiespiesti seko Viņa prātam.

Ir labi, ja Dieva valstības noteikumi sakrīt ar mūsu centieniem, un Dievs grib to pašu, ko mēs gribam. Tad dzīve norit mierīgi, bez iekšējām vētrām un cīņām, un tad viegli ir lūgt šo lūgšanu. Bet grūtības rodas, tiklīdz Dieva griba vairo nesaskaņas ar mūsu gribu. Mēs spraužam nārnus, bet Dievs tos neļauj mums sasniegt. Viņš aizsprosto mums ceļu, Viņš lauž mūsu gribu! Piemēru tam ir daudz, kad rodas visrūgtākie pārdzīvojumi un dzimst vissāpīgākie jautājumi. Tie ir brīži, kad mūsu prāts negrib vairs pakļauties Dieva prātam. Bet citas izejas nav taču! Kurnēšana, spītēšana, nepadošanās Dieva prātam neko nelīdz, tas tikai mūsu atāvokli dara vēl grūtāku. Vai nav tomēr labāk pieņemt Dieva gribu un censties saaugt ar to, mācoties paciesties, kad Dievs mūs loka dzīves lokā? Viņa svētais prāts taču zin, kāpēc tas ir vajadzīgs: Jes. 55, 8-9. Cilvekam ir jāzina, ka Dieva ceļi tam nav pārskatāmi, un Dieva domas nekad nav mērojamas ar cilvēka saprāta mērskuli.

Stāsta, ka pie Mārtiņa Lutera atnācis reiz kāds viņa draugs un šēlojis: "Man nekas vairs nepadošas. Visas manas vēlšanās izgaist, manas cerības izjūk." "Mīļais draugs, tad tā ir tava paša vaina," atbildējis M. Luters. - "Mana vaina? Kā tā?" - "Jā, raugi, kāpēc tu lūdz: Tavs prāts lai notiek! Te tev vajadzēja lūgt: mans prāts lai notiek!? Bet kamēr tu svētajā lūgšanā lūdz, lai Dieva prāts notiek, tikpēr tev jābūt arī ar mieru, ka Viņš dara pēc tavas lūgšanas!"

Šī lūgšana, kas mums kādreiz arī nelabprāt nāk pār lū-

pām, ir tomēr brīnišķīga lūgšana. Tiesi te mēs viskaldrāk noņemām, kā lūgšana spēj cilvēku pārvērst, lai atceramies Pestītāju Ģetzemanes dārzā! Viņš lūdza: "Tāvs, ja tas var būt, tad lai šis biķeris iet man garām, tomēr nekā Es gribu, bet kā Tu gribi!" (Mat. 26,39) Pestītājam rūgtais ciešanu un nāves biķeris garām neaizgāja, bet egģelis no debesīm pārādījās un Viņu stiprināja. Un ja arī Dievs tavu lūgšanu tā nepaklausis, kā tu to bijī vēlējies, velti tu tomēr nebūsi uz Viņu saucis un klauvējis pie viņa durvīm. Viņš tev dos spēku no augšienes, aroņu un mierīgu sirdi, stiprākus plecus, spēcīgākas rokas, gaišākas acis. Tu varēsi nesalauzts nest savu nastu un bez kurnēšanas padoties Dieva svētajam prātam.

Šī lūgšana ir arī reizē lūgums, lai Dievs pats mūs māca darīt pēc Viņa prāta (Ps. 143,10). To ir atzinuši visi Dieva ļaudis, ka uz šaura debess ceļa bez Dieva palīdzētājas un sargātājas rokas mēs nevaram iet no soļa. Mūsu pašu prāts ir nespēcīgs un kūtis, bet ļaunā prāts ir velnišķīgi gudrs un vilcīgs. Vienīgi kopā ar Jēzu, mūsu Pestītāju, mēs varam staigāt šo svētības taku.

Dievs arī māca mūs darīt pēc Viņa prāta. Šī mācība var būt sāpīga, jo aplamais mūsos top laužts, bet tā ir dārga un nepieciešama. Pie kokiem un krūmiem ir atvases, kuras ātri aug un atņem kokam daudz barības un spēka. Vai nav dabiski, ka dārznieks tās šakli nogriež? Tā arī cilvēkā ir daudz ļauna un Dievam netikama. Ir tāpēc dievam pār mums jānāk uguni un vētra, lai mūsu dvēseles šķīstītu un mūsu prātu locītu. Bet aiz uguns un vētras nāk atpirdzinātāja vāgma. Tā arī Dievs mūs spirdzina un liek mums dzert no Viņa spēka avotiem.

5. Ceturtā lūgšana

Mūsu dienīgo maizi dod mums Ķodien.

Kas tas ir?

Dievs pār dod dienīgo maizi bez mūsu lūgšanas arī visiem ļauniem cilvēkiem; bet mēs tudzam šīs lūgšana, lai Viņš to dod mums atīt un ar pateicību saņem - mūsu dienīgo maizi.

Kas tad ir dienīgā maize?

Viss, kas pieder pie miesas uzturēšanas un valdības, proti: ēdiens, dzēriens, drābes, kurpes, ēkas, kļjas, lauki,

labi, laba laulāts draugs, labi bērni, laba saime, labi un
uzticīgi kungi, laba valdīšana, labs gaiss, miers, veselība,
kārtīga dzīvošana, gods, labi draugi, uzticami kaimiņi, un tā
ipropiām.

Ierindodams šo vienīgo lūgšanu, kas lūdz pēc zemā mantām, pārējo lūgšanu vidū, Jēsus ar to nav atzinis par mazvērtīgām cilvēka laicīgās dzīves vajadzības, bet tikai ierādījis tām pienācīgi atbilstošu vietu. No Dieva nāk garīgais un laicīgais derums. Viņš ir debess valstības Kungs un arī laicīgās dzīves Valdnieks, dzīvības un maizes Tēvs. Lai cik svarīga mums būtu maize laicīgajā dzīvē, tā nedrīkst aizņemt Dieva valstību (Mat. 6,33-34; Mat. 4,4).

Kad saulīte uzleca, tā uz visām pusēm izlej savu spožumu. Tāpat atspīd arī Dieva mīlestība visiem cilvēkiem: ir ļauniem, ir labiem (Mat. 5,45). Dievs gan dod dienīško maizi bez mūsu lūgšanas, bet istā Dieva bērni bez lūgšanas negēms dienīško maizi no sava Tēva rokas. Tieši maizes pelnāmā darbā tie izjūt, cik tie atkarīgi no Dieva, un ka maize nav tikai mūsu darba rezultāts vien.

Kāds žurnālists, aprakstīdams savu ārzemju ceļojumu, stāsta par ierašām un tikumiem Somijā. Tur, viņam braucot ar kugiti pa kādu ezeru, atmiņā iespiedies skats, kas viņu dziļi ietekmējis. Uz klāja atradušies vairāki turisti svešautieši, un septiņi somu zemnieki, kas devušies uz savām darba vietām. Pļecos uzkartām maizes kulēs viņi mierīgi sēdējuši uz kuga klāja. Tuvojies pusdienas laiks. Vērodami skaisto somu zemi, ceļotāji turpat uz klāja ēduši savas sviestmaizes. Tad arī spmu zemnieki sakustējušies, nogēmuši no pleciem maizes kules, izgēmuši brūnas maizes kukulīšus un nolikuši zemē uz kuga klāja. Tad, nometušies ceļos, viņi salikuši savas cietās sastrādātās rokas lūgšanā un viens no viņiem skaitījis balsi: "Mūsu dienīško maizi dod mums šodien!" Darbā radītie vīri nometušies ceļos uz cietajiem kuga dēļiem, viņu sirsnīgi lūdzošās, apgarotās sejas radījušas pārējos ļaudis dziļu pārdzīvojumu. Šie somu zemnieki zināja, ka viņu maize, kas, kā viņi paši saka, izauga no klints, iegūstama ne tikai ar viņu māku un veiklību, bet ar Dieva svētību. Pateikties Dievam par šo svētību neraucēja ne apkārtējie svešie ļaudis, ne vietā. Kaut arī mēs tādi būtu! Kristīgajam cilvēkam nav svarīgi tikai tas, ka Dievs dod mums mūsu dienīško maizi. To atzīdams, viņš grib

Mēs lūdzam šini lūgšanā, lai Debess Tēvs nouzliāko mūsu grēkus un visu dāļi tēdu lūgšanu mums noliedz, jo mēs neesam oienīgi to dabūt, ko lūdzamies, nedz to esam pelnījuši, bet lai Viņš no Šalastības mums visu to dod; jo ik dienas daudz grēkojam un tik sodību vien pelnām. Tad mēs aizīdzam no s rds gribam piedot un labu darīt tiem, kas pret mums ir apgrēkojušies.

Coturtā lūgšana mums atgādina, cik daudz mēs ik dienas nepelnīti saņemam no Dieva mūsu dienīško vajadzību apmierināšanai. To prātā paturādami, suprotam, cik lieli parādnieki mēs esam Dievam. Kas notiktu, ja Viņš saktu šo parādu no mums piedzīt! Bet to Viņš nedarīs. Viņš tikai grib, lai mēs to atzīstam, ka viss mūsu dzīvē nāk no Viņa. Cik lielam tad nu jābūt mūsu pateicības parādam!

Cik daudz soda mēs esam pelnījuši nepildot Dieva likumus! Cik daudz ir tīši grēkots un šiem likumiem proti darīts, savam prātam un savām iegribām sekojot! Cik daudzreiz mums to pat ne-maz neapjaušot grēks ir pielipis! Varbūt mēs gribam atgādināt Dievam kādus labus darbus, ko esam darījuši, kā vienam jeb otram esam palīdzējuši u.t.t.? Ak, ar visu mūsu centību un labo gribu pavisam nabagi un nošļojami mēs izrādītos Dieva priekšā! Arī tam nav nozīmes, ja cilvēki mūsu labo darbu dāļi mēs cienī, — Dieva gaismā mūsu spožums nobāl. Kas ar savu dzīvi nestājas Dieva priekšā, tas nevar noredzēt, cik liels ir viņa grēku parāds. Kā sakogi aizklāj sauli, tāpat arī mūsu grēki mūs šķir no dieva. Tādēļ tukstoškart sīsnīgi ir jāatskan mūsu lūgšanai: "Tēvs, piedod mums mūsu parādus un esi mums, grēciniekiem, šalīgs!"

Kadēgas pilsētas tuvumā savā vasarnīcā dzīvoja kāds vīrs pārpilnībā, bet arī rakstura stingrībā. Viņa dzīve tiešām bija nevainojama, un viņš iemantoja savu kaimiņu un visu to diegu, kam ar viņu bija kādas darīšanas. Viņš nebija līstīcīgs devījs, bet katram vajadzēja pierādīt, ka viņa veikals ir un droša un stingra pamata un ka viņš visus savus pienākumus priekšzīmīgi pilda. Tad viņš arī aizdeva lielakas summas. Kad viņam jautāja par mātīgās dzīvības cerību, tad viņš atbildēja: "Es esmu goda vīrs un noteikti samaksāju visus savus parādus." Viņš bija jau gaimā vecumā, kad redzēja brīnīšķīgu sapni: viņš bija miris un atradies lielā zālē, kur vīrs kādām durvīm bija uzrakstis "Še nonāk debess tie, kas savus parādus ir samaksājuši."

"Bet pirms es paguvu šīs durvis atvērt, domādams, ka tās ir tieši man," stāstīja vēlāk šis bagātais vīrs, "telpā ionāca kāds bāls un norūpējies cilvēks. Viņš tuvojās man un sacīja: "Es nāku, lai atgādinātu jums jūsu parādu." "Kā tā?" es brīnījos. "Es jūs nemas nepacīstu. Kā tad es būtu jums kaut ko parādā?" Bālais vīrs mani mierīgi un stingri uzlūkoja un sacīja: "Vai jūs atminaties, kā jūs pirms divdesmit gadiem karsti tveicīgā vasaras dienā braucāt uz pilestu? Ceļmalā gulēja kāds svešinieks, nabags, noguris un slimis. Viņš aizrūpīgi lūdza viņu līdzī papemt. Bet jūs zīrgam pierāvāt grožus un ātri aizbraucāt garām. Svešinieks esmu es, jūs man esat parādā šo braucienu ne pēc pasaules likumiem, bet pēc Jēzus mīlestības valsts pavēles." Šie vārdi mani satricēja, bet pirms es atradu atbildi, manā priekšā stāvēja jau kāds cits, ko es pazīnu. Tas bija mans kaimiņš. Viņš vaļcāja: "Vai atminaties to bargo ziemu? Mana sieva un bērni bija slimī, man pašam nebija darba. Lai izbēgtu badam, es pārdevu govi. Jūs zinājat manu vajadzību un, izmantodams to, piedāvājat man zemu maksu. Bet pārējais ar procentiem ir pierakstīts uz jūsu vārda Dieva grāmatā." Man nebija nekā ko teikt, un es sabruku savas sirdsapziņas mocīts. Tad es redzēju pa pusatvērtajām āra durvīm vēl dauda cilvēku, kas gaidīja, lai man pietektu savas prasības, kuras es nespēju samaksāt. Galīgi satricēts no bailēm un nožēlas, es kritu pie zemes, situ pie krūtīm un saucu: "Ak, Dievs, es nevaru savus parādus samaksāt! Vai tad nav nekādas glābšanas?" Un tad vīrs durvīm parādījās cits uzraksts: "Jēzus Kristus mīlīnis mūs šķīsti no visiem mūsu grēkiem." Es uzmodos un zināju isto ceļu. (Baznīcas Kalendārs 1938.g.)

Paši lūgdamies, lai mums atļauj mūsu parādus, mēs nedrīkstam aizmirst Jēzus vārdus par piedošanu līdzcīlvēkiem: Mat. 6,15. Cik nopietns ir Jēzus noteikums, to rāda līdzība par blēdīgo kalpu (Mat. 18, 23-35), kas labi paskaidro piektās lūgšanas vārdus. Ja mēs paši tik bagātīgā mārā esam saņēmuši piedošanu no Debesu Tēva, tad arī mūsu pienākums savam tuvākajam, kā M. Luters saka, ir no sirds piedot un labu darīt. Piedošana ir viena no galvenajām Jēzus tikumiskajām prasībām, - tas nepārprotami skaidri ir apliecināts evaņģēlijos: Mat. 18, 21, 22. Ir jāpiedod neskaitāmas reizes. Jēzus liek mums piedot ne tikai tiem, kas kādreiz pārsteidzībā vai nesavaldībā mūs aizskāruši, bet arī tādēļ, kas mums dara pāri tieši, ļaunā nolūkā: Mat. 5, 43, 44. "Šī, kēģis, es nopiecinu ļauna!", saka kaģitis Kārļa Skalbes skaidrajā pasacīgā "Kāģis dzīrnavigus". - "Kāpēc valrot mēpes?

lai labāk valdrojas prieks!"

Jēzus prasīta piedošana nav prostrunā ar šodiem, ko māja vai skola uzliet, lai audzinātu vai labotu. Tāpat ir aplami attiecināt Jēzus piedošanas bausli uz valets varu, prasot piedošanu visiem zagļiem, laupītājiem, slepkavām un citiem noziedzniekiem. Jēzus bauslis ir vērts pret atreibību un ļaunu, naidīgu prātu cilvēku savatarpējās attiecībās un personīgajā dzīvē. Šods nav atreibība, bet laba nolūka cīņa līdzeklis pret ļaunumu, un to ir atļauts lietot tiem, kam ir dota noteikšana vai vara pār citiem. Jēzus, prasīdams piedošanu, grib tikai, lai ienaida un ļaunums zustu no ļaunu sirdīm un mīlestība valdītu sirdī un dzīvē.

7. Sostā lūgšana

Un neļaved mūs kārdināšanā.

Kas tas ir?

Dievs gan nevienam nekārdina, bet mēs lūdzam šini lūgšanā, lai Dievs mūs glābj un pasargā, ka veltam pasauli un mūsu miesa mūs nepievil, nedz iaved notiecībā, izkaisumā, nedz citā lielā kaunā un grūtā, un kaut ar tiem tātu kārdināti, ka tomēr beidzot uzveram un virsroku dabūjam.

Oļotājus tuksnesī bieži maldina t.s. fatamorgānes - skaistas māju ainav, kas gan sola jauku un atspirdzinošu oāzi tālumā, bet zuru nemaz nav. Tā arī "velns, pasaule un miesa" prot mums uzburt brīnišķīgas māju ainav, un cilvēks nokļūst briesmās, ja ļaujās savaldzināties. Grēks bieži vien no sākuma šķiet tik maigs, tik interesants un it ka nevainīgs. Tikai pēc tam tas kļūst briesmīgs un nešalīgs. Visiem pazīstamais sakāmvārds: "Padod velnam tikai mazo pirkstiņu, un drīz vien tas paņems visu roku" - ir tiešām pareizs. Tikai mazs solītis novedā sperts - un cik grūti ir atkal tāt uz istā ceļa!

Kārdināšana pati par sevi gan vēl nav nekādas ļaunuma. Tā ir pat derīga un nepieciešama. Kā katrā cīņā, tā arī cīņā ar kārdinājumu mūsu spēki tiek vingrināti un aug. Mēs nevaram būt kā siltumnīcas stādī. Mums ir jānorūdas visādos vejos un vstrās. Par ļaunumu kārdināšana kļūst tikai tad, ja ar to neceicāries, bet viļai padodāties. Mēs lūdzam šini lūgšanā, lai Dievs mūsu neatstāj kārdināšanā, bet lai allaž palīc to uzvarēt

Kas pie Dieva turēties, ta m arī Viņš dos tik daudz spēka un izturības, lai visās kārdināšanās varētu būt virsroku (1.Kor.10,13). Debesu Tēvs grib, lai Viņa bērni uzvaru izcīnītu paši. Viņš sūta mūs pasaulē pirms mēs nākam debesīs. Par kugi, kas ir tikai ošā vien stāvējis, nevarēsim sacīt, ka tas ir atpirs un drošs. Tikai tad, kad tas uz jūras ir pāriejis vētras un vilņus un vesels atkal atgriezies ošā, mēs zināsim, ka tas ir izturīgs. Cīņā ar kārdinājumiem aug mūsu dvēseles stiprums, un ja nebūtu kārdināšanu, mēs arī nezinātu savu stiprumu.

Jēzus nesaka: "Sargi mūs no kārdināšanas!". No, Viņš zina, ka no tās nevar dzīvā izvairīties un ka tā ir pat nepieciešama, no tās nāk svētība. Jo lielākas būs cilvēka ilgas pēc skaistības un svātes dzīves, jo arī sāpens nāks ar bīstamāku un rafinētāku kārdinājumu. Tādēļ, eilās jābūt modriem! Ja mēs kārdināšanu iedomājamies kā ugunīgu burvju loku, tad mēs ar viņu varam cīnīties tikai tā, ka mēs paši paliekam ārpus šī loka. Lidz ko mēs pārskāpjam šo loku, mēs esam nodrošināti. Neietiet iekšā kārdinājuma valstī! Katru kārdinājumu jau pašā sākumā atvainīt un savās domās ap to neafilināties! Tie ir nepieciešamie uzvaras noteikumi. Visi velni mums nekā nepadarīs ar visu savām skaistajām māgu ainām, ja stipri turēsimies savas valsts - dievbērības robežās.

Grieķu vārdam peirasmos, kas latviešu valodā ir tulkota kā kārdināšana vai kārdinājums, ir arī nozīme -pārbaudījums. Bet arī vārds "pārbaudījums" var tikt tulkota dažādās nianšās. Dr.J.Sanders to saprot kā eksāmenu: "Dievs pārbauda mūs kā skolotājs skolēnu: uzdod mums izturēt grūtības, bēdas, lai pierādām savu ticību, izturību un lai tāni stiprināties. Še piedomājams sevišķi baidzamsis pārbaudījums, pārceļot no šīs zemes skoles mūžīgajā dzīvē. Skolēns lūdz, lai pārceļ viņu uz augstāku klasi bez eksāmens, bēdām, ka nekristu cauri. Mēs lūdzam, lai Dievs mūs noveda lielās bēdās un gizejot mūs nevestu grūtā cīošanā." ("Krištigas ticības reforma", 36. lpp.)

Katrs kārdinājums ir pārbaudījums mūsu ticībai. Bet vārds "kārdināšana" ir savu spējām piešāns un tonēt domas kaut ko vairāk, to, kas nav izcīnījis ar vārdu "pārbaudījums". Tādēļ, paliekam pie pirmā. Še dažādi veidi pārbaudījumi, gan arī kārdināšanas ir tādi brīdi mūsu dzīvē, kad cilvēkam nepietiek

ar savu spēku vien. Mēs lūdzam, lai tādos brīžos pats Dievs mums stāvētu klāt ar savu spēku.

8. S e p t i t ā l ū g š e n ā

Bet atpestī mūs no ļaunā.

Kas tas ir?

Mēs lūdzam šīnī lūgšanā, isi sakot, lai Debess Tēvs mūs atpestī no visa ļauna pie mīestas un dvāsoles, pie mantas un goda, un beidzot, kad mūsu stundīpa nāk, mums dod svētīgu galu un no šīs bēdu pasaules mūs žēlīgi uzņem pie Sevis debesīs.

Ar ļaunu parasti cilvēki saprot visas nelaimes un oīšanās, kas tiem var uzbrukt gan miesai (dažādas slimības, nelaimes, bēds u.t.t.), gan dvāselei un garam (grēki, sirdsēpziņas sēds, prāta aptumšojums, kaīslības), īpašumam un mantai (uguns brīesmas, plūdi, krūsa, kari, zādības) un godam (nōdevība, meli, ālauna slava, aprunāšēns). Tātad, kad lūdzam Dievu, lai Viņš mūs pasērgā no visa tā, vai arī, ja nu šie ļaunumi uznākuši, mums dod pacietību un spēku tos pēnest. Mēs nevaram visas šīs lūgšēnes un vēlēšēnās pa vienai nēst Dievam, un tas arī nav vajadzīgs. Dievs gēdas par mums! Mēs ticībā nododam sevi, savu dzīvi un nezīnāmo nākotnī Dieva rokās. Mūsu Debess Tēvs var visu, un nav tādu spstākļu, kad mēs nevarētu uzticēties Viņam. Viņš zīna ceļu, kad mēs vairs nēssērdzam īzeju un domājam, ka bojāēja ir klāt.

Kādā grāmātā lasīju par diviem cilvēkiem Alpu kalnos. Tie ir bijuši kāds ceļotājs un viņa vadonis. Ceļotājs redzī: tacīpa paliek arvien šaurāka, vienā pusē kalns nogāze, otrā - bezdībēnis. Piepēši viņam šķīet, ka tacīpa īzbeīdzas. Ko nu? Bet pavadonis mierīgī atbīld: "Nēbaidīeties, nācīet tik droši uz priekšu!" Un kad viņi nonāk tajā vietā, kur ceļotājam šķīta, ka ceļš īzbeīdzas, viņš redzī taku aiz klīnts kraujēs pagriežoties citā virzīenā. Tā tas klīst arvien plātāks un drošāks. Tā arī mums īet dzīvē. Reīzem šķīet: nupat, nupat visī spstākļī tā sareģījušēies, ka vairs nav īzejes, ka visē pagalam un jāiet bojā. Bet kaut mēs tad vairāk palēautos uz savu Debess Tēvu! Viņš ir glābīpēš! Viņš visu nēkārtosī! Vērbūt ticēī tur, kur šķīte: nu viss pagalam, - saksīes

jauna, pavīsam jauna oļš. Ne vienmēr tas ir ļaunums, ko mēs par ļaunumu saucam. Grūtības un neveiksmes mūs kausē un rūda mūsu raksturu. Mēs ticēsim, ka Dievs visu, visu spēj vērat par labu.

Dievs negrib mūs spīdzināt, Viņš grib mūs pestīt un žēlot. "Kā māte mīla, laba, Viņš bernus glābj un glābā". Dievs mums ir ne tikai pavelejis lūgt: "Atpestī mūs no ļauna!" Viņš ar paklausa šādas lūgšanas. Cik daudzi ir stāvējuši briesmās kā zem pocalta šķepa, kas ik brīdī ir gatavs krist, un vienīgi viņu uzticība un padevība raidītās lūgšanas uz Dievu viņus ir pasargājušas no visa ļauna.

Pazīstamā Halles bāreņu nama dibinātāja Augusts Hermaga dzīve ir spilgta liecība tam, cik brīnišķīgi Dievs var ļaunu novērst un palīdzēt dažādās laicīgās bēdās un rūpēs. Franko teica: "Es visu esmu nodevis Viņam rokās. Es esmu gatavs pieņemt katru iznākumu, ja vien mans Pestītājs paliek pie manis. Bet es esmu daudzkārtīgi to piedzīvojis, ka Viņš mīlestība mani nepelnīti pasargā no visa ļauna."

Šo lūgšanu lūgdami mēs ilgojamies, lai Dievs atpestī no ļauna ne tikai vispārējā nozīmē, no viena vai otra mūsu dzīves ļaunuma, kas varētu uzbrukt mūsu mantai, dzīvībai un dveselei, bet arī no tās ļaunās varas, kam esam devuši vārdu velns jeb sātans, un kas vienmēr mūs grib šķirt un atraut no Dieva, mazinādams mūsu ticību un sedams sirdi šaubās. Un kad visu pasauli grīst viņa varā un pār cilvēci draud nākt antikrista laiks, tad lūdzam Dievu pasargāt mūs, jo Viņš to ir solījis savā vārdā, runādams par savu evēto, brīnišķīgo glābšanu pasaules pēdējās dienās.

9. G a l a v ā r d s

Jo Tev pieder valstība, spēks un gods mūžīgi, Āmen,
Jes tas ir?

Mums būs tiešām ticēt, ka tāde lūgšana Debesu Tevām
patik un Viņš to paklausīs: jo Viņš pats mums pavelejis tā
lūgties un solījis mūs paklausīt. Āmen, Āmen - tas ir
patiesi, patiesi, tam bus tā notikti.

Gala vārds vēlreiz izskan tā ticība, kas mūs ir vadijusi visu lūgšanas laiku. Mēs neesam aizmirsuši, ka mūsu Debesu Tēvs, kaut arī mums mīļš, tomēr ir visuvarētais

debes un zemes Radītājs. Ir labi kalpot vērenam, gudram un gādīgam valdniekam. Ir labi mums, kristīgajiem, kas zinām, ka pār mums valda Kungu Kungs un Valdnieku Valdnieks - mūžīgais Dievs. Viņš var palīdzēt, jo Viņam ir vara un pieder valstībai! Viņš var savu varu parādīt, jo Viņam ir spēks! Viņš var savu gribu izpildīt, - un tas ir Viņa gods! Bet Viņa neaprašāmā milestība ir tā, ka Viņš grib palīdzēt. To arī M.Luters mums atgādina.

Kā jūra savus viļņus nemitīgi veļ pret krastu, tā ļaunu pseudzes virs zemes ir nākušas un gājušas. Iau laiku skatījušas šīs saules gaismu, tās atkal ir aizgājušas tālos aizsaules ceļos. Kā ūdens strūkle no artēziskās akas uz Iau brīdi paceldamās brīnišķīgā lidojumā, drīz atkal sabruk pret akas granīta sienām, tā arī cilvēka apbrīnojami augstu ir cēlies savas spējas un atziņa, bet nāves apraustai robežai pāri nav ticis, jo "mūžu dzīvības laika paiet ātri, un mēs atzīdojam kā ar sparniem" (Pa.90,10). Tik Viens bija vēl, pirms kalni radušies, pirms zeme un pasaule radīta. Šim Vienam ir nemirstība un mūžība. Pats pēdējais vārds svētajā lūgšanā pirms "āmen" mums to pasaka, kādēļ mēs, piļņu bērni, esam locījuši ceļus Viņa priekšā, laika steigā meklējami patvērumu pie Viņa. Tas tādēļ, ka Viņam pieder valstība, spēks un gods mūžīgi mūžos!

Ja kāds vēl nezaprot šos svētās lūgšanas vārdus, lai atceras: reiz ķeizaram Augustam Ēģiptā - man pieder valstībai! Un viņš lika skaitīt savus pavalstniekus it kā rautu savās milzīgajās krātuvēs. Kas ir palicis no viņa valstības? Vai vēsture pazīst kaut vienu nebrūkošu imperiju? Bet ir kāda Valstība, kas, neskatoties uz viņas pretinieku naidu, ik dienas varēas plašumā, sniedzamās no zemes gala līdz zemes galam un iet tālu pāri tiem, ietverdama sevi reiz dzīvojušās, tagad esošās un vēl nākotnē dzimstošās pseudzes. Tā - Mūžīgā Dieva Valstība!

Reiz Herodem Ēģiptā: man ir spēks! Un paceļot drausmo zobenu pret Bētlemes bērniem, viņš Ēģiptā to pierādījis katram un visai pasaulei. Bet vēsture rakstīja citu patiesību: pret ticību nelīdz visusākais zobens! Tā vajos un nespējīgos cilvēkus dara par neuzvaramiem varoņiem. Tā pacēlā visas ciešanas un iztur visus pārbenīgumus: tas ir Mūžīgā Dieva Spēks!

Augusta un Heroda gods kopā, vai tas reiz neaptumšoja gandrīz pat sauli? Milzīga bija daudzu varenu valdnieku gods, Bet tas viss ir tikai mirkļa apmāns. Ar vestures nenoslaukāmjiem putekļiem tiek apsegta vareno goda mirdzums jau itin drīz pēc viņu aiziešanas aizsaulē. Bet it visa, kas bija, notiek un būs atmirzīs Mūžīgā Dieva Gods!

D. S a k r a m e n t i

1. Sakramentu būtība un nozīme,

Ar vārdu "sakraments" baznīcas valoda sauc tadu svetu, paša Kristus apstiprinātu Baznīcas darbību, kurā ar redzamu, no zemes dzīves ņemtām zīmēm pasniedz mums neredzamas debesu žēlastības dāvanas. Tās pazīmes raksturo kādu svetu darbību, lai to varētu saukt par sakramentu: 1) Kristus iestādījums, 2) redzamā arojā zīme un 3) neredzamā žēlastības dāvana. Šiem notikumiem pilnīgi atbilst tikai divi sakramenti: sveta kristība un svētais vakarēdiens, kādēļ Dr. M. Luters vienīgi šos divus paturējis. Citām katoļu baznīca par sakramentiem atzītām svētām darbībām (biktij, firmacijai, levlībai, priesteru ordinācijai un pēdējais - svaidišanai) trūkst vai nū redzamās zīmes vai tieša, nepārprotama Kristus apstiprinājuma.

Kristus sakramentus ir iestādījis tāpēc, lai ar to palīdzību cilvēks savas laicīgās dzīves gaitās varētu doties istakā dzīves kopībā ar Kristu, lai šī kopībā pastāvīgi varētu nostiprināties un ; likt. Neredzamas, pārjutekliskās debesu žēlastības dāvanas, kuru iegūšana notiek sakramentos, mūsu Kungs un Pestītājs sava lielā gudrībā un mīlestība mūsu miesīgās dabas vajības un aprobežotības dēļ ir ietēpis redzamā un jutekliski tveramā tērpā, tā dodot mums lielāku drošību par žēlastības patiesu saņemšanu. Baznīca, kas ir Kristus redzamās eksistences turpinājums pasaulē, savu uzdevumu cilvēku dvēseles var veikt tikai tad, ja tā blakus sludinātam Dievs vārdam arī ar sakramentiem sien dvēseles kopībā ar Kristu. Sakramenti ir uzskatāms apliecinājums, ko Dievs Kristus grib rādīt pasaulei, ka Viņš mājā Baznīcā un ka Viņš dzīvības strauves to vēl vienmēr no jauna piepilda.

Nedrīkst sakramentus sajaukt ar simbolu, jo tie viens no otra radikāli atšķiras. Simbols ir tikai uzskatāma aine

vai zīme kādai pārjutekliskai idejai, un tā mērķis ir ar šo klātesošo, redzamo zīmi likt nojaust tālo, neredzamo Istenību. Bet starp šo zīmi un Istenību nav būtiskas kopības. Sakramentā jutekliskais arī ir tikai zīme pārjutekliskajam, bet pārjutekliskais nav šķirts no jutekliskā, ir ar to cieši saistīts, tā ka jutekliskā sapņmējs līdz ar to satver arī pārjuteklisko Istenību. M.Luteram sakramenti nav vis kaut kādu kristīgu ideju simbolizētāji vai konkretizētāji, bet Dieva žēlastības un dzīvā Kristus iemiesotāji. Tā kristība nav simbols jaunai dzīvei, bet tā patiesi dod sākumu jaunai dzīvei, kristības sakramenta ārējais elements - ūdens nav norādītājs uz Kristus, bet gan Kristus klātbūtnes garantija.

Tāpat Svētais vakarēdiens nav simbols grēku piedošanas idejai, bet patiesi dod grēku piedošanu grēciniekiem. Maize un vīns svētajā mielastā nevis norāda uz Kristus miesu un asinīm, bet patiesi ir Kristus miesa un asinis. Abi šie Baznīcas sakramenti nevis modina cilvēka domas par Dievu, bet patiesi to vieno ar Dievu, jo sakramenti, kā M.Luters saka, ir vienīgā vieta pasaulē, kur ir atvērti debes vārti, pa kuriem Dievs no debesīm ienāk redzamajā pasaulē.

Ja sakramenti būtu tikai cilvēku izdoma, tad tā būtu lielākā patvarība saistīt Dievu pieniecīgiem zemes elementiem. Tā būtu rupjākā Dieva zaimošana šos elementus godāt kā dievības inkarnāciju. Sakramenti ir Dieva iestādījums, - to nekad nedrīkst aizmirst. Ja Dievam ir labpatīcis no debesu augstumiem noliekties nioigos sakramenta elementos, lai tajos iemiesotos, tad jāapklūst cilvēka prātošanai. Cilvēkam vienīgi ceļos jāslīgst šī Dieva brīnuma priekšā un godbijībā jāsaņem dāvanas, kādas tam pasniedz. Ja Dievam ir labpatīcis no visām Svētām radītām vielām izraudzīties tieši ūdeni un maizi ar vīnu savas godības un klātbūtnes atklāšanai, tad cilvēka prātam tur nav nekā iebilstams un ir jātic tam, kas ir pāri viņa saprašanai. M.Luters saka - Dievs būtu varējis izvēlēties arī kaut ko citu: būtu varējis cilvēkam pavēlēt ēst meža ābolus vai lasīt saimus tīrumā. Tad šim darbībām būtu tāda pati sakramentāla nozīme, kāda ir ūdens mazgāšanai kristībā un maizes un vīna baudīšanai Svētajā vakarēdienā.

Tā sakramentu būtību skaidro arī mācītājs J. Birģelis savos "Ticības pamatos": "Dievs ir nosaņojis, ka cilvēks Dieva klātbūtni visskaidrāk var izmanīt un vispilnīgāk izjust: Baznīcas sakramentos, kuros Dievs aizvien ir klāt. Tāpēc katram, kas grib sastepties ar Dievu, jānāk sakramentālā vienībā pie Dieva. Kā Kristus ir vienīgā persona, kurā cilvēks ir apvienots ar Dievu; kā Kristus ir vienīgais punkts vēsturē, kur laiks apvienojies ar mūžību, tā Baznīcas sakramenti ir vienīgā vieta, kur zemes dzīvē ir pavērtas debess dārvīš, lai pa tām iepludinātu ticīgā cilvēka dvēselē dievišķo spēku pilnību." (267.lpp.)

Ārējā zīme top par sakramentu tiešai saņemšanai vai baudīšanai ar t.s. konsekrāciju - sakramenta iesvētīšanu, kas satur nesaisinātus un neviltotus mūsu Kunga Jezus Kristus teiktos iestādīšanas un apsoliņuma vārdus. Kā zināms Katoļu Baznīca kopā Laterāna koncīle Romā 1215.g. māca, ka priesterim viņa amata varā izdarot konsekrāciju, Svētā vakarēdiena elementi dievgalda traukos top par reālu Kristus miesu un asinīm. To sauc par transsubstanciācijas mācību (tā top uzsvērtā vienīgi attiecībā uz dievgaldu, ne uz kristības ūdeni). M.Luters to stingri uzsvēra, ka ne altāra kalpotājs, bet Kristus vārds dara elementus par sakramentiem. Viņš mācīja, ka Svētajā vakarēdianā tāpat kā kristībā, Dievs ne tikai gerīgi, bet reāli ir klāt. Taču sakramenta iestādījums vai apsoliņums attiecas tikai uz tiešo baudīšanas vai saņemšanas brīdi. Kristību un dievgalda traukos ir tikai elementi un nekas cits. Tā ir t.s. konsubstances mācība. Pēc M.Lutera uzskata katrā konsekrācijā, kuras mērķis nav tieša sakramenta lietošana vai baudīšana ir Jezus vārdiem pretēja un Dieva apsoliņumu ziņā tukša. Tā ir sakramentu necienīga lietošana un smaga māpticība, kas sakramentus ved magijas un burvību lokā.

Lai sakramentu svētību satvertu, vajadzīga ticība, bet pašā sakramenta būtība un viņa vērtība nav atkarīga no cilvēka ticības. Kas sakramenti ir, tas tie ir pēc Dieva gribas un ne uz cilvēku ticības pamata. Kristus iestādījumā un Viņa apsoliņuma vārdos ir drošība sakramentu vērtībai, atkarīgi no mūsu ticības tiem vai mūsu uzskatiem par tiem. Mūsu ticība neko nespēj pielikt sakramentu vērtībai, kas tiem jau nebūtu pēc viņu būtības, un arī mūsu neticība viņu

būtisko vērtību nemazina. Zelte paliek zelta, vienalga kā rokās tas arī atrestos. Sakramentu objektīvā vērtība nav atkarīga no saņēmēju subjektīvā vērtējuma.

Bet sakramenti nav arī magiska līdzeklis dvēseļu svētīšanai. Tikai tas vien saņem sakramentu svētību, kas tiem tic. Ticība jau ir orgāns tā saņemšanai, ko Dievs dod. Tātad ticībai ir ļoti liela loma sakramentu saņemšanā, kaut arī sakramentu objektīvā vērtība no tās nav atkarīga. Bet ticība šī objektīvā vērtība kļūst par cilvēku subjektīvo īpašumu.

Nerunājot atsevišķi par katru no sakramentiem, tomēr varam jautāt, kāda ir sakramentu vispārīgā nozīme cilvēku dzīvē. Ja kristieši augstu vērtē Jēzus vārdus: "Kur divi vai trīs ir sapulcējušies Manā vārdā, tur Es esmu viņu vidū" (Mat.18,20), un cenšas piedzīvot Viņa klātbūtni lūgšanā un Baznīcas dievkalpojumā, tad visistākā un sīrenīgākā dzīves kopība ar Kristu pēc Viņa apsoliījumiem iegūstama Viņa iestādītajos sakramentos. Kristība šai kopībai liek pirmos pamatus un Svētais vakarēdiens ir regulāra Kristus uzņemšana sevī, ejot šo bagātības ceļu. Sakramenti ir kristīgās dzīves nepieciešamās un neatvietojamās prasības, jo vienīgi ar tiem cilvēkos var ieplūst dzīvības spēks, kas ir nācis no pašs Dieva un kas cilvēka dzīvi paceļ uz augstākas, pārlaiotīgas pakāpes.

Sakramentu nozīme cilvēka dzīvē nav nemaz tik vienkārši izanalizējama un ar prātu izpētāma. Katrā ziņā tā ir daudz, daudz lielāka, nekā to var spriest pēc ārējiem vērojumiem vai pēc attiecīgas izjūtas un tveramā pārdzīvojuma. Sakramenti ir noslēpums un mistērija, kas skubina uz pielūgšanu. Tieši viņu neizskaidrojamība ir viņu lielākā nozīme, jo tur apliecinās tas, ka tie aizved Dieva tuvumā. Protams, visos laikos ir bijuši ļaudis, kuru prāta nav gribējies pudoties ticībai. Bet Bētlemes silīte un Golgatas krusts tāpat prāta skatījumā liekas neizprotami un pretrunīgi. Ja mēs neizprotamo izvītrojam no reliģijas, tad esam izvītrojuši arī pašu reliģiju. Turpretī tas, kas ceļos slīgdams Dieva brīnuma priekšā gribēs ticēt, tas arī mantos tās sakramentos ieliktais svētības, ko viņam pasniedz Dieva neizteicamā mīlestība.

Dr.M.Luters savos skaidrojumos par Dieva neredzamo Žēlastības dāvanu saistīšanos ar redzamajiem sakramenta elementiem - ārējām zīmēm - mēdza sniegt šādu piemēru no dzīves. Ja ņem gabalu dzelzs un ieliek uguni, tad pēc brīža dzelzs ir pārvērties. Nav šaubu, ka tas ir tas pats dzelzs gabals un ka tam arī tagad ir visas dzelzs īpašības. Tomēr tagad tas ir ieguvis arī uguns īpašības. Tas ir karsts, spīd un spēj aizdezināt katru degošu vielu. Vienā laikā nokaitēts dzelzs gabals var būt dzelzs un arī uguns. Tas pats sakāms per sakramentiem. Ar lūgšanu un Dieva vārdu sakramentu elementi iegūst garīgo kvēli - paša Kristus klātbūtni. Tie nav vairs ūdens vai maize un vīns, bet pats dzīvais Kristus neredzamās garīgas kvēles veidā.

2. Svētā kristība

Kas ir kristība?

Kristība nav ūdens vien, bet tāds ūdens, kas caur Dieva pavēli iestādīts un ar Dieva vārdiem savienots.

Kādā ir šie Dieva vārdi?

Mūsu Kungs Jēzus Kristus saka: "Ēita pa visu pasauli un darait pa mācekļiem visus laudis, tos kristīdami Dieva Tēva, Dēla un Svētā Gara vārdā!"

(Mat.28,19)

Ko dod jeb palīdz kristība?

Kristība dara, ka grēki tiek piedoti, tā pestī no nāves un velns un dod mūžīgu dzīvi visiem, kas tā tic, kā Dieva apsoliņuma vārdi māca.

Kādā ir šis Dieva apsoliņuma vārdi?

Mūsu Kungs Jēzus Kristus saka: "Kas tic un tiek kristīts, tas kļūst svēts, bet, kas netic, tas kļūst pazudināts."

(Mark.16,16)

Kā ūdens var darīt tādas lielas lietas?

Ūdens to tiešām gan nedara, bet tie Dieva vārdi, kas pie tā ūdens klāt, un tā ticība, kas uzticas tādiem Dieva vārdiem ūdenī. Jo bez Dieva vārdiem tas ūdens ir tikai ūdens vien un nav nekāda kristība, bet ar Dieva vārdiem tas ir kristība, proti: tāds ūdens, kas žēlastības un dzīvības pilns, un mazgāšana uz atdzimšanu Svētajā Garā. kā svētais Pāvils saka: "Dieva mūs izglāba nevis taisnības darbu dēļ, ko mēs būtu darījuši, bet pēc Savas apžēlošanās,

ar mazgāšanu atdzimšana un atjaunošanos Svētajā Garā, ko Viņš
bagātīgi pār mums izlējis caur Jēzu Kristu, mūsu Pestītāju,
lai, Viņa žēlastībā tainoti, mēs kļūtu cerētās mūžīgās
dzīvības mantinieki. Šis vārds ir patiesš." (Tit. 3, 5-8)

Ko nozīmē tāda ūdens kristība?

Tā nozīmē, ka vecajam Adamam mūsos caur nožēlošanu un
atstāšanos no grēkiem ik dienas būs tapt nosliņņotam
un mirt ar visiem grēkiem un ļaunām kāribām, un atkal ik
dienas tapt un . oelties jaunajam cilvēkam, kas tainībā
un šķistībā Dieva priekšā dzīvo mūžīgi.

Svētās kristības sakraments pamatojas uz Jēzus Kristus
pavēli - Mat. 28, 19. Šos tad arī sauc par kristības iestādīšanas
vārdiem, un tie ir pēdējie Jēzus vārdi virs zemes, teikti
debesbraukšanas kelnā. Tie norāda Kristum ticīgo uzdevumu:
padarīt par Viņa mācekļiem visas zemeslodes tautas, un šo
iekļūšanu Kristus mācekļu pulkā saista ar Svēto kristību.

Kas tad nu ir Svētā kristība? - 1) Tā ir ceļš, pa kuru
Dievs ievada cilvēku savā Baznīcā. Kas kristīts, tas pieder
pie Baznīcas, kas nav kristīts, tas ir ārpus Baznīcas.
Kristība ir zīme, kas apliecinā cilvēka piederību pie
Kristus un Viņa Baznīcas. Tā tas bija pirmdraudzē, tā tas
ir bijis vienmēr, un tā tas ir vēl tagad. Kristībā notiek
cilvēka izvešana no pagātnes un ievēšana jaunā kopībā -
kopībā ar Kristu Viņa Baznīcā. Profesors Dr. L. Adamovičs
par kristības izpratni pirmdraudzē raksta tā: "Pirkristie-
tība par izšķirošo pestīšanā uzkatīje cilvēka sirdsprāta
pievēršanos Dievam. Kad tas bija noticis, tad uzņemamais
draudzēs loceklis apliecināje ar dažām redzamām zīmēm savu
piederību Kristum. Pirmā tāda sakramentālā darbība bija
kristība. Ar to kristāmais simboliski, pagremdējoties ūdeni,
noslika jeb nomira vecajai dzīvei un, izceļoties no ūdens,
it kā piedzima jaunai dzīvei Kristū. Blakus pagremdēšanai
pastāvēja arī kristība uzlejojot ūdeni trīs reizes uz galvas."
("Kristīgās Baznīcas vēsture", 34. lpp.) Vecu vecā paraše
savienoja kristību ar svinīgu atteikšanos no ļaunā (abrenu-
tiatic diaboli) un apņemšanos ralsities veļā no katras
velna veras un darbiem (eksorcizms). Šī paraše ir vēsturis
isskaidrojama, jo, uzņemot kristietībā no pagānu religijās
nākušās, vispirms bija jāprasa svinīga atteikšanās no

pagāniskiem rītiem un dažādu elku pielūgšanas, kas tika uzskatīti par velna darbiem. M. Luters kristības akta ir paturējis aizrādījumu uz abrenantiatio un exorcismus, bet devis tam arī garīgāku skaidrojumu, saprotot to kā atsacīšanos no ļaunā, it kā nomazgāšanos no bijušā un jauna sākšanu, un sekošanu labajam. Kristībā viss iepriekšējās dzīves ļaunums, iegūtais ļaunā mantojums un iedzimtālais grēks tiek atņemts un dzēsts, un cilvēks tiek ievests Kristā un Baznīcā. Kristība ir vārti tiem, kas nāk no pasaules uz jaunu zemi - Kristus Baznīcu. Kristībā svešinieki ienāk Kristus mācekļu saimē. Lai nāktu Kristus Baznīcā, ir ejams tikai viens ceļš - kristības ceļš.

2) Svētā kristība ir Dieva derības zīme ar cilvēku. Kā Vecās Derības ļaudīm apgraizišana bija tāda derības zīme, ka viņi ir tā Kunga Jahves Ipaša tauta (Gen.17,10; Ap.d. 7,8). tā kristībā, dodot kristāmajam krusta zīmi, apzīmē viņa piederību pie Kristus krusta draudzes - Viņa Baznīcas. To īsteic arī kristības ceremoniāla vārdi mūsu Agendā: "Ņem krusta zīmi pie pieres + un pie krūtīm + par zīmi, ka krustā sistais Pestītājs arī par tevi ir dzīvs."

Kristībā krusta zīme ir atgādinājums reiz Golgātes kalna notikušajam Dieva mīlestības upurim par kritušo cilvēci un apliecinājums, ka šī mīlestības jaunā derība ieslēdz sevi arī kristāmo. Uz Kristus krusta nopelne dibinātajā Kristus Baznīcā Dievs reizē ar kristību cilvēkam sniedz grēku piedošanu, pestīšanu no nāves un mūžīgo svētlaimi. No cilvēka prasīta tiek vienīgi ticība. Taču prasība pēc ticības neattiecas tikai uz kristības brīdi, bet uz visu pēc tam sekojošo dzīvi Kristus Baznīcā.

Sakarā ar pieminēto, šis apoloģetika pret baptistu maldiem: baptisti, atsaucdamies uz Mark.16,16, apgalvo, ka no kristāmā esot prasāma ticība. Bērniem ticības vēl neesot, tāpēc bērni neesot kristāmi. Taču šāds apgalvojums balstās uz pārpratumu un pilnīgu evaņģēlija neizpratni. Pirmkārt, šis Marks evaņģēlija pants nemaz neattiecas uz kristības sakramentu, bet satur vienīgi pavēli sludināt evaņģēliju visai radībai, kas ir misijas uzdevums. Otrkārt, kā to apgalvojis Dr.J.Senders, baptisti pārprot minēto vārdu gramatisko izteiksmi ar vārdīgu "un", it kā darot vienmēr būtu tā pati kārtība, kas runājot. Daudzreiz dzīve iznāk otrādi. Gramatika

tādu izteiksmi sauc "hysterion proteron", t.i., vēlāko pa priekšu. Piemēram par Jāni Kristītāju ir saisto: "Viņš būs liels tā Kunga priekšā, vīnu un stiprus dzērienus viņš nedzērs, un Svētais Garš viņu piepildīs jau no mātes miesām" (Lūk.1,15). Vai atkal: Ābrahāms saka Latam: "Lei nebūtu strīdu mūsu starpā un manu un tavu genu starpā" (Gen. 13,8). Strīds taču papriekšu bija starp geniēm, tikai vēlāk tas sākās starp Ābrahāmu un Latu.

Ir daudz citu piemēru (Jp.15,8 u.o.). Tāds pats hysterion proteron teikums ir Mark.16,16. Dzīvā, brīvā cerumā bieži pa priekšu saka to, ko sajūt par svarīgāko. Gitu tam tikai pievieno. Marka evaņģēlijā autora par svarīgāko ir uzskatījis ticību, to uzsvērdams, un tad pielicis klāt arī par kristību. Pavisam atrādi ir kristības iestādīšanas vārdos Mat.28,19. Ja neizraujam šos atsevišķos pantus no viņu kopsakara, bet cenšamies izprast tā, kā tie domāti, tad taču ir viss skaidrs. Pirmā vieta runā par misijas darbu nekristīgo tautu visā, kur arī šodien vēl vispirms māca un tad krista. Otrā vieta - par kristību kā sakramentu Kristus Baznīcā, kur kristīgu vecāku bērņus papriekšu kristī un tad tikai māca.

Treškārt, nav pierādāms baptistu apgalvojums, ka bērņiem nav ticības. Jau pieminētajām Lūk.1,15, kur runāts par bērņipu piepildīšonu ar Svēto Garu vēl mātes miesās atrodoties. Un ticīgais dziesminieks saka: "Jo Tu esi mana cerība, Kungs, mana drošība no pašas manas jaunības. Uz Tevi esmu paļāvis no mātes miesām" (Ps.71,5-6). Kad Pestītājs iejāja Jerusālemē, tad bērņi Viņu pirmie pazina un apsveica ar gevilēm. Kad augsti mācītie pārmeta Jēzum, ka Viņš neapsauca bērņipus, ka viņu slevina, Jēzus atbildēja: "Vai jūs nekad neesat lasījuši: No bērņipu un zīdaiņu mutes Tu sev slavu sagādājis?" (Mat.21,16) Kādā citā vietā Jēzus saka: "Bet kas apgrēcina vienu no šiem vismazākajiem, kas tie uz Mani..." (Mat.18,6) Šeit un tāpat citās vietās, kur Jēzus liek bērņus par paraugu sevīem mācekļiem, Viņš atzinis bērņu ticību. Katrā ziņā mums ir pietiekama pamata pieņemt, ka ticības brīnišķīgais spēks ir apslēpta katrā bērņa dvēselē, tāpat kā dīgšanas, augšanas un augļu

nešenas spēks ir paslēpts sēklas graudiņos. Runas spējas un it visas pārējās spējas bērnam augot pamazām parādās un attīstās, tāpat arī ticības iedīgļi bērna dvēselē labvēlīgos apstākļos var attīstīties spēkā un varonībā. Ceturtkārt, ja jaunajā Derībā kristību kā darbības zīmi salīdzinām ar apgreizību no Vecajā Derībā, tad redzam, ka Vecajā Derībā arī bērni šai darbībā bija ieslēgti. Vecāku ticība bija pietiekama pamats, lai arī viņu bērni tiktu apzīmēti ar kopīgās darbības zīmi. Tāpat par kristību domāja arī pirmdraudze, kas pati bija nūkusī no jūdjiem. Jūdu vecākiem, kas ticēja Kristum, tas bija pats par sevi saprotams, ka arī viņu bērniem ir daļa tajā darbībā, ar kuras zīmi viņu vecāki bija zīmēti. Visur, kur Svētajos Rakstos ir minēts, ka apustuļi ir kristījuši arī visu namu, mums ir pamats domāt, ka ir kristīti arī bērni.

Kāds pie Kristus nācis jūds par šo jautājumu izteicies šādi: "Par vienu lietu esmu pārliecināts, kad reiz mani brāļi no Jūdus un Israēla nama būs atgriezušies pie Mēsiņas un Viņu draudzei piešķirtīti, tad tie nopieļaus to, ka viņu bērniņiem taptu laupītas locēkļu tiesības un viņi no redzamās draudzes taptu izslēgti. Vai tad Mēsiņas draudze savā iekārtā un olavā ir mazāk vērtīga, ja bērniņi pie tās nedrīkst piederēt, nekā Vecās Derības Mozus draudze? Nekad nē!" (Mācītājs Dr. A. Pipīns "Vai baptistiem taisnība?" 39.lpp.) No visa pieminētā mums top skaidrs, ka kristība kā Dieva darbības zīme ar cilvēku, kas domāte gan lielajiem, kas, pieauguši būdami, tie uz Jēzu Kristu un ar kristību top uzņemti Viņa Bozniecā, gan mazajiem bērniņiem, ko kristīgie vecāki pieņemas pie kristību altāra. Pirmais gadījums bija vairāk prokue Jēzus macekļu darbības un kristīgas ticības izplatīšanās laikos un ir vēl tagad pieņemta misijas laukos. Bet visur tur, kur kāda tauta ir kļuvusi par kristīgu tautu, tur pieaugušo kristītas vietā stājas bērnu kristība.

3) Pirmās divas definīcijas dotas, raugoties vairāk no kristības formālās puses. Būtība Svētā kristība ir pirmās Dieva darbs cilvēkā un jaunas dzīves sākšanās. To zināmā mērā var saukt arī par garīgo piedzimšanu (Salīdzinājumam Jg.3,5, Tit.3,5-8 u.c.), jo kristība cilvēka kļūst jauns

radījums: Dieva bērns un Kristus līdzmētnieks. Tam par zīmi viņš dabū jaunu vārdu un pāriet atjaunotā dzīvē ar Kristu. Vecais cilvēks iet bojā un Kristus līdzībā ceļas jaunais, atpestītais radījums. Kristītais bērniņš tiek atvabināts no iedzimtā grēka un uz laiku un uz mūžību tiek vests dzīves kopībā ar Jesu Kristu. Ja M.Luters teica, ka sakramentā pie ārējā elementa nāk klāt garīgā kvēle ar pašu Kristus klātbūtni, tad šis ir tas misteriozais, neizsakāmais kristība, kad mēs sakām, ka tā ir pirmais Dieva darbs cilvēkā, jaunas dzīves sākums. Garīgo piedzimšanu, kas notiek kristībā, tomēr nevajag sajaukt ar atgriešanos (conversio), atdzimšanu (regeneratio) un atjaunošanu (renovatio), kas pēc veoprotestantu dogmatiku skaidrojuma ir Svētā Gara iedarbības pakāpes jeb pestīšanas ceļa (credo salutis) atsevišķi apzinīga kristīgās dzīves posmi vēlākajā, personīgajā ticības dzīvē, par ko runājam apcerot trešo ticības locekli. Garīgā piedzimšana, kas pēc M.Lutera domām notiek kristībā, jāseprot kā absolūti pirmais garīgais sākums, pirmie garīgie dīgļi tēva un mātes dzemdīnātā un audzinātā cilvēka Adamiskajā dabā. Mūsu miesīgo dzīvību apdraud dažādi traucējumi, slimības un nāve. Tāpat jaunās garīgās dzīvības dīgļiem draud briesmas sakāst un nonīkt. Ja pēc kristības bērns nesajam kristīgu audzināšanu un mācību, panīket tie garīgās dzīvības iedīgļi, ko Dieva deivs kristībā. Augt līdz pilnīgam vīrē augumam ir cilvēka mūža uzdevums, ko var veikt tikai paliekot Kristus Bērnišas kopībā.

4) Kristība ir atgādinājums kristītā dienīšķai sirds un dzīves šķīstībai. To sevišķi uzsver M.Luters. Ar kristību cilvēks ir tikai iestājies jaunajā, no Kristus nakušējā dzīvē, viņam ir arī jāpaliek un jāpiesaug dzīvē. Palīkšana un piesūgšana ticībā prasa grātu un ilgu cīņu ar miesu, bet par iznākumu nevar būt šaubu, ja vien mēs pereišam cīnāties, neizmīredami palīkt modrībā un lūgšanās un satverdami visus Dieva ieročus (Salidsinājums Efes.5,10-17). Ik dienas nodot nāvē savu "es" - savu veco Ādamu, kas ir patmīlīgs, netaisns, atbīgs, netikumīgs un neticīgs, un Kristus spēkā celties ik dienas augšā jaunai dzīvei, tas ir kristības sakramenta neatīgais atgādinājums. Kas pārtrauc šo cīņu un pešpmierināti domā ka viņš jau ir pilnīgs, tā garīgās dzīvības stāds ir sācis niķuļot. Par šo ikdienīško cīņu ar "mūsu veco Ādamu" amerikāņu evaņģēlists S.D.Gordons raksta: "Stāsta, ka kājām esot devīpās dzīvības, tik grūti ir to nonāvēt. Bet es domāju, ka

"vesojam Adamam" ir daudz sīkātāka dzīvība. Es ik dienas ar savu gribu Svētā Gara spēkā savu veco Adamu jeb savu "es" nagloju pie krusta un manu, ka no rīta viņš atkal mēģina nomukt zemē un no jauna gūt varu pār mani ar kādu viltīgu, apslēptu, no Arionas gluži nevainīgu manevru un tā pārsteigt manus modros sargus. Vārds "ik dienas" kļūst par nepieciešamību: ikdienišķs konflikts, ikdienišķa modriba un, paldies Dievam, ikdienišķa usvara." ("Klusās sarunas par spēku", 72. lpp.)

5) Kristība parasti saistīta ar vārda došanu kristīmajam. Šai saistībai ir dziļa nozīme. Vārds mūs izceļ no visas cilvēku kopības kā atsevišķu personu, kā individualitāti. Vārda došana kristībā ir liecība par mūsu personīgo sadarbību ar Kristus Baznīcu un par visu Dieva ēstietības dāvanu attiecināšanu uz sevi personīgi. Kāds cilvēks reiz pareizi teica, ka bez tā mūsu ipašvārda, kas rakstīts kalendāra attiecīgajā datumā, dzīvē mēs katrs nesot vēl trīs vārdus. Pirmais esot mūsu ģimenes vārds, kas mums līdzi nāk no vecākiem un kurš mums jānes tālāk, aizstāvojot savas ģimenes godu ar krietnu darbu un tikumisku dzīvi. Otrā vārdu mēs dabūjom no savas tautas un katram ar savu dzīvi esot jāvairo arī savas tautas gods. Tas trešais vārds esot Dieva bērna vārds, kas norādot uz mūsu visaugstāko radniecību. To godā turēt ir pienākums, kuru pildot, cilvēks kļūst ieti par cilvēku. Kristībā Dievs sauc mūs vārdā un grib mums teikt, ka mēs esam Viņa ipašums. Kā Dieva ipašumam mums ir arī jādzīvo. Vecāku mīlestībā rūpīgi izmeklētais bērniņa vārds kristību brīdī top Dieva svētīts. To svēta tas, kas ir Katenais Tēvs visiem, kas mūs vārdā ir saucis (Jes.43,1). Kristībā ne tikai Dievs sauc cilvēku vārdā, bet pāri cilvēka bērnam tiek saukts Trīsvienīgā Dieva vārds, ar to nododot cilvēka bērnu Viņa apsardzībai un, gremdējot tam dvēselē Trīsvienīgā Dieva vārdu, tiek dots glābēja vārds visām dzīves grūtībām un sāpju stundām. Kristībā Dievs mums apliecinā, ka Viņš ir mūsu Tēvs un paliks mūsu Tēvs līdz pat mūžībai un vēl pāri visai mūžībai. Mēs tikai nedrīkstam novasāt grēkos savu kristības vārdu, kurā mūs sauc visu mūsu cilvēki un Dieva. Pēc šīs dzīves tad mēs dabūjam jaunu vārdu mūžīgajā dzīvē, kurš pilnīgi izteiks mūsu garīgo būtību, kādu mēs dzīvē esam pieņikuši. (Jy.atkl.2,17)

6) Bērnu kristība ir nopietns ticības pārdzīvošanas un solījumu brīdis vecākiem un kūņam. Tā kā bērni vēl nav spējīgi savu ticību apliecināt, Kristīgā Baznīca jau no pirmakristīgā la-

kiem pie bērnu kristīšanas ir pēmusi līdzī kristības lieciniekus: vecākus un kūmas, lai tie bērniņa vietā apliecinātu ticību un dotu solījumu bērniņu kristīgi audzināt. Arī uz draudzi, kuras priekšā kristības aktu izdara, gulatas aizlūgšanu un audzināšanas atbildība. Taču pašu vecāku un kūmu, kas vecāku palīgi un vietnieki ir, ticības apliecība un solījumi ir dziļi nopietna un ļoti svarīga kristīšanas akta daļa. Tādēļ vecākiem un kūmiem vajadzētu sagatavoties uz šo nopietno brīdi, labi pārdomājot ticības apliecību un kristības sakramenta būtību, kā arī tās saistības, ko tie uzņemas bērna laicīgās un mūžīgās nākotnes labā. Pār visām lietām - vecākiem un kūmiem šai kristības sakramenta brīdī ir jāklūst dedzīgiem lūdzējiem un aizlūdzējiem, kas mazo bērniņu un paši savas cerības un rūpes lūgšanu rokām pienes Dievam. Neticīgi vai reliģiski vienaldzīgi cilvēki nav aicināmi par kristāmā bērniņa kūmām, kaut arī viņi būtu vistuvākie radnieki vecākiem. Bērnu kristība ir ticīgu vecāku ticības akts, un kas tai tuvojas ar reliģisku vienaldzību vai sastingušu formālismu un uz to raugās tikai kā uz tradīciju, tie noniecina kristības sakramentu un krāj sev grēku. Pret Dieva iestādījumu mums jāsaņū godbijība un vienmēr ar pie- lūgšanu tiem jātuvojas.

Atbildot uz baptistu pārmetumu: kā vecāki un kūmas var apliecināt bērnu ticību, no kuras paši bērni nekā nezina, mācītājs Dr. A. Pipins saka: "Visa mūsu kristīgā dzīve ir pamatota uz vietniecības principa. Jēzus Kristus kā cilvēces aizstāvis un vietnieks mūsu vietā ir izpildījis visu Dieva doto bauslību un mūsu vietā izcietis pie krusta to sodību, kuru mēs esam pelnījuši. Mums atliek tikai to atzīt un ļauties salīdzināties ar Dievu. Tā arī mūsu Kungs un Pestītājs ir rīkojies šeit, virs zemes. Kad viens pagānu virsnieks tam lūdza dziedināt viņa slimo kalpu, tad Jēzus neļautāja, vai kalpam ir ticība un cik stipra tā ir, vai tas vispār vēlas, ka viņu dziedina. Bet, uzlūkodams paša virsnieka ticību, Jēzus izpildīja lūgumu (Mat. 8, 5 - 13). Tas pats ir noticis ar kanaāniešu sievu, kura Jēzu lūdza, lai Tas dziedinātu viņas valna apsēste meitiņu (Mat. 15, 22 - 28). Ja nu Pestītājs jau pagāniem viņu ticības dēļ ir parādījis tādu žēlastību un dziedinājis tos, par kuriem viņi lūgugi, cik vēl daudz lielāku žēlastību Viņš parādīs un parāda ticīgiem vecākiem un kūmām, kad tie, paklausīdami Viņa pavēlei, savus bērniņus Viņam nodod svētā kristībā un par tiem sirsnīgi aizlūdz?!" ("Vai bap- tist-

tiem ir taisnība?" - 45. lpp.)

Tiešām, ticības nozīme sniedzas tālu pāri pār katru cilvēku tīri personīgās dvēseles dzīves robežām. Kad, piemēram, Filipu pilsētas cietumsargs jautāja Pāvilam, kas tam darāms, lai tiktu glābts, Pāvils teica: "Tici uz Kungu Jēzu, tad tu un tavs nams tiksiet pestīti" (Ap.d. 16, 31). No šiem Pāvila vārdiem varam secināt, ka cietuma sarga ticība pestīs ne vien viņu pašu, bet arī viņa ģimenes locekļus. Tā arī vecāku un kōmu apliecinātā ticība atvieto mazā bērna vēl digstošo ticību, ko bērns pats vēl nevar parādīt. Mums jāatceras M.Lutera nesatricināmā pārliecība, ka Baznīcas pilnvara viņas bērnus kristīt savos pamatu pamatos nemaz nebalstās uz bērnu ticību, bet vienīgi uz Kristus pavēli (Mat. 28, 19-20; Mark. 10, 13-16).

Beidzot - sverīgi ir zināt Bībeles, citu pirmskristietības laiku dokumentu un Baznīcas tēvu liecības par kristības ārējo veidu un lietojumu. Ir pazīstams pagremdēšanas un trīsreizīgās apslacināšanas kristības veids. Pats darbības vārds "baptizē" nozīmē ne tikai pagremdēt, kā baptisti to kategoriski apgalvo, bet arī - mazgāt un mazgāties. Kā kristīja Jēzus mācekļi? Spriežot pēc Vasarsvētku stāsta, nav domājams, ka mācekļi vienā dienā ar pagremdēšanu ūdenī varētu nokristīt tādu cilvēku daudzumu, jo vairāk tādēļ, ka pēc Jaunās Derības un Jēzus dzīves pētnieku apgalvojumiem Vasarsvētku laikā visā Jeruzālemē un tās apkaimē nevar atrast tik daudz ūdens, lai nokristītu pagremdējot 3000 cilvēku. Arī paša apustuļa Pāvila, Samarijas iedzīvotāju, Etiopijas ķēniņienes Kāndakas, valdsvīra, Cezarejas kapteiņa Kornēlija un Filipu cietumsarga un viņu piederīgo kristīšanas, ņemot vērā vietējos apstākļus, nevarēja notikt pagremdējot, bet tikai ar ūdeni apslacinot. Tāpat jāšaubās, vai Jānis Kristītājs, lai gan viņš kristībai ir pavisam cits raksturs, ikvienu, kuru viņš kristījis, ievērojot lielos ļaužu barus - kristības kārotājus, būs kristījis pagremdējot. Arī Pestītāja kristīšana, kā to tēlo daudzi ļoti veci zīmējumi, rāda, ka Jēzus ar Jāni abi ir līdz ceļiem iekāpuši ūdenī. Jānis Pestītājam lej ūdeni uz galvas.

Nav tādēļ pamata uzskatīt pagremdēšanas kristību par vienīgi pareizo, jo tam nav pierādījumu Jaunajā Derībā, tāde formalisms arī nemaz neatbilst Jaunās Derības garam. Katram saprātīgam cilvēkam tas ir skaidrs, ka neredzamo Dieva žēlastības dāvanu iespaida, kuras dod Svētās kristības mazgāšana, nevar būt atka-

rīgs no ūdens daudzuma, temperatūras vai arī no ūdens lietošanasveida. Kad Jēzus pirms pēdējā mielasta saviem mācekļiem mazgāja kājas, Pēteris lūdzās, lai viņam mazgā arī rokas un galvu. Tad Jēzus viņam atbildēja: "Kas mazgāts, tam nevajag vairāk, kā vien kājas mazgāt, jo viņš viscaur ir tīrs" (Jņ. 13. 6-10). Arī Svētās kristības mazgāšana, neatkarīgi no izliotā ūdens daudzuma vai apsacinātās miesas virsmas, dod sākumu garīgai dzīvei. (Salīdzinājumam Tit. 3, 5-8)

Kas attiecas uz kristības lietājumu bērniem, ko neatziat baptisti, jāsaka: ja bērnu kristība nav arī īpaši uzsvērtu Bībelē, tad neapšaubāmi tā izriet no Jēzus Kristus pavēles un Viņa attieksmes pret bērniem. Ja gribam turēties tikai pie Bībeles burta un par neatļautu un grūti nosaukt visu, kas Bībelē nav tieši pavēlēts, tad nonāksim galīgos maldos. Bībelē, piemēram, nav teikta, ka Svēto vakarēdienu var baudīt arī sievietes, jo pirmā mielasta dalībnieki bija tikai vīrieši. Vai tādēļ vajadzētu aizliegt sievietēm iet pie dievgalda? Katram bezpartējiskam un objektīvam Bībeles lasītājam nemaz nevar rasties doma, ka bērnu kristība ir noliegta. Taisni otrādi: daudzās vietās viņš atradīs it kā pēdas par jau notikušo bērnu kristīšanu. Piecas vietas Bībelē runā par visa nama kristīšanu. (Ap.d. 16, 15; 16, 33; 10, 1-2 47-48; 18, 8; 1.Kor. 1, 16). Nav pamata domāt, ka šajās piecās ģimenēs būtu tikai sievas un kalpi vien, bet bērni - nē. Vecā Derība ar vārdiem "mana nama" saprot kā sievu, tā arī bērnus.

Pirmskristīgās literatūras pieminekļi no l. g.s. - tā saukta "Didachē" - sniedz šādas ziņas par kristību: "Kristīšanu izdara tā; pēc tam, kad jūs visu to (iepriekšējo mācību) esat izētāstījuši tiem (katechumeniem) priekšā, kristījiet tos Dieva Tēva, Dēla un Svētā Gara vārdā dzīvā (tekošā) ūdenī. Bet ja nav ne viena, ne otra, uzlej uz galvas trīs reizes ūdeni Tēva, Dēla un Svētā Gara vārdā."

Kāds cits dokuments - Justīna apologija, sarakstīta ap 150. gadu, par kristību liecina sekojošo: "Apustuļi mums ir mācījuši izskaidrot šo parašu šādā kārtā: tā kā mēs esam uzauguši ļaunās parašās un nelabās mācībās, tad mums vajag debat iepriekšējo grāku piedošanu. Tādēļ pār kristījamo, kas stāv ūdenī un apņemies atdzimt no jauna un nožēlojis savus pārkāpumus, tiek izrunāta visu Tēva un Kunga Dieva vārds. Šo mazgāšanu sauc par apgaismošanu, jo tie, kas to izdzīvo, tiek apgaismoti savā sirdsprātā."

un apstiprinājums pirmskristietības laika dokumentos un Baznīcas tēvu liecībās.

4. Svētais vakarēdiens.

Kas ir Svētais vakarēdiens?

Tā ir mūsu Kunga Jēzus Kristus patiesa miesa un asinis, ko ar maizi un vīnu mums, kristīgiem cilvēkiem, ēst un dzert, no paša Kristus iestādīts.

Kur tas rakstīts?

Tā raksta svētie priekšmācītāji Matejs, Marks, Lūka un svētais Pavils: Mūsu Kungs Jēzus Kristus tanī naktī, kad Tas tapa nodots, ņēma maizi, pateicās, pārlauza un deva to Saviem mācekļiem sacīdams: "Ņemiet un ēdiet, tā ir Mana miesa, kas par jums top dota; to darait Mani pieminēdami." Tāpat Viņš ņēma arī bikeri pēc vakarēdiena, pateicās un deva to tiem sacīdams: "Ņemiet un dzeriet visi no tā, šis bikeris ir jaunais iestādījums Manās asinis, kas par jums un par daudziem top izlietas par grēku piedošanu. To darait, cikārt jūs to dzerat, Mani pieminēdami." (Mat. 26, 26-28; Mark. 14, 22-24; Lūk. 22, 19-20; 1. Kor. 11, 23-25)

Ko palīdz tāda ēšana un dzeršana?

To mums māca šie vārdi: "par jums dota" un "izlietas par grēku piedošanu", proti, ka mums Svētā vakarēdiena grēku piedošana, dzīvība un mūžīga svētība ar tādiem vārdiem top dota: jo, kur grēku piedošana, tur arī dzīvība un mūžīga svētība.

Kā miesīga ēšana un dzeršana var darīt tādas lielas lietas?

Ēšana un dzeršana vien to nedara, bet tie vārdi, kas tur: "Par jums dota" un "izlietas par grēku piedošanu". Šie vārdi ar miesīgu ēšanu un dzeršanu Svētā vakarēdianā ļoti cienījami, un, kas šiem vārdiem tic, tam notiek, ko tie sola, un kā tie skan, - proti, grēku piedošana.

Kas tad tādu vakarēdienu bauda cienīgi?

Gavēt un arī sataisīties ir gan laba lieta, bet tas ir cienīgs un isti labi sataisījies, kas tic šiem vārdiem: "par jums dota" un "izlietas par grēku piedošanu". Bet kas šiem vārdiem netic vai šaubās, tas ir necienīgs un nav labi sataisījies, jo tie vārdi "par jums" prasa visai ticīgas sirdis.

Svētais vakarēdiens izriet no Svētās kristības. Kristībā dzimušajai jaunajai būtnei tāpat vajadzīga pārļaucīgā barība kā

miesīgajam cilvēkam šīs zemes barība. Tādu debess barību Pestītāja mūžīgā mīlestība sniedz mums Svētajā vakarēdienā. Runādams par Svētā vakarēdiena vajadzību Kempenes Toms Hamerkens (1380. - 1471) savā grāmatā "Imitatio Christi" (Pakalstaigāšana Kristum) saka: "Ieslodzīts šīs miesas cietumā, es atzīstos, ka man divējādas lietas ir vajadzīgas, proti, barība un gaiss. Tādēļ Tu, Kungs, man vajam esi devis dvēseles un miesas atspirdzināšanai Savu miesu un esi licis par manu kāju spidekli Savu svēto vārdu. Bez šiem abiem es nevarētu dzīvot, jo Dieva vārds ir manas dvēseles gaiss un Tava svētais sakramenta dzīvības maize. Tādēļ viņi arī var tikt nosaukti tie divi galdī: Tavas svētais mācības galds un svētā altāra sakramenta galds, kurus Dievs ir nolīcis Savas svētais Baznīcas mantu kambarī."

Šini sakramentā, kas domāts garīgās dzīvības uzturēšanai, Svētā vakarēdiena nosaukums nāk no viņa iestādīšanas laika. Vēl te sauc par svēto komūniju jeb kopības mielastu troju kopību dēļ: 1. Kristus miesas un asins kopības dēļ ar maizi un vīnu, 2. Pestītāja kopības dēļ ar Viņa mielasta baudītājiem un 3. baudītāju savstarpējās kopības dēļ vienas miesas un dzīves mīlestībā. Arī par tā Kunga galdu jeb dievgaldu vēl sauc šo sakramentu mūsu Kunga paša sagatavotās un sniegtās barības un Viņa klātbūtnes dēļ. Arī par altāra sakramentu, domājot par Kristus upura nāvi, kuras augļi šini sakramentā tiek mums piedāvāti. No senajā Baznīcā vakarēdienam parastajām slovas un pateicības lūgšanām tas ir dabūjis eucharistijas nosaukumu.

Par ko domājam, baudot Svēto vakarēdienu? -

1) Svētais vakarēdiens ir Jēzus nāves piemiņa. "Ja gribam, lai mēs neaizmirst, bet patur dzīvā atmiņā, tad mēs dāvinām kādu piemiņu - redzamu zīmi. Vispiļāk mēs dāvinām tādas lietas, kuras pastāvīgi tiek lietotas, vai redzamā vietā glabātas. Tā arī Jēzus meklēja šādu redzamu zīmi, ar ko Viņš paliktu atmiņā, un, proti, - šī zīme ir maize un vīns" (A. Šellers "Katehisms līdzības"), Svētā vakarēdiena iestādīšanas vārdos, kas uzglabājušies trīs pirmajos evaņģēlijos un apustuļu Pāvila darbos, Jēzus saka, lai mācekļi bauda svēto maizi un bļķeri Viņu pieminēdami, lai tie, svinēdami svēto mielastu, ik reizes pasludina Viņa nāvi, iekams Viņš atkal nāk. Tiešām, lauztā maize un vīnogu sula uzskatāmā veidā atgādina Jēzus miesu, ko ievainoja pie krusta, un asinis, kas tecēja no Viņa brūcēm. Pirmie kristieši sākumā ik svētdienas visi pulcējās uz kopīgiem mielastības mielastiem

Jeb agrāk, vienmēr atcerēdamies pēdējo mielastu kopā ar savu Mācītāju un Viņu Golgātā laužto miesu un izlietās asinis. Vēlāk, draudzēm pieaugot, mielastu sapulces pārvērtās par šaurāku pulciņu kopmielastiem un ārvien vairāk ieguva tagadējo Svētā vakarēdiena raksturu. Bet jau pašā sākumā, bez Jēzus nāves piemiņas kā dominējošās, te bija arī citi motīvi.

Justīna apoloģijā par Svēto vakarēdionu atrodam šādas ziņas: "Die tā piedalīties nav atļauts nevienam oitam kā tiem, kas tic mūsu mācības patiesībai un kas ir nomazgāti mazgāšanā un grēku piedošanai un atdzimšanai, un kas tā dzīvo, kā Kristus ir atklājis Savā mācībā. Jo mēs neņemam to kā alleļīgu maizi un alleļīgu dzērienu. Bet kā Jēzus Kristus, mūsu Postītājs, ir ar Dieva Vārdā tapis miesa un mūsu pestīšanas dēļ dabūjis miesu un asinis, tā arī mēs esam mācīti, ka arī barība, kas ievēlīta ar Viņa pašā noteiktiem lūgšanas vārdiem, un, kas pārvērsdamās aro mūsu miesu un asinis, ir tā pati par miesu tapuša Jēsus miesa un asinis."

Svētais vakarēdiens ir vispirms Jēzus nāves piemiņas un Liela Mācītāja un Pestītāja atcere, bet tas ir arī vēl daudz kas vairāk. Šāda Jēzus nāves piemiņas mielastā zem ārējo elementu segas parādās neredzamais Kristus, un šāda piemiņas mielasta kļūst nevejadzīga tikai tad, kad reiz atkal Kristus parādīšies redzams saviem ticīgajiem.

2) Svētais vakarēdiens ir aizrādījums uz Vecās Derības pascha mielastu. Svētā vakarēdiena ievēlīšana notika pēc jūdu kalendāra 14. Nizana vakarā, kas bija pascha svētku priekšvakars. Pascha svētki jeb jūdu lieldienas tiek svinēti, kā to zinām no Vecās Derības (Kx. 12. nod. un Num. 9. nod.), par piemiņu Dieva brīnišķīgai Ierāēla izvešanai no Ēģiptes vergu nama. Tie ir vislielākie nacionālie svētki ar svarīgu vienotāju nozīmi katrā jūda daļē, lai kur viņš arī atrastos. Kā to Jaunās Derības pētnieki apliecina, Jēzus laikā grūti bija iedomāties pasche svētku vakarā kādu dzimtu vai mājas saimi, kas neatsmētu savu vēsturisko piederību pie savas tautas ar piedalīšanos tradicionālajā, ar atmiņām par tautas pagātni saistītajā kulta mielastā. Pēc Josefa Flavija aprēķina Jeruzalē šini laikā bijis ap divi miljoni svētku dalībnieku - vairums svētkoļotāju no visas Palestīnas. Pirms tam tempļi siedojuši savu "lieldienu jēru", tie nodeva šīdamā daļas kādam "mājas tēvam" mielasta sagatavošanai. Pascha jēras bija jāatgādina Ierāēla liktenis starp pagānu

tautām un jāliek atcerēties, ka ar upurjēra esinīm Dievs savu tautu ir pestījis no Ēģiptes verdzības. Nav atrodams evaņģēlijos ziņas, ka kāds no Jēzus mācekļiem vai draugiem būtu parūpējies par kāda īpaša Jēzus mācekļu pulciņa upurjēra aiznešanu templī un jēra saņemšanu no priesteru rokām bauslībā paredzētā veidā. Vismaz ar Jēzus pavēli tas, lietas, nav darīts. Bet kad šinī vakarā ikviens dzimta pulcējās savā dzīvoklī vai pie radiem un draugiem, arī Jēzus "ģimenei" varēja rasties jautājums, kur pavadīt šo vakaru. Tos, kam nebija savu galvu kur nolikt, kas šai ziņā bij nabaģāks par putniem un zvēriem leuķā, jo tiem ir savas ligzdas un alas, kur tas lai pavadītu šo Viņa tautai tik svarīgo vakaru? Kāds kluss Jēzus draugs Jeruzālemē, kuram pašam bija sava nams, bija sajutis sirdī Dieva skubinājumu aicināt šo bezpajumtnieku sēmi savā namā, kur bija sagatavots mielasta galds. Pēc evaņģēliju ziņām tas noticis nams augšējā istabā. Šis Jēzus un mācekļu ielūdzēja, pēc dožu Jaunās derības pētnieku domām varētu būt evaņģēlista Marka tēvs, bet evaņģēlijos viņš ir palicis vārdā neminēts. Viņa plašējai, segām izklātajai augšīstai Dievs bija piešķīris godu būt Jaunās Derības pirmajai baznīcai.

Professors Dr. K.Kundziņš par šo Jēzus un mācekļu pasche mielastu raksta: "Bija pienācis saules riets. Vakara krāsā ietina semi tumsā. Norīna dienas trokanis. Iedegās, svētkus gaidot, tradicionālās sveces. Gažu simteņiem vecs paradums uz pāris stundām zīmtus un tūkstošus saistīja savā varā. Noteiktā stundā visos namos mājas tēvi atājās pie viena un tā paša rita pildīšanas. Tie ar pateicības vārdiem lauž nēraudzētās maizes, svētī svēto kausu, kuru pēc tam sniedz mielasta dalībniekiem; dzied psalmu vārdus, kas izskan pazīstamās mesiāniskās cerībās. Arī Jēzus, cik var noprast no tekstiem, nav šieši vairījies no šīs vecās tradīcijas. Bet notikuma gaita, liktenīgais brīdis bija radījis situāciju, kur vecais rituāls šķita esam norādījums uz ko pavisam citu, zīmīgs simbols kam jaunam, nesalīdzināmi skaistākam un lielākam nekā tautas senatnes atmiņa vai atcerēšanās par kādreiz iestādīto nacionālo kultu, kaut kam tādam, kam jāpiepildās tagad - visā drīzumā, notikumam, kam jāklūst par jaunas pestīšanas ēras ievadītāju. Ne asipainais jēra upuris šoreiz ievadīs jaunas dienas nākšanu, kā tas bijis pirms 1500 gadiem. Tagad tas būs kas līdzīgs un tomēr pilnīgi cits. Atkal ir pienācis laiks ievadīt jaunu laikmetu, jaunu Dieva pestīšanas aktu, jaunu darību starp

Dievu un cilvēkiem, lai tie varētu iet pretim taisnībai, nevainībai un mīlestības pilnībai. Bet citas asinis būtu tās, kas iesvētīs, iesvaidsīs šo jauno derību..." ("Kristus", 200 - 201. lpp.)

Protams, Svēto vakarēdienu Jēzus nav domājis kā jūdu pasoha mielastu tā vecajā nozīmē, bet lietojis tikai jūdu nacionālo rituālu kā simbola jaunam sakramentam un jaunai derībai. Svētais vakarēdiens nav tādēļ pasoha turpinājums, bet pilnīgi jauns sakrums, lai gan arī Svēta vakarēdiena baudīšanai vajadzēja atgādināt ceļu no nebrīvības brīvībā, ne tajā brīvībā, kurā Dievs savu tautu caur upurjēra asinīm veda pirmajā pasoha naktī Egiptē, bet pilnīgajā dvēseles brīvībā, kurā ticīgais tiek caur Dieva Jēra Golgātas upuri. Tā šis Jēzus turētais 14. Mizana vakara mielasts vēlreiz apstiprina Jēzus paša vārdus, ka Viņš nav nācis bauslību atnest, bet piepildīt, un to, ka vienas stīgas iet cauri Vecajai un Jaunajai Derībai.

3) Svētais vakarēdiens ir savienošāns ar Dievu Kristū, patiesa Dieva baudīšana. Uz to norāda vārdi: "Tā ir mana miesa" un "Šis biķeris ir jaunā derība Manās asinīs". Ir dažādi uzskati par Kristus miesas un asiņu attiecībām Svētajā vakarēdienā ar laicīgajiem elementiem - maizi un vīnu. Katoļu Baznīca māca, ka konsekrācijas laikā maize un vīns pārvēršas par Kristus miesu un asinīm. Tam krasā pretrunā ir Cvinglijas mācība, pēc kuras maize un vīns tikai nozīmē jeb atgādina Kristus miesu un asinis, ir tikai to simboli. Ar šo uzskatu gan patiesībā tiek atcelts sakramenta jēdziens. M. Lutera uzskatu vislabāk raksturo jau pieminētā līdzība par dzolzi un uguni. Šai brīnišķīgajā savienībā maize un vīns nepārvēršas Kristus miesā un asinīs, jo palicis elementu izskats, krāsa, garša, smarža, bet maizē un vīnā kļūst Kristus miesa un asinis. Kalvins māca, ka Svētajā vakarēdienā tiešām ir kļūst apskaidrotais Jēzus Kristus, tikai ne maizē un vīnā, bet blakus tiem. Kamēr miesīgā mute bauda maizi un vīnu, garīgais orgāns - ticība - bauda debesu barību.

Mums jāzina: kā šī savienošāns notiek, kā mēs varam baudīt Dievu, tas nav ar prātu izpētāms. Tas ir brīnums, kas ticībā ir jāpielūdz. Mēs ticam, ka Kristus ir maize no debesīm, jo Viņš pats to tā ir teicis (Jg. 6, 48-57) "Ēsit, altāra sakramentā, esi Tu pats, mans Dievs un patiesais cilvēks Jēzus Kristus, kļūtdodams! Tu pats sniedzi Sevi par barību! Tas iet pāri par visu mūsu saprašanu, bet tas it sevišķi pievelk dievbijīgās sirdis un tās iededzina mīlestības liesmu uz Tevi. Kā lai es Tevi

piedašies Viņa mielastā? Arī mums, pie Dieva galdā nākot, ir jānovelk netīrās drūnas. To darām grēku sūdžēšanā jeb biktī.

Ir pazīstamas trīs bikts formas: 1) katoliskā ausu bikts, 2) evaņģēliskā vispārējā bikts un 3) M.Lutera ieteiktā brīvā bikts. Katolu bikts krēslam piemīt arī dauda trūkumu un to dēļ M.Luters šo biktī atmota. Bet nav apatīdams, ka tai piemīt arī pozitīva nozīme, jo tā labi palīdz pārbaudīt sevi un kontrolēt savu dzīvi, kā arī saņemt norādījumus kļūdu labošanai. Vispārējā evaņģēliskā bikts nespēj iztāstīt katru grēku atsevišķi priesterā ausī, bet to kopīgā lūgšanā visa draudze sūdz savus grēkus Dievam, un tikai dievgaldnieki, domādami par saviem īpašajiem grēkiem, tos nožēlodami un apņemdamies laboties, to apliecinā Dieva un draudzes priekšā ar skaidri dzirdamu "jā". Vispārējā bikts iegūst nozīmi tikai tad, ja katrs dievlūdzēja tautā ieslēdz savu personīgo biktī un katrs dievgaldnieks ir rūpīgi sevi pārbaudījis un attiecinīgi iepriekš sagatavojis jau savās mājās. Vispārējai biktij dažreiz ir nepieciešams papildinājums brīvās bikts formā. Tas ir tajos gadījumos, kad cilvēks netiek galā ar kādu konkrētu grēku savā dzīvē vai kad tam dvēselē asiņo kāda brūce, ko nespēj dziedināt vispārējā bikts.

Kad grēki, vājības un trūkumi ar dziļām sāpēm un lielu riebumu ir atzīti un apraudāti, un pāri tiem modri ir pacēlusies apņemšanās ar Dieva palīgu savu dzīvi arvien vairāk labot un labo savā dzīvē vairot, kad patī sirds labprātīgi ir nodevusies par pilnīgu upuri uz Kristus altāra, teikdama: "Pieņem mani, kāda es esmu, un Ņūstī mani!" - tad bikts pasludinā arī grēku piedošanu un Svētais vakarēdiens to apstiprinā. Tu nebūs magiska piedošana, bet tā notiks tikai tad, ja sirds godbījīgā pašāvībā ticēs Svētā vakarēdiena lielajam noslēpumam, ka līdz, ar un oaur maizi un vīnu tā patiesi saņems Jēzus Kristus apskaidroto miesu un apskaidrotās asinis. Un tam ticēdama, sirds arī sadzirdēs Dieva balsi: "Es izgaieinu Tavus pārkāpumus kā miglu un lieku izklist Taviem grēkiem kā mākonim" (Jes. 44, 22).

Svētais vakarēdiens ne vien sniedz grēku piedošanu, bet ir arī brīnišķīgs dvēseles atiprināšanas mielasts. Mūsu nespēks un vājums nāk no mūsu grēkiem. Kad no šīs jaunās sērgas topam skaidroti un dziedināti, tad nāk arī jauns stiprums. Visi ticīgie un ustatīgie Svētā vakarēdiana baudītāji un Kristus godinātāji to vīna. Vārdi: "Cikkārt jūs to ēdiet... Cikkārt jūs to dzeriet", rāda, ka Svētajā vakarēdianā arvien no jauna jāpiedalās. Arvien jaunus spēkus tur Kristus mācekļi sev smeļas, jo šīni sakpa-

mentā tiem ervien no jauna tiek pasniegtas debess Žēlastības dāvana, pazaudētais tikumības spēku tiek atkal dvēselē atjaunots un viņa atkal atgriežas tas skaistums, kas ar grēku bija nogānīts. Un šī Žēlastība dažreiz tiek tik lielā mērā dota, ka gara pacilātības pilnībā, kas tajā rodas, ne vien dvēsele, bet arī vāja miesa saņem jaunus spēkus. Tādēļ arī vājiniekiem slīmības gultā tiek pasniegts Svētais vakarēdiens, lai, ja tas būtu Dieva prāts, atgrieztos miesīgā veselībā, bet lai arī dvēsele ik brīdī būtu gatava stāties Dieva priekšā.

Cik ļoti mūsu dvēselei vajag karot pēc tā debess spēka, ko dod mums Svētais vakarēdiens, lai mēs ne vien garīgi, bet arī miesīgi piedzīvotu stiprinājumu! To mums pasaka Kempenes Toma lūgšana: "Dodi man Sevi un tad man pietiks, jo bez Tevis mani neviens nespēj iepriecināt. Bez Tevis es vairs nevaru būt un bez Tava apmeklējuma es vairs nespēju dzīvot. Tādēļ man vajag bieži pie Tevis nākt un Tevi manas dvēseles pestīšanas labad saņemt, ka lai es aiz šīs debess barības trūkuma dēļ neaizeju bojā. Jo Tu pats, Žēlsirdīgais Jēzu, tā reiz runāji: "Es tos negribu neēdušus atlaist, ka tie uz ceļa nonākt būdā." Tad nu dari tā ar mani, Tu šini sakramentā jau taču pats Sevi dod par barību Saviem ticīgajiem, par iepriecināšanu un atspirdzinājumu."

6) Svētais vakarēdiens ir mūžīgās dzīvības devēja mielasts, kas sniedz dzīvības maizi un nemirstības dzērienu. Kas bauda Kristus miesu un dzer Viņa asinis, tam ir mūžīga dzīvība. Tā liecina Jēzus Kristus pats (Jņ.6, 50-54). Ja mēs gribam iegūt mūžīgu dzīvību, tad mums regulāri sevi jāuzņem šī nemirstības barība, jo tā arī mūsu apskaidrības tērpis. Kāda būs īstenībā apskaidrotā miesa, kurā mēs pavadīsim mūžību, to tagad mums ir grūti iedomāties. Bet ir ne vien iespējams, bet pat stipri ticams, ka katra svētīga dievgalda reize būs pastiprinājusi tās smalkās staru enerģijas un darījusi to cienīgāku un Kristum līdzīgāku. Kā viena zvaigzne ir spožāka par otru, tāpat, pēc apustuļa Pāvila vārdiem, arī mirušo augšāmcelšanas laikā būs dažāds spožums viņu apskaidrotajām miesām (1.Kor. 15, 41-32) atkarībā no viņu kopības pakāpes ar debess sauli - Jēzu Kristu. Svētais vakarēdiens ir mums kā garīga kavēšanās Tabora kalnā, kur redzam apskaidroto Pestītāju un kritam pie Viņa kājām sacīdami: "Kungs, šeit mums ir labi, celsim šeit teltis!" (Mat. 17,4) Un Viņa skārienā, pašiem topot garīgi apskaidrotiem, mums tiek parādīts, kāda godība mūs gaida mūžībā, ja paliekam kopībā ar Jēzu Kristu. Tad gribes lūgties: "Ak, kaut jau būtu aizrauts no pasaules, ak,

kaut jau kļūtu pie Jēzus debesīm" (dz.662).

7) Baidzot - Svētais vakarēdiens ir Baznīcā, goda un vienības nīme. "Tas ir unskatams apliecinājums, ar ko Dievs grib radīt pasaulē, ka Viņš mājā Baznīcā, ka Viņa dzīvības straumes to piepilda vienmēr no jauna, ka Viņa spēka ar pilnības saiti - mīlestība - apvieno vienu tālā locekļu dzīvā, svētā vienība - Kristus mīlība (Salīdzinājumam Efoz.5, 29-32). Tādēļ šī goda un vienības nīme ir jātur svēta, šīs mīlestības iostādījums jāievēro, un Baznīcas locekļi nedrīkst būt kārti apbaloties svēto andraudo pie altāra, romdejojot savu garīgo izsalkumu un slāpes pie Mūžīgā Viņa Koka un pie Mīlības, kas nākusi no debesīm." (Profesora Dr. Edg. Rumba raksta "Baznīcā") Tiešām, tā ir Baznīcas godība, ka un viņas altāra un pie viņas lādsojēiem nāk pat svētais, mūžīgais Dievs, viņa cilvēka Rudītājs un viņa eņģeļu Kungs, pierādījums, ka Baznīcā ir Viņa mājoklis pasaulē! Lai kur un kāda valoda, lai kāds rituāls un dogmātiskā skaidrojuma paauglota Svēto vakarēdienu, un to dara Jēzus navi pieņemot un pēc Viņa ilgojoties, visur pat Dievs dzīvo un darbojas savu ļaudžu vidū.

Svētajā mīlestībā vairāk nekā jebkur citur iedzītam Baznīcas vienību Dieva Jēzū Kristū, jo svētā mīlestībā dalībnieki, vienodamies ar Kristū savas lokālas draudzes baznīcā, caur Viņu vienotības ne vien ar visu šīs pasaules eņģi un darba vidū stāvošo baznīcu dievgaldniekiem, bet arī ar Kristus atpestīto tautu, kas pargājuši jau pāri latviešu daļves robežām.

Val daži vardi par dienīga sagatavošanos Svētajam vakarēdienam, svētīga tā baudīšana un dienīga dzīvi pēc mīlestības. Sagatavošanās uz Svēto vakarēdienu var būt āreja un iekšēja, kā to arī M. Lutere skaidro katoļisma. Ārejai sagatavošanai pieder tas, ka pēdēja nedēļa pirms iedzīšanas pie dievgalda atturas no jebkādas citas izklaidešanas, lai varētu nogriest pārdomas par savu dzīvi un saviem grekiem. Dievgalda svētdienas ritā atturas no laicīgas barības baudīšanas. Pirms došanās uz dievnamu visa gārma sapulcējas uz Jēsu kopēju lūgšanu vai vismaz nodzied kāda grēksūdzes dziesmu. Pēc tam saskāpstās savā starpā par zīmi, ka ir aizmirsuši strīdus un bāršanos un ir salīdzinājušies. Bet galvenais ir iekšēja sagatavošanās. Tā vispirms ir nopietna un rūpīga savīs pārbaude, kad pārskatām visu savu dzīvi kā izmeklēšanas tiesneši. Lai grēku edzīšana un lūg ar to Svētais vakarēdiens nestu lielāku svētību, mēs patiesi daudzinātu un skaidrotu, nopietnie-

šams iepriekšēja sevis pārbaudē apgaismot un izrādīt visus mūsu tumšos kaktus. Ir labi kontrolēt savu dzīvi pēc tam prasībām, kas izteiktas M.Lutera katehismā un Jēzus kalna sprediķī. Ir labi atcerēties, ka ierunājās mūsos pirmas ļaunās karības, ka dzīma pirmie grēki un kā pamatām arvien vairāk esam tajos iestinguši. Pēdējos gadus vajaga censties it sīki atcerēties, pašu pēdējo - mēnesi pa mēnesim. Sevis pratinašonā vajadzētu mēģināt atcerēties visas tās vietas, kur ārpus mājas esam bijuši un ka tur esam izturājušies, visus cilvēkus, ar kuriem esam satikušies, ka savu darbu un amatu esam pildījuši. Šāda sistematiska sevis kontrolēšana un aplūkošana Dieva prasību apogulī, ka to daudzi dvēseles kopēji ir norādījuši, spiedīs mūs atzīt, arī grūti, netaisni un necienīgi mēs esam. Kristus mums ir teicis, ka Viņš mīl tādas, kas jūtas nabagi un pazemībā stāv ka maitnieka no taltienes lūgdamies: "Dievs, esi man, grēciniekam, žēlīgs!" Ja sevis pārbaude ir satricinājusi mūsu paštattinības balstus un maitnieka pazemībā vedusi pie grēku nošūnas, ticot, ka Jēzus mums piedots, jo Viņš to ir solījis, - tad esam labi sagatavojušies. M.Luters saka: "Labāka sagatavošanās ir tā, ka tu jūti, cik slikti esi un cik ļoti tev vajadzīga Dieva žēlastība. No tevis Dievs prasa vienīgi salauztu sirdi." Ļoti laba, īpaši sagatavošanās ziņa, ir dievgaldniekiem veltītā macitāja Oskara Striedtera grāmatīņa "Ķel neatstāji!" -

Sagatavoties uz vakarēdienu mēs domājam par sevi, Svētīga Svētā vakarēdiena baudišana būs, ja atzīmēsim sevi un domāsim tikai par Jēzu, pieminēdami Viņa nopelni pie krusta Golgatā. Uz to paskubina arī Jēzus vardi, kurus Viņš atkārtoti teica saviem mācekļiem pirmajā mielastā: "To dariet, Mani pieminēdami!" Svētā vakarēdiena baudišanas brīdī ir jācenšas atvairīt katru laicīgu domu un sirdi paturēt lūgšanu: "Tuvak pie Tevis, Dievs, tuvak aizvien!" Arī dievgalda dziesma uz to aicina: "Kad mēs baudam Tavu miesu, Lai tad dves'le aizmirst pasauli, - Ķeru mums pacelii!" (dz.326, 2.)

Cienīgai ir jābūt arī dzīvei pēc Svētā vakarēdiena baudišanas. Par to macitājs J.Singelis sava grāmatā "Mūsu ticības pamati" raksta: "Mūsu laikmeta liktenīga kļūda ir tā, ka cilvēki ir pārāk pavirši un nekādus iespaidus nespēj ilgāku laiku sirdi saglabāt. Kā kinemotogrāfa uz ekrāna bildes nāk un iet, tāpat kinemotogrāfiskā utrama cilvēks nāk un iet visādi iespaidi, pārdzīvojami un notikumi, neatstājot pēdas tani un vēlākiem laikiem. Šāda paviršība un vieglums vērojami arī reliģiska dzīvē.

Pakarot skapi svētdionas svarkus, noliekam pie malas arī svētbi-
 jības domas, lai kalpotu atkal grēkam. Šāde noskaņojums bieži
 vērojams arī pie dievgaldniekiem, kas, no baznīcas parnakuši,
 dzen vieglprātīgus jokus sakti: "Nu var no jauna grēkot!" Tā
 nedrīkst būt pie nopietniem ticīgajiem. Saņemta Dieva žēlastība
 ir tik dārga manta, ka to nedrīkstam vieglprātīgi nonicināt. Ne
 tikai darbi, pat vardi un padošanas domām apbūdinā Dieva Svēto
 Garu. Dieva grib redzēt arī mūsu grēku nožēlas un atgriešanās
 augļus. Ja mēs ar visu ticības nopietnību cenšamies palikt kā
 dzīvi zari viņa koka Kristū, tad būs augļi. Bet tad arī dievgalda
 baudīšanai nebūs gadījuma rakstura, nē, tā būs regulāra jaunu
 gerīgu spēku uzpildīšana no Dieva neizsmeļamajiem krājumiem."

"Nodroš miesa, notric gāini, Kad Tu Savus tiltus

taisī:

Dieva namā sirmas sienas Gars ar Tavu Garu sienas.

"Svēts ir, Svēts ir!" to es dziedu, Skūpotu Kristus
 asins ziedu,

Rokām debess kūpna ķeros, Tavas pārļu vārtos veros.

Nu ka ērglis traukšos brīvi Prom uz jaunu, svētu dzīvi.

Gurdums zudis, spēki doti, Visi ceļi apskaidroti.

Ne vairs mirt, bet dzīvot vēlos Pusnakts tušas brīžos
 vēlos.

Nu man miera, prieka guna, Debess zvani dvēš'lē zvana." -

Saturs

Redakcijas priekšvārds	5
Ievadijums	6
A. Baušļi jeb dekalogs	
Pirma galdīga baušļi	
Pirmais bauslis	15
Otrais bauslis	23
Trešais bauslis	35
Otra galdīga baušļi	
Ceturtais bauslis	43
Piektais bauslis	48
Sestais bauslis	51
Septītais bauslis	57
Astotais bauslis	60
Devītais un desmitais bauslis	68
Baušļu gala vārdi	70
B. Ticības apliecība	
Pirmais ticības loceklis.	
Par radīšanu	78
Otrais ticības loceklis.	
Par postīšanu	86
Trešais ticības loceklis.	
Par svētīšanu	106
C. Sveta lūgšana	
Uzrunas vārdi	125
Pirma lūgšana	127

Otra lūgšana	129
Trešā lūgšana	131
Ceturta lūgšana	133
Piekta lūgšana	135
Sestā lūgšana	138
Septītā lūgšana	140
Gala vārds	141
D. Sakramenti		
Sakramentu būtība		
un nozīme	143
Svētā kristība	147
Svētais vakarsdiens	158